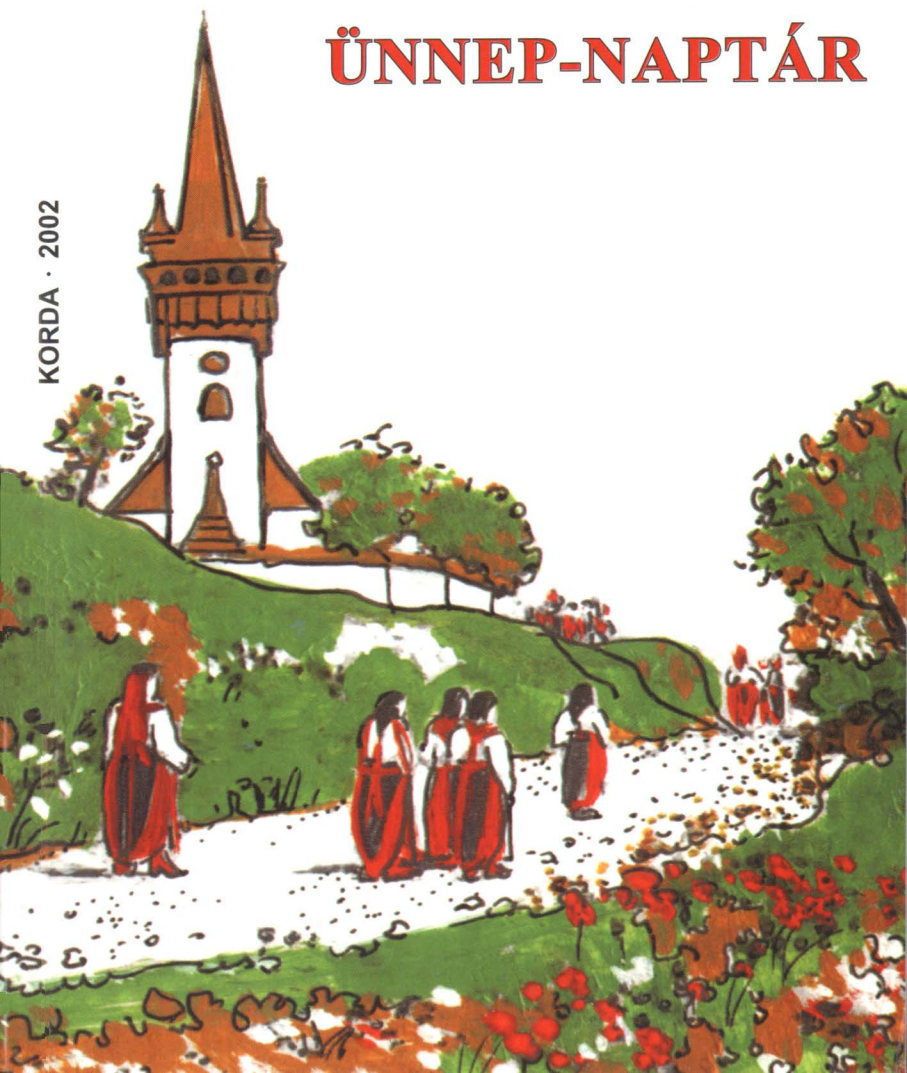

Kovács Tibor
Szathmáry Sándor
Kozma László

ÜNNEP-NAPTÁR

KORDA · 2002

Kovács Tibor - Kozma László - Szathmáry Sándor

ÜNNEP-NAPTÁR

Útravaló
az esztendő minden napjára

Lektorálta: Dr. Faragó Lajosné

ÜNNEP - NAPTÁR

megjelenik, mint

A NEMZETKÖZI THEOLOGIAI KÖNYV

sorozatának 52. kötete

A sorozat szerkesztője:

Dr. Szathmáry Sándor

Ezen a néven a Glaube in der 2. Welt Intézete támogat egy többnyelvű könyvsorozatot. E könyvsorozat igyekszik elősegíteni az európai államok között minden keresztyén felekezet különböző nyelvterületei számára a theológiai gondolkozás és alkotó munka kölcsönös kicserélését. Ez különösen jelentős és reprezentatív művek fordításának publikálása révén történik, valamint önálló művek kidolgozása által.

Az Intézet neve és címe:

Glaube in der 2. Welt Bergstr. 6, CH-8702 Zollikon

Kovács - Kozma - Szathmáry

ÜNNEP - NAPTÁR

KIADJA:

**KORDA KIADÓ
KECSKEMÉT
2002**

Borító illusztráció:
Titti Mária grafikus

Grafikai munka:
A. Hédervári Zita

ISBN
ISSN 0866 1030

Felelős kiadó:
Dr. Szathmáry Sándor

Tördelés, nyomdai előkészítés:
Varga Sándor

Előszó

Isten nagyobb a mi szívünknel - mondja a bibliai Ige. Hadd kezdődjön ezzel ÜNNEP-NAPTÁRUNK is, mely az évről-évre kiadott sorozatnak immár a hatodik darabja.

Isten nagyobb annál, semhogy ünnepeink hangulatvilágába, szokásosnál jobban megtelt templomaiba, kifényesedett szemeibe, ünnepélyesebb szavaiba a maga teljességével beleférne.

Mégis megpróbálkozunk valamivel: ökumenikus barátságban. Próbáljuk megsejteni, hogy bibliamagyarázóink, gondolkodóink, költőink milyen sokszor fordították tekintetüket Isten és ajándékai felé, hogy gazdag magyar nyelvünkön szavakat találjanak a ki-mondhatatlanra. Mindezt az év napjaira bontva, mozaikszerűen tesszük most is - lehetőségeink szerint, az egyházi és nemzeti ünnepek, jeles napok főbb témaköreiben, igyekezve az esztétikai igényekhez is alkalmazkodni. Az eddigi kötetekben közölt több mint ezer vers és versrészlet után is állíthatjuk, hogy költőinkben is több az Isten-kereső igény, mint gondolnánk. Jó volna, ha szélesedhetne, folytatódhatna az ökumenikus összefogás: az örök értékek szintjén, a ma emberének közös gondjaira is válaszolva.

Az ötödik kiadásunkban, a Zsoltáros-naptárban elsősorban a reformáció korának a példáit és utóhatásait szemléltettük. E kötetben a katolikus egyház példaképeit, szentjeit igyekszünk közel hozni az olvasóhoz, elsősorban a „vegyesházasságokban” élő családtagokhoz. Reméljük, hogy a Kozma László által összeállított oldalak is éppúgy elősegítik a magyar lelki megújulást, megbékélést, mint az eddigiak is tették.

Naptárunkat nem a Biblia mellé állítjuk. A könyvespolc sarkába, utazótáskába, hogy elővegyük, ha szükségét érezzük a magunk, vagy családtagjaink, ismerőseink számára. Szemeket nem nyithat ki, de arcokat szükséges irányba fordíthat. Ezzel az imádságos kívánsággal kívánunk boldog új esztendőt, az új évben boldog, békességes ünnepnapokat a könyv szerkesztői, megköszönve az írók és a Kiadó áldozatos segítségét.

Kovács Tibor, Kozma László, Szathmáry Sándor

KERESZTYÉN MAGYARSÁGUNK

Keresztyén hitünk, kultúránk és államunk tizennyolc hónapon át folyamatosan tartó ezredévi ünnepe a korábbiaknál szorosabbra fűzte a Krisztusban hívő katolikusok, evangélikusok és reformátusok lelki kapcsolatát. Pedig volt idő, amikor ez a kapcsolat szétszakadással fenyegetett. Még a két háború közötti kurta negyedszázad során is dúlt a küzdelem. Kortörténeti hitele a nagyszalontai születésű, református Zilahy Lajos és katolikus felesége közötti, hitvitákig tüzesedő napi vívódás, amiről mindannyiunk tanulságára számolt be megrendítő tanulmányában az író. Pedig őszintén szerelték egymást.

Kár, hogy ők nem érhették meg ezt az ezredfordulót: a katolikus többségű faluban ott volt a misén a református lelkipásztor, a kálvinista istentiszteleten pedig a plébános. Magam láttam, amint katolikus püspök énekelte a gyülekezettel együtt Luther Márton énekét, meg hogy „Tebenned bízunk eleitől fogva...” És viszont: a Boldogasszony anyánk... szinte már nemzeti himnuszként zengett a hívek kórusában.

Rég nem tapasztalt béke és öröm sugárzott az ünneplők arcán. Erőltettség nélkül, természetes összetartozás érzése áradt szét faluban, városban. Aki tapasztalta, tudja ezt, aki nem, annak kár róla mesélni.

Másabb-e a keresztyén magyarságban a felekezeten átnyúló összetartozás érzése, mint tőlünk nyugatabbra vagy keletebbre, s ha igen, miért, s hogyan?

A honfoglalás óta fokozatosan egységgé szerveződő nemzetet a keresztyénség élménye tette véglegesen állammá. Számunkra tehát magyar és keresztyén mivoltunk egymást igazoló, szinte azonos fogalmak.

Szépen írta Szegedi Gergely a XVI. század közepén karácsony ünnepére szerzett énekében:

*„Az pogán népek nagy bátorsággal (Krisztus) eleiben mennek,
nagy bátorsággal ők ajándékon hitöt tőle kérnek.”*

Nincs szó erőszakos „pápista” térítésről, őseink „ajándékol kérték” a hitet...

Szenci Molnár Albert Rómában a Szent István alapította zarándokházában száll meg, 1604-es Szótárában pedig így fogalmaz: „Isten ugyanúgy, mint hajdan Izrael népét, a Vörös tengeren át mozdította ki és a Maiótiis ingoványain keresztül egy szarvas útmutatásával csodálatos módon vezérelte.”

„Csodálatos valóban ez a változás, hogy ez a nép... kiérdekelte a keresztyén hit pajzsa és az igaz vallás védőbástyája elnevezést” - írja Szenci Molnár, Hunyadi János kortársát, Aeneas Sylviust (a későbbi pápát) idézve.

A reformáció tehát nem jelentett a múlt hitével való szakítást! Elgondolkoztató az is, hogy a kálvini reformáció kelet felé nem terjedt túl Magyarországon. Lengyelország katolikus, a ma Ukrajnának nevezett állam pravoszláv, a román nép pedig lényegében bizánci eredetű keresztyén.

A reformáció korának magyarsága a Szent István korától kezdve élő hit folyamatosságában vált reformátussá: a hit megújításának hívévé. Magyar nyelvünk is nem csekély mértékben e hit által lombosodott ki és vált napjainkban is érvényes beszéddé:

„De így rendelte vala Isten, hogy az ő fiának e földön csak annyi helye se legyen, mint a madarak fészke, avagy a rókák lika.. De az embereket tekintvén, nagy irgalmatlanság és kegyetlenség volt ez, hogy látván a nehézkes asszont, helt nem adtanak nekik. Kik bizony drága személt fogadtak volna be házokba, és meg is fűzette volna. Azért vegye minden eszébe, hogy egy nyomorult előtt is ne rekesszék be házokat.

Midőn kedig eljött volna a Mária születésének ideje: íme nincs nyavalyásnak sem jó szomszédasszonya, sem esmerő barátja, aki bábáilkodnék mellette; nincs meleg vize, sem gyenge gyolcsruhája, hanem posztócskával ő maga bepólálá őtet és a barmok jász-lába, a szalma közibe fekteté.”

(Bornemissza Péter: Postillák, I. 1573.)

Joggal hihetjük, hogy István király koronázása, a keresztyénné vált magyar nemzet ünnepe valóban az ezredik jubileumi esztendő karácsonyán történt. Így akarta ezt, a keresztyén Magyarországot megalapító Szent István király.

Nemeskürty István

TARTALOMJEGYÉK

JANUÁR	Új év, újesztendő
FEBRUÁR	Téli remények, családi tűzhely
MÁRCIUS	Tavaszi üzenete
ÁPRILIS	Nagyhét, húsvét
MÁJUS	Anyák napja, áldozócsütörtök, pünkösöd
JÚNIUS	Gyermeknap, családi fénykép
JÚLIUS	A Lélek gyümölcse: szeretet
AUGUSZTUS	Keresztyén felelősség világunkért, az alkotmány ünnepe
SZEPTEMBER	Iskolakezdés, tanulás
OKTÓBER	Őszi hálaadás, reformáció, október 23.
NOVEMBER	Halottak napja, Advent
DECEMBER	Karácsony

REFORMÁTUS ÜNNEPNAP-TÁR

JANUÁR 1	Újév
JANUÁR 20-26	Egyetemes imahét
FEBRUÁR 17	Böjt első vasárnapja, úrvacsoraosztás
MÁRCIUS 3	Bibliavasárnap
MÁRCIUS 24	Virágvasárnap
MÁRCIUS 28	Nagypéntek
MÁRCIUS 31	Húsvét
MÁJUS 5	Anyák napja
MÁJUS 9	Áldozócsütörtök
MÁJUS 19-20	Pünkösd
MÁJUS 26	Szentháromságvasárnap
AUGUSZTUS 20	Alkotmány ünnepe
AUGUSZTUS VÉGE	Úrvacsoraosztás új kenyérre
OKTÓBER 31	Reformáció ünnepe
NOVEMBER VÉGE	Úrvacsoraosztás új borra
DECEMBER 4	Advent vasárnap
DECEMBER 25-26	Karácsony
DECEMBER 31	Szilveszter, Ó év utolsó napja

KATOLIKUS ÜNNEPNAP-TÁR, BELEÉRTVE A JELES NAPOKAT IS

JANUÁR 1.	Jézus körülmetélkedésének napja
JANUÁR 2-6.	közötti vasárnapon Jézus nevenapja
JANUÁR 6.	vízkereszt ünnepe Jézus megnyilatkozása /Epiphania Domini/
JANUÁR 18.	Emlékezés Árpád-házi Margitra
JANUÁR 21.	Emlékezés Ágnes királynőre
JANUÁR 22.	Vince nap
JANUÁR 25.	Pál apostol megtérése
JANUÁR 28.	Aquinoi Tamásra való emlékezés
JANUÁR 31.	Emlékezés Don Boscora
FEBRUÁR 2.	Gyertyaszentelő Boldogasszony napja
FEBRUÁR 3.	Balázs nap
FEBRUÁR 4.	Veronika nap
FEBRUÁR 13.	Hamvazószerda
FEBRUÁR 17.	Nagyböjt /első vasárnap/
FEBRUÁR 18.	Emlékezés Fra Angelicora
FEBRUÁR 19.	Zsuzsánna nap
MÁRCIUS 12.	Geregely nap
MÁRCIUS 19.	Szent József ünnepe
MÁRCIUS 24-31.	Virágvasárnap és a húsvéti ünnepkör napjai
MÁRCIUS 25.	Gyümölcsoltó Boldogasszony napja
ÁPRILIS 1.	Hugó napja
ÁPRILIS 8.	Emlékezés II.Rákóczi Ferencre
ÁPRILIS 24.	Szent György napja
ÁPRILIS 25.	Emlékezés Márk evangélistára
MÁJUS 1.	Emlékezés Szent Józsefre
MÁJUS 3.	Emlékezés Fülöp és Jakab apostolokra
MÁJUS 5.	Emlékezés Mindszenty Józsefre
MÁJUS 7.	Gizella nap
MÁJUS 9.	Áldozócsütörtök
MÁJUS 21.	Pünkösöd
MÁJUS 22.	Rita nap
MÁJUS 23.	Emlékezés Apor Vilmos püspökre
MÁJUS 26.	Szentháromság ünnepe
MÁJUS 27.	Emlékezés Néri Fülöpre
JÚNIUS 1.	Úrnapja
JÚNIUS 7.	Jézus szentséges szívének ünnepe
JÚNIUS 13.	Páduai Szent Antal emléke
JÚNIUS 27.	Emlékezés László királyra

JÚLIUS 2.	Sarlós Boldogasszony ünnepe
JÚLIUS 3.	Emlékezés Tamás apostolra
JÚLIUS 11.	Szent Benedekre való emlékezés
JÚLIUS 18.	Hedvig napja
JÚLIUS 24.	Kinga napja
JULIUS 25.	Kristóf napja
JÚLIUS 31.	Loyola Ignácra való emlékezés napja
AUGUSZTUS 4.	Vianney János emléke napja
AUGUSZTUS 5.	Havas Boldogasszony emlékezete
AUGUSZTUS 6.	Jézus Krisztus színeváltozása
AUGUSZTUS 15.	Nagyboldogasszony napja
AUGUSZTUS 25.	Kalazanci József emlék-napja
AUGUSZTUS 26.	Mónika ünnepe
AUGUSZTUS 28.	Ágoston ünnepe
SEPTEMBER 8.	Kisboldogasszony ünnepe
SEPTEMBER 15.	A Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepe
SEPTEMBER 21.	Máté evangélistára való emlékezés
SEPTEMBER 24.	Gellért püspök emléke napja
SEPTEMBER 29.	Szent Mihály, Gábor és Ráfael főangyalokra való figyelés, Márton Áron püspök égi születésnapja
OKTÓBER 1.	Lisieuxi Teréz emlék-napja
OKTÓBER 8.	Magyarok Nagyasszonya ünnepe
OKTÓBER 15.	Lukács evangélista emléke-napja
OKTÓBER 25.	Mór pécsi püspökre való emlékezés
NOVEMBER 1.	Mindszentek ünnepe
NOVEMBER 5.	Imre hercegre való emlékezés napja
NOVEMBER 13.	Emlékezés Boldog Özsébre és sok magyar szentre
NOVEMBER 19.	Árpádházi Erzsébetre való emlékezés
NOVEMBER 20.	Új kenyérért való hálaadás
NOVEMBER 24.	Krisztus királyi ünnepe
NOVEMBER 30.	Andrásra, Jézus tanítványára való emlékezés
DECEMBER 3.	Xavéri Ferencre való emlékezés
DECEMBER 6.	Miklós napja
DECEMBER 8.	A szeplőtlen fogantatás ünnepe
DECEMBER 24.	Ádám és Éva napja
DECEMBER 27.	János apostolra való emlékezés
DECEMBER 31.	A Szent Családra való emlékezés napja

JANUÁR

ÚJ ÉV, ÚJ ESZTENDŐ

„Új szívet adok nektek, és
új lelket adok belétek...”

(Ez 36,26)

Január elsején a keresztyén egyház Jézus körülmetélkedésének napját ünnepli. Január elseje ugyanis Jézus születésnapjától, december 25-től számítva éppen a nyolcadik napra esik. Ezért nevezik ma is sokfelé az újév napját Kiskarácsonynak, karácsony nyolcadának. A katolikus egyház január elsején Megváltónk édesanyját is ünnepli. A január régi magyar neve: Boldogasszony hava. A régi magyar mitológia Boldogasszonya, ősvallásunk Hold-isten-asszonya, a székelýföldi Babba Mária, a keresztyén Boldogságos Szűz Mária kapcsolata az ősrégi helynevekben, szertartásokban az ókori vallások kulturális hatását mutatja. Az ómagyarság istenszemléletének beolvasztása a keresztyén világképbe a mai napig jellemzi a mélyen katolikus székelýek és csángók vallásos világnézetét. A Csíkcsomlyói Szűz Mária tisztelete sok évezredes hagyományt őriz, melyet ismert és vállalt Márton Áron erdélyi püspök is. Ez a nap a világbéke ünnepe is.

Etele György

BOLDOGASSZONY CSILLAGA

Nagy fényesség remegve nyit,
Mint az élet titka támad.
Tűz-lobogás neveztetik
Boldogasszony csillagának.

Égi fények közt az első
Hogyha esti szelek szállnak
Bíborszínben ég a felhő,
Földön megnőnek az árnyak.

Árnyékként fut földi létünk,
Sorsunk csillag-fordulás csak.
Segítsél meg, arra kérünk
Kiben bízunk és remélünk
Akit immár nevez népünk
Boldogasszony Máriának.

Kozma László

Január 1.

Az újesztendő első napja református eleink életében az örömnének és a hálaadásnak alkalma volt. Ezt fejezi ki az a XVI. századi ének is, melyet sokfelé kántáló versként is el szoktak mondani:

*Ez esztendőt megáldjad,
Ez esztendőt megáldjad
Kegyelmedből Úr Isten;
Bő zsírral ékesítsed
Bő zsírral ékesítsed,
Te szent Jehova Isten!*

A hálaadó istentisztelet mellett az újesztendő ünnepének lényeges része ma is, hogy az emberek jókívánságokat mondanak egymásnak. A jókívánságokat rendszerint köszöntés, kántálás formájában adták elő. Újévkor – mint minden más ünnepen is – házról-házra jártak a köszöntők, felnőttek és gyermekek egyaránt. Szinte az egész magyar nyelvterületen – felekezetre való tekintet nélkül –, és ezernyi változatban ismert köszöntő volt az alábbi, melynek itt Békés megyei változatát közlöm:

*Új esztendő, vígság szerző, most kezd újulni,
Újulását víg örömmel most kell hirdetni.
Víg napokkal, bor búzával látogass minket.
Hirdeti már a Messiás most kell meglenni.
Legyetek hát az Istennek mindig hívei.
Alsó kék ég, felső kék ég, hirdesd uradat,
Urad áldjad: nap, hold, csillag, te megtartódnak.
Úr Jézusnak mondj hív napokat,
Hogy több új esztendőre virrassz fel minket
Erőben, egészségben*

Molnár Ambrus

Január 2.

A református és katolikus egyház liturgikus hagyományában egyaránt megjelent Jézus nevenapja. A magyar református egyházban újév napján, a katolikus egyházban a január 2-6-ika közötti vasárnapon, vagy január 2-án tartották az ünnepet. Jézus nevének tisztelete Szent Pál intelmében gyökerezik: Jézus nevére minden térd meghajoljon, a mennyieiké, a földieké és a földalatiaké. Ezzel kapcsolatosan Lőrinczy Ferenc gondolatát idézzük: „Jézussal jelent meg az élet számunkra! Azért jött, hogy életünk legyen és bőségben legyen! De csak általa és benne! Nincs üdvösség másban, és nem adatott más név, melyben üdvözülhetnék, mint JÉZUS NEVE! Ezt keresd, ez után menj, és életed emberséges élet lesz, mely világít és jel, csillag és ég mások számára is!” Énekelt imádságként tartja számon Bálint Sándor a következő fohászt:

Dicsértessék Jézus este lefektünkben,
Dicsértessék Jézus reggel fölkeltünkben,
Dicsértessék Jézus jártunkban-keltünkben.
Légyen szánkban és szívünkben
Jézus Krisztus neve Mindörökké, ámen.

KRISZTUS NEVE

A Krisztus-név, mely átragyog,
Mint a magházon a magok.
Magadban immár őt viszed,
Növeled, véded, őrized.

Kozma László

KARÁCSONY, ÚJESZTENDŐ

Karácsony, újesztendő:
lezáró, újakezdő.

Hogy el ne villanjon a milliárd dolog,
mi testünk, szellemünk tanítja,
nyitja, emeli, kínokkal boldogítja,
amíg Föld-otthonunk törvény szerint forog:
lett szerelem, költészet, annyi érték,
mihez szív, ész, érdek, szokás a mérték,
amivel élünk s visszaélnek nagyokosok; -

mert mindig új csapat születik, aki majd
bitón, falhoz állítva, máglyán
vész el, magát áldozatul ajánlván:
kínvallatásban és keresztúton kitart,
hogy felcsillanjon az igazság,
bár mindújra förtelenbe tapossák,
s hogy legyen példa: jóért ne kerülni a bajt; -

és mindig újra lesz kézmosó hatalom,
hogy felelőtlenül megszabja,
ki hasznos derék, ki bitang haramja,
ki élhessen árnyékban, ki járhatson napon.
De talpig fegyelemben, bárhol,
ha a világ eltaszít is magától,
a jók kezét már én el nem bocsáthatom.

Örökegy körben járunk:
ez emberi világunk.

Keresztury Dezső

Január 4.

ÚJÉV

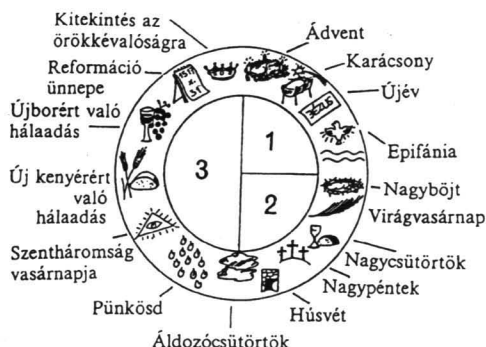
Hozz reánk víg esztendőt! Nem kérünk se kicsi, se nagy csodát, Uram! Ha megengedsz, nem kunyerálunk adósság-elengedést, a világlottót sem akarjuk megnyerni és közös magyar-japán határookra sem vágyunk.

Semmi lényegtelen, Uram!

Víg esztendőt kérünk, hogy derűvel tudjuk fogadni a sikereket, a gondokat és a sérelmeket, hogy mosolyogni tudjunk rosszakaróinkra még a kezünkkel is, amikor békejobbként nyújtjuk nekik. Hogy gyönyörködni tudjunk vidám barátainkban és családjainkban, a szépséges világban, melyben örömöd telik, hogy ujjongó szívvel értsük Szent Fiad Örömhírét, mert hiszen boldogságra alkottál minket.

Szabó Gábor

AZ EGYHÁZI ÉV

Vízkereszt ünnepe (Epiphania Domini, régebben Szentkereszt) a karácsonytól számított 12. napon, január 6-án van. Az ünnep Krisztusnak, mint az örök királynak az egész világ színe előtt való megnyilatkozása. Az ünnep másik elnevezése Háromszentkirályok napja. A XIX. század elején készült kalendáriumokban Vízkereszt napján Gáspár, Menyhért, Boldizsár napja is fel van jegyezve. A háromkirályok hódolata, ajándékai a Krisztus iránti alázatot fejezik ki. Vízkereszt ünnepe a reformátusok között nem vált általánossá, habár a XVII. században Somorjai püspök liturgiájában még szerepelt.

HÁROMKIRÁLYOK

Aranykincs a tarisznyámba,
Küldött messzi Napkelet.
Köszöntse a fények árja
Jászolban a kisedet.
Gondolatok felszikrázva
Hogy napfényre jöjjenek.
Csillag mondta: Ég Királya
Hogy a földre született.
Indultam a pusztaságba
Jártam erdőt, hegyeket
Éhségbe és szomjúságba
Mert enyhülést nyerhetek.
Kisded kincse, gazdagsága
Aranyozza életemet.
Mert egyetlen kincs a drága,
Melyet nekünk ő jelent.
Meggzületett megváltásra
Az isteni szeretet.
Emberélet ragyogása
Ki öröktől fogva lett.
Ezért hozom jászolába
Minden földi kincsemet.
Eloszlik halál homálya
Mert mosolya integet.
Pásztoroknak furulyája
Békességet ereget.
Amit hoztam, porszem az csak
Mert országát ingyen adja:
Örök üdvösségemet.

Kozma László

Január 6.

FOGADKOZÁS

Újévkor csupa fogadkozás az ember: tanulni fogok, fogyókúrázni kezdek, rendesen járok edzésre, hegedűőrára, templomba, sétáltatom a kutyát, leszokom a dohányzásról.

Krisztus katonája leszek?

Merész. Szabad-e ennyire harciasnak lennie egy keresztyénnek, nem kéne-e józan kompromisszumot keresve inkább megmaradni a többi fogyasztóval együtt a kutyasétáltatásnál, meg a vásárnapi misénél? Most, a történelem végén, az internet-demokrácia hajnalán, nem túl maradi, erőszakos és kirekesztő-e ellene mondani az ördögnek? Az ő minden cselekedetének? Minden csábításának? Az ő angyalai minden cselfogásának?

Czakó Gábor

VÍZKERESZT

Mint ahogy a napfény-csillanások
Sötét vizek tükrén mélybe érnek
S búza között gyúlnak pipacs-lángok,
Fölizzanak sárguló vetések.

Egyszerre a lelkedben találod
Mi csillagfény volt, távoli ígéret
Közelednek a három királyok,
S fölhangzik a csöndes pásztor-ének.

Kozma László

IDŐRŐL SZÓLNI MOST

Órafelhúzáskor mindig gondolom:
Te adtad nekem a visszavonható időt
addig loholjak benne
s csapjak át partjain míg a szív
álmodva ketyeg magának
békét győzelmet vereséget
napra napot küld
s az éles percek szúrásaira
futórózsakrémet...
bár így is nehezen viselhető
a hadaró másodpercek dáridója
kik az örökös félelemtől bénán
- mint kissé elszózott arcú nők -
sürgetik a nyári hóhullást is
meg az átgondolt csendes erőszakot
mihez igazítani kéne mindig
s igazolni és állítani
de kedvem sincs hozzá és hasztalan
erőlködés csak...
marad tehát már reggeltől megszokottan
ott a kapkodás forgatagában
az arcomból húsig föltépett vicsorgás
s egy napra való időtlen grimasz
raktáron is szigorú könyveléssel
míg ez égbolt s keretek rámák
fölöttem-köröttem...
kezemben törtfényű túlvezott rugó
közömbösen néz a szerkezetre
időtlenül időzne már
s újra fölragyogna a Te tenyeredben

Nagy Gáspár

Január 8.

LÉLKI MAGYARSÁG

„Homályosan bár, de mintha már bontakoznának előttem a lelki magyarság nagyszerű körvonalai. Új jelentést kap ez a szó, hogy magyar s ez a jelentés nem politikai lesz, hanem szellemi és erkölcsi értékjelző. Magyaroknak lenni majd annyit jelent, különnek lenni, küldetéssel bírni. Magyar az, aki többet szenved, többet dolgozik és mélyebben imádkozik.”

Ravasz László

ÉJJELE KIÁLTÓ

Mennyei ékesség,
legyen nagy békesség –
csak már a falunkra
rossz csillag ne essék.

Hogyha gyermek lennék,
mindig térdepelnék
s rossz csillagok ellen
nagyon énekelnék.

Lennék égre látó
falumnak kiáltó,
nem bakter lennék, ha
éjjeli kiáltó.

Tanítanék lenni,
lelkünk után menni,
s ujjunkat Jézus úr
öt sebébe tenni.

De ahol én állok,
hiába kiáltok,
pedig falum felett
rossz csillagot látok...

Mennyei ékesség,
de kicsit békesség,
– rossz csillag az én nagy
új síromba essék.

Sinka István

Január 9.

KEGYELMES ISTEN, KINEK KEZÉBEN

Kegyelmes Isten, kinek kezében
életemet adtam,
Viseld gondomat, vezérelj utamat,
mert csak rád maradtam.

Gyermekségemtől fogván egyedül
csak tetőled vártam,
Mint Atya után fiú kiáltván
könyörögvén jártam.

Most is csak benned reménségemet,
Uram, helyheztettem,
Magam rád hattam s rád támaszkodtam,
te alád vetettem.

Mi hasznod benne, hogyha veszéltre
jutok kétség miatt,
Kit fiad által hozzád váltottál
mint fogadott fiát?

Hallgass meg azért te nagy nevedért
én könyörgésemben,
Mutasd meg jódat, sok áldásidot
az én szerencsémben.

Add meg énnekem én reménségem
szerént való jódot,
Áld meg fejemet, ki bízik benned,
viselled gondomat.

Az szép harmatot, miként hullatod
tavasszal virágra,
Sok jódot Uram, úgy hullasd reám,
te régi szolgálóra.

Hogy mind holtomig szívem legyen víg,
téged magasztalván,
Mindenek előtt s mindenek fölött
szent nevedet áldván.

Balassi Bálint

Január 10.

ADJON AZ ISTEN

Adjon az Isten
szerencsét,
szerelmet, forró
kemencét,
üres vékamba
gabonát,
árva kezembe parolát,
lámpámba lángot,
ne kelljen
korán az ágyra
hevernem,
kérdésre választ
Ő küldjön,
hogy hitem széjjel
ne dűljön,
adjon az Isten
fényeket,
temetők helyett
életet -
nekem a kérés
nagy szűgyen,
adjon úgy is, ha
nem kérem.

Nagy László

KIHEZ MEHETNÉNK?

Olvasandó: Lukács 5,1-11.

Újév első napjaink valami öröndetes üzenetre vágyik az ember és az egész gyülekezet. Szeretnénk az életet megnyerni és ez azt jelenti, hogy a benne lévő napokat, hónapokat, sőt az életet is úgy átélni, hogy szívünk egyre gazdagabb legyen és az életünk az örök életre készüljön.

Ez a történet azonban szomorúsággal kezdődik: nem fogtunk semmit. Ez lehet egy napnak, egy évnek, de lehet egy életnek a tapasztalata. Az emberlét csődjéről, ürességéről, a Semmiről, melyet lehet nagybetűvel írni, a mi korunk többet tud, mint az előzőek.

... és az ember nem tud szabadulni ettől a rettenetes érzéstől, melyet ez a szó fejez ki: hiábavalóság. Reményik Sándor a nagy magyar költő utolérhetetlen szépséggel fogalmazza meg ezt szavaiban: „A bűn, a betegség, a mindennapi szörnyű szürkesség tömlőcéből nincsen, nincsen menekvés.” Úgy látszik, a megváltásra váró ember szótárában ez a szó naponta visszatér és az emberi lelket hatalmába keríti. A hiábavalóság, a semmi ugyanis szomorúvá teszi az embert, a szomorúság pedig öl. Ezt a lélektan tudósai szokták megállapítani. Péter ezzel az érzéssel, ezzel a megállapítással megy oda Jézushoz: Uram, egész éjjel dolgoztunk, de a hálónk üres. Ebben az is benne van: a szívünk is üres....

A mondatban, amit Péter mond, egyetlen pozitívumot találunk. Péter ezt Jézusnak mondja. Jó helyre megy Péter életének kudarcával, lelkének bánatával. Mehetne máshova is, de senki sem tudna vele lélekben azonosulni és rajta segíteni. Uram, kihez mehetnénk, mondja Péter később, amikor Jézust megismerte, örök életnek beszéde van tenálad. De talán most is sejt ebből valamit;

Jézus, alighogy meghallotta Péter szavát és megértette bánatát, aggódását, nyomban tervvel állt elő. Jézus nyomban szembeszáll a Semmivel, amikor ezt mondja Péternek: Evezz a mélyre, ebben már terve és javaslata van elrejtve. Jézus a Semmivel, a hiábavalósággal, az eredménytelenséggel nyomban megütközik és harcba száll. Ő az egyetlen, aki nem törődik abba bele, hogy nincs. Nem törődik bele az ember rezignáltságába, reménytelenségébe, abba, hogy szíve és keze üres. Jézus egész léte küzdelem az elmúlással, a tehetetlenséggel, a hiábavalósággal, a halállal, a semmivel, vagyis az értelmetlen lét gondolatával.

Az emberi élet csak emberfeletti erővel nyerhető meg, és Jézus saját személyében ezt nyújtja az embernek. Azért jött az Embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.

Szathmáry Sándor

Január 12.

„Múltunkban, egyházainkban, kultúránkban hatalmas erkölcsi erők vannak felhalmozva. Végzetünk az volt, hogy legutóbb a magyarság politikai jelentés volt, ahelyett, hogy erkölcsi lett volna. Megújulásunk útja: a magyarság legyen erkölcsi jelentés, hogy nemzeti lehessen. Ma már a vak is látja, hogy az igazi politikum az etnikum függvénye. Ha ez igaz, akkor lehet-e a hívő magyar ember reménytelen?”

Ravasz László

NE A FELEJTÉST!

Fejfájás. Ami nyugtot ad
Hirdetnek pezsgő porokat.

Ritmusa lelkedben sajog,
Szavald a Himnuszt, Szózatot.

Félresöpröm a patikát -
Akarom: fájjon a világ!

Míg adják-veszik a hazát
Bánkot és Tiborc panaszát.

Az okot, ne a tünetet
Oltsál puszító tüzeket.

Mely testvér-szívárványba fog:
Illyés-vers legyen otthonod.

Idegeimen, mint az áram
Úgy fusson át, hol jajgatás van.

Ne csillapítót, altatót:
Látást és hallást adjatok.

Ne a felejtést, drogokat,
De bántson az Egy gondolat.

Oszoljon a lélek-homály
És gyógyulhasson, ami fáj.

Kozma László

Január 13.

AZ ÚJ ÉV NAGY AJÁNDÉKA

Olvasandó: Lukács 5,1-11

És Péter dönt Jézus mellett: „a te szavadra mégis kivetem a hálókat.” Fezültséggel teljes reménység szólal meg ebben a mondatban. Az egyik fordítás így mondja „mindazonáltal mégis”, egy másik pedig: „de azért a te parancsodra.” Ebben a döntésben Péter nem magára hallgat, a halásztudomány mesterére, hanem Jézusra, az Élet Mesterére. Elsőbbséget ad Jézusnak, és ebben van Péter hite. Péter végül is jobban hitt Jézusnak, mint annak a realitásnak, mely ezt a világot meghatározza. Meg meri tenni Péter, hogy jövőjét a kezébe teszi le, ennek az egész napnak a kimenetelét rábízza. Az új év tulajdonképpen itt dől el. Jézusnak tudok-e elsőbbséget adni magammal, a világ realitásával szemben és ki merem-e szolgálatni életemet, jövőmet az ő szavának, ígéretének.

A fordulat, ami bekövetkezik, Péter minden álmát, reménységét messze felülhaladja. Így olvassuk ezt: „S amikor ezt megtették, olyan nagy tömeg halat kerítettek be, hogy szakadoztak a hálók, ezért intettek társaiknak, akik a másik hajóban voltak, hogy jöjjenek és segítsenek nekik. Azok pedig odamentek és annyira megtöltötték mind a két hajót, hogy majdnem elsüllyedtek” (6-7. v.)

Túláradó bőség jellemzi ezt a két verset. Nemcsak egy hajó telik meg, hanem kettő, nemcsak Péternek elég a hal, hanem a másik hajó küzdő halászaiknak is.

De Pétert alapjában véve nem is ez ragadja meg, hanem az, aki most itt van, az nem csak Úr, de uralmába és hatalmába őt is bevonja, őt is részesíti ennek ajándékában. Ez a kegyelem, mely minden elgondolásnak és elképzelésnek felette áll, az az ajándék, melynek ragyogása semmivel sem mérhető, ez nyugtázza le Pétert. Kapott valamit, de ez nem a világ mértéke szerint történt. Ebben a világban ilyen ajándékozás, ilyen szeretet nincs. Ő koldusként kért és királyi ajándékkal tele a keze, a szíve, a hálója. Ezt nem tudja elviselni, ebbe roskad bele. Lelke mélyéig összetörik és úgy érzi, hogy ő nem méltó Jézushoz. Lelkének egész elégtelensége és kicsisége feltárla a Jézus ajándékának a nagysága mellett. Az Isten felséges jelenlétébe kerül Péter és roskadozik lelke ennek az új világnak a kegyelme alatt, ahogyan a háló roskadozott a halak súlya alatt. Nem a hálóval történt itt valami, hanem Péterrel és ez történik velünk is, ha Jézus kegyelme megajándékoz, ha engedjük magunkat megajándékoztatni. Mi alakulunk át és az új év igazi nagy ajándéka ebben van.

Szathmáry Sándor

Január 14.

„HOZZ REÁ VÍG ESZTENDŐT”

Sors: hangsúlyos ez a szó, valóban. Azt is jelenti: egész valótokban, minden előző meghatározottságotokból ki tud váltani, meg tud váltani Jézus. A gének, hormonok, agysejtek továbbra is működnek, teszik rendelt dolgukat, de az egész emberlét bekerül az új áramkörbe - veszi a Szentlélek ajándékát. Így erőt kap arra, hogy úrrá legyen ösztönei felett, beidegzett szokásai felett, beszűkült gondolkodása felett. Úrrá lesz sorsa felett. Új ember lesz, krisztusi ember lesz. Sorsa feletti szabadságának titka nem önerőlködéseiben, nem tréningjeiben rejlik, hanem abban, hogy „isteni természet részesévé” lesz. Ez a győzelmes isteni erő segíti arra, hogy fölszabaduljon a sorskényszerek alól. Ez hoz rá végre „víg esztendőt”.

Mindez ugyanúgy érvényes az egyénre, mint a társadalom egészére. Népünk sorskényszerek alatt él, és ebből nincs más kiút, mint a Lélek kiáradása az egész népre. A mi szolgálatunk: egyengetni a Lélek kiáradásának útját.

Farkas József

AZ IDŐHÖZ

Taníts meg, rengeteg idő:
bátor legyek, akár a játék.
Inkább pimasz, mint ostoba
hiszen jár néha az ajándék.

Legyen bátor a tétlenség:
nem talmi renddel elodázott
de boldog ívű, delejes
mely átfog rendet, rendszert, káoszt.

A lapítók ügyefogyott
apadó, apró kis ügyében
ne legyek mákszem vagy homok
de kinek jár olykor az éden.

Taníts meg, rengeteg idő:
milyen kevés vagy, milyen elvett
milyen fosztásban vétkező
s csak teljességben a kegyelmed.

Finta Éva

Január 15.

LESZÁMOLÁS ELVESZETT NAPOKKAL

Oh, mennyi vágyam volt, mely arra várt,
Hogy bevállódjék egy-egy szép csodára,
Míg én tétován - kivált egyre várva -
Gurulni hagytam napjaim sorát.

El is gurultak, szélhajtotta labdák,
Oda, ahol egy nagy világszeméldomb
Minden romlandót elnyel, szerteszét bont,
Hogy soha vissza ne kapja alakját.

Most velük vesz sok megzavart, merész
Embermegváltó tervem, álmom, eszmém -
Mégsem jajongok annyi enyém vesztén.

Sőt érzem: jó volt bennük hinni, és
Ők bomlásukban is békésen áldják
A teremtés nagy, szüntelen csodáját.

Tompa László

MÍG JÓZANNAK ÁLMODOD

Míg józannak álmodod magad,
ébresztnek mindenféle lázak,
roskadjon válladra a hold, ha
megkísért reggeli alázat.
Benned mosdik a pocsolya,
de néha a csillagokig térdelsz.
A kínok hozzád szelídülnek,
s hű maradsz mások öröméhez.

Aki mellettem botorkált,
leszólították mindennapi gondok,
így van aztán, hogy igazat
már szinte magamnak se mondok.

De a füvekig felnövök,
akárhogy szeressen a kétség,
szikkad bennem az áhítat,
virág,
én,
virág,
mert akarom a dolgok ébredését.

Markó Béla

Január 16.

AZ ÜNNEPEK

„Az ünnepek - mondja Ravasz László -, mint valami időbeli sákramentumok, az örökkévalóságot kötik le és oltják bele a valóságba. Csak természetes, hogy századok, sőt ezredek hagyományaival átszöve, az atyák beláthatatlan sorozatának nagy emlékezéseivel megszentelve, nemzedékek hangulatával befuttatva, kiemelkednek az idő sodrából... Ennélfogva nem maradnak meg magányos fenségükben, hanem meghatározzák az előző és következő vasárnapokat is, hogy tartalmuknak minél többféle mélysége legyen nyilvánvaló.” Ravasz László szerint az egyházi év rendkívüli haszna, hogy útmutatást ad a rengeteg anyag beosztására és minden gazdagsága érvényesítésére, valamint biztosít az ellen, hogy a keresztyénség központi igazságait félre ne tolják kevésbé jelentős mozzanatok.

Az egyházi évet a három főünnep (református népünk ószövet-ségi szóhasználatával: sátoros ünnep) szerint három ünnepkörre oszthatjuk fel: karácsonyi, húsvéti és pünkösti ünnepkörre. E trinitárius felosztás kiábrázolja a Szentháromság üdvtervének megvalósulását: az Atya megígérte és elküldte egyszülött Fiát; a Fiú elvégezte a váltság munkáját; a Szentlélek mindezt alkalmazza, megpecsételi és folytatja, hogy „ami érettünk történt, történjék mibennünk” (Ravasz László).

A karácsonyi ünnepkör tart ádvent első vasárnapjától az epifániai időszak végéig (régi magyar elnevezéssel: húshagyókeddig); a húsvéti ünnepkör tart hamvazószerdától áldozócsütörtökig; a pünkösti ünnepkör tart áldozócsütörtöktől a november végén lévő ún. Örökkévalóság vasárnapjáig. Szokás felosztani ugyan az egyházi évet ünnepes (ádventtől pünkösdig) és ünneptelen félévre, de helytelen és méltatlan dolog ünneptelen félét mondánunk, amikor abban is rendre előfordul a Krisztus feltámadásának hetente ismétlődő ünnepe, a vasárnap.

Szénási Sándor

ÁRPÁD-HÁZI MARGIT

IV. Béla király lánya. A tatárjárás idején született Klisszában. Szülei fogadalma szerint domonkos apáca lett: önmegtagadó, alázatos élet után 1271-ben halt meg. Életének története, melyet az 1300-as évek elején írtak meg, Ráskai Lea domonkos apáca másolatában maradt reánk egy 1510 körüli kódexben, jelképezve azt a folyamatot, ahogyan a szeretet és a lemondás hőséneke emléke nemzedékről nemzedékre szállt, ahogy a finom kézvonás a törékeny papíron a hit törhetetlen erejét és diadalát ragyogtatja.

„Mert eloszlott vala néminemű malaszt az ő orcájában és néminemű malasztos, megért erkölcs az ő tekintelében, úgy, hogy sem kemény beszédekkel, sem lágy beszédekkel nem láttatnék megváltoztatni... Gerjedez vala ez nemes szent szűz az isteni szerelemnek tüzével és meggyulladván, imádkozék vala szüntelen... Éjjel felkel és úgy hallgatja vala, ha valamely szoror nyög, és hozzámegyen, megkérdezi. Némelyeknek bort hevít, némelyeknek ruhát melegít, és odateszi, hol az betegnek fájdalma vala. Esmég ez szent szűz vala mindenben szegénységnek szeretője és megtartója és igen szeret élni vala az szegénységben.”

ÁRPÁD-HÁZI MARGIT FOHÁSA

Az esti szél felleget hozott
A sziget fölé, amíg imádkozott.

Csillagot a hullám ringatott,
S ő pergeti a barna olvasót.

Mit ád a nap? Boldogul-e népem?
Adjál jelet, Uram, kérve kérem.

És reggelre - milyen csoda-dolog -
Az olvasó könnyekké változott.

Kozma László

Január 18.

FORDULÓ

Fordult-e valóban?
Vagy csak észrevétlen,
ahogy eddig mindig,
elröpült egy év.

Míg a földön éppen
egy hullámpapíron
hajléktalan fordul
jobb felére át.

Mit sem sejtve arról,
hogy az égi színfal
villantja ezredik
petárda-tüzét.

Balról jobb felére,
és a fal felől s az
aluljáró torkán
jéggel hűt a lég.

Ám ahogy ellobban,
mintha kifulladásra,
az ég is közömbös
feketére vált.

Ezrediket pislant
neonfény szemével,
és üres palackra
kulcsolja kezét.

Miklya Zsolt

MÚLT-JELEN-JÖVŐ

A múltat nehezen értem
ma épp hogy el nem tévedek
a jövőt sem tudom

de köszönöm a kevéske fényt
és köszönöm,
hogy elhozod a jól tervezett holnapot.

Herjeczki A. Géza

Január 19.

MI LENNÉK?

Tavasszal somfa lennék
talpig aranyban állva,
biztatón mosolyognék
a zsendülő világra.

Nyáron eperfa lennék,
tágas udvaron állnék,
aki alám ül, annak
jól fogna egy kis árnyék.

Ősszel almafa lennék,
piros almákat termő,
nem is csak egyetlen fa,
hanem almafa-erdő.

Ilyenkor télen aztán
gyertyán vagy fenyő lennék,
hogy aki fázik, égő
tűzennél melegedjék.

Kányádi Sándor

LÉT-LELET

Nem ami volt
nem ami lesz
hanem mi lenne
s nem lehet
magzataink
elvetélt dala fáj
ez elsírhatatlan zene
a bennrekedő mozdulat
a lenni kényszere
– mi lenne
s nem lehet

Miklya Zsolt

Január 20.

ÁGNES

Ágnes királynő III. István felesége volt. Korán elvesztette férjét, (1172-ben), apját is megölték. Eckhart mester, a nagy középkori német domonkosrendi misztikus neki ajánlotta művét, az Isteni vigasztalás könyvét. Ágnes valószínűleg személyesen is találkozott Eckhart mesterrel.

ÁGNES KIRÁLYNŐ ÉS ECKHART MESTER

Őrizte a józanságnak titkát.
Mert csupa tűz és láng az Úr beszéde
Olyan, mintha csipkebokor égne
Mégis árnyék, amely meg nem éget.
Hűvös harmat-tükrök vetítik rád:
Gondolat fut, rajza levelének.

Vigasztalja a magyar királynőt:
Fény és árnyék: látod, ez az élet
Titka mind az Úr üzenetének,
Mert egybeforr a kötés és a mély seb.
Úgy látjuk: a fények nyomán árny nőtt,
De lehet: árnyék sokszorozza fényed.

Ágán ülsz egy fényes pillanatnak,
Mint levélen leperdülő harmat.
Elmúlsz bár, a pillanat örök
Ne félj: az Úr őrzi örömid.
Pillantásán vigaszra találhat,
És párává foszlik el a bánat.

Mert az Isten nem azért teremtet
Hogy mit adott, elveszítse perced.
Ne feledd: az életed ajándék,
És örök fényt sugároz az árnyék.
Nyomába lépsz, ki életre váltott,
Felderíti a szomorúságot.
Király sorsa népnek sorsa egyben:
Megváltásra lehetsz a kereszten.

Mert a világ hiúsága látszat.
Beteljesül, ha elveszted vágyad.
A lemondás az egyetlen érdem,
Kincset így lelsz koldusi szegényen.
Emel vagy sújt, egyformán fogadjad
Akaratát, ki teremtet, annak.
Hullámszásán végtelen tengernek
Zápor csöppje, megnyugszik a lelked.

Zöld remény, az élet buboréka
Galamb csőrén az Isten szándéka.
Bőven ad, ki létet adakozhat,
Érintése is megváltást hozhat.
Mert az aranyak mind megfakulnak,
Lelkedbe ha bár egy krajcárt hullat.

Fohászoddal hát sokakért kérjed
Fényességét megváltó reménynek.
Nem magányos, hidd el, szenvedéssed:
Ama Kertben termő gyümölcscsé lett.

Kozma László

VINCE NAPJA

Református körökben csupán a szőlőtermő vidékeken tartják számon Vince napját, melynek időjárásából az évi bortermésre lehet következtetni: Ha csorog Vince, telik a pince, más változatban: Ha megcsordul Vince, megtelik a pince. A drávaszögi falvakban ezen a napon vincevesszőt metszettek. A lemetszett vesszőket meleg szobában vízbe állították és hajtása mértékéből következtettek a bortermésre. Ugyancsak ezen a vidéken, ezen a napon zajlik az úgynevezett vincézés. Barátok, rokonok, szomszédok együtt kimennek a szőlőbe. Megvizsgálják a szőlővesszők állapotát, azután a pincébe jönnek össze.

Molnár Ambrus

TÖVISKORONA

Kemény arcán halk virág terem,
Szemében képek futnak csendesen.

Felrémlik egy távoli vidék,
Földig hajló szőlő-venyigék.

Tapsikolva szedi sok gyerek
- Vegyétek hát. Szétoosztom testemet.

Az én erőmmel terem a világ,
Szeret az ég, mint tulajdon fiát.

Hol én állok, ott sűrűbb a sugár,
A lázban égő enyhülést talál. -

A kép megszakadt. Nem pergett tovább
Míg rátették a töviskoronát.

Kozma László

Január 22.

ÉS A MI BELSŐ ÓRÁNK?

Egy kérdés támad végül: van-e a mi életünknek is belső órája? Mert Jézus óráját megértjük. Vajon tudok-e Istenre figyelni? Látom-e a küldetést? Tudom-e, hogy mit kell tennem? Vagy talán a világ eseményei dobálnak kényükre-kedvükre? Ki vagyok-e szolgálatva a történelem menetének, az emberek gondolatának, érzésének, vagy pedig van bennem egy Istentől adott kijelentés, hogy értem, mi életemnek a titka és merre kell menni és mit kell tenni ezen a földön? Átélem-e, hogy milyen csodálatos Isten vezetésében élni? Mit jelent az, hogy az én parányi életemet is Jézus tartja kezében, vezeti és értelmet ad neki. Időmet megtölti el nem múló tartalommal. Lépéseimet irányítja, hogy célhoz érjen. El tudom-e mondani, amit a szoltáros mond: „Életem ideje a kezekben van!” - Vagy ahogy Jézus ezt kifejezte: „Atyám, a Te kezébe teszem le az én lelkemet!” Embernek lenni azt jelenti, halad életem egy pályán, és haladok előre benne, a lépéseket magam határozom meg. Keresztyénnek lenni azt jelenti: a pályát Istentől vettem, életemet Jézusban értem, léletemet az Ő kezébe teszem le nap mint nap. Azért, hogy egyszer majd az egészet odatehessen bízalommal. - Vajon ilyen isteni közösségben élek-e, amiben Jézus élt?

Áldjon meg bennünket Isten, hogy ez Ige ajándék legyen számunkra. Jézus követésében, önmagunk megértésében és saját életünk Isten szerinti betöltésében.

FÉLELMEN TÚLI...

Hogy fényesednek az éjszakák!
amint élesednek a kések,
de a félelmes penge-arzenált
kicsorbíthatja az ÉNEK.

Aki a félelmen túli tartomány
dalokra elszánt kölyke,
jól tudja miért e földi ágy
s miért a csillagok - fölölte.

Nagy Gáspár

Január 23.

Pilinszky mondja egyik gyönyörű vesében, hogy az ember az időnek és a térnek a keresztjére van rászögezve. Gyönyörű mondat. Az idő és a tér keresztjére vagyunk mindannyian rászögezve. Nem tudunk sem az idő, sem a tér fogságából szabadulni. De kiderül most, amikor Jézus feltámadott, hogy nem vagyunk megfeszítve, hiszen kiszabadulnak a tanítványok az idő fogságából, Nem felejtik el azt az időt, hogy ez mikor történt. Le van írva, hogy a hét első napján, ami megfelel a mai vasárnapnak. Ez azt jelenti, hogy tulajdonképpen nem vagyunk az időre már ráfeszítve, mert minden vasárnap azt éljük át, hogy Jézus feltámadott. Hiába múlt el kétezer esztendő, az időt áttöri Jézus valósága, és olyan, mintha ma volna. A tanítványok azt mondják: valami történt a hét első napján. Mi minden vasárnap ezt mondjuk: ez az a nap, amikor ünnepelni kell a feltámadott Jézust, mert az időnek nem vagyunk rabjai. Mintha mi is ott lennénk a tanítványokkal együtt, mintha jelenné lenne az, ami a tanítványokkal történt.

Itt történt az első csoda, amelyet a tanítványok átéltek. Se az időre, se a térre nincs többé az ember ráfeszítve. Az idő szinte megáll és az örökkévalóság érkezik el. A tér már nem hatalom, mert Jézus a mennyei világból itt van. Amikor a tanítványok és Jézus most a bezárt ajtók mögött találkoznak, Jézus egy másik világból jött. Tudják, hogy Ő nem az, aki eddig közöttük volt. Ő dicsőséges Úr, aki előtt már nincs akadály, de ugyanakkor mégis ugyanaz, aki a földön élt. Megmutatja nekik a kezét és oldalát, és ezzel azt akarja mondani: akit megfeszítettek az van itt közöttetek.

Szathmáry Sándor

Január 24.

PÁL APOSTOL MEGTÉRÉSE (PÁL FORDULÁSA)

Pál fordulása az újszövetségi ApCsel 9-ben leírt, közismert „megfordulásnak”, megtérésének állít emléket. A pálfordulás nap-tári helye időjárási és csillagászati tartalmat ad e jeles napnak: január vége felé túl vagyunk a tél felén, várható, hogy hamarosan enyhébbre fordul az időjárás. Ezért ehhez a naphoz időjárási és egyéb vonatkozású jövendölések kapcsolódnak. A Drávaszögben élő reformátusok szerint: Pál fordulása, tél fele.

PÁL MEGTÉRÉSE

Gyógyítsz, Uram. Úgy, hogy megsebezted.
Látást adtál - vakságra vetettél.
Hogy megvakuljak a világi bűnnek,
S keresztedet látni meg ne szűnjek.
Ki káromolva űztelek naponta,
Te ragyogsz fel minden pillanatomban.
Nincs perc, melyet Tenélküled élnék,
És üzelve hirdetem a békéd.
És örömmel viselem a terhet,
Boldogan, mert egykor Te viselted.
És viseled szüntelenül értem,
Nem az enyém: a Tied az érdem.
A szenvedéssel egy keresztszilánkot:
Kipótoljam, ami még hiányzott.

Kozma László

Január 25.

A VASÁRNAP MEGSZENTELÉSE

Legklasszikusabb összefoglalása a Heidelbergi Káté 103. kérdésére: „Mit kíván Isten a negyedik parancsolatban?” adott felelet: „Először azt, hogy az igehirdetés szolgálata és az iskolák fenntartassanak, és én, különösen ünnepnapokon, az Isten gyülekezetébe szorgalmasan eljárjak, hogy ott Isten Igéjét hallgassam, a szent sákramentumokkal éljek, az Urat nyilvánosan segítségül hívjam, és keresztyénhez illően alamizsnálkodjam. Továbbá, hogy életemnek minden napján szűnjek meg a magam gonosz cselekedeteitől, engedve, hogy bennem az Úr munkálkodjék az Ó Szentlelke által, és így az örökkévaló szombatot már e földi életben megkezdjem.”

A felelet arra is szépen rámutat, hogy „életem minden napján” a hit és engedelmesség jellemezze magatartásomat. A vasárnap értelme abban van, hogy egész hetünkre erőforrás. Nem kívánatos az ún. vasárnapi keresztyénység, amelynek nincs folytatása. Így tágabb értelemben minden napunk „az Úr napja” lesz, ahogyan a Nicetas püspöknek (340-414) tulajdonított Te Deum mondja: Per singulos dies benedicimus Te = Mindennap dicsérünk Téged. Ezt hangsúlyozza Kálvin is: „Az igazság nem elégszik meg egy napnak megünneplésével, hanem éltünk egész folyását kívánja, míg magunknak meghalunk, s teljesen Isten életével töltetünk el” (Institúció, II:8,31).

Ehhez nagyon is szükséges az, hogy a gyülekezeti közösségben az Ige hallgatásával, közös imádsággal, a sákramentumok ünneplésével és az adakozással átéljük: egy test tagjai vagyunk, s egyaránt összefüggünk a Fővel és egymással. Ahogyan egy kalász magában nem állhat meg, mert vihar vagy állat könnyen eltöri, viszont a hullámzó vetésben egymást tartják a búzaszálak.

Szénási Sándor

EGYSZERŰ VERS

kősziklából vizet fakasztottál
halálból életet
vondd be ősi kárpittal
az ózonlyukakat
toldj napjainkhoz szökőéveket

Fazakas László

Január 26.

MONDD EL...

(részlet)

Minden nap,
minden órában,
minden évszakban -
mondd el.

Mondd el
a növény vetésben,
amely lobog.
Mondd el
a virágzó fában,
amely felett
nászindulóját zengi
egy méhe-család.

Mondd el
a kicsi forrásban,
amely a tengerek felé siet.

Mondd el
a szélben, az esőben, a viharban,
amely fákat dönt
és hegyeket omlaszt.

Mondd el
a napsugárban,
amely rozst és bűzát érlel
és kenyeret ad az emberek
asztalára.
Mondd el a pacsirta dalában,
amely végig kísér
az úton.

Mondd el,
ami oly egyszerű,
oly magától értetődő,
oly természetes,
mint a virág,
mint a kőszikla,
mint a fa,
mint a madárhang,
mint az emberi beszéd
és mégis,
mégis oly nehezen
kimondható.

Mondd el,
Te ember! Emberek embere:
a világ szépségét,
az élet örömét,
amelyre annyiszor borul a bánat.

Mondd el,
mondd el már egyszer -
az örök kimondhatatlant.

Bartalis János

AQUINÓI TAMÁS

Tamás azért lehetett nagy hittudós, mert nagy imádkozó is volt. Az ember nem ülhet ölbe tett kézzel. „Ha valaki elmulasztja megtenni, ami erejéből telik, és odafentről csodát vár, tulajdonképpen kísérti az Istent”. Azt is tudta, hogy minden emberi tudás csak töredék, hogy semmiféle földi képesség sem tudja elvezetni az embert igazi céljához, Istennek kell az ő kegyelmével hozzánk jönnie. Az ember alázatos szívvel csak odaléphet Isten elé, és feláldozhat előtte. Tamás tisztában volt azzal, hogy „csak kicsinyek részesülhetnek kinyilatkoztatásban”: „Az alázat teszi az embert alkalmassá Isten befogadására, az tesz képessé a bölcsességre.” (A szentek élete)

AQUINÓI TAMÁS

Mit Tamás zeng, az a himnusz,
Nem lehet, hogy meg nem indulsz,
S el nem indulsz Ővele.
Bármilyen teher, bármilyen nyom,
Nyomában a keresztúton
Mégis remény tölthet el.

Megváltása dús ígért,
Koronája tövisének
Érintésén hit fakad.
Földi ésszel meg sem érted,
Érted hal az örök élet,
Büntelen lesz áldozat.

Csak, amit a szíved sejtethet,
Az hoz üdvösséget, enyhet,
Meghajolva elfogadd.
Ő is hajlott a kereszttel,
Váltságát hogy így vehesd el,
Örömebe így fogad.

Hozzá térni sose késő,
S az ítélet, az a végső,
Könnyű lesz, mint hópehely.
Minden bűn, gyarlóság, vétek
Vak fellepként szerteszéled,
Sugárban olvad el.

Kozma László

Január 28.

ÖRÖK VÁGY VAGY...

Csak egyszer láthatnálak
ősvizeken lebegő Lélek:
zengő márványba öntenélek,

szavad csak egyszer hallanám,
mit még fül sosem hallhatott:
beinnám, mint az
útszéli fű a harmatot.

De oly nagy vagy, mint a
végtelen világok álma
s örök arcodra ki találna!?

S hogy hallhatnám teremő dalod,
ha vajúdó Végtelenbe rebben,
mikor Zsolozsmád
örök zengés a szívemben...

S milyen jó, hogy így formáltál,
hogy vakon is fussak utánad,
hogy örök Vágy vagy,... örök Vágy vagy.

Kiss Tamás

HAJOLJ A FÖLDHÖZ

Hajolj a földhöz. Egyszerűbbet
Húzz a vonóval, s keserűbbet.

Ahogy fanyar illatát érzed
a perdülő diólevélnek.

A tenyeredben elmorzsolnád...
Énekeld meg az ország sorsát.

Kozma László

BUBORÉK

Mit élünk a föld felszínén, héj csak
Palástja egy roppant buboréknak.
Mint a szappan könnyű gömbje, szállván
Ezerszínű, csalóka szivárvány.
Gondtalanul ereget a gyermek
S csillaga gyúl sötét végtelennek.
A csillogás így fonódik össze
Azzal, mi a végtelennek csöndje.
Ami játszik százezer alakban
Mi marad, ha létünk szertepattan?
Megteremti kristálygömbünk újra
Egy vihar a semmiségbe fújva?
Isten-sóhaj, felemelve végképp
Földi sárból szikrázó reménység.
S a létezés könnyű szövetének
Mélységében kiterjed a lélek.
Semmiből lett, de nem lehet semmi
Mert megőrzi, aki megteremti.
S ember-sorsunk, mint suhanó álom
Halhatatlan ragyog a halálon.

Kozma László

Január 30.

DON BOSCO

Más földrészek felfedezését, úgynevezett meghódítását számon tartjuk. De emlékezzünk meg az emberi lélek vértelen meghódítóiról, a nevelés, oktatás hőseiről: Néri Fülöpről, Kalazanci Józsefről, Don Boscoról is, hiszen csöndes munkálkodásuk, a gáncsokkodással, értetlenséggel való küzdelmük, szelíd béketűrésük nem igényelt kevesebb erőt, belső energiát, mint a természet erőinek legyőzése. Don Bosconak fiatalkorában, habár rendkívül éles esze volt, azért is komolyan meg kellett küzdenie, hogy egyáltalán tanulhasson. Később sem volt jövedelme, de mindig megtalálta a módját annak, hogy fiatalokkal foglalkozzon, oktatásuk mellett szakmát is adott a kezükbe. Úgynevezett oratóriumából, melynek formája Néri Fülöpre utal - Don Bosco a XIX., Néri Fülöp a XVI. században tevékenykedett - iskola, majd iskolarendszer fejlődött. Alapítója a Szalézi Szent Ferenc Társulatnak, melynek nevelési elve a szelídség és szeretet. A következő versrészlet nemcsak az itt felsorolt nagy nevelőkre, hanem valamennyi, hivatását elkötelezetten gyakorló pedagógusra is illik.

HARANGOK ÉRCE

Hajnal jön, és eloszlik a köd,
Fény ébreszti Néri Fülöpöt.
Azt keresi, ki éjben szólt hozzája,
Mert napnál több az Úr bizonyossága.
Parancsa él, sorsára kihat:
- Legeltessed bárányimat.

- Mit akar ez? Sok kis apró, tetves...
Ők jutnak el talán a kereszthez?
Kicsiny a test, de nagy a bűn már most -
Ők ülhetnek az Úr asztalához?
Hallja a szót, parancs és ígérlet:
- Legeltesd a juhaimat, kérlek.

Sok csellengőt összegyűjti végül,
Kis lelkekben katedrális épül.
Tornyán zúg a Szentlélek harangja,
Benne bizót vezet, nem hagyja.
Hallja a szót, parancs és ígérlet:
- Legeltesd a juhaimat, kérlek.

Mert nagy itt a lélek sötétsége,
Olyan légy, mint harangoknak érce.
Csak egy hang, mely átjárja a csöndet,
De világot Krisztusára döbbsen.
Hallja a szót, parancs és ígérlet:
- Legeltesd a juhaimat, kérlek.

Kozma László

Január 31.

FEBRUÁR

TÉLI REMÉNYEK

*„Isten dicsősége az, hogy
a dolgokat elrejtí”*

(Péld 25,2)

ÜNNEPEK, ÜNNEPI SZOKÁSOK, JELES NAPOK, HAGYOMÁNYOK

„Innepeket hogy szenteljenek az emberek az ő isteneiknek, az a szokás eleitől fogva megvolt az emberi nemzetségben.” Az ember a kezdetektől fogva egyszerre homo labor és homo festivus is, munkálkodó és ünneplő ember.

Az ősmagyaroknak minden esztendőben hét nagy ünnepük volt. Amelyekre feleségükkel és gyermekeikkel elmentek az isteneknek szentelt helyekre, ahol sátrakat készítettek. Ezért nevezték el ezeket az ünnepeket Sátoros Innepeknek. Bizonyosnak tűnik, hogy ezt az elnevezést, melyet a protestánsok - a három nagy üdvtörténeti ünnepet megnevezve - ma is használnak, eleink a Bibliából vették (vö. 3Mózes 23,42-43.).

A vasárnapot, „mint az egyik szombatot, a hét első napját” az Úr napjának (Jelenések 1,10.) is nevezzük az „Úrnak halálából való feltámadása emlékezetéért” (Máté 28,1; Márk 16,1.). Kezdetben az Úr napjának a megtartása nem volt törvényesen egy bizonyos időponthoz kötve. Constantinus császár volt az első, aki az egész római birodalomban elrendelte megünneplését.

Molnár Ambrus

HÓNAP-SOROLÓ

Új év, új év,
új esztendő!
Hány csemetéd van?
Tíz meg kettő!

Jégen járó január,
fagyot fújó február,
rügymozdító március,
április, füttyös, fiús,
május, május, virágdús,
kalászkonyító június,
kaszasuhintó július,
aranyat izzó augusztus,
szőlőszagú szeptember,
levélhullató október,
ködnevelő november,
deres, darás december.

Csanádi Imre

Február 1.

GYERTYASZENTELŐ

Február másodika a római katolikusoknál Gyertyaszentelő Boldogasszony napja és egyben Mária megtisztulásának ünnepe. E napon ünnepelték a keresztyének a gyermek Jézus bemutatását a jeruzsálemi templomban. Az ünnep tartalma szerint éppen úgy az Úr ünnepe, mint Szűz Máriáé. A keleti liturgiában Hypapante az ünnep neve, mert ezen a napon találkozott Isten Fia először pap-ságával. A katolikus egyház gyertyás körmenetei Mária templomba vonulását idézik, mert ő a népek felvilágosítására szolgáló fényt vitte oda. A gyertyaszentelő napja a reformátusoknál is időjárásjelző jeles napként ismeretes. „Ha fénylik gyertyaszentelő, az ízket szedd elő!” Vagyis: ha február másodikán kisüt a nap, még hosszú ideig tart a tél, még fűteni kell az ízikkel, a kukoricaszárral.

Molnár Ambrus

SZÍVÜNKET EGYESÍTSD

Krisztus, égi nyugalom,
Kéklő legfőbb jószág,
A szívünket egyesítsd
Örök állandóság.

Fénylő, egyetlen napod
Üdvösséget áraszt.
Adj meleget, Krisztusunk,
Lelkünk tavaszának.

Fogadj, kegyelmed ragyog,
Országodba minket.
Te, kit korbács szagattott,
Hitünk egyesítsd.

A mi széttört sugarunk
Magadhoz emeljéd.
Meglelhessük új napunk,
Egyesülve benned.

Krisztus, égi nyugalom,
Fénylő legfőbb jószág,
Percünk hisz csak benned él,
Örök állandóság.

Kozma László

Február 2.

BALÁZS NAPJA, BALÁZSOLÁS

A római katolikus hívek körében ma is kedvelt a Balázs-áldás. A katolikus környezetben élő reformátusok is ismerték és sokszor igényelték ezt a szertartást, de a református vidékeken inkább az időjóslo és adományké-rő szokás volt nevezetes. Ehhez a naphoz kapcsolódik ugyanis a Balázs-napi kantáció, balázsjárás. Sok helyen még a múlt század közepén is végigjárták az iskolás gyermekek - a tanító vezetésével - a falu házait. Énekeltek, verseket mondtak és iskolába hívták a többi gyereket.

Molnár Ambrus

BALÁZSOLÁS

Mást kérek én most. Hogy a szót,
Kimondjak torok-szorított.
Csengő patakként tedd, Balázs,
Szóaljjon meg a hallgatás.
Ráhajló virág érti meg,
Tükröznek csillagfényt, hitet.

Kozma László

TÉLI ERDŐ

Téli erdő vagyok.
Éheznek bennem
őzek és farkasok.

Orkán gyötör, vihar
ropogtat csontos
ujjaival.

Minden ágam recseg:
most gondolom ki
a rügyeket.

Kányádi Sándor

Február 3.

VERONIKA

Veronika, moldvai csángó alakjában Viron, legendabeli asszonyalak, aki a középkori jámbor néphagyomány, majd nyomában a keresztúti ájtatosság hatodik állomása szerint kendőjét nyújtja a kereszthordozástól ve-rejétekező Jézusnak: a kendőn rajtamaradt az Üdvözítő képmása.

VERONIKA

Úgy fogadta a kendőt, mint egy emlékképet.
Hiszen máris szertefoszlott
A drága arc, a tövis-koronázta
Fájdalom sugárzott vonásain
Maga a fájdalom volt, oly hatalmas, mint istensége
És ez földi arcát már felitta.
Eltűnt belőle minden ismerős
Ahogy a kereszt-súlytól megfeszült.
Egy pillantás volt, melyet kifosztottak
Egy kéz, amelytől elvették csodáit
S amely mégis adni tudott
Átnyújtotta az arcot
Tulajdon szenvedését.

Kozma László

ISTEN SZÉPSÉGE

Isten szép. Olyan nagyon gyönyörűséges, hogy az halandó szemének egyszerűen elviselhetetlen. Talán a halottak számára is, ezért Isten szépségében csak az üdvözültek gyönyörködhetnek. Amikor emberhúsba öltözve járt közöttünk, szépségét elrejtette. Csak a bölcsek és a szenvedők sejtették meg valamit ebből a katarikus szépségből: a Napkeletiek, akik egy mocskos ólban, állatarcok közt imádták, és a Jobb Lator, a vele egyazon gyötrelmet viselő előtt derengett az arcra bukások, a vér, az izzadság szennye alól a Szépség, a Létezés tökélye. Farsang van, a gyönyörködés, az öröm ideje, vigadjunk Urunk szépségétől!

Czakó Gábor

Február 4.

ÉLETMÓD

Nincsenek közelebbi adataink arról, hogy Jézus hogyan viszonyult külső környezetéhez. Ez természetes, hiszen abban a korban a közgondolkodásnak nem volt ökológiai horizontja. De nem kétséges, hogy Jézus szerette a világot. Szerette a virágot, az állatot, az embert, a kicsit, a jelentéktelent, a beteget, a bűnöst. Itthon érezte magát a világban. Nem volt aszkéta vagy remete. Így csúfolták: „Nagyétkű és részeges”. Figyelmet érdemel Eugén Drewermann exegézise a Márk 1,13-ról. Szerinte nem az a lényeges, hogy Jézus negyven napon át böjtölt, hanem az, hogy csodálatos békességben és összhangban élt az anyagi világgal (vadállatokkal) és a mennyei világgal (angyalok szolgáltak neki). Ebben a szövegrészben megjelenik az ökológiát is érvényesítő életmodell: nagyon egyszerű körülmények között (a pusztában) kiegyensúlyozott összhangban lehet élni a földiekkel és az égiekkel.

Farkas József

A VILÁG

A világ, mint a színes
Selyem
Hajlik virágon és
Levelen.

Szárnyán a szellőnek
Ellebeg
Széles vászna kéklő
Tengerek.

Szélben lobog, mint a
Pántlikák
Összefogod, mégsem
A világ.

Nem találod, bárhol
Keresed
Csak egy szálat, nem a
Szövetet.

Ki gyűjtja az égbolt
Csillagát?
Ruháján egy ránc csak
A világ

Kozma László

Február 5.

KERESZTES ÉS CSILLAGOS TEMPLOMOK

A keresztyénség felvételével lépett be a magyarság Európába. A keresztyénség adta az Árpád-korban azt az egyházi rendet, amely a kulturális javakat jó ideig egymaga ápolta és gyarapította. S szelídítette a nomádabb erkölcsöket. A kolostorok lettek a fejlettebb mezőgazdasági termelés, a kézművesség, az irodalom, a tudomány központjai. Megkezdődött az iskolák szervezése, a könyvek másolása, a könyvtárak megteremtése, az egyházi tudomány művelése. Indultak az egyházi építkezések, az első nagy lépéseket tette meg a zene, a képzőművészet, az irodalom. 1150 körül már megszűletett a Halotti beszéd. A magyarság a nyugati keresztyénség jegyében berendezkedett a Kárpát-medencében. Mátyás király idejében Magyarország már európai nagyhatalom: annyi volt a lakossága – négy millió körül –, mint a korabeli Franciaországnak és Angliának.

A török előretörés, a mohácsi csatavesztés (1526) megtörte ezt a folyamatot. Az ország három részre szakadt: közepén a török lett az úr, Felső-Magyarország Habsburg uralom alá került, s Erdélyen „a pokol” uralkodott.

A magyarság mégis megmaradt. Megmaradásához nagy segítséget adott a reformáció. A reformáció nyugati vívmány volt, Magyarországtól keletre a lábát se igen tudta megvetni.

Katolikusok és protestánsok között Magyarországon sohasem voltak véres vallásháborúk. Mára már az egykori hangos viták is elcsendesedtek: a keresztes és csillagos templomok békésen integetnek egymásnak.

Czine Mihály

HARANGSZÓ

Igen, igen, az Ő árnya
és visszhangja vagyunk mi,
s bár nem ízlelhetjük a húsvéti bárány húsát,
mindennapi kenyerünkben és vizünkben
dicsérjük,
hogy vérünkben való és meghalt értünk
a kereszten.

Kassák Lajos

Február 6.

CSALÁDMINTÁK

(Részletek Gyökössy Endre műveiből)

A keresztyén családnak e modellszegény vagy éppen túl sok, de közösségszerűen modellű világban olyan családmintát kell és lehet bemutatni, amit Gazdánk és társadalmunk egyaránt elvár - el is várhat - tőlünk. Ahogy népünk jövője közös, így a családjaitól való küzdelmünk is az. Ha mi református keresztyének is úgy látjuk, hogy családjaink életének meg kell változnia, azt magunkon kezdjük el, vagy vegyük át, tanuljuk meg azoktól, akik vallásukat már életformaként élik, boldog, EGÉSZ-séges házasságban és családban. Hiszen mi nemcsak családjaink jövőjéért, hanem A JÖVŐ-ÉRT is felelősek vagyunk, amelynek a megtisztult, megújult, egészséges családi élet az egyik fő biztosítója, ha nem a legfőbb.

Gyökössy Endre

KÖZELEBB, KÖZELEBB!

Nyáron elmentünk szanaszét,
Most itt a tél. Húzódjunk beljebb,
s otthonunk szelíd tüze mellett
keressük meg egymás kezét!

A madarak is összebújnak,
melengetik egymást az ágon.
Szívetek melegére vágyom.
Olyan dermesztő szelek fújnak.

Haza, csak haza! Hideg tél lett,
zimankósabb, zordabb, keményebb,
kegyetlenebb ezer teleknél.

Közelebb, közelebb egymáshoz!
Legyen most otthonabb az otthon,
Legyen most testvéribb a testvér!

Turmezei Erzsébet

Február 7.

KELET VAGY NYUGAT

Közép-Európa, Kelet-Európa, Kárpát-medence. Kelet vagy Nyugat? Még a rokon gondolkodásúaknál is különbözött olykor az értelmezés. Illyés utolsó éveiben is úgy fogalmazott, hogy Szent István óta Nyugat-Európához tartozunk. A barát, a rokon, az eszmétárs Németh László arról beszélt, hogy a kelet-európaiság vállalásával lehetünk igazán európaiak. Tovább nem is folytatnám ezeket a meghatározásokat. A sorsközösségre, amely a Duna-tájon élő népeket összefűzi, nálunk a reformkor után, a szabadságharc bukása után ébredtek igazán: Klapka, Teleki László, Kossuth. Kossuthnál már feltűnt, a dunai népek szövetségére gondolva, a „mosolygó jövő” képze. Mocsárynál, Justh Gyulánál, Jászi Oszkárnál tovább folytatódik s korszerűsödik ez a gondolat. A századfordulón Ady már költőként is a magyar, szláv s román bánat rokonságáról vallott, s a magyar, román és szláv elnyomottak összefogását sürgette. „Nyugat ellen Nyugatot hozz!” - hirdette. A nagy népi tudattal szemben ő már határozottan a kis népi tudatot állította. Móricz Zsigmond is rokon mód gondolkodott. A Tündérkert, az Erdély Bethlen Gáborában azt a fejedelmet mutatta fel, akinek legfőbb gondja, hogy a kis nép a határán belül ellenséget ne eressen; azt a reálpolitikát vállalja, hogy a fejedelemnek nem csak azt kell állmodnia, amit szeretne, hanem azt is, amit kell, sőt, amit muszáj.

Czine Mihály

NE FÉLJ!

Ne félj, ne félj!
Múlóban már a tél.

De még, de még
tartja magát a jég.

A nap, a nap
lassan erőre kap.

De már, de már
ripeg-ropog, akár

Remény, remény
ragyog az ág hegyén.

az ablak üvege,
ha labda töri be.

Kányádi Sándor

Február 8.

A SZÜLŐKRŐL

A nevelés helye elsősorban a család. Bármilyen változó az összetétele és struktúrája, még mindig a legegészségesebben készíti elő a gyermeket az életre. Azután a bölcsőde, óvoda, iskola alkotják a szocialista társadalomba való beilleszkedés nevelő állomásait. A keresztyén család azonban kis gyülekezet is. Ilyen családban eggyel többen vagyunk. Jézus van velünk, mert ezt ígérte. Mi hisszük ezt és eszerint szeretnénk élni is. Ugyanígy nagy családdá alakulhat a gyülekezetünk is, ha krisztusi. Ha ott valóban testvér a „kedves testvér”.

A gyermeklélektan tudományosan fogalmaz, de már a Szentírás tanítja: „Ha a gyökér szent, az ágak is azok. Nevelésünk lényege tehát a hiteles élet, amelyben nincs szünet, nem lehet nagyvakáció. Mikor hiteles az életünk? Amikor keresztyénségünk több, mint egy bizonyos keresztyén felekezethez való tartozás, több, mint a keresztyén egyház tanításainak elfogadása, igenlése, sőt még azok „megvallásánál” is több. Amikor keresztyénségünk - mindezekén túl - már életforma, s olyan magától értetődően az, ahogy a hortobágyi juhász magyar, s a ritka akác, amelynek árnyékában a megfűződik, akác. Nem kell bizonyítaniok. Létük bizonyít. A keresztyén élet életével, életformájával nevel, talán éppen azért, mert nem is akar olyan nagyon nevelni, csak van, hat és vonzó a gyermek számára, mint a szép, színes kép az öreg Bibliában. Hiszen számára mi vagyunk a látható evangélium, az éltető örömhír.

Gyökössy Endre (Együtt a szeretetben)

HIT

Bizonyosabb nekem a repülő koffer
mint a fizika tételei
valóságosabb Mária mennybemenetele
mint a nők egyenjogúsága
az én hitem ott végződik
ahol a brosúrák elkezdődnek
az én hitem ott kezdődik
ahol Lázár felkel és jár.

Károlyi Amy

Február 9.

AZ ÉDESAPA

Gyermeke számára az édesanya testi-lelki biztonságot és védettséget jelent, amit az édesapa őriz, véd, erősít. A szülők így közösen teremtik meg a védettséget és a biztonságérzést a családban.

Anyjától apja felé fordul a gyermek, így teszi meg első lépéseit, s az apának ezt a kifelé, az élet felé haladását kellene segítenie, támogatnia, irányítania. Előretekint, dönt és vezet, ha valóban férfi, és valóban apa. Gyermeke előtt az isteni és az emberi törvényt az édesanyával együtt egyaránt képviseli. Jól csak akkor képviselheti, ha ő maga is éli, ezzel mutatva be, hogyan kell engedelmeskedni a törvényeknek. Az Újszövetség ezt az apa-képet adja élénk. Nekünk már tudomásul kell vennünk, hogy szerepcserék lehetségesek sőt vannak, és időközben le is értékelődött az apa szerepe (Mitscherli: „Apanélküli társadalom”). A bibliai, sőt, a múlt századbeli férfi-nő-apa-anya szerep is manapság hallatlan változáson megy át, ugyanannyira, hogy ma már igen sokféle átmeneti szereppel találkozhatunk keresztyén családokban is. Például amikor az anya „fél-apa”, mert kereső is, és az apa „fél-anya”, mert mos és mosogat is. Sok helyütt a nagymama vállán nyugszik az otthon gondja.

A lényeg mégis az, hogy a gyermeknek legalább egy szeretet- és tekintélyforrása legyen.

Igen, a szeretet mellett merjük leírni ezt a szót is: tekintély!

Gyökössy Endre

Téli délelőtt. Állok a napon.
Áramló, tiszta öröm jár át.
Pillanat: úgy veszem, ahogy kapom.
Ajándék: nem kértem az árát.

Csokits János

Február 10.

AZ AKARAT FEJLESZTÉSE

Akaratereje fejlesztéséhez is szeretetünkre van szüksége.

Magukba roskadva tűnődnek, keseregnek a szülők, hogy egy szem fiuk miért hagyta ott már a harmadik főiskolát?

Észrevesszük-e, ha növésben levő gyermekünk figyelme szétszórttá válik, mozgása lelassul, tétova lesz, mindenét széthagyja? Sok mindenbe belekezd, és semmit sem fejez be, se a leckéjét, se a játékát.

Legalább egy nagyobbacska dobozba, ahol, vagy amelyben rendetlenkedhetik is.

Szoktassuk rá, hogy mielőtt új játékba kezd, azt, amivel előbb játszott, tegye vissza a helyére.

Ne vegyünk egyszerre sok játékot neki (karácsonyra, születésnapra).

Ha úgy találjuk, hogy a család több tagjától sok játékot kapott, egy részét tegyük félre. Az is az övé, majd megkapja, ha a régieket megunta, vagy elromlottak, tönkrementek.

Időnként cserélgezzük a játékait (a kisgyermek annyira örül az újnak, hogy alig veszi észre egy-egy régi játéká eltűnését). Egy hónap múlva újra örül a régi játéknak. De tegyünk kivételt: ne cseréljük ki azt a mackóját vagy babáját, amit magával visz az ágyába.

Majdnem minden gyermeknek van nélkülözhetetlen játéka, olykor egy tépett szőrmekutyus. Ezt tartuk tiszteletben, mert biztonságérzést ad neki, védettséget és bátorságot.

Együtt játszás címen ne játsszuk el előle a játékait!

Ha nem találja füzetét, radírjait, ne kergessük pánikba, mert akkor még kevésbé találja meg. Egyszer-kétszer segítsünk neki, többször nem. Menjen csak nélküle az iskolába és tudja meg, sőt szokja meg, hogy rendtelenségének a világban is következményei lehetnek.

Gyökössy Endre

Ha fúj a szél és tép a fagy
szívemben őrizlek Jézusom,
ki a zord tél virága vagy.

Kassák Lajos

APA ÉS ANYA

Ott van a biztonság, ahol az anya - ANYA. A szó valós és átvitt értelmében nem „szűkkeblű”. Gyermekével megszületésük percétől kezdve testi-lelki kapcsolatot tartó s ezért ő az édes-ős-biztonság. Az élő és éltető el- és befogadás. Aki nemcsak gyermekei mellett van, hanem velük és s éltet s így ő a feltétel nélküli szeretet. Amely Victor Hugo szerint már-már fölibeemelkedik a józan észnek. Igaza van. Ám ez a szeretet gyermekei testi-lelki-szellemi egészségét egy életen át védő vakcina, „védőoltás”.

Ahol az apa - APA, a jó feltételeket adó és szabó szeretet. Aki úgy fej, hogy nem „fejes”. Úgy korlát, hogy nem korlátoz, hanem véd. Kapaszkodási, majd támaszkodási lehetőség. Ő a támogatva terelő, a látva láttató. A magyarázatot is adó irányító, a felelős felelősségre vonó. Ám a nővé gyermekeivel gondjait is megosztó társ. Gyermekeinknek több mindent el lehet mondani, mint gondolnánk - írta már Dosztojevszkij. Így van. Ha az apa valahogy a családi mindennapok demokráciáját alakító idősebb barátja serdülő vagy felerdült gyermekeinek, a legtöbbet adja, amit adhat.

Ahol ilyen - vagy majdnem ilyen - az anya és apa, abban a családban egész életükre szóló, azaz életrevaló jó modellt, viselkedési mintát kapnak a gyerekek.

Gyökössy Endre

EGYMÁST VÁLTVA

Fát hasogatok minden este,
hogy reggel alhass, pihenhess te.
Tűzhelynél telik minden ested,
hogy reggel ehessenek s vihessek.
Vigyázzuk egymás álmát ébren.
Érted én, s virrasztasz te értem!
Élünk egymást segítve, váltva -
készen életre és halálra.

Szemlér Ferenc

Február 12.

HAMVAZÓSZERDA

A Hamvazószerda a farsang utáni első szerda. Nevét a hamutól nyerte, melyet a pap ezen a napon a szentmise előtt megszentel és a hívők fejére szór e szavakkal: El ne feledd, ember, hogy porból vagy és porrá leszel. A hamuval való meghintés már az ószövetségben a bűnbánat jele volt. A szertartás jelenlegi formáját II. Orbán pápa hozta létre a X. században.

MOZAIK

Hogyha a csontjaink egyesülnek,
És a földnek egy-színébe porlad
Ezer színű tánca a valónak,
Megőrzöd-e színét a derűnek,
És a könnynek, emberi mosolynak?

Amely kering ezer változatban
Lesz-e létünk benned változatlan?
Az ember-lét mert változó, csodás,
Ezer-színű lélek-ragyogás.
De a lényeg egyetlen, örök -
Lehet-e több, mint porladó rögök?

Az egyetlen hitből újra-hajtva
Megérint-e a végtelen fuvalma?
A Lét, amelyből bimbói erednek
Az ezer színnel nyíló szeretetnek.
Az Isten-lét, amelyből részesülhet
E kéklő bolygón vándora az űrnek.
Ember, szikla vagy virág-alakban,
És változó és örök változatlan.

Mert nem lehet, hogy létünk az anyag
Szerteporló változata csak.
És megcsillan, mint mélyebb lazúr,
Örök fénnel átragyog az Űr.
Mint arany-ér, átjárja a Létet:
A látszat porlik, de örök a Lényeg.
Templomában mozaik ragyog:
Az ember-sors, tűnő pillanatod.

Kozma László

Február 13.

MIKOR IMÁDKOZZUNK?

Itt se legyünk merevek, mert ha kizárólag lefekvés előtt imádkozunk, gyermekünk arra a következtetésre juthat, hogy akkor van Isten „fogadó-órája”.

De az alvás előtti spontán, szabad, együttes imának előnye is van, mert álmossá válhat. Ha gyermekünk így, imával szenderül el, ritkábban lesznek rossz álmai. Az ima légköre eléri pszichéje mély rétegeit és állandó hatóerőként él majd benne.

Amikor a család együtt van, vasárnapi ebéd után vagy más kedves alkalommal is, miért ne lehetne együtt imádkozni? Naponkénti közös, rövid családi áhítat tartása még jobb, ha idő és mód van rá -, viszont ebben se legyünk merevek. De sok feszültség, neheztelés, harag oldódott már fel ilyen csöndes családi negyedórák légkörében!

A kötött ima előnye (ha szabad itt ezt a kifejezést használnunk), hogy az élet legválságosabb pillanataiban is felbukkanhat lelkünk legmélyebb rétegeiből. Autókarambol pillanatában, zuhanás közben, harctéren, kórházi ágyon, az élet-halál mezsgyéjén. Műtőasztalon, az altatás fél-kábulatában mondta el így valaki: „Én Istenem, jó Istenem, nem működik már a szemem.” A sebészorvos szemüvege is homályos lett hirtelen, a műtősnőnek meg kellett törölgetnie, s a műtétet csak azután lehetett elkezdni.

Minél előbb szokja meg gyermekünk - a kötött ima mellett - azt is, hogy természetes, mindennapi szavainkkal imádkozunk vele. Sőt ő maga is kezesen szavakkal fejezi ki magát.

Gyököcssy Endre

MEGMOZDÍTÁSZ

Mégis, ahogy szellő
csillagot ha rezzent s levelet,
meleg csönded eljő,
szívem, hűvös membrán, megremeg.

Álló időm s utam
megint évszak, bánat s angyalok,
megmozdítasz, Uram,
amint kővé válnék, nem hagyod.

Szöllősi Zoltán

Február 14.

ELŐVÉTELEZETT ÖRÖKKÉVALÓSÁG

A „jövendő világ erői” szeretet-erők. Ezekből lehet már most elővételezni. A Szentírás nem hagy kétséget afelől, hogy „fegyver, éhség, dőghalál”, hatalmas kataklizmák, világválságok előzik meg Isten győzelmét. De afelől sem hagy kétséget, hogy mindezeken túl végül kibontakozik Isten győzelme, a mindeneket újjáteremtő Isten szeretetének kozmikus diadala.

Óvakodjunk a szélsőségektől. Amiként nem lehet csak a múltból élni, az elővételezett jövőből sem lehet úgy élni, hogy nem vesszük tudomásul a múlt adottságait. A múlt valós értékei mind benne vannak a jövendő látomásában. Semmit sem szabad a múlt igazán értékes örökségéből eltekoztolni, hiszen nem helyette, hanem annak kiteljesedésére szól ígértünk. Az „Isten jövője” (a szeretet!) életre támasztja és lendületbe hozza a múltat merevedett örök Jelenidőt: Isten országát, és annak Jézus Krisztusban megtestesült igazságát.

Adjunk hálát azért, hogy kiszabadulhatunk az idő rabságából: egyszerre élhetünk a múlt, jelen, jövő egységében, az elővételezett örökkévalóságban.

Farkas József

SZÖNYEG

A perc nem múlik
Harmatcsepp hullik
Minden levélre.
Szirmok, mint csillag
Egyszerre nyílnak
Az öröklétre.
A külön sorok
Szálából sodrott
Lét szövedéke:
Bánat, öröm gyűl
Egyszerre gördül
Isten elébe.

Kozma László

Február 15.

KIÉRT IMÁDKOZZUNK?

Az helyes és jó gyakorlat, ha meghatározott napokon valamiért vagy valakiért imádkozunk.

Ha imádkozunk (bármikor, bármilyen röviden), ugyanakkor ne szóljon se a televízió, se a rádió!

A lefektetés, meg az esti imádkozás kitűnő alkalom a bensőséges beszélgetésre is! Ezért ezt az időt ne siessük, ne kapkodjuk el - a pár perc múlva következő jó tévé-műsor miatt. (Előfordulhat, hogy Jézust győzi le ilyen esetben a detektívfelügyelő.) Hallatlanul élvezi a kisgyermek azt a 15-20 percet, amit ima előtt együtt tölthet édesanyjával vagy édesapjával, vagy éppen mindkettőjükkel, és énekelgethetnek, zsoltárokat, népdalokat, újakat és régieket, sőt - beszélgethetnek. Az odafigyelő szülő ezekben a meghitt percekben sok mindent megtudhat gyermekéről, s éppen a gyermekétől. Mert ilyenkor kinyílik, beszél, csacsog és kérdez. És a szülő felelhet.

Gyökössi Endre

CSAK ISTENT HISZNEK

A romlásban szótlanná gyötörtek
ajkán, hogyan teremne ének?
Megváltásukat kinek hinnék,
kihez könyöröghetnének?

Hinnének az új kapzsiságnak, miből
most is rontás érzik?
Bízzák maradék sorsuk azokra,
kik múltjuk is lenézik?

Csak végzik dolguk konok derékka,
mit rájuk parancsolt az élet.
Csak Istent hisznek, és bólogatják
feltámadását a reménynek.

Fazakas István

Február 16.

NAGYBÖJT ELSŐ VASÁRNAPJA

BÖJTI SZELEK

Böjti szelek. Felsívít a sátán,
Kesereg már hatalma bukásán.

Érzi: a Jó diadala készül,
Sötét felhőt választ menedékül.

Hiába, mert fények záporoznak
A Keresztről, s elsöprik a rosszat.

Kozma László

Milyen csodálatos kincs a nyelvünk, és az azt, ha nem is teljességében, de magába foglaló szótár. Felöltik bennünk a görög Szótér: Megváltót jelent. Ő az Ige... A nyelv, tömörségével, kifejező erejével leleményes, rafinált, provokáló. Vegyük példának - a lehetséges sok közül - a két tulajdonnevet: SÁTÁN - ISTEN. Nincs még egy nyelv e bábeli világban, ahol kettejüket így neveznék meg: sorrendben azonos mássalhangzók (s, t, n) s aztán a velük élő magánhangzók, a rend teremtői. A teremtető Isten rendjének szorgos-gondos végrehajtói. Szonánsok: mélybe-taszítóan mélyek: á, á; disszonáns konsonánsok: immár magasba dicsőülők-dicsőítő: i, e. Ezek egyszersmind az Ige magánhangzói is! Felöltik bennünk az ószövetségi Ursten, aki nevét adja ajándékba népének. A Szótár tehát - mint a Logosz (Ige) Szó tára - mint a szótár is a Magyarok Istenének kincses-ajándéka.

Holczer József piarista

Február 17.

FRA ANGELICO

A katolikus egyház ezen a napon emlékezik a boldoggá avatott középkori firenzei festőről, aki vallásos témáit a toszkánai és umbriai táj derűs színekkal megfestett környezetében ábrázolta. A bibliai eseményeket természetesen közvetlenséggel mutatta be, felragyogtatva az örök emberi érzéseket, hitet, reménységet. Miniatúrfestőként is ismert volt, oltárképein kívül jelentős freskófestészete. A Mária Koronázása című képe a Louvre-ban található. Egyik legjelentősebb freskója a firenzei San Marco kolostor káptalantermében található Keresztfeszítés.

BARNASÁG

A barnaság fölédhajol,
A kékség lágyan ringat.
Bíbor alkony-szegély ragyog
Sötétjén titkainknak.

A szenvedés aranyba foly,
Ezüst sugár a kín csak -
A koronád, a koronád
A tövis-ágú csillag.

AKKOR ÉL

Az alapot simára csiszoltad,
Aranylemezzel gondosan bevontad,
Mégsem ettől csillan meg a kép.

Barnával színezed a szenvedést,
A palástot az öröm pirosával,
De a lélek mégsem ebben szárnyal.

Csak akkor él az ikon, a csodás,
Ha az Úré az utolsó vonás.

Kozma László

Február 18.

ZSUZSANNA

A protestáns hívek egész a XX. század elejéig kedvelték az ószövetségi neveket. Igen gyakori név a Zsuzsanna. A reformátusok nem augusztus 11-én, mint a katolikusok, hanem február 19-én ünnepelték. A tapasztalat szerint ezen a napon megszólaltak a pacsirták, jelezve a tavasz közeledtét.

Molnár Ambrus

VÖRÖSBEGY

A legenda így szól: egymásra talált a
Krisztus és a legkisebb madárka.
Mert a madár azon a fán lakott
Melyből készítették a kereszt-ácsolatot.
És akik az ő fészket leverték
A keresztet egy megtört vállra tették.
A szikla-úton keringett felette
S a nehéz fát a szárnyával emelte.
Erejénél nagyobb volt a szándék -
Megérzi a Krisztus, és tovább lép.
S hogy megfeszítve ajkai sebesedtek
A madárka csőrében hozott egy vízcseppet.
A Krisztus ekkor a madárra tekintett
Bólintott, s torkára egy vércseppet hintett.
Vércseppet, mely lecsordult a tövis-koronáról
De megváltás lett, vigasz és öröm-zápor.
S a szürke tollú apró verebecske
A Feltámadást dalolta attól kezdve.

Kozma László

Február 19.

KEGYELMED ALJÁN

Uram, segíts, mert nem fog a Láz,
mert minden percem porig aláz,
mert magamtól félek.

Elbújtam máshoz, magam elől,
s nem adtál embert, aki megöl,
mert mi haszna élek?

Tenéked szólok - nem is felelsz,
szolgállak, gyónlak - nem is perelsz,
ha rosszul csinálom.

Legalább szólnál: rohanjak el,
vond meg a vállad, legyints, ha kell!
A jeledet várom.

Vétettem néha. Talán sokat.
Nem lestem bambán bűn-másokat!
Már magam se féltsem?

Engedd csak azt, hogy béklyók között,
kegyelmed alján megköötözött
magam hadd értsem.

Zákányi Bálint

Február 20.

ÜNNEP ÉS BÖJT

Böjt és ünnep feszültsége megfelel a fájdalom és öröm feszültségének: Isten bevonja az embert a maga fájdmájába, hogy ezáltal részesedjék örömében is. Jézus szavai szerint a böjtnek már előlegeznie kell az örömet: „Amikor pedig te böjtölsz, kend meg a fejedet és mosd meg az arcodat.” (Mt 6,17) A böjt már maga is az ünnep része.

Amikor Istenről, fájdmájáról és örömről beszélek, nem arra gondolok, hogy öröm és fájdalom statikus egymásmellettségben van Istenben. Ha így lenne, fájdalom és öröm mondhatni, ugyanannak az éremnek volna két oldala, Isten pedig bálványá lenne. Arról az Istenről beszélek, akinek léte egybefog szenvedést és üdvöt az „igen jó” teremtésben, a Jézus ember-létében és Lelkének kiadásában mely az ember gyöttrődő és ujjongó testére áradt ki s arról, ami ezzel veszi kezdetét: hogy ő legyen minden mindekben. „Isten léte a létezés folyamatában van”: fájdalom és öröm feszültségében. Arról az Istenről beszélek, akit mi három személye révén ismerünk, aki a Lélekben töltetett ki ránk, aki átjár mindent, betölt mindent az eljövendő Istenről. Böjtölni és ünnepelni pedig ebből a perspektívából tekintve nem csupán annyit jelent, hogy böjtünkben már ránk köszöntött az ünnep, hanem azt is: megfordul a kettő sorrendje. Ünnep és böjt Isten közellétéből és távollétéből fakadnak, eljövételére tekintenek, s mivel forrásai ezek, eljövételének válnak jeleivé. Igen, ezek eljövételéhez kötődnek. Így lesz a böjt ünnepi előkészületté: „Akinek nagy oka van a gyászra és a bűnbánatra, öltön magára ünnepi dísz”. Így kerül a keresztyén egzisztencia az Isten szándéka szerinti feszültségbe: ünnep és böjt egy új húrjára helyezi, a küldetés célba érve (a lét túlszáll önmagán a jövendő dicsőségbe) a keresztyén egzisztencia nyíllövés Isten jövendőjébe.

Rudolf Bohren

Február 21.

„Nem keresnél, ha már meg nem találtál volna.” Jézus szól így Pascalhoz a Jézus misztériuma c. elmélkedésben. Ezek a szavak az istenmegismerésre is állnak. Az emberi szellem próbálja megragadni a Végtelent, de ha elég alázatos, akkor elismeri, hogy Isten már előbb megragadta őt. Létünk adottság és feladat. Mielőtt öntudatra ébrednénk, már itt vagyunk a világban. Ha aztán - értelmünk kibontakozásával - reflektálunk életünkre, felfedezzük, hogy létünk forrása más, Másvalaki: nem én adtam a létet, életet önmagamnak. Mindaz, ami adottság - természetem -, másvalaki adománya. Szüleimé, természetesen. De rajtuk túlmenően a Létforrást is felfedezem. S amikor felfedezem, hogy minden Isten adománya, hálát adok ezért a Teremtőnek. De létem feladat is. Nekem kell öntudatosan befejeznem teremtesemet: személyiséget én magam alakítom. Feladatom az, hogy beleegyezzek a teremtésbe és hogy a Teremtő szándéka szerint az legyek, akinek lennem kell.

Szabó Ferenc

AKKOR ÉRTED

Akkor érted csak, ha megtaláltad
Mily közel volt mindig is az Úr.
Az ő keze érintette vállad
S árnyékként a léptedbe simul.

Hogyha hívod, ne hidd, hogy megelőzted
Szomjadra hull, mint perdülő esőcsepp
S elborítja kitáruló lelked
Napsugárként, vagy mint sűrű felleg.

Kozma László

Február 22.

AZÉRT IS

Azért is - kell az ének
sónak, falat kenyérnek;

Azért is rímbe zárva
tolakodjon a számra.

legalább ez a nóta
maradjon mutatóba'.

Kinek is? Aki várja:
csönd ül a Holt-Tiszára,

s édesanyám, ha élne,
korty tejet adna érte.

Bényei József

KIKELETI KÁNTA

Fújj, fújj, jó szél,
zöldíts hegyeket,
utakat fehéríts,
teleszórd a levegőt
csicsergő csengőkkel,
hozsánnázó harangokkal,
hadd örüljön Mi Urunk,
Jézus -

Mi Urunk Jézus
megindul vala felénk,
se nem bottal,
se nem batyuval,
egy szál arany sugárral.

Nem finom farizeusokhoz,
inkább békétlen bélpoklosokhoz,
nem papi fejedelmek palotájába,
nyit inkább nyájőrzők nyüves aklába.

Mink is azért magunkat megalázzuk,
vállunkról mind e világ hívságát lemálházzuk,
hogy az Örök Dicsőséget meglássuk.

Csanádi Imre

Február 23.

NAGYÜNNEPI KERESZTYÉNSÉG

Gyermeklélektani tény, hogy az úgynevezett vasárnapi (ÚR-napi)! És nagyünnepi keresztyénség kialakulásának egyik rugója, hogy nagy részben már azok a keresztyének is, akik ma még gyakorolják vallásukat, szinte egyebet sem hallottak gyermekkorukban, mint - Ne zavarj apát, tudod, milyen fáradt szegény (vagy munkát hozott haza). Csak vasárnap ér rá, az a ti napotok, akkor vele lehetek, és így tovább. Csoda-e, hogy az így felnevelődött, a vallását még gyakorló keresztyén csak az Úr napján közelít az ÚR-hoz?

Sőt, csoda-e, hogy akinek az apja sose látható keresőgép volt csupán, annak „Gott ist tot”, azaz „halott” az Isten? (Zink)

Ha az Úr napján sem, sőt sohasem teremtettünk meleg, meghitt kapcsolatot magunk és gyermekünk között, hogyan hiszi majd el, hogy „közel van az ÚR”. És őhozzá is így szól: „Hívj segítségül engem a nyomorúság idején! Én megszabadítalak!”

Gyököcssy Endre

ÉNEK A FORRÁSRÓL

Van egy forrás valahol egy
öreg erdő sátorában,
valamikor a korszómmal
vízért én is odajártam.

Ott tanyáznak a rigók is,
közelében raknak fészket
alkonyatkor odajárnak
szarvasok és szomjas őzek.

Láttam belőle kortyolni
nyári napot, teleholdat,
csillaghullás idején a
csillagok mind behullnak.

Jóbarátom az a forrás,
biztatott, s én hittel hittem:
sikerül az aratóknak
egy csillagot kimerítenem.

Kárpótlásul a csillagért
azoknak, kik várva várnak,
megtanított jég alatt is
pengetni a citerámat.

Kányádi Sándor

Február 24.

TEPLOMAJTÓ

Ha belépnék a templomajton lassan
vasárnap déli zsoltárahítatban,

a tiszteletes úr is felfigyelne:
eltévedt ember mit kereshet erre?

Harangszó hívott, s én a fázó ködben
régí ritmusra énekelni jöttem.

Elnyújtott zsoltár békessége vonzott:
a kőarcokról lemosta a gondot.

A fújtatóra én is sokszor álltam,
álmaim zúgtak zengő orgonában.

Harangok hívtak, s kergetett az emlék:
hátha még egyszer boldog is lehetnék.

Másodikként az asszonyok sorában
hátha fejkendő, szomorú anyám van.

S ha vége már az istentiszteletnek,
vénenber-csizmák csukják be a csendet.

Ha belépek a templomajton egyszer
torkomban érzett hűvös félelemmel,

a magasság s a tágasság csodája
arcom sejtelmes árnyékokba zárja,

s az úrasztalon kenyér vár a borral,
hogy a megváltás csodáit kóstoljam.

A templomunknak megvan még a titka.
De öregember hogy mehetne vissza?

Bényei József

Február 25.

AZ ÉNEKLÉSRŐL

Kár, hogy a közös éneklést, énekelgetést kiszorítja a televízió, a rádió, a magnó. Sok helyütt gépzene adja elő a „Mennyből az angyal”-t is.

A gyülekezet nagy családjában szent kapocs az „együtt”. Aki nem énekel, úgy viselkedik, mintha azt mondaná: nem tartozom közétek. Vagy mintha azt kérdezné: mi közöm hozzátok? Én csak szemlélő és hallgató vagyok itt.

Egyszer megkérdeztem valakit, honnan tanulta meg kívülről az összes zsoltárt? Azt felelte: - Szegények voltunk, és akkortájt drága volt a petróleum. Amíg el nem aludtunk, édesanyám elénekelte nekünk a szép éneket, és mi álomba énekelgettük magunkat.

Apánk brummogva tercelt hozzá. Ha szomorú vagyok, ma is énekelgetek. Megtörölte a szemét, aztán nevetés szívérványozott át a tekintetén: mindig énekelek, amikor mosok, mert azt utálom a legjobban. Csak attól félek, hogy leszoktat erről az új mosógép.

Ha énekeskönyveink énekeit tanítgatjuk gyermekeinknek, magyarázunk meg minden sort, úgy, hogy a szöveget a saját szavaikkal is el tudják mondani.

Gyökössy Endre

PSALMUS

Lassú harangszóban
áhítat,
nem tudnak elvinni
az utak -
örökké idevetődöm.

Mozdulataim
elhulltak,
jóságos tetteim
elmúltak:
csak térdelni tudok.

Testemet zaklatja
nagy átok,
ég árnyékából
kiáltok:
szabadíts meg engem!

Kádár Ferenc

Február 26.

IMA MINDENKOR

Legyen tavasz, levéllel ékes,
földszagú tájon kikelet.
Legyen madárdal, fákon fészek,
ölelje mézszínű meleg.

Legyen áldás terhes mezőkön,
legyen harsogó a határ.
A gyermek nyár gazdává nőjön,
virág jelölje, merre jár.

A falevél égjen vörösre,
pengessen torz gallat a szél,
víg folyó szemét bekösse,
a fű dértől legyen fehér.

Reszkessen rózsafa leverten,
kőkény kiáltsa: szenvedek!
A kert testén fagy meneteljen,
hulljon rá tompa rettenet,

hogyan azt sikoltsa: jöjj eső,
zuhogj a földre, moss barázdát.
Legyen a lelked éltető,
a dermedt búzaszívet járd át.

Hűs víz, porlaszd el életem,
legyek fatörzs, legyek gyökér,
csak tavasz legyen szüntelen,
meg nyár és ősz és újra tél...

Füzesi Magda

TANÍTVÁNY

Tanítványok vagyunk. Virágvasárnapon ujjongó boldogok, az Eljövendő közelije. Ott sürgünk-forgunk körülötte: igen, Uram, azt tesszük, Uram, a legjobbra törekszünk, Uram, parancsod szerint. Nagycsütörtökön az Utolsó vacsora vendégei vagyunk, a legnagyobb titkok beavatottjai. Péntek éjszakáján aluszékonyak, de szegényünkben azért bátrak, szembeszállnánk a templomszolgák furkósbotjaival. Hajnalra megszeppenünk, délre rettegünk. Te, Urunk, ott a kereszten, iszonyatosan megverve, leköpvé, megalázva, rabszolgák halálára adva gyötrődsz. Mondd meg, Urunk, hol vagyunk mi? Milyen messze futottunk kereszted véráztatta cölöpjétől?

Czakó Gábor

Február 27.

ISTENTISZTELETEN

Sem hittanóra, sem gyermek-istentisztelet nem pótolhatja viszont - legfeljebb ki-egészülheti - azt az élményt, amikor szüleivel együtt vehet részt a gyermek egy-egy istentiszteleten. Lehet, hogy izeg-mozog, hiszen nem érthet még mindent, és hosszú is az ő számára. Szeme azonban mindent meglát, észreveszi arcunkon az Ige hatását, az ősi zsoltár örömeinek tükrözését, és a közös ima áhítatát. Évtizedek múlva talán ezek a fényes emlékek világíthatják be egy-egy elsötétült napját.

Egy falusi lelkész mondta el: a mi kis templomunkban minden évben megjelenik, úgy nyár derekán, a vasárnapi istentiszteleten egy őszülő hajú hölgy. Mindig ugyanarra a helyre ül. Istentisztelet végén lehajol, megcsókolja a padot. Egyszer megvár- tam és bemutatkoztam neki. Ő is megmondta a nevét. Ismert nevű keramikusmű- vész, falunk szülőtte. Amil csak gondolatban fogalmaztam meg, arra a kérdésemre is kedvesen válaszolt: - Tudja, tiszteletes úr, arra a padra hullottak anyám könnyei, ami- kor beszélt hozzá az Isten. Én pedig mindig ott ültem mellette.

Gyökössy Endre

TE DEUM

Te Deum laudamus...
e csöppnyi falvak népe
csöppnyi templomokban
haranglábakban
idegyűlvén letérdel
Téged Uram dicsérünk...

- szorítás nélkül ne ropanjunk a csendbe -
- mostohább kő már ne hulljon szájra szemre -
- házainkat így tartsd meg kifosztott síri rendben -
- hajunk lengjen csak tovább kötözzék fenyvesekre -

e csöppnyi falvak népe
csöppnyi templomokban
haranglábakban föláll
hazaindul
s visszhangozzák a léptek:
Ne hagyj soha szégyent érnem!
Ne hagyj soha szégyent érnem!

Nagy Gáspár

Február 28.

MÁRCIUS

TAVASZ ÜZENETE

„Ha kiárasztod lelkedet
új teremtmények keletkeznek”
(Zsolt 104,30)

SZÍVEM ZÖLD ÁGA

„Ha zöld ágat hordok a szívemben,
mindig száll rá dalosmadár”

Kínai mondás

„Krisztus, virágunk,
szép termő águnk”,
nélküled járva,
hol leltem volna
mindig zöld ágra?!

„Krisztus, virágunk,
szép termő águnk”,
mindig zöld ágra
hogyne szállana
dalosmadárka!

„Krisztus, virágunk,
szép termő águnk”,
vígán áldalak,
hogy megtaláltál
s megtalálalak.

„Krisztus, virágunk,
szép termő águnk”,
nagy fehér telet
dalteli szívvel
várhatok Veled!

„Krisztus, virágunk,
szép termő águnk”,
nagy hideg telet
virágos szívvel
várhatok Veled.

„Krisztus, virágunk,
szép termő águnk”,
szívem zöld ága:
minden énekem
szent neved áldja!

Túrmezei Erzsébet

MIATYÁNK

Mormoljuk mindennap, sokan többször is, hogy jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod. Mi lenne, ha meghallgatna és eljönne az Ő országa? Hová tennénk abban az országban a vágyainkat? Mit kezdenénk a pártjainkkal, a karrierünkkel, az autónkkal, az új tévénkkel és a műholdas antennájával? A mélyhűtőbe eltett zöldbabbal és karajjal? Mi lenne a családjainkkal, gondosan válogatott könyvtárunkkal, barátainkkal? Filozófiánk? Tudásunk? Eszméink? Az Ő országa mindenképp eljön, ha akarjuk, ha nem, ha várjuk, ha nem. Annak is eljön, aki nem hisz benne. Krisztusban a meghívás és az ígéret: az az ország a mi országunk lesz.

Czakó Gábor

Március 1.

SZÍVÜNK JEGE

Az idén Jégtörő Mátyás, a Nagyböjtöt indító szent, csákánya pendül: tél zúg az országban, a tavak befagyva, talált jeget bőségesen. Töri, törje is, zúzza, fáradságot ne kíméljen, törje mindeütt. Jézus küldötteként a szívünkön törje mielőbb, mert ott a legvastagabb az ország jege. Ha visszagondolunk az elmúlt esztendőre, be kell lássuk, a töménytelen acsarkodás, életutálat, magzatgyilkosság és tengernyi kisebb bűntény számbavétele után, hogy semmire se támadt nagyobb szükségünk, mint erre a Nagyböjtre, amelyben Isten végtelen kegyelme folytán még a mi fagyott szívünkben is fölindulhat a bűnbánat.

Czakó Gábor

EMELJ MAGASBA

Bolyongok árnyéktalanul,
minden imám a földre hull,
Nem égek és nem égetek,
terítsd rám Uram felleged.

Emelj magasba: fű vagyok,
eltipornak a vándorok.
Láng vagyok: óvjad pislá fényem,
hogy ne haljak meg még egészen.

Víz vagyok, keskeny csermely-ág,
kövel rekeszt el a világ.
Ha nem vigyázod utamat,
minden szekér belém szalad.

Bolyongok árnyéktalanul,
minden imám a földre hull,
nem égek és nem égetek:
terítsd reám szerelmedet.

Füzesi Magda

Március 2.

SIKER...

Az élet akkor találja meg önmagát, ha célja van.

A siker mindig látható, külső, jelenvaló, láthatatlan siker nincs. Végül valami démoni elem: káröröm az ellenség bukása, hiúság kényszerű hódolása felett. Mindezzel én magam nővök, hatalmasodom, tágulok ki, sokszorozódom meg és fokozódik bennem a közvetlen és ős életöröm, önnön életem gyarapodása és kitágulása fölött.

A sikerben benne van az emberi összeomlás csírája, tragédiának egy-egy szála. Ugyanis éppen azért, mert a sikerben benne van énem egész nyers, ösztönös mivolta, tesz a siker, ha megvan, gögössé, büszkévé, ha pedig hiányzik, elégedetlenné, keserűvé, lázadóvá.

Földből való a siker, ennek a világnak dísze és koronája, örökévaló elem nincs benne semmi. Minél jobban nő valakinek az életében, annál inkább bizonyosak lehetünk, hogy egyszer visszajára fordul. Minden sikerért valaki bukással fizetett és a saját sikeréért mindenki megfizet a maga bukásával. Ha máskor nem, hát a halálban, amelynek sötét ténye a sikerre épített élet rettentő és sommás ellenértéke. Mit hivalkodol, mit rohansz, mit lihegsz aprócseprő sikerek után, akár katonai, akár művészi, akár társadalmi sikerek legyenek is azok, hát nem tudod, hogy jön az utolsó óra a nagy, a végleges bukás és a halálban összeomlik mindaz, amit elértél és hamuvá válik minden, aminek értéket tulajdonítottál?

Jaj annak az életnek, amelyik sikerekre van alapítva!

A siker fölött, mintegy magasabb isteni rendnek a képviselője áll: az Eredmény. Az eredménynél az az érdekes, hogy nemcsak sikerből táplálkozik, a világon a legnagyobb eredmények bukásokból és sikertelenségekből származtak. Siker az, amit az ember vél tenni, eredmény az, amit Isten alkot mindabból, ami van, és ami lehet.

Ravasz László

ÉS EREDMÉNY

Néha züllés és kárhozat a siker, máskor a bukás új győzelmeknek a kezdete. Az eredmény az, amihez az Ő szentsége, az Ő dicsősége tapad. Nem én, hanem Ő, nem a mi érdemünk, hanem az Ő ereje. Nem a mi akarásunk, hanem az Ő szándéka és terve, nem a mi bölcsességünk, hanem az Ő értelmének örök világossága.

Az eredményben az ellentétek kiengesztelődnek, s amint a siker harc, az eredmény béke. Nem fontos, hogy lássák és elismerjék: az igazi eredmény, Isten egész mivoltának és lényének kivirágzása, kicsordulása, tevékenységének teteje, a legnagyobb eredmény Istenben és Istenen kívül: a golgotai kereszt.

Ne annak örüljünk tehát, hogy valami sikerült, hanem annak, hogy életünknek és Isten kegyelmének nagy eredményeként a nevünk fel van írva a mennyben. Lehet egy élet sikertelen és látszólag meddő, s mégis eredményes élet. Bukásban, szenvedésben, csúfságban lehetünk igazán jókká, erősekké, újakká. Isten nem aszerint ítél meg, mi sikerült neked, hanem aszerint: eredményes volt-e rajtad az Ő megváltói műve?

Sose rendezzük az életünket aszerint, hogy voltak-e sikereink, vagy voltak-e sikertelenségeink. Nézzünk az eredményre: egész életünkben mennyivel lettünk jobbak és különbek annak a nagy ténynek az ereje által, hogy Krisztus magát miérettünk adta.

Ravasz László

A SZENVEDŐ

Sebet hordott a testén, sok sebet,
félíg-hegedtek voltak és sötétek.
Ti azt mondtátok róla: rejteget,
mert nem mutatta, emberek, felétek.

S ha néma lesz, sajjágtalan tetem,
gyógyító csendességben elpihenten,
a sötét sebek túl az életen
megragyognak, mint régi-régi szenten.

Áprily Lajos

Március 4.

A SZÉPSÉG ISTEN UJJLENYOMATA

Az ember méltósága abban van, hogy részt vehet Isten örömeiben, ami a természetben ilyen felbecsülhetetlen pompában jelenik meg. Vajon nem Isten félreértése és megtagadása, ha az ember ebből az örömből kivonja magát, és nem vesz részt benne? Isten legmélyebb megbántása, ha az ember az ő örömet elutasítja és nem fogadja el meghívását, hogy öröme teljes legyen. A királyi menyegzőről szóló példázat ide is vonatkozik. El kell tehát indulni, hogy felfedezzük ezt a szépséget, hiszen az életet szegényebbé tennénk, ha bezárnánk az ablakot, amikor a tavaszi fény ragyogása nyomán Isten ajándéka érkezik hozzánk. De ennél is többről van szó: levett saruval kell közeledni, hogy Isten szépségét a teremtés szépségében is felfedezzük. Igaza van Ch. Kingsleynek, amikor azt mondja: „Soha ne mulaszd el észrevenni a szépet! A szépség Isten ujjlenyomata”.

Szathmáry Sándor

ÉNEK

Úristen, útjaid mind gyönyörűek;
Hűséged otthon és szent oltalom,
Szívünkhöz jöjj közel, hogy legyen ünnep,
Ó járass Istenünk jó utadon!

Eltévedt életünk fordítsd feléd,
Áraszd ránk Lelkedet, hatalmadat;
Adj nekünk fényt - irtalmad szép jelét
Mely rajtunk tündököl és megmarad!

Kádár Ferenc

TÖRTÉNELMI EMLÉKNAPOK

Az egyházi év folyamán jönnek eléink olyan történelmi emléknapiak, amelyek szintén alkalmak lehetnek, sőt alkalmak kell legyenek Isten élő Igéjének. Így igei tartalmuk: hódolat a történelem Ura előtt; hálaadás a próbák közt megtartó kegyelemért; köszönet az áhított „víg esztendő”-ért, amelyet nemcsak a „bor, búa, békesség” jellemez, hanem egymás megbecsülése, az erkölcsi föl-emelkedés, a Lélektől való átitatottság. De nem lehet témája öntetszelgés; más népek lenézése vagy éppen gyűlölete; a faj, a nép, a vér pogány dicsőítése.

A húsvéti ünnepkörben fordul elő március 15-e, az 1848/49-es magyar szabadságharc emléknapija. Máig érvényes üzenete Ravasz László és püspöktársai 1948 újévére írt pásztorlevele. Ennek végkicsengése: szolgálatunk célja, hogy „a magyar nép csakugyan azzá legyen, aminek 1848/49 legnemesebb harcosai és álmodói akarták: erőssé az egységben, eggyé a szabadságban, és szabaddá az igazságban, amely igazság nem egyéb, mint az isteni igazságosság és krisztusi szeretet elválhatatlan egysége” (Újévi pásztori levél, Sylvester Nyomda, 1947. 11.o.)

A pünkösti ünnepkörben, októberben, két magyar nemzeti emléknapi van: október 6-a, az aradi tizenhárom vértanúságának gyásznapija és október 23-a, a magyar forradalom és szabadságharc ünnepe. Mindkettő a halál kockázatát vállaló hazaszeretet üzenetét hordozza (Jn 15,13).

Van egy világméretű emléknapi is: ekkor, augusztus első vasárnapján, a Hirosimára és Nagaszakira ledobott atombombák évfordulóján, imádságunk tárgya a világbéke, az Isten által jónak-szépnek teremtett Föld épségben való megőrzése.

Molnár Ambrus

Március 6.

TAVASZ VAN...

Párizsban egy vak ember táblát tett a nyakába és úgy indult el útjára. Ezen a táblán az állt: „Tavasza van és én vak vagyok“. Ez az ember azt akarta elmondani, hogy ti akik láttok, másképp értelmezitek a tavaszt, mert be tudjátok fogadni szemetekben keresztül az élet megújulását, de én vak vagyok. Én nem tudom befogadni ezt a növekvő, gazdagodó életet, ami tavasszal megjelenik a szememen keresztül. Vajon nem mindannyiunknak ezt kellene elmondani, tavasz van és én vak vagyok, én nem tudom befogadni lelkembe az életnek azt a teljességét, amit az Isten elhozott. Keresztelő János azt mondta azoknak, akik hozzá mentek: én nem tudlak benneteket megújítani, én vízzel keresztelek és léteitek legmélyén nem tudom elérni azt, hogy megújuljatok. De utánam jön valaki, aki tűzzel és Szentlélekkel keresztele majd. Jön valaki, aki azt mondja: ember, én meg tudom tenni, hogy ami a természetben megtörténik, az megtörténjék a szívedben is.

Szathmáry Sándor

SZÉP A VILÁG

(részlet)

Fazsindelyes kis házikók,
csend, játékos zerge-gidák,
hulló fény bíbor-alkonyon,
medrek iszapja, kvarc-homok,
színek, a szem amerre lát,
mondjátok el: - Szép a világ!

Megyeri Ábel

BOCSÁSD MEG

(részlet)

Bocsásd meg énnekem, Uram,
Hogy jobban szerettem nálad
A meggyet, a mézet, a hársfavirágot,
Felhők mesekönyvét,
Apró gyerekek gügyögését,
Fiúk-lányok mosolya lobbanását,
Férfiak írott homlokát,
Kezed játéka műveit.

De mondd meg, Uram:
Behunyhattam-e szemem előlük,
Mikor belőlük Te néztél reám?
Bedughattam-e szavukra fülem,
Amikor Te búgtál bennük
Kimondhatatlan sóhajtásokkal?

- eltöltöttél számtalanszor
Csodálatos poharaiból,
Millió poharaiból...

Sik Sándor

ÖRÜLJ SZÍVEM

Most már örülj szívem, Édes levét
vágott sebből cseppenti már a nyírfa,
s a völgy felett, a magas rét egét
tele zengi pár mámoros pacsirta!

Áprily Lajos

A REJTETT SZÉPSÉG

Egy régi zsidó történet szerint, mikor a pásztorfiú Dávid első ízben jelenik meg Izrael első királyának, Saulnak palotájában, soha nem látott szépségű hárfát pillant meg a trónteremben. A költői lelkületű ifjú engedelmet kér a királytól, hogy játsszon rajta, Saul azonban elmondja neki, hogy udvara leghíresebb zenészei számtalanszor megkísérelték már megszólaltatni a hangszert, de mind ez idáig valamennyien kudarcot vallottak. A hárfa mélyen elrejtette magát önnön szépségében. Megközelíthetetlen. Dávid unszolására Saul mégis enged, és kisvártatva Dávid érintése nyomán csodálatos szépségű muzsika tölti meg a termet. A király mohó kíváncsisággal megkérdezte Dávidot, mi a titka, hogy annyi makacs hallgatás után neki megszólalt. A fiatal költő-muzsikás akkor elmondta, hogy a hárfa mindaddig hallgatott, amíg ki-kí a maga muzsikáját akarta kikényszeríteni a hangszerből, ő azonban, így Dávid, ujjai érintésével felszabadította a hangszert saját dalainak az éneklésére. És felcsendültek azok a muzsikák, amelyek a magban benne voltak már, mielőtt fá lett volna, majd az erdő nagyzenekari muzsikája hangzott fel, de ennek hirtelen véget vet a favágók fejszéjének csattogása, és mikor ő azt hitte, mindennek vége, egy hangszerkészítő műhelyébe került, aki úgy készítette el hárfának, hogy semmit korábbi életéből össze nem tört benne.

Visky András: Strassbourgi kommentár

DE SZÉP...

De szép a fénylő messze tájék!
a zöld hullámú, üde búza,
ahogy fölötte felhőárnyék
sötét uszályát lassan húzza.

De szép a dűlőmenti fáknál
a megkapált nagy répatábla,
a tengeri, mely rég kikelt már:
s a lánycsapat, aki kapálja.

De szép ez a tavaszi élet!
A táj zöldfényű ragyogása,
a nap tüze, mely forrón éget.

Míg a ragyogó tájat nézem,
lelkem mélyén elmondhatatlan
örömöknek sejtelmét érzem.

Nádudvari Nagy János

ISTEN

Hogyha golyóznak a gyerekek,
az Isten köztük ott ténfereg.
S ha egy a szemét nagyra nyitja,
golyóját ő lyukba gurítja.

Ő sohase gondol magára,
de nagyon ügyel a világra.
A lányokat ő csinosítja,
friss széllel arcuk pirosítja.

Ő vigyáz a tiszta cipőre,
az utcán is kitér előre.
Nem tolakszik és nem verekszik,
ha alszunk, csöndesen lefekszik.

Gondolatban tán nem is hittem.
De mikor egy nagy zsákot vittem
s ledobván, ráültem a zsákra,
a testem akkor is őt látta.

Most már tudom őt mindenképpen
minden dolgában tetten értem.
S tudom is, miért szeret engem -
tetten értem az én szívemben.

József Attila

AZ ESZTÉTIZMUS KÍSÉRTÉSE

Szerintünk a tudomány veszedelme az intellektualizmus, a művészet pedig a humánnum nélküli esztétizmus. A művészet ez esetben a vallás álpoztékává válhat: a tökéletesség és teljesség illúzióját kelti. Isten országa valósága helyett egy fantáziaképpel, a „valóság égi másával” áltat. Míg a hit erkölcsi döntésre sarkall, addig a művészet elvonhat a döntéstől, s kielégít a jobbnak, a szabadabbnak a puszta látszatával, a „szép hazugsággal”. Az öncélú esztétizmus tehát a felelősségteljes döntés helyett szemlélődő magatartást kíván, ezáltal pedig felbontójává válik a közösségnek, ami kölcsönös felelősséget feltételez, lévén éppen a felelősségvállalás az alapja. A „homo aestheticus” csapong virágról virágra, mint lepke. Az ilyen esztétizmus azonban éppúgy nem tartozik a művészet lényegéhez, mint ahogy a tudomány lényegéhez sem tartozik az intellektuális gőg. Emberi gyarlóságunknál, bűnös természetünknel fogva mégis együtt szokott járni a kettő, nemcsak a tudomány, hanem a művészet esetében is.

Török István

Köszönöm, hogy zengő tavasz
Siet felénk ezer virággal,
Köszönöm, hogy Te itt maradsz
Velünk, Uram, tavaszban, nyárban.

Füle Lajos

GERGELY-NAP, GERGELYJÁRÁS

Március hónapnak nevezetesen jeles napja Gergely. Ha ezen a napon esik a hó, azt mondják, Szent Gergely rázza a szakállát. A múlt század közepéig több református vidéken a lukma - egyházi adó - fizetésében is fordulópont volt Gergely napja. Igazi neveztessége ennek a napnak a gergelyezés, más néven a gergelyjárás szokása, amely voltaképpen egy középkori diákhagyomány elnépiesedett továbbélése. IV. Gergely pápa 830-ban ünnepséget rendelt el március 12-én, az iskolai év téli időszakának befejező, illetve a tavaszi időszak kezdő napján. Nagy Szent Gergely pápát, (+604) az iskola és a diákok egyik védőszentjét, patrónusát akarta ezzel megtisztelni, akit a nagyobb iskolás gyermekek püspöki ruhába öltözve megszemélyesítettek, és mint Szent Gergely vitézei ünnepi felvonulást rendeztek. Ebből a gyakorlatból alakult ki a XVII. század végére Magyarországon a gergelyjárás, melynek célja az iskola, a tanulás megkedveltetése és a tanító számára törtenő adománygyűjtés volt.

MUSTÁRMAG

A Tanítás így szól: - Nézd a mustármagot
S a fát, amelyen égi madarak
Vesznek szállást. E magból fakadt,
Felzúgnak a Krisztus-gondolatok.
Ha továbbadod egyetlen szavát
Ki bírhatja átfogni a fát?

Kozma László

Március 12.

A REMÉNYSÉG: AZ ÚJJÁSZÜLETÉS AJÁNDÉKA

Jób azt mondja: a fa kivirágzik, újra kihajt, még akkor is, mikor úgy látszik halott, de az ember ha elesik, ha meghal, vajon hová lesz? Erre nézve a tavasz már nekünk semmi segítséget nem tud nyújtani. Illúzió lenne azt mondani, hogy mint ahogyan a természet megújul, az ember sem halhat meg. A tavasz azt hirdeti: örök körforgás az élet. De ez már az emberre nézve nem igaz. A halál nagyon komoly valóság, a halálra nem lehet azt mondani, jön utána a megújulás, mint ahogy tavasszal a természetben. De valami történt és a tavasz mégiscsak fölhívja valamire a figyelmünket: Jézus feltámadt és olyan új reménységet hozott el a világba, amely már nem illúzió. Reménységet arra, hogy az ember nemcsak ezt az életet örökli amelyikben tavasz van, hanem örökli Istent életét; mert az embernek örök életet adott. A reménység az újjászületés ajándéka Péter levelének gyönyörű ígéje szerint (1Pt 1,3). A tavasz ezt már nem tudja, csak sejtetni engedi. Aki nekünk az örök életet hozza, egyedül a feltámadott Jézus. Nekünk Rá van szükségünk, hogy szívünkben az élet megújuljon, és reménység támadjon aziránt, hogy Isten nemcsak az életet, de az örök életet is nekünk adta.

Szathmáry Sándor

Isten arcába simulok mélyen,
mint sápadt tárgyak síkjába a nap,
hogy ne legyek egyedül egészen,
mosolyába merítem arcomat.

Fazekas Lajos

FORRADALOM

A történelemben egymást érik a fordulatok és a forradalmak - mert egy sem teljes, egy sem maradandó. A Húsvét, a Föltámadás volt az egyedüli és valószínű forradalom. Azért, mert nem a fölszín, a gazdasági vagy uralmi problémák ellen irányult, hanem mindezek gyökere, oka és forrása, a bűn ellen. Jézus pörében és kínhalálában magára vette a legförtelmesebb bűnökkel, ártatlan béketűrésében elemésztette őket, és harmadnapra legyőzte a bűn fiát, a halált. Tudjuk, az ember igazi gondja a halál, az öröklétért adná a leggazdagabb diktátor is pénzét-hatalmát, mégis a múlandóért küzdünk-zendülünk. Vakok volnánk? Vagy mostantól másként lesz?

Czakó Gábor

MÁRCIUS IDUSÁRA

Vannak napok, melyek nem szállnak el,
De az idők végéig megmaradnak,
Mint csillagok ragyognak boldogan,
S fényt szórnak minden születő tavasznak.
Valamikor szép tüzes napok voltak,
Most enyhe és derűs fénnel ragyognak.
Ilyen nap volt az, melynek fordulója
Ibolyáit ma a szívünkbe szórja.

Ó, akkor, egykor, ifjú Jókai
És lángoló Petőfi szava zengett,
Kokárda lengett, zászló lobogott;
A költő kérdett, és felelt a nemzet.
Ma nem tördel bilincset s börtönajtót
Lelkes tömeg, de munka dala harsog,
Szépség, igazság lassan megy előre,
Egy szebb, igazabb, boldogabb jövőbe.

De azért lelkünk búsan visszanéz,
És emlékezve mámoros lesz tőled,
Tűnt március nagy napja, szép tavasz,
Mely fölráztad a szunnyadó erőket,
Mely új tavaszok napját égre hoztad,
Mely új remények ibolyáját fontad.
Ó nagy nap, szép nap, légy örökre áldott,
Hozz mindig új fényt, új dalt, új virágot!

Juhász Gyula

Március 14.

PETŐFI LÁZÁLMA AZ ELJÖVENDŐKRŐL

Március tizenöt -
ezer a gumibot.
Ezer a gumibot -
március tizenöt.

Az Október is jövend:
kettő is! Egyike
öli a másikat -
iga már, nem lge!

Mit is akartam én, -
Én: csenevész kölyök?
Ezer a gumibot -
március tizenöt.

Március tizenöt -
ezer a gumibot.
Nyögnek a temetők -
mélyükben hánytorog
hány csenevész kölyök!

Lehetne április -
gumibot akkor is.
Május vagy december -
mi ember az Ember?

Március tizenöt -
zászlódísz a város.
Világlik a sötét.
Sötétlik Világos.

Kiss Benedek

KÉSZÜL A TAVASZ

Télből kinőve
lehet-e más út?!
Készül a tavasz
Valahol másutt.

Erdőn keresztül
harkály kopácsol,
gyógyító himnuszt
értünk is ácsol.

Tétova jövők
könnyen elejti,
„mit hoz a múlt,
senki se sejti.”

Nagy Gáspár

Március 15.

MÁRCIUS ÜNNEPÉRE GYEREKHANGON

Reménytelen időben,
márciusi esőben,
zenebona támadt Pesten,
Magyarország szívében.

A Múzeum terére,
fűtyülve az esőre,
tódul a nép, árad a nép, -
Petőfi a vezére.

Áll a lépcsőn Petőfi;
Pest utcáit betölti
bátor hangja: Talpra, magyar! -
egész hazát betölti.

Szól Petőfi: Esküszünk!
Zúg az ország: Esküszünk!
Rabok tovább, rabok tovább,
rabok tovább nem leszünk!

Fegyvert fog a szegény nép:
ragyog újra reménység!
fogunk élni embermódra, -
Bécsben, Budán megértsék!

Zöldülnek már a nyárfák;
háromszínű kokárdák,
piros tollak virítanak, -
tavasz készül, szabadság.

Csanádi Imre

MÁRCIUS 15

A rög alatt most megmozdul a mag
S a szív alatt az örök gondolat,

Hogy itt e rögöl egy darab vagyunk,
Rajta nőttünk és általa vagyunk.

Száz tiuka, nedve még bennünk kering,
Daloltunk, sírtunk s rög leszünk megint,

Magyar mezőn egy múló kis halom,
De repültünk egy bátor dallamon,

Mit zengve hoz a márciusi szél
És vele dobban szívünkben a vér,

A vér, amelyet érlelt annyi nyár,
Kalászbza szökkent magyar napsugár.

Anyád porában most mozdul a vér
S indul feléd az új magyar kenyér.

Lélekké válik benned majd a rög,
Mely véred, hazád, sírod, börtönöd,

S benned dalolja örök dallamát
Anyád a rög, hogy ez a föld hazád.

Dutka Ákos

Március 16.

ÁTPINGÁLT MÁRCIUS

(részlet)

Uramisten, mennyi csapodár kokárda,
nemzeti színre játszik a régi gárda,
s míg jó szokás szerint
törvényt tisztelni int
cinkelt pakliból oszt, nem veszhet a parti,
minden gesztenyét magának kapar ki,
meghamisul s tisztátalan lesz az ünnep,
hogy cafrangos hazafiként előtűnnek:
renegát, hontiprók,
sorsunkba rondítók,
a vörösen fújtató, demokratikus
terrorlegények, meghitt jelszavuk a kuss,
tegnapi kardlapozók, a halállisták
ihletői, és a lárpurlár szadisták,
az ultrabal lator,
s vadbarom vallató,
testvércsiszár, spicli, magyarkodnak bátran
és más gonosztevők, bírói talárban.

Egy ünnep sem az engedélytől nemzeti,
a hatalom kegye csak lezüllesztheti,
nagy hazugság, kis nép,
felkelésünk dicsét
most haynau-utódok kezdik zengeni,
s a húsos kondért köréből nem engedi
a kiváltságban dús, exkluzív csőcselék,
népet hergel, szárazon tartva lőszerét
s abban is biztos ám,
marad a hitbizomány

ez a 301-es parcella-ország,
átfestett frázisaik körülhordozzák,
mint véres kardot, mely egy táborba várna,
inkább a tűzharc: Jan Pallah fönix-lángja -
maszlag és gumibot,
mi nekünk kijutott,
a végső kenetet trágyadombon várva,
Uramisten, mennyi csapodár kokárda.

Döbrentei Kornél

ZÚDULÁS

A tájból kicsap a fű.
Micsoda tavasz!
Virágok: szökőkutak
robbannak rögökből, földből.
A kövekből szikáran zúdul a gaz.
A fák
aknát
szikrázó rügyeket robbantanak.
S leveleket,
szétvetik az eget,
olyan hatalmasak.

Micsoda gyönyörű harag!
Magvából kiroppan a mag,
fellövell, egyre magasabb,
- már a fény bokájáig ér -
kiömlő dac, a zab.

Hej, fiatalság, forradalom,
zúduló évszak, csak el ne hagyj!

Bella István

MÁRCIUSI SÉTA

Úgy maradnak el, akár az állomások
Elhagytad az almafát már, látod
És most a barka int
Nem bontotta még ki a leveleit.
S az orgona, még alig rügyezve
Sötét fenyő, mint az örök eszme
Hirdeti, míg hűvös szél suhan
Hogy tavasz lesz mégis, csakugyan.
Szívemet, mely az időben robog
Köszöntik piros-fehér-zöld szemaforok.
Zöldülő ág ringatja a sorsát
És tavaszba hajlik Magyarország.
Hús hajnalon pattantja a hit
S az öntudat bátor virágait.

Kozma László

Március 18.

JÓZSEF IMÁJA

Miért fogja el szívem fájdalom
Hogyha látom arcod mosolyát
S fejed itt nyugszik a vállamon.
Miért érzem egyszerre, hogy súlyosabb
Mit karom őriz, e parányi test.
Mintha terhet vinne, melyet átadott
Atléta-vállra érdemest
Egy pillanatig hogy vihessem én is
Hogy tetterednek részese legyek.

Mert tudom, hogy véled teljesült
Amit annyi próféta hirdetett
Betöltöd száz nemzedék hitét
Angyal hozta el jóhíredet
Előbb anyádnak, azután nekem.
És tudtuk, hogy mikor érkezel
Csillagként küld égi szerelem
Titkos tudat, biztos sejtelen
Így lettünk az Isten jegyese
Egybekapcsolt a várakozás.
Kettős gyűrű egybeforrt fele
Gyémántkő az Úr ígérete
Ígéjében végleg egyesült
Ős-lényege s mit megalkotott.

De miért fogja el szívem fájdalom
Mikor súlyodat érzem vállamon
És a hívásod: Abba, atyám!
Nekem szól de mégsem csak nekem
Mert túlnézel pillantásomon
Mint a tavon, a Genezáreten
Széjjelfutnak a fénykarikák:
Pillantásod az egész világ.
Az utadon csak így segíthetek
Hogy a tested súlyát hordozom.
S te fölveszed válladra egykoron
A világ súlyát, minden bűn keservét -
Szeretném, ha melletted lehetnék.
Valaki jön akkor a mezőről
Amikor lépsz elhagyva, egyedül
Karjában a szándékom feszül
Fölemeli a földre roskadót
Ha nem leszek már, akkor is: vagyok
A földön atyád, s Istenem, papod.

Kozma László

A SZABADSÁGRÓL

A szabadságot nem lehet kétféleképpen értelmezni. Egy nemzet sem követelhet magának a népek sorában több szabadságot, mint amennyit ő ad külön-külön minden fiának. A szabadság belülről épül kifelé, mint az almára a héj, a csigára a ház. Vannak népek, melyek jólétüket és szabadságukat nem belső szabadságuknak köszönhetik, hanem annak, hogy más népeket elnyomnak és kiuzsoráznak. (1939)

Illyés Gyula

TAVASZVÁRÁS

A déli szélben lehunyom szemem,
És gyöngyvirágok szagát érzem.
Az esti égen violás a szín,
És kikeletben járnak álmaim.

A hó alól már dobban boldogan
A Föld nagy szíve, s csöndesen fogan
A csíra, melyből új élet terem,
S bimbók bomolnak majd szűz réteken.

Az örök nap még bágyadtan ragyog,
De tavaszosok már a csillagok,
S az éjszakában zizzenő neszek,
Egy új világ susogja már: leszek!

A földre fekszem, hallgatom szívét,
Az égre nézek, kémlelem színét,
Ég, föld között angyali üzenet
Hirdeti a jövőendő életet.

Mert boldog ige ez és szent igaz
És örök törvény és áldott vigasz,
Hogy győz az élet, duzzad és dagad,
S előnti mind az ócska gátakat!

Juhász Gyula

Március 20.

FÖLTÁMADT PIROS CSIZMA

PETŐFI SÁNDOR SZÜLETÉSNAPJÁRA

Lélekzendítő asszonylábbon
súlyomideg-varrottasan
föltámadt piros csizma kísért
megostorozott délibáb

orra vasának újhold a minta
szögeinek csillagmező
úgy szikrázik egyetemes télben
hogy tébolyog itt legalul
ahol mi fekszünk behavazva
sebzetten, csonkán éktelenül

üres a bölcső, a harctér teljes:
balsors-csinálta babákkal néma

s föltámadt piros csizma a síkon
szívünk dombjának dúvadja már
végzet-igézte agyunkon láncol
sarkantyúzza a dögöket is
mit akar, mit akar, azt akarja
szeresse ez a nagy havú ország
kövesse holt és eleven

föltámadt piros csizma kísért
aki hordja, ki az a barna?
Könyökölj fel a hóban és látod
nem Júlia a síkon, de más
a Géniusz keresi Sándort, sarka
rúgja a tölgyet, dől róla a dér
s ahol a dárdák és lángok állnak
medvebundás győzők kezében
világos vérrel meging a pohár

föltámadt piros csizma a síkon
eszélős látomás volna csak?

hát nem szebb az újjászületés
hó-alatti kárhozatunknál?

lélegzem a télben, fohászkodom
föltámadt piros csizma, csak zaklass
te irgalmatlan édes, te fényes
csikorogd széjjel a szívünk havát!

Nagy László

HAZÁT A SZÍVBEN

Irodalmunk első mozdulásaitól kezdve bizonyítja, hogy egyenrangú és eltörölhetetlen része az emberi műveltségnek. Nemcsak szándékai szerint mozdult együtt a nagy európai áramokkal, nemcsak nagy kísérletei, de nagy eredményei is vannak. A Halotti beszéd - a 12. század derekán, 1150 körül - a kor egyik legszebb szabadverse, ha szabad ezt a fogalmat a régi századokba visszavetíteni; Balassi citeráján a reneszánsz máig hangzó szerelmes énekei születtek, Csokonai a legtermészetesebben tette magyarrá a rokokót, Vörösmartynál a romantika csakugyan az egeket vívta, a szabadság és szerelem máig Petőfinél a legegyszerűsebb, s Ady olyan mélységeit villantotta a léleknek, mint Apollinaire.

Sorolhatnánk tovább költészetünk, irodalmunk nagy alkotói, akik helyet kaphatnának a világirodalmi antológiákban is. De inkább az egész irodalmunkban meglévő, meghatározó színekre emlékeztetnék. Minden korban és minden ágon - Áprily Lajostól kölcsönzöm a képet - „az ember dallama” - száll belőle magasra. S mint Kodály Zoltán mondta: folytonos benne a harangzúgás, a Halotti beszéd Adyig. Sőt: máig. Nagy Lászlóig és Sütő Andrásig. Egyszerre figyel a haza és a nagyvilág gondjára. Mindig kész a testvériségre. Nyitott minden értékre. Igyekszik mindent felszívni a világ kultúrájából, ami táplál, ami erőt ad. Magyarság és modernség együvé tartozik irodalmunkban. Csak néhány tényre hadd emlékeztessünk: a román, a szlovák, a szerb és horvát irodalomnak a magyar szinte a második anyanyelve. Volt idő, mégpedig a második világháború kellős közepén, mikor Európa, ahogy Szabó Zoltán mondta - magyarul beszélt. A világirodalom szinte minden remeke olvasható nyelvünkön; gyakran a legnagyobb magyar költők fordításában.

Czine Mihály

Aki a szabadságot szereti, az becsüli és szereti más szabadságát is. A magyarság már a honfoglalás korában ilyen türelmesen és testvériesen volt szabadságszerető. A szabad, veszélyes pusztákon szokott még hozzá? Ezer nagy és apró szokásban nyilvánul meg ez is. Megnyilvánul ott is, ahol legkönnyebben lehet egyik ember zsarnoka a másiknak: a szerelemben, a házasságban. Sok ősi szavunk van, amelyre büszkéek lehetünk, de legnagyobb büszkeséggel a feleség szót mutathatjuk fel a világnak. Azt hirdeti ez a szó, hogy már abban az időben, midőn a világ legtöbb népénél az asszony még rabja, vagy szolgálója, vagy ágyasa volt csak a férfinak, a magyar férfi mellett örömben, bajban, de jogban is feles társként állt.

Illyés Gyula

MAGYAR TÁJ

Az ujjaimmal nézlek,
pedig itt se vagy,
csak térképem van rólad,
csontok és inak.

Dús kebled a Mátra,
szájad a Balaton
s a Tiszára találva
szíved hallgatom.

Régi és kopott kép ez,
itt-ott beszakadt,
ma is sajogni érzem
sérült ujjadat.

Levágott karok, lábak
visszanőnek-e?
Csak ne légy soha másnak
csalárd kedvese!

Simulj hozzám szép vidék,
egyetlenegy hely,
hogy ujjaim érezzék,
ami nem leszel.

Tamási Miklós

SZAMÁRHÁTON

Jézus felszólítást kapott, hogy igazolja magát. Jézus úgy érzi, hogy titkának a leleplezésével nem várhat tovább, Izraelnek meg kell mutatni arcát, és döntés elé kell állítani. Ez a pillanat érkezett el azon a napon, melyet úgy hívunk, hogy virágvasárnap. Jézus ekkor bevonul Jeruzsálembe, azaz kifejezésre juttatja igényét arra, hogy népének Királya legyen. De ez a bevonulás azt is kifejezte, hogy Jézus ezt a királyságot egészen másképpen értelmezte. Izrael hatalmat várt, de Jézus az Ézsaiási Szolgaként jött. Ki igazolja azt, hogy ő a Szolga maga a Király? Igazolja a zakariási prófécia. Jézus ezt tölti be ezen a napon. Úgy vonul be, ahogy a próféta előre megmondta; szelíden, számárháton. A ló és a számár abban az időben egyaránt királyi állat volt, de a ló harcot jelentett, a számár pedig békét. A számár a bevonulás során tehát nem a mai értelemben veendő, amikor a számár ma megmosolyogtatja az embereket. Abban az időben ez nem így volt. A számaron királyok vonultak be, de nem háborút kezdtek, hanem békével érkeztek. A számaron való bevonulás Jézus vallomása királyságáról. Nem hatalommal és háborúval jön. A prófécia igazolja Jézust; így jövendölte meg a Király érkezését 500 évvel ezelőtt Isten küldötte. De Izraelnek a szelídség nem tetszik, Jézusban megbotránkozik és megütközik. Ez a Király nincs kedvére. Isten hiába gyönyörködik ebben a Királyban, ahogyan ezt többször kifejezésre juttatta a keresztesítés és a megdicsőülés során, Izrael nem gyönyörködik benne. Jézus szelídségén elválnak a lelkek, Jézus megy a maga útján a keresztre, hogy a világot megváltsa, és Izrael megy a maga útján Barabást választva, hogy harcba kezdjen és elveszen a harcban.

Szathmáry Sándor

GYÜMÖLCSOLTÓ BOLDOGASSZONY NAPJA

A napot a Komjáti Zsinat idején még a reformátusok is ünnepelték. Lukács evangéliuma szerint ezen a napon köszöntötte Gábrriel arkangyal a Szent Szület és megüzenetetett neki az Isten Fia születésének titka. Az Angyali Üdvözlés és a benne kibontakozó élet csodája, a tavasz misztériuma egyik legfontosabb ihlető forrása az egyházművészetnek. Az ünnep elnevezéseit Bálint Sándor kalendáriumából idézzük: Münchener kódex: Máriának hirdete napja; Lányi-kódex: Testfogadó Boldogasszony; Érdy-kódex: Asszonyunk Szűz Máriának szeplételen foganatja; Lőcsey kalendárium: Boldogasszony fogadása; Winkler-kódex, Debreczeni-kódex: Gyümölcsoltó Boldogasszony; a csángó Gajcsánában: Gyimőcsótó.

GYÜMÖLCSOLTÓ BOLDOGASSZONY

Gyümölcsoltó Boldogasszony
Olts fáinkba életet.
Minden új rügy megfakadjon,
Hegedjen a régi seb.

Kezed könnyű hímporával
Szórjad be a réteket.
Szelíd napfény-ragyogással
Lágyan becéz kék szemed.

Olts gyümölcsöt, olts virágot
Ahol nem láthat a szem
S rejtett szépséged a vándort
Elbűvöli réteden.

Kozma László

Március 25.

Isten pedig a hatodik hónapban elküldte Gábiel arkangyalt Galilea városába, amelynek Názáret a neve, egy szűzhöz, aki el volt jegyezve egy férfival. A neve József volt, Dávid házából, a szűz neve pedig Mária. Be ment hozzá az angyal, és így szólt: „Üdvözlégy, Mária, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled.”

Lk 1,26-28.

IGEN!

A jóhírrrel angyal szárnyal
Ember, nem vagy idegen!
Áthajlik hófehér szárnya
Lombokon és szíveken.
- Jól figyelj az igazságra,
Az Úr szavát hirdetem.

Fiát küldi, hogy megértsed:
A világban egy a lélek
Nem veszhet el semmi sem.
Úgy nyered el szabadságod
Szent igéje általjár, hogy
Legyen válaszod igen.

ÜDVÖZLÉGY

Üdvözlégy, Mária, malaszttal vagy teljes
Ki az Úristennek voltál engedelmes.
Angyal hangja zengi, csillag fénye gyullad
Mária, Mária, tevéled az Úr van.
Az asszonyok között lettél immár áldott
Méhedbe fogadta a világ-megváltót.
Hordoztad a terhét, keresztjét hordozza
Mária, Mária, kivirágzó rózsa.
Fájdalommal szülted lelkünk örömére
Golgotai úton kiserkedt a vére.
Hogy születés legyen, ne halál a végünk
Mária, Mária, imádkozzál értünk.

Kozma László

Március 26.

VIRÁGVASÁRNAP

Csak hulljatok virágok, pálmaágak
csapongjon a piros szárnyú öröm
s higgyétek, hogy Dávid utódja jön
szabadságszerző győzelmes királynak.

Ő ... látja már, hogy messze mint a felleg
fekete átkok varjúra vár
és szárnyra kap, s hogy nemsokára már
káromkodnak, akik most énekelnek.

Ő ... tudja már, hogy egyedül lesz s hitvány,
ijedt szívvel fut szét a sok tanítvány,
nem marad bennük se remény, se hit ...

S egy szürke fa a borzongó erdőbe,
mintha tudná, hogy kereszt lesz belőle,
meg-megrázza zörgő leveleit...

Bódás János

Óh, Jézus, a jóság tükre és az igazságtalanok áldozata!
A szelíd ökör és az igénytelen számár virrasztott
születésed óráján s mégis Te voltál az, aki ledöntötte
a bálványt és korbáccsal léptél a templomba.
Sírba fektettek és visszajöttél hozzánk
keresztre feszített ember,
sugárzó csillagkoszorú
a szegények feje fölött.

Kassák Lajos: a tizennegyedik levél

Március 27.

VIRÁGVASÁRNAP

„AZ ÚRNAK SZÜKSÉGE VAN RÁ!”

(Lukács 19,34)

Én Uram, nagy királyom
a szívem nézd - kitárom
előtted.
Mindent od'adnék néked -
ha volna rá szükséged.
Parancsod készen várom.
Én Uram és királyom
használd, mert alig várom,
hogy alkalmas lehessenek,
szolgálatot tehessek
Neked.
Bár ott lehettem volna!
Pálmát lengettem volna.
Lábad elé a porba
ruhám vetettem volna
Ha ott lehettem volna.

„Kicsoda ez?” (Máté 21,10)
A Názáreti Jézus ő!
Így szóltam volna bátran,
ha tőlem kérdezik: kicsoda
ez?
Jézus ő,
a Mester,
ki életem örömmel,
erővel, értelemmel
töltötte meg.
Azóta zeng az ének
ajkamon. Nagy nevének
tisztelet és dicséret
érte. S amíg csak élek
Uram, én arra kérek:
nevedről hadd beszéljek,
s az ajkamon az ének
ne érjen soha véget!

Herjeczki Géza

ANYÁM VASAL

Ingem kék hullámaiban
cirkál egy villangó hajó:
a forró villanyvasaló.

Elnézlek hosszan, szeretve.
S mint a gyöngyházfényű gombok,
mosolygok rád és mosolygok.

Holnap virágvasárnap lesz,
este kádban meg is fürdetsz,
s a templomba, Isten elé

tisztán küldesz, tisztán küldesz.

Utassy József

AZ ESZTÉTIKA: MEGALAPOZÁS ISTEN SZÉPSÉGÉBEN

Szeretném e megalapozás mibenlétét mindenk előtt egy példával megvilágítani, amelyet énekeskönyvünkől idézek. Paul Gerhardt úgy énekl meg Krisztust, mint aki a Nap a halál éjszakájában: „Halálban, éjben vártam én: fölkelt a nap rám veled”. Ragyog rá e nap fénye, s lelke költői magasságokra szárnyal:

Terólad ömlik rám a fény:
a béke, boldog élet,
A lélek ékességei:
Belőlük hitnek mennyei
Szép tisztasága árad.

Istent a költő szépnek találja, amikor Krisztusban ragyog rá. Ez a sugárzás valamit teremt az emberben, valami újat hoz benne létre. Ha ezt az újat szavakba akarja önteni, a hívő ember költővé lesz, e Naphoz, és sugárhoz méltatlan volna a szürke próza. (Nem is volna e Nap az új teremtetés Napja, s maga is alkotásra készítő, ha nem váltaná ki a hit költői válságát.) E Nap új teremtetése azt váltja ki a hívőből, hogy annak fényére reagálva költővé legyen, s énekeljen. Hogyan is adhatna kifejezést elragadtatásának másként, mint az elragadtatás nyelvén?

Válaszolhatna persze másként is, másféle válasz azonban méltatlan lenne. Másként nem tudná megszentelni Isten nevét. A szépség visszatükröződésében, a rá adott válaszban magában is a szépség jut szóhoz, nem véletlen, hogy a gyülekezet istentiszteletéhez hozzátartozik az ének. Ahol Isten megmutatja a maga szépségét. Ott az emberből feltör a dallam. Isten úgy szép, hogy a benne hívő ember számára válik széppé, s őt költői szárnyalásra és énekekre készíti. Szinte azt lehetne mondani, hogy az újjáteremtettség nyelve szükségszerűen a költészet, az újjászületés átváltás prózáról a költészetre. Az újjászületés poézisra születés, mert aki újjászületett, Isten magasztalására született. Végül költészetté válik minden, mert minden dicséretet zeng. Erre a végső teljességre nézve méltó, hogy a gyülekezet minden együttléte magán viselje a poézis karakterét.

Szathmáry Sándor

A HÚSVÉTI ÜNNEPKÖR ÜNNEPEI ÉS JELES NAPJAI

Amint már szoltunk róla, február böjtelő, márciust böjtmás havának nevezték eleink, bizonyára azért, mert a húsvét dátumától függően február végén, vagy március elején kezdődött az ünnepet megelőző böjt.

Mi, reformátusok sajátos viszonyban vagyunk a böjttel. Gyülekezeteinkben - általában böjtfő vasárnapján, azaz a hamvazószerdát követő vasárnapon - böjti úrvacsoraosztás szokott lenni. A böjti hetekben az ige hirdetés különös erővel hív fel a bűnbánatra. A múlt században az alföldi reformátusság körében még gyakorolták a böjtöt. A húsvétot megelőző hat hétben nem volt bál, lakodalom, keresztelő, legfeljebb csak szűk családi körben, muzsikaszó nélkül.

A közfelfogás szerint a mi egyházunk nem ismeri a böjtöt. Pedig ha kezünkbe vesszük a régiek írásait, megismerhetjük atyáink állásfoglalását a böjtrel kapcsolatban. A Debreceni Hitvallás (1561) háromféle böjtöt ismer; csudás, bűnbánati és színlelt (hypocriticum) böjtöt. A Második Helvét Hitvallás 24. részében ezt olvassuk a böjtről: „...mennél súlyosabban kárhoztatja a Krisztus egyháza a tobzódást, részegeskedést, mindennemű fajtalanságot és mértéktelenséget, annál nyomatékosabban ajánlja nekünk a keresztyén böjtöt”. Ez a keresztyén böjt pedig nem más, mint „hogy az ember büntől, vétektől megtartózkodjék, a bűn vádjától, kötelekeiből és terhétől megszabaduljon... Az írás és az atyák mindnyájan kárhoztatják a babonás kiválasztást és megkülönböztetést, és az ételeknek és napoknak megtiltását”

A böjti időszakot a teológia nyelvén húsvéti ünnepkörnek is nevezzük. Az ünnephez kapcsolódó népszokások kutatásával foglalkozó néprajztudomány a tavaszi napéjegyenlőség idejére eső ünnepekről és ünnepi szokásokról beszél.

Húsvét előtt egy héttel van virágvasárnap. Református eleink Pálma Ágok Vasárnapjának - Dominica in Ramis Palmarum-nak nevezték, mivel ezen a napon, amikor Jézus bevonult Jeruzsálembe, pálmaágakat szórtak az útjára. Bod Péter arról tudósít, hogy Lengyelországban szokásban volt, hogy ezen az ünnepen fából szamarat készítettek, és azt vonszolták végig az utcán énekszó mellett és eléje zöld ágakat szórtak. Az előző évtizedekben gyülekezeteink egy részében virágvasárnapján tartották a konfirmációi ünnepélyt.

Molnár Ambrus

Március 30.

ÜNNEPELJÜNK GYERMEKEINKKEL EGYÜTT

Húsvétunk középpontja ne legyen a tojást hozó nyuszika. A húsvéti reggelinél mondjuk el a feltámadás történetét, egyszerűen, egyszerűen és gyermekszerűen. Talán legalkalmasabb erre János evangéliumából a 21,1-12 rész. (Jézus megjelenése a Tibériás tengerénél, a nagy halfogás története.)

Ne úgy beszéljünk a feltámadásról, mintha az visszalépés volna a földi, testi életbe, hanem érzékeltsük a gyermekkel, hogy itt titokzatos előrelépés történt. Salvador Dali festette meg úgy ezt a jelenetet, hogy a parton álló és kifelé evező tanítványaira váró Jézus „teste” mögött a táj körvonalai is láthatók. Ecsetjével titkot mondott, a „lelki-test” titkát. Így fessük gyermekeink elé ezt a jelenetet. De mindenképpen hangsúlyozzuk a tanítványok örömét. Mert találkozhattak a feltámadott Jézussal, azért olyan boldogok. S ha végigolvasgatjuk Jézus megjelenéseit, arra a következtetésre kell jutnunk, hogy tulajdonképpen mindig a szeretetéről ismerték fel. Ahogyan megszólította őket, ahogyan cselekedett velük. Ahogyan tovább, és „mégis” szerette őket.

Hadd legyen a húsvét gyermekünk számára a halálnál is erősebb szeretet örömnünnepe. S jó alkalom arra is, hogy elmondjuk: húsvét óta ünnepeljük, tartjuk meg a vasárnapot, mert ez az Úr napja.

Gyökössy Endre

SIKER ÉS GYŐZELEM

Siker és győzelem,
győzelem és siker.

Siker még nem győzelem,
győzelem nem siker.

Ő győzött
a Golgotán.

Sikerül-e győzni nekünk,
ha folyton sikereket kergetünk?

Herjeczki A. Géza

ÁPRILIS

NAGYHÉT, HÚSVÉT

„Mit keresitek a holtak
között az élőt”
(Lk 24,5)

OLAJFA

Közöttük ült, de senkisé láta,
Csak fecsegték és beszéltek, egyszerre.
És mikor a kenyeret megszegte
Alig figyeltek mozdulatára.

S aki vele együtt nyúlt a tálba
Felpattant, és futott már sietve,
Pillantását már észre sem vett
Mellyel féltőn tekintett utána.

Kit-kit elnyomott aztán saját álma.
S míg kenyérré változott a teste,
Az üdvösséget egyik sem kereste,
Nem gondoltak holnapra, csak a mára.

Pedig sokasodtak a jelek,
Arcába nézett, forrás-szemsugárba,
És egy asszony a keresztet látta,
Hajára öntött drága kenetet.

- Én nem leszek mindig köztetek.
Csak azt nézték, hány garas az ára
az olajnak, nem figyeltek szavára,
Nem látták meg a búcsú-könnyeket.

Az út fölött ingott már a pálma,
És meghasadt már a cédrus ága,
S a percre, melyben Golgotára indulsz,
Hús árnyékot terít a szelíd ciprus,
S belengi az olajfa illat-árja.

Kozma László

GYŰRŰ

Gyűrű: családi kör,
életkeret, tükör.
A szívnek foglalat,
tolvaj előtt lakat.
Egyszerű és csodás
titok és vallomás.
Tavaszi és szerelem
múlt és történelem.
Meg nem szűnő varázs,
nagy, nagy megáldatás.

Füle Lajos

ARC

(Molnár C. Pál: A szent család)

Ezt keresem, mióta élek,
ezt a mosolyt és ezt az arcot,
ahogy a szalmán az az asszony
fia fölé őrizve hajlott.

Mi volt a szemén? Mámor? Álom?
Vagy tiszta öröm csöppnyi bája?
Zsoltárt mormolt az éjszakában
ciprusok, tuják orgonája.

Már anyám arcát elfeledtem,
pedig tán ő is így vigyázott,
takarva, féltve - ifjú asszony -
s félfénylettek szemén az álmok.

Összetörtek, erre emlékszem,
s velük mosolya, csöndje, fénye,
s a gyermek indult tévelyegni
vak álmok vonzó erdejébe,

és mikor ebbe belefáradt,
bukását látván sok hiteknek,
fölfénylik, íme, búcsúszóra
megint az arc, a legjobb, legszebb,

s védelmező sugárba vonja
fáradt arcomat ez a két szem,
s mosolya halkan visszafénylik
két kiszáradt szememben mélyen,

és elomlok a sárga szalmán,
arca alatt békén, nyugodtan.
Ó, édes asszony, anyámarcú!
Ím hazatértem, megnyugodtam.

Bényei József

Április 2.

NAGYHÉT

A következő hét az úgynevezett nagyhét vagy szenvedések hete.

Leggazdagabb szokáshagyománya a nagyheti ünnepek között a nagypénteknek volt - és van ma is.

A református gyülekezetek nagy többségében azonban mégsem felejtődött el a passió. Ma már nem éneklik ugyan, hanem csak a szöszékről felolvassák a szenvedéstörténetet az evangéliumokból. Ezért nagypénteken - sok helyen még ma is - három istentiszteletet tartanak. Délelőtt, délben - ennek keretében olvassák fel a passiót - és délután vagy este.

Nagypéntek ünneplésének másik jellegzetessége a gyász. Különösen a vidéki vagy falusi gyülekezetekben még ma is az a szokás, hogy a szöszéket és az úrasztalát gyászterítővel takarják le. Az istentiszteletre amúgy is feketében járó asszonyok mellett a menyecskék és a leányok is fekete fejkendővel mennek a templomba. Gyászt és szomorúságot fejez ki a beregi Tiszaháton ismert mondás: „Nagypénteken sokan sírnak, / Sok hímestojást megírnak.”

Általánosan ismert mondás reformátusságunk körében az is, hogy „Nagypénteken moss a holló a fiát”, amely az ünnepre várt esőzéssel van összefüggésben. A nagypénteki esővel - a néphit szerint - a természet is Jézust siratja. Erre utal egy nagypénteki kántáló vers is:

Nem volt nagyobb sírás a földnek határán,
Mikor Jézus Krisztus szenvedett keresztfán.
Szent oldalából vércseppek csordulván,
Végül Szent Atyjának Lelkét kibocsájtván.
Sírt akkor az ég is, siratták csillagok,
Sírtak mindenféle teremtetett állatok,...

Nagyszombat és annak húsvétra virradó éjszakája is nagy jelentőségű volt régen a keresztyéneknél. Bod Péter szerint nagyszombaton új vizet töltöttek a keresztelő edényekbe és megszentelték. Néhol pedig nagy ceremóniával kimentek a forrásokhoz és azokat is megszentelték.

Magyarországi gyülekezeteinkben ezeknek a szokásoknak már a maradványaival sem találkozhatunk. A nyárádmenti reformátusok és unitáriusok között azonban még ma is gyakorolják a nagyszombat éjszakai határkerülést, melynek lényege az, hogy nagyszombat estéjén a bűnbánati istentisztelet után papot, királyt, csapómestert választanak. Nagyheti énekeket énekelve körüljárják a határt és megtisztítják a határban lévő kutakat és forrásokat, megigazítják a határdombokat és imádkoznak a tavaszi esőkért és a jó termésért.

Molnár Ambrus

FELHŐ KÖZT SZIVÁRVÁNY

Vasárnap
után sűrűsödő-sötétség.
Pénteken:
szétfutás, kétségbeesett-kétség.
Szombaton:
már nem súgott ígét senki.
Az eredmény:
lyukas hálóba semmi.
A hét:
- úgy tűnt - hétfejű sárkány.

Húsvét:
Ív a felhők közt, szivárvány.

Kovács Tibor

ÚRVACSORA

Egy érszűkületes lábujjról –
talán;
futásról, üszkös lábszárról –
könyörgő jajgatással;
ügyes ujjról, karról,
fél veséről, szemről –
keserves kínok árán,
de a menyegzőről,
ahol föláll a Bárány,
megtöri a drága kenyeret,
föllemeli a csillagos kelyhet:
a menyegzőről
ne mondjatok le
soha!

Kádár Ferenc

Április 4.

ISMERETLEN GÖRÖG KÖLTŐK

KRISZTUS SZÜLETÉSÉRE

Itt ez a jászol az ég, és több is még az egeknél,
mert hisz e kis csecsemő műve az ég maga is.

A NAPKELETI BÖLCSEKRE

Áldozatot nem visznek a bölcsek a tűznek, a napnak,
mert hisz e kis csecsemő alkotta a lángot, a napfényt.

ANGYALI ÜDVÖZLET

Üdvözlégy, kegyelemmel teljes szűzi menyasszony
méhedben van, imé, apa nélkül az isteni magzat.

A MEGFESZÍTÉSRE

Kínok kínja, kereszt, minden kínunk lemosó vér,
mossad a lelkemből mind ki a bűneimet!

ISTEN BÁRÁNYÁRA

Itt a szemöldökfán van a bárány vére, a lelkem
megváltója: Gonosz, fuss, közelembe ne jöjj!

Fordította: Ritoók Zsigmond

AZ UTOLSÓ VACSORA

János a Mester nagy szíven pihen,
E tiszta szíven, e csöndes szíven
Pihen, de lelke a holnapra gondol
S fiatal arca felhős lesz a gondtól.

Mély hallgatás virraszt az asztalon.
Az olajfák felől a fuvalom
Hűsen, szomorún a szobába téved,
Be fáj ma a szél, az éj és az élet!

Tamás révedve néz a mécsvilágra,
Péter zokog és árvább, mint az árva,
Júdás se szól, csak apró szeme villan,
Remegve érzi: az ő órája itt van!

Csak egy nyugodt. Nagy, sötétkék szemében
Mély tengerek derűs békéje él benn.
Az ajka asztali áldást rebeg
S megszegi az utolsó kenyeret!

Juhász Gyula

TUDOM, HOGY VAN BOCSÁNAT

E világ kérdései
nem rám szabottak,
mert bennem
fény és árnyék
elválaszthatatlan.
Nem értem hát,
miért kéne
egyiket választanom,
másikat megölnöm?
Nincs esély,
hogy fény-árnyék bűneimmel
valaki elfogadjon?

Ezennel Krisztusra apellálok!

Zákányi Bálint

Április 6.

NAGYCSÜTÖRTÖK

Nem volt csatlakozás. Hat óra késést
jeleztek, és a fullatag sötétben
hat órát üldögéltem a kocsárdi
váróteremben, nagycsütörtökön.
Testem törött volt és nehéz a lelkem,
mint ki sötétben titkos útnak indult,
végzetes földön csillagok szavára,
sors elől szökve, mégis szembe a sorssal
s finom idegen érzi messziről
nyomán lopódzó ellenségeit.
Az ablakon túl mozdonyok zörögtek,
a sűrű füst, mint roppant denevérszárny,
legyintett arcul. Tompa borzalom
fogott el, mély állati félelem.
Körülnéztem: szerettem volna néhány
szót váltani jó, meghitt emberekkel,
de nyirkos éj volt, és hideg sötét volt,
Péter aludt, János aludt, Jakab
aludt, Máté aludt és mind aludtak...
Kövr csöppek indultak homlokomról
s végigcsordultak gyűrött arcomon.

Dsida Jenő

A FŐPAP UDVARÁN

Belül már minden elveszett
kívül már minden meglazult
a Főpap udvarában rendesen
háromszor tagadád az Úrt
beismered vagy elkened
mi az mi közük lökött
veled a szolgák gyávasága is
alázta Nagycsütörtököt!

Nagy Gáspár

RÁKÓCZI FERENC

Ha az 1000 éves magyar keresztyénség kiemelkedő képviselőinek arcát és vallomását kívánjuk felidézni, akkor az elsők között találjuk II. Rákóczi Ferencét. Kérdezhetjük: vannak-e a közéletiségnek és a keresztyén vallásos élet megvalósításának érintkezési pontjai? Lehet-e egyáltalán politikus mélyen hívő, vallását gyakorló, imádkozó ember? A tények igazolják, hogy lehet. Elég, ha Szent István, Szent László, Zrínyi Miklós, Széchenyi István, Teleki Pál nevét felsoroljuk, és akkor nem hagyhatjuk ki II. Rákóczi Ferencet, az 1703-1711-es szabadságharc vezetőjét, a kiváló hadvezért, a bujdosó fejedelmet, a nagyszerű író. Támogatta a nemzetiségek kultúráját. Akárcsak Zrínyi Miklós, a kardot és a tollat egyszerre forgatta: a harcok között hadtudományi és vallásos műveket alkotott, szépirodalmi alkotásokat olvasott. Ekkor írt imádságai, zsoltárfordításai kiválóan alkalmasak voltak arra, hogy a különböző felekezetekhez tartozó kurucok egyaránt a magukénak érezzék azokat, és ezáltal elsimuljanak köztük a vallási ellentétek. Az Európát és Magyarországot megosztó vallásháborúk idején igazi ökumenikus keresztyénséget képviselt. Franciaországi száműzetésében alkotta a Vallomások könyvét, mely Szent Ágoston Vallomásainak méltó párja. Az imádkozó fejedelem napjai is leteltek. 1735 nagypéntekjén, április 8-án véget ért a száműzetés ideje. Mikes Kelemen, hűséges társa írja e napon fiktív levelében: „Az Isten mára halasztotta halálát urunknak azért, hogy megszentelje halálának áldozatát annak érdemével, aki ma meghalt értünk. Micsoda életet élt, micsoda halála volt...”

Idézzünk fohászaiból néhány mondatot, melyek szinte misztikus mélységekről vallanak:

„Világosíts meg, ó szívem fénye, Istenem! Látni akarnám szívem rejtett redőit, hogy magamat vádolva megvalljam neked bűneimet... Semmi sem tart vissza ebben az életben akaratomon kívül, mert csak azért óhajtok élni. De hogy igazán éljek, tedd, jó Istenem, hogy jobban szeresselek!”

Borián Tibor piarista

Április 8.

A KERESZT

Mondod barátom: ha Krisztust annak idején, például akasztással ölték volna meg, akkor most a keresztyénség jelképe nem a kereszt volna, hanem. Nos, nem, azt hiszen, sőt, bizonyos vagyok benne: nem. Őt bárdal sem, méreggel sem, golyóval sem, villamosszékkal sem. Megváltó életének minden részlete odaillő. A la-tortársaság. A szégyenfá. A patibulum és a cölöp metszéspontja. A lemeztelenítettség. A hosszadalmas szenvedés. A csonkítatlan test. A gúnyolódó tömeg. Odaszögezetttségében az abszolút megaláztatás és kiszolgáltatottság. A kitárt kar, a mindörökre kitárt kar.

Czakó Gábor

MÉG MA

Nem a szétfosló álomsemmiben,
nem a vágy mézeskalácsországába jutva be,
nem a javulás labirintusán végigtapogatózva,
nem a kikövetkeztetett gondolatok szerint,
nem mitikus áttételeken át,
nem az anyagmegmaradás elve alapján,
nem irodalmilag és nem jelképesen,
nem is jövőre és nem is holnap, hanem
még ma
velem leszel a paradicsomban.

György Gábor

„Amikor a Mennyei Atya elhatározta a bukott ember megváltását, már akkor érvényesült Szent Fiának szeretete. Az Isten Fia szeretete Mennyei Atyját, de szeretete az embert is. A szeretetnek ez a két iránya határozta meg a megváltás gondolatát. Krisztus magára vette a keresztet, s meghalt rajta a Kálvárián. Megváltott bennünket. Mindezt a Mennyei Atya és az emberek iránti szeretetből tette. Hivatkozik is erre a szeretetre, mikor azt mondja hogy senkinek sincs nagyobb szeretete annál, mint aki életét adja.

Márton Áron

KÖZÖTTÜK JÁRT

Közöttük járt, de nem vették észre,
Mit hirdetett mert annyira más volt.
Elrejtette őt a szeretet,
A fény, mely arcáról szétsugárzott.

A béna jár és újra lát a vak!
Az ujjongásban csendben tovább lépett.
A pusztában hogy magára maradt,
Galamb képében rászállott a lélek.

Mint a forrás, ajkáról fakad
Az imádság, és Atyjával beszélget.
- Teljesítem akaratodat.
És bíbor a Jordán, mint egy mély seb.

Kozma László

Április 10.

NAGYSZOMBAT REGGEL

Nagypéntek este az ég feketére
vált, s hullt a könnye, mint a zápor.
Mosta a kormot, szennyet, port a fákról,
mint szívünkről a vétet Krisztus vére:

Ma reggelre már kicsi ablakok
nyíltak rajta, egyre több kéklő ablak.
Sugarak törtek át, és simogattak
rügyet, bimbót és új akaratot.

Minden azt hirdeti: húsvét lesz holnap.
A madarak új himnuszt gyakorolnak,
és a világ könnyben tisztulva várja,

hogy legyen átoknak, halálnak vége,
hogy felragyogjon Krisztus dicsősége,
felzendüljön húsvét hallelujája.

Túrmezei Erzsébet

ÉLNI AKAROK

Még nem szabad meghalni. Nem.
Teremj agyam, lüktess szívem.
Érhess időt, amely derít,
békeességes kort, emberit.

Áprily Lajos

TALÁLKOZÁS A KERESZT ALATT

A kereszten függők közül senki sem törődött mással, de Jézus magáról megfeledkezve itt sem önmagáért él, hanem kinyújtja kezét és gondoskodik azokról, akik az övéi. Gyöngéd gondoskodás történik itt, hiszen két árva lélek áll a kereszt alatt. Egyik Jézus anyja, a másik szeretett tanítványa. Mária van ott és János. Mind-egyik árva és külön-külön árva. Mária nyilván azért árva, mert Jézusban saját fiát látja, nem az Isten Fiát. Majd csak pünkösöd után jut el oda, hogy Jézusban Isten Fiát lássa. János, a kedves tanítvány Jézusban Isten Fiát látja, és ezért szenved. Ezek ketten nem tudnának egymásra találni. És Jézus teremtményi hatalmával egyszer csak Jánost Mária fiává teszi: Ímhol a te fiad. Máriát János anyjává teszi: Ímhol a te anyád. Mintha azt akarná mondani mind a kettőnek: akit most elvesztettetek, egymásban találjátok meg. Fogjátok meg egymás kezét. Jánosnak anyát ad, Máriának fiát. A két árva élet a kereszt alatt összetalálkozik. Egymást befogadják. A kereszt alatt találkozások kezdődnek, árva életek találnak egymásra, akik azt mondják: együtt már Jézusra nézünk és nem vagyunk árvák.

Szathmáry Sándor

FEHÉRSÉG

Felveszel tiszta, fehér inget
A mely a szívedben érint meg.
Mert a lelkedben eggyé válsz a
Fehérséggel, mely angyal szárnya.
Fehér csillag, amely aláhullt
Magára vette a halálunk.
Hogy öltöztessen hófehérbe
Hitbe és megváltó reménybe.

Kozma László

Április 12.

VIGASZTALÓ

Van úgy, hogy elnémul, megáll
az ember; vár, borzong, alél:
a szívéből térdébe száll,
s szivárog csendesen a vér

a sebből, melyben megszakadt
munkák, napok gyökere ég,
s jövő gyötrelmek alszanak,
míg konokul halad az év,

s vajúdva újul életünk,
mint tojásról le hull a héj:
böjtből húsvét felé megyünk:
akit megöltek, újra él.

Keresztury Dezső

A VILÁG KÖZEPE

A kereszt a létezés két alapvonala, az Istenember helye. Az örök, az időtlen, a mozdulatlan vízszintes, amely nem emelkedik és nem süllyed, számára nincsen fönt és lent, múlt és jövő. Az ember története függőleges, emelkedhet és bukhat, elkárhozhat, de életének semmi értelme, ha nincsen célja, ha célja nem följutni a végtelenbe. Egy pontban találkoznak, áthatolnak egymáson, attól kezdve egyik a másiké. Ez a pont - pont, semmi, az a létező, aminek sem tere, sem ideje, sem kiterjedése, nincsen és mégis van, a halál, ami mégsem a megsemmisülésbe vezet, hanem a föltámasztásba, az örök életbe.

Czakó Gábor

Április 13.

MIÉRT?

Korunk egyik nagy gondolkodója, francia egzisztencialista írója, Albert Camus. Egyik kötete, a „Pestis” bemutatja egy szörnyű pestisjárványnak a következményét és benne gyermekeknek a halálát. Azt mondja az író: nem tudok hinni addig, amíg ártatlan gyermekek halnak meg körülöttem. Majd azt mondja tovább: kiegyeznék a világmindenséggel, ha azt érezném, hogy van szíve, és van benne együttérzés az iránt az ember iránt, aki szenved. Döbbenetes és igaz mondat. Ő azonban nem értette meg Isten szenvedését.

A keresztt az, ahol az ember megbékélhet Istennel, kiegyezhet a világmindenséggel. Mert a kereszten azzal az Istennel találkozom, aki nemcsak együttérzést mutat a szenvedő iránt, hanem maga hal meg a szenvedő emberért. Ez az a csodálatos hely, ahol meg lehet érteni és találni Istent. Amikor Jézus azt mondja: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?” - akkor tulajdonképpen Ő magára veszi az emberlétné ezt a miértjét és megfogalmazza. Ő maga „miérttel” az ajkán halt meg. Isten miértjeinket fölviszi oda a keresztre és belekiáltja a világba. Az emberlét ugyanis ezekkel a miértekkal teljes. Abszurd az emberi lét, megfejtethetetlen. Ég és föld között szenvedünk, küzdünk és miértjeinkre nem kapunk választ. Egészen addig, míg Krisztus szenvedését és miértjét meg nem halljuk. Különös az, hogy ugyanez a francia író egyik könyvében azt mondja: Jézus az én testvérem, mert Ő is miérttel az ajkán halt meg. Ő is ugyanazt mondta, amit én mondok, mint ember az életről és ezáltal testvéremmé vált. Kérdésére tulajdonképpen itt kapott választ.

Szathmáry Sándor

Április 14.

SZOMJAZOM

János evangélista úgy látja tovább, hogy Jézus dicsősége a kereszten abban is szemlélhető, hogy általa az írások beteljesednek. Jeremiás azt látja: Gondom van az én Igémre, hogy betöltsen azt. Sokszor egészen apró, jelentéktelen mozzanatokban is betelik a Biblia szava. Jézus szenvedésénél és halálánál az Írás telik be. Jánost boldogsággal tölti el, amikor látja, hogy az Írás elérte célját, értelmet kap és beteljesedik.

Mintha Jézusról szólna a 69. zsoltár: ételembe mérget tettek, szomjúságomban ecettel itattak. Valamikor egy ártatlan ember élte át, hogy iszonyú kínjába, szomjúságában ecetet kapott. És most azt mondja János: beteljesedik az Írás. Jézusban értelmet kap ennek a zsoltárnak a mondása, Ő ezt átéli, Ő kapja az ecetet. Jézusban értelmet kap az egész Biblia. Aki Jézust érti, az egyszer csak megszereti a Bibliát, hiszen az Jézus nélkül üres. Nem értem, nem találok a teljességét, csak mondatokat, betűket látok benne. Jézusban egyszerre megtelik Lélekkel és megtapasztalom, hogy az Írás igaz! Ami megíratott, valóság. A Bibliára ráhelyezhetem életemet, mert az Isten szava Jézusban betelt. A golgotai kereszten mennyi apró részlet van, ami mind ószövetségi ígéreteknek a beteljesedése. Amikor Jézus feltámadt és a tanítványokkal találkozik az emmausi úton, azt mondja nekik: nem látjátok, hogy az írások teltek be. Van értelme a Bibliának: Jézus az értelme, mert Őbenne teljességre jut, amit ígér.

Szathmáry Sándor

* * *

Te szomjazod, hogy szomjúhózzalak,
Téged, ki magad vagy a szomjúság!
Ki érti hát a teljes Lét Urát?
Nem élő vízre, szívre szomjazol,
szabad szívre, mely szeret és imád
bár Tőled kapja, amit Néked ad!

Szabó Ferenc: Szomjazod, hogy szomjúhózzalak

Április 15.

„KÖNTÖSÖMRE SORSOT VETNEK”

A katonákra esik a következő pillanatban a fény. Négyen vannak és négyen osztoznak a ruhán. Igen ám, de van még azon kívül egy ruhadarab, ami szöve van. Ezt nem lehet négy darabra vágni. Mi legyen ennek a ruhának a sorsa? Azt olvassuk: nem vágták el, hanem sorsot vetettek rá. Azt mondhatná az ember, hogy ebben nincs semmi rendkívüli. A katonák így döntöttek. Ez igaz, de ha a 22. zsoltárt elolvassuk, annak 19. versében ez van megírva: Megosztóznak ruháimon, köntösömre sorsot vetnek. Valamikor, ismét századokkal Krisztus születése előtt, legalább 500-600 évvel, a 22. zsoltár írója megírta azt, ami a kereszten és a keresz alatt történik. János ezt látja és összerakja ezeket a parányi mozaikokat. Egyszer csak számára el kezd beszélni a katonák gonoszsága és cselekedete arról, hogy Jézus halála az utolsó részletekig meg van írva. Jézus köntöse is olyan drága, hogy a zsoltáríró megírja előre, mi legyen vele. A katonák tulajdonképpen csak azt teljesítik, ami írva van.

Embernek lenni azt jelenti, hogy végül kicsúszik ellenőrzésem alól az életem. Jézus így kerül a keresztre. Halálra ítélt lett, tárgyá vált abban a pillanatban, és azt teheték vele, amit akarnak. Nincs joga az élethez, mert már elvették tőle. Nincs joga emberi halálhoz sem, mert már kimondták rá az ítéletet. Ki van szolgáltatva, ég és föld közé kerül. Ő a testvérem lett.

Szathmáry Sándor

NYITOGATÓ

Nyiss ki engem, Istenem,
oly bizalommal nyissál,
mint könyvet nyit ki a gyermek,
szerelmet a fiatal lány.

Nyiss ki, mint késő virágot,
nem tavasz, nyár remekét,
nyisd ki bennem a világot
s e világ szeretetét.

Mint méhét nyitja az asszony,
mint karját tárja a férj,
mint hajnalból készül a nappal,
s az alkonyatból az éj.

Nyiss ki, mert e zárt kehely
még mit sem kapott mástól,
jaj csak újra légy velem
a szíromcsukódáskor.

Tamási Miklós

Április 16.

JOBB LATOR

Hogyan kell hinni? A legmélyebb hit, amiről az Evangéliumban olvashatunk, a Jobb Latoré. Csak annyit tudunk róla, hogy bitang, talán rablógyilkos. Végórát éli a brutálisan megkínzott, haldokló Jézus mellett, akiből a híres objektív és elfogulatlan gondolkodással, magyarán ép ésszel már senki nem néz ki semmit. Hogy farknyi hatalma lenne, azt végképp nem, hisz zeng lent a csúfólódók kórusa: szállj le a keresztről, ha valóban Isten Fia vagy! A Jobb Lator mégis így suttog cserepes ajkával: Jézus emlékezzél meg rólam, amikor eljön uralmad! És eljött, és a Jobb Lator üdvössége a megváltás első gyümölcse.

Czakó Gábor

REGGELI CSENDESSÉG

Nem tudhatjuk, merre visz az út.
„Csak” annyit tudhatunk, kihez.
De vajon arról van-e elegendő tudásunk, ki az az én, aki erre az útra lépett?
Tudjuk-e, mondjuk-e, hova kell megérkeznie?
Nem, ezt sem tudhatjuk.
„Csak” annyit tudhatunk, kihez.

Visky András

SZABADÍTÓ HÚSVÉT

Ha bűnben élünk, nem lehetünk szabadok, a bűn ugyanis belénk épülve gáncsolja a tiszta döntést: aljas érdekéhez édesíti hajlandóságunkat. Oly lappangva és okosan sokszor, hogy észrevétlenül húzódunk balra: a balsors, a balgaság, a balítélet felé. Krisztus, az örök bíró kárhozatra mutató balja felé. Márpedig ő a keresztre szögezve inkább elszenvedte a Másik gúnyát: „szabadítsd meg magad!”, mintsem megfélemlített volna küldetéséről: bennünket jött megváltani az áteredő büntől. Vagyis szabaddá tenni: ez a Húsvét legnagyobb kegyelme, a szabad ember megalkotása a szenvedő Isten testéből és véréből, aki méltó immár az Úr jobbát választani.

Czakó Gábor

A FÖLTÁMADOTT

Latrok között, a gyászos, csonka péntek,
Hasadt kárpitja a mogorva égnek,

Az ecet és epe, a szörnyű lándzsa
Már messze, régen elmaradt utána.

Kín és halál csak kusza, kurta álom,
És élni, élni jó e szép világon.

Mögötte áldott harminchárom éve,
Előtte: az öröm mély messzesége.

És negyven napra, hogy az égbe tartott,
Úgy hívták, vonták még a földi partok.

Oly idegenül tündökölt a menny még,
S oly szédítőnek tűnt a végtelenség.

Folyton lenézett, búcsút mondvá halkan,
És fájó szívvel szállt a szűz magasban.

S a ragyogó azúron át a lelke
a Genezáret kékségét kereste.

Juhász Gyula

Április 18.

HÚSVÉTI ÉNEK

Uram, közel voltam hozzád,
Mégis elszakadtam.
Megvallatták hűségemet:
Neved megtagadtam.
Halálodnak harmadnapján
Vádolnak a fények,
Halálodnak harmadnapján
Sírva hajtok térdet.

Uram, kerestelek téged -
Céltalan futottam:
Csak magamig, másokig, majd
Sírodig jutottam
Halálodnak harmadnapján
Megszűnik az átok,
Halálodnak harmadnapján
Szívem megtalálod.

Uram, taníts hinni benned,
Várni új csodára.
Tedd életem hűségessé,
S legyen szavam hála:
Halálodnak harmadnapján
Zendülnek a fények
Halálodnak harmadnapján
Én is áldlak téged!

Kádár Ferenc

HÚSVÉTI ANGYALOK

(Lk 24,1-12)

Angyalok mondják el ezt az üzenetet az asszonyoknak. Miért jelennek meg itt angyalok, kérdezhetnénk? Mert ezt az üzenetet ember nem ismerheti, és ember nem mondhatja el. Ezt csak az égi világ ismeri, és az égi világ követői vannak itt, hogy amiket szem nem látott, fül nem hallott, embernek szíve soha meg nem sejtett, azt mondják el, mert ezt készítette Isten az őt szeretőknek. A földi világ ezt a titkot nem sejtette, hogy van örök élet, mely az emberé lehet, sem azt, hogy Isten Fia olyan mélyre hajolt le, hogy az embernek feltámadásával ezt is megszerezte. Az angyalok Isten világát képviselik, a feltámadás útkészítői, mint Keresztelő János Jézus útkészítője volt.

Mit keresitek a holtak között az élő, hirdetik az angyalok a megdöbent asszonyoknak a hatalmas hírt. Jézus többé nem található a holtak világában, mert Ő Élő. Így látta őt János is Pátosz szigetén, amikor száműzésbe küldték. De megjelent neki Jézus, aki így szólt: „Ne félj, mert én vagyok az első és az utolsó és az élő: Halott voltam, de íme élek örökkön örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai” (Jel 1,17). Csak az lehet a mi Megváltónk, aki halott volt, azaz magára vette halálunkat, de most nekünk adja a maga örökkévaló életét. Ne félj ember, mert senki nem zárhatja rád a halált és a poklot. A kulcs nálam van. Jézus kulcsa minden kinyit, amit halálként és poklként akarnak ránc zárni az életben vagy a halálban. Jézus nem azt mondja Jánosnak; Ne félj, mert nem is olyan nagy dolog az a halál, vagy; ne félj, mert az életben örök visszatérés van, az elmúlást felváltja a megújulás. Ez emberi beszéd volna csak, mely rajtunk nem segítene. Ne félj, mert én vagyok, aki az Életet Istentől megkaptam, és neked tudom adni. Az angyalok ugyanakkor arra hivatkoznak, hogy az Úr ezt előre megmondta. A tanítványok tehát nem valami új üzenetet hallanak majd, mert hiszen háromszor szólt nekik Jézus kereszthaláláról és feltámadásáról. De a tanítványok ezt nem voltak képesek lelükbe zárni és feldolgozni. Miért? Jézus búcsúbeszédében a Szentlélekről mondja, hogy ő majd eszünkbe juttatja elhangzott szavait. Csak a Szentlélek képes Jézus szavait megeleveníteni, magában betű marad, mely hiábavaló. Mi is így vagyunk a feltámadás üzenetével. Csak a Lélek tudja ezt megeleveníteni számunkra.

Szathmáry Sándor

Április 20.

HÚSVÉTI TANÍTVÁNYOK

Lk 24,1-12

Egy pillantást vessünk még a húsvéti történet harmadik szereplőjére, a tanítványok kis csapatára! A tanítványok az egészet nem hitték, és ostoba fecsegésnek vették azt. Első pillanatban meg vagyunk döbbenve azon, hogy a tanítványok szíve olyan kemény volt, mint a kő, és elméjük be volt zárva Jézus ismerete előtt. De ha mélyebben megvizsgáljuk ezt, meg kell köszönni a tanítványok hitellenségét. Milyen jó, hogy nem adták meg olyan könnyen magukat, és nem voltak hiszékenyek. Innen tudjuk, hogy a Jézusban való hit és a hiszékenység nem fakad egy töről. A Jézusban való hit nem könnyen születik, nem olcsó hit, hanem Istennek küzdelembe kerül, amíg minket is meggyőz, és nekünk is küzdelembe kerül, míg megbirkózunk a hit nagy titkával. Az ember magától nem tud hinni, mert a hit az ég ajándéka, és Jézusnak, a Feltámadottnak a közlése. A Feltámadott nélkül minden hit hiábavaló volna, mert a hit egy Személyhez, magához Jézushoz van kötve. A Feltámadott maga tud minket legyőzni és a hithez elvezetni. Olyan hithez, melyet senki nem is vehet el. Mert ha nem emberek adják, emberek el sem vehetik. A húsvéti esemény mint tény, nem elég, ehhez kell a Feltámadott megjelenése. Ebből viszont az következik, hogy nem vagyunk messzebb a húsvéti hittől, mint az első tanítványok. A történelmi tények minket sem győznek meg (angyalok jelenése, üres sír), annál inkább, mert időben messze is vannak tőlünk. De a hitet adja, maga a Feltámadott, aki éppen olyan valóság most, mint kétezer évvel ezelőtt. Így a húsvéti hit, mely nem az eseményektől függ, hanem Jézustól, a miénk is lehet. Aki a húsvéti eseményeket megmagyarázza és értelmezi, az maga az Élő Úr. „Ha volna még kételkedő, él a Jézus, meggyőzi őt” - énekeljük egyik énekünkben.

Mindenesetre Péter magatartása most is valami nagy igazságot fejez ki. Péter odafutott a sírhoz, és elment csodálkozva a történteken. Péter a tényeket megvizsgálta és csodálkozni kezdett. A csodálkozás egyedül az ember titka és lehetősége. A csodálkozás azt fejezi ki, hogy több az élet és a világ annál, mint amit eddig róla hittünk, de több maga az Isten és Jézus, az ő Fia annál, ahogyan felőle gondolkozunk. Ebben a csodálkozásban kezdődik az ember elváltozása és átalakulása. Ebben a csodálkozásban az ember kezd megnyílni, hogy alkalmassá váljék egy új világ befogadására és az előtte való meghajlásra. A feltámadás ténye az embert csodálkozóvá teszi, hogy aztán ezt a csodálkozó embert Jézus bizonyossággal ajándékozza meg.

Szathmáry Sándor

Április 21.

HÚSVÉTI ASSZONYOK

Lk 24,1-12

Három szereplője van a húsvéti történetnek: az asszonyok, az angyalok és a tanítványok. Az asszonyok kora hajnalban elindultak, hogy Jézus testét megkenjék drága fűszerekkel, illatos olajokkal. Szeretetüket akarták megbizonyítani még akkor is, amikor már csak Jézus testével való találkozásra számíthattak. És amikor a sírhoz érnek, a követ elhengerítve találták, és az Úr testét nem találták. Ezeket az asszonyokat Isten nagyon kitüntette és felmagasztalta, mert a feltámadás első tanúi ők voltak. Ők látták először, hogy a sír üres. A világtörténelem leghatalmasabb fordulata következett be, mert Isten Jézus testét nem adta az enyészetnek, az elmúlásnak. Minden test olyan, mint a fű, és a dicsősége, mint a fűnek virága. Megszárad a fű, és virága lehull - mondja a próféta. Minden test sorsa a hervadás és az enyészet. De most Isten hatalmas jelt mutatott. Fiának teste nem az emberi sorsot hordozza, hanem Isten ezt a testet a maga dicsőségébe öltöztette.

Amikor azonban Isten Fiáról bizonyóságot tesz, akkor magának az embernek sorsáról tesz bizonyóságot, mert Jézus a mi testünket hordozta, a mi sorsunkat viselte, a mi fájdalmainkat és szenvedéseinket vette magára. Ha most Jézus, aki értünk testté lesz, ilyen dicsőséget kapott Istentől, akkor ez a mi dicsőségünk is, mert Jézus a mi testvérünk. Ami Jézusban történt, azt tehát nekünk szóló üzenet: „Benne higgy, s az élet lelke meggyőz benned sírt, halált” - mondja az egyik ének. Soha eddig Isten nem mutatta meg, hogy mi lesz az ember sorsa a halál után, de most Jézusban előttünk áll Istennek a bizonyágtétele, mely rólunk, jövőnkől, testünkől, halálunk nem sejtett lehetőségéről szól. És ez valami hallatlan üzenet. Soha az őszövetségi ember ezt nem sejhette és nem remélhette, hogy az ember végső soron nem a poré lesz, hanem részesedik Isten örök életében.

Szathmáry Sándor

Április 22.

PRÓBA

Jézus próbakő.
Jézusra mindenkinek választ kell adnia.
Az üveges váróteremben állva
erre felel az utazó, a pap, a bandita.

Jézus próbakő.
Nagy, csillogó teher,
amit elvisz az ember,
vagy nem visz el.

Megkettőzött bizonytalanság,
emberszabású ábra,
felirat a szeretetről
s a zsidók királya.

Jézus olyan, amilyen.
Nincs vele senki,
de a randevún el kell hallgatni őt,
vagy az arcát meg kell figyelni.

Jézus olyan,
mint egy kereszt.
Két karja ki van tárva
s átmetszi egy függőleges.

Gyurkovics Tibor

FELKIÁLTÓJEL

Vízszintes lét. Ember-bűnbe veszve
Ráfeszültél a Függőlegesre.
Amely föl, az Ég felé vezetne
Földi sorsban megváltást keresve.
Lobogó Szár s amelyen a pont vagy
Felkiáltójele századoknak.

Kozma László

SZENT GYÖRGY NAPJA

A nap határterminusként szerepelt a társadalmi élet területén: például, ez a nap volt a pásztorfogadás, a jószág legelőre való kihajtásának az ideje. Kalotaszeg vidékén régebben ezen a napon volt a tejbemérés, illetve a juhok legelőre hajtásának a napja, amikor a régi időkben szinte ünnepi külsőségek között megállapították, hogy a juhnyájban levő birkáitól a gazdának hány fejés jár majd. A konfirmandus lányok által felkoszorúzott számmal hajtotta ki a pakulár legelőször a nyáját a zöld fűre.

Az egyházi életben is határnap volt Szent György napja. A Debreceni Kollégiumból ezen a napon bocsátották ki - ünnepélyes kezek között - a rektoriára, azaz falusi tanítóságra a partikuláris iskolákba menő tógatus (végzős) tanulókat. Sárkányölő Szent György lovag legendája a középkorra megy vissza, a Legenda Aureában olvasható legteljesebben a történet.

Molnár Ambrus

PÁSZTOR

A kalibája deszka csak
Ruhája néhány rongydarab
Szél fagyasztja, veri a zápor.
Tán szánod is őt, meglehet
Mint a koldust ki kéreget -
Nem kérnél a hivatalából.
De éjszaka, a nyáj fölött
Subája terjed, mint a köd,
Vigyáz a csillagszemű pásztor.

Kozma László

Április 24.

MÁRK EVANGÉLISTA

Márk három apostolnak is - Barnabásnak, Pálnak és Péternek - segítőtársa volt. A legszorosabb kapcsolat Péterhez fűzte, annyira, hogy a hagyomány úgy beszél Márkról, mint „Péter tolmácsáról”. Evangéliumát Péter prédikációiból állította össze Rómában. A hagyomány szerint ő alapította az alexandriai egyházat, és itt szentvedett vértanúságot.

A Bibliának visszatérő témája az idő. A evangélista szemléletében különvlik az idő két fogalma: a khronosz időszak, időtartam jelentéssel bírt, a kairosz pedig a megszabott idő, alkalmas időpont fogalmat jelentette. Márk evangéliuma Keresztelő János fel-lépésének leírásával indul, kiemelve, hogy betelt az Isten által megszabott idő. Keresztelő János előkészíti Krisztus útját, akinek megjelenésével a végső idő kezdődött meg, egyúttal le is zárult az elmúlt történelem, hiszen Isten közvetlenül kinyilvánította magát.

JÁSZOL ÉS KERESZT

Bölcsek jöttek, s ahogy felsírt a gyermek
Valaki szólt: - Lásd, ez itt a kezdet.
Intett a bölcs: - Valami véget ért.

A kereszt fölött elborult az ég.
Valaki felsírt: - Jaj, ez itt a vég!
De János arcán titkos fény derengett
Látta már a megváltás kezdetét.

Kozma László

Április 25.

A Krisztussal való találkozás fordulatot hoz az emberek életében. Megnyilvánul jó és rossz, mindenkinek döntenie kell, és ez a döntés kikerülhetetlen, nem lehet elfutni előle. A tanítványok emberi gyengeségeket hordoznak, de megerősíti őket, hogy képesek Krisztus üzenetére figyelni, a Lélek segítségével felfogják, hogy valóban másféle idő kezdődött el.

NEM ISMEREM

- Nem ismerem. - De ránézett, vissza,
A pillantás ködöt áthatít,
S a kétely fölött Péter áll, a szikla.

KÖVETNÉLEK

Követnélek, mint Péter, a halász,
De a hálóm szétszakadt, Uram,
S mezőimen nincsen aratás.

Hirdetném az igédet, mint János,
De szavaim dadogásba vesznek,
S teljes imát csak a némaság hoz.

- Indulj némán. Vedd föl a kereszted.

Kozma László

HÚSVÉT ÜNNEPE

Húsvét második napját az ország több táján is vízbevető, vízbehányó hétfőnek nevezték, e szokás nevééről és eredetéről már Bod Péter is írt. Tarpa környékéről származik egy húsvéti köszöntő töredéke, amely megőrizte ezt a kifejezést:

*Ó hála Istennek, hogy elhozta húsvétot,
Vízöntő hétfőn buzognak már a források...*

Református gyülekezeteinkben maig is megőrzött jellemvonása a húsvét ünnepének az örvendezés és az úrasztalához járulás. Általában ilyenkor legnépesebb a gyülekezet. Az ünnep második napján pedig ma is - legalábbis a vidéki, falusi gyülekezetekben - általános a húsvéti locsolkodás és a húsvéti piros tojás ajándékozása.

Az alföldi református vidékeken még mostanában is húsvétkor a fiúknak az elsők között kell meglocsolniuk a keresztanyjukat. A keresztanya több ajándékot ad a keresztfiának a locsolásért, mint másnak. Tarpa környékén, ahol páronként számolják a tojást, a locsolkodók általában egy pár tojást kapnak, a keresztfiú 8-10 párat.

A húsvéti locsoláskor szokásos köszöntők, kántáló versek között vannak olyanok, amelyek régi elemeket is tartalmaznak, és olyanok is, amelyek kifejezetten utalnak a húsvét ünnepének jelentőségére:

*Ma van húsvét napja, másod éjczakája
Jól tuggyátok, jól tuggyátok.
Melynek első napján Jézus feltámadván
Dicsőséggel, dicsőséggel.
Termőfák virulnak, virágba borulnak
Úgy újjulnak, úgy újjulnak.
Még a madarak is, hangicsálnak ők is
Úgy vigadoznak, úgy vigadoznak.
Erzsébet, Zsuzsanna, Rebeka, Borbála
Kegyes szűzek, kegyes szűzek.
Keljetek fel, lányok, cifra nyoszolyából
Nyoszolyából, nyoszolyából.
Adjátok a hímest arany kasitából,
kasitából, kasitából.
Mert ha nem adjátok, vizet öntök rátok,
Mind megáztak, összeáztak.
Ha pedig adjátok, áldást kérek rátok
az egekből az Istentől.*

Molnár Ambrus

Ó-MAGYAR MÁRIA-SIRALOM

I.

Valék siralm-tudatlan;
Siralmmal sepedek,
Búval aszok, epedek.

Választ világomtól
Zsidó, fiadomtól,
Ézes örömemtől.

Óh én ézes uradom,
Egyenegy fiadom!
Síró anyát teköntséd,
Búja belől könnyőhned.

Szemem könnyel árad,
Én jonhom búval fárad;
Te véröd hullatja
Én jonhom alélatja.

Világ világa,
Virágnak virága;
Keserven kínszatok,
Vasszegekkel veretöl.

Jaj nekem, én fiam!
Ézes mézü...
Szegényül szépségöd,
Véred hívul vízül.

Siralmam, fohászatom
Tetteik kívül,
Én jonhomnak bel' búja
Ki soha nem hül.

Végý halál engömet,
Egyedöm éljen!
Maradjon uradom,
Kit világ féljen!

VALAMI ÖRÖK

Valami örök tovasuhogás
valami csöndbe, puha végtelenbe,
valami tegnap, mely mintha ma lenne,
valami vízalatti ragyogás,
valami messze, panasznéma gyász,
valami jaj, melynek már nincs keserve,
valami vágy s a vágy tilalma benne,
valami könnyű, szellőhalk varázs,
valami, ami nem is valami,
valami még kevesebb, az, ami
valami tűntén kezd csak sejleni,
valami lassú, árnyhús rejtelem,
valami, ami újul szüntelen,
valami gyors, lőtt seb a szivemen.

Szabó Lőrinc

Április 28.

HIMNUSZ A KERESZTRŐL

Arany mozaik dereng
És hófehér márvány
Oltárodon gyertya leng
Mint remény-szivárvány.
Nyugalmat hol lelhetek?
Csak Tehozzád szállván
Kínok között a keresztt
Békessége száll rám.

Krisztus! Ki a kezdetek
Kapuit kitárod
Így kínál új életet
Keresztfán halálot.
Gyógyulást hoz mély sebed
Vigaszt nyújt a rettenet
Győz feltámadásod.

Íme, kemény szikla lesz
Ki megfutott, Péter.
Pál vakságán a keresztt
Felragyogó fény-jel.
S aki Téged elhagyott
Árulásán sírva rogy
Lelkének terhével.

Megsemmisül a halál
Az embernek vétke.
Keresztre ki rátalál
Az lesz menedéke.
Pünkösöd-fény lesz a homály
S bűnünkért cserébe
Örök váltságot kínál
A Bárálynak vére.

Kozma László

MI ATYÁNK

Pár hónappal ezelőtt kaptam egy csodálatos könyvet: Salvator Dalinak a könyvét, amelyben a Miatyánkot illusztrálja ez a hatalmas művész. A töviskoronával megkoszorúzott Krisztus arcát mutatja, ahogy a kereszten függ, amikor Isten megszólításakor illusztrációt készít. Ez Isten arca? Ez a töviskoszorúzott Krisztus? Amikor azt mondom: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, akkor Isten arcát ott látom a golgotai kereszten. Sehol másutt vele nem találkozhatom.

Szathmáry Sándor

TÉKOZLÓ FIÚ

a mindenségben kell lenni egy helynek
ahol még emlékeznek rám

apám szíve az
mire várok még
haza megyek

Pusztai Sándor

PASSIO

te vagy az ajtó
én állok a küszöbön
tudom hogy vársz rám
telehold billeg
a kereszt két ágán

Fazakas László

Április 30.

MÁJUS

ANYÁK NAPJA, CSALÁD, PÜNKÖSD

„Azon a napon megtudjátok
hogy én az Atyában vagyok,
ti énbennem, én pedig tibennetek”
(Jn 14,20)

Miskolc-Avas

SZENT JÓZSEF, A MUNKÁS

Május elseje a munka és a munkás ünnepe. A nem hivalkodó, csöndes tevékenysége, amelyet eredményeiben fedezhetünk föl, miközben létrehozója a háttérben marad. Az így végzett munka az isteni teremtéssel rokon, mint ahogy a Teremtés könyvében áll: „Így készül el az ég, a föld, és minden ékessége. Isten a hetedik napon befejezte művét, amit alkotott. A hetedik napon megpihent munkája után, amit végzett. Isten megáldotta és megszentelte a hetedik napot, mert azon megpihent egész teremítő munkája után.”

A HETEDIK NAPON

A hetedik napon megpihent -
Így mondják. De élet-teli csend
Zúgott föl a rengetegből akkor,
Fények cikáztak forgó csillagokból,
S a réteket betölti szava,
Mint születő virágok illata.

E bőség végül önmagára ébred,
Rámutasson pontjára a Középnek.
Legyen látás, amely visszahajlik,
Fül, mely felfog szellőt egy sóhajnyit.

Különválik érdes és a sima,
Szikla pattan, ha az ujj tapintja.
Megnyílik a szomjazó ajak,
amelynek az ízek vallanak.

A lélekbe beoltja a vágyat:
Add, Uram, hogy halljak és lássak.

Kozma László

Május 1.

HÚSVÉT UTÁN

Húsvét előtt... nehéz, szomorú léptek.
Húsvét előtt... zokogó, bús miétek.
Húsvét előtt... ajtók, kemények, zártak.
Húsvét előtt... arcok, fakóra-váltak.
Húsvét előtt... szívek, üres-szegények.
Húsvét előtt... kihamvadott remények.
Húsvét előtt... egy nagy: Minden hiába!
Bús eltemetkezés az éjszakába.

De húsvét lett! Feltámadott a Mester!
Húsvét után el gyásszal, könnyekkel!
Húsvét után futni a hírrel frissen.
Húsvét után már nem kérdezni mit sem!
Húsvét után új cél és új sietség!
Jézus él! Nincs út, amely messze esnék.
Húsvét után... erő, diadal, élet!

Csak azokért sírjunk húsvéti könnyet,
akik még mindig húsvét előtt élnek.

Túrmezei Erzsébet

AZ ÚTONLEVŐKÉRT

Imádkozunk az útonlevőkért:
Keresztedben jöjjön el az ország
Kik této váznak templomod előtt még
S akik, Uram, megérkeztek hozzád.

Kozma László

Május 2.

FÜLÖP ÉS JAKAB APOSTOL

Az evangéliumok és az Apostolok Cselekedetei Fülöpről és Jakabról csak szűkösen beszélnek. Mindkettejüket megnevezi a négy apostol-névsor, Fülöpöt az ötödik, Jakabot, Alfeus fiát a kilencedik helyen. János evangéliuma szerint Fülöp két apostol-testvérhez hasonlóan a Galileai-tó mellől, Betsaidából származott. A meghívás elbeszélésén kívül János még három alkalommal emlékezik meg róla: a kenyérszaporításnál, Jeruzsálemben, mikor a pogányok látni kívánták Jézust és az utolsó vacsora történetében. Jakabot, Alfeus fiát, az apostolok névsorán kívül sehol sem említi a Szentírás. Ez a szűkszavúság mintha arra utalna: elegendő, ha nevünk Isten előtt föl van jegyezve, hiszen csak ott őrződhetnek meg teljes valóságukban tetteink, csak Isten ismeri szándékainkat és céljainkat, csak benne nyerhetjük el azt a teljességet, amely felé törekedtünk.

HOGYAN HIRDESSELEK?

Erdő kérdi az Úrtól:

- Hogyan hirdesselek?
- Hirdessem némaságot,
- Tisztásodon a csend.

Patak kérdi az Úrtól:

- Hogyan hirdesselek?
- Hirdessen vízesésed,
- Mely megdörögve zeng.

És térdrehull az ember.

- Hogyan hirdesselek?
- A Példa él. Hát vedd fel,
- S hordozd keresztedet.

Kozma László

Május 3.

ÉN VAGYOK A FELTÁMADÁS ÉS AZ ÉLET

Olvasandó: János 11,1-26

Hallatlanul izgalmas és érdekes az a beszélgetés, mely Márta és Jézus között történik. Márta szinte számon kéri Jézust amikor így szól hozzá: Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem. Ekkor Jézus a reménység nagy üzenetét szóltatja meg: Feltámad a Te testvéred. Márta ezután megvallja hitét, amikor így szól: tudom, hogy feltámad a feltámadáskor. Jézus válasza itt lesz hallatlanul izgalmas és merész: Én vagyok a feltámadás és az élet. Mit is jelent a Márta kérdésére adott válasz? Márta megvallja minden zsidó ember hitét: a feltámadás majd a napok végén fog elérkezni. Addig a halottak pihennek, de majd a történelem végén Isten be fog avatkozni a világ és az ember életébe, és legyőzi a halált. Ez a hit a reménységet kitolja felfoghatatlan távolságba, olyan messzire, hogy ez szinte semmi vigasztalót sem ad már.

Jézus megütközik ezzel a hittel, és azt vallja, hogy a feltámadás nem a napok végén történik, hanem ezt ő behozta a jelenbe. Előre hozta a halottak feltámadását, és a feltámadás erőit az ember és a világ életében érvényesíti. Ez szétőr minden eddigi elképzelést, ahogyan gondolkozunk a halálról, az életről és a feltámadásról. Kiderül, hogy a feltámadás valóságával nem akkor fogunk találkozni, amikor majd a halálba belépünk, hanem már itt az életben. És így mindennél hatalmasabb isteni ajándék az, amit Jézusban kapunk. Nem kell várni arra, hogy a feltámadás majd az életünket birtokba vegye, hanem Jézus azt ígéri nekünk, hogy ez megtörténik, már most életünk során. És erre az ígéretre pecsét az ő feltámadása. Innen tudjuk, hogy ez az ígélet igaz. Ha ő Feltámadott Urunk, akkor életünkbe befogadva már most, a jelenben elkezdődik bennünk a feltámadás. Ez Jézushoz van kötve, a benne való hithez, az ő nevéhez. Jézusban hinni, a Feltámadottban hinni valóban csodálatos. Ezt ki kell próbálni, és át kell élni, ahogyan Márta átélte, és megtapasztalta Jézus szavainak az ígéletét és ígéletének az igazságát.

Szathmáry Sándor

Május

A hónap régi magyar neve Pünkösöd hava, a legjelesebb ünnepe után. Nevezték Iker havának is, majd újabban Tavaszutó-nak is. Sylvester János 1539-ben „Első gyümölcsű hó”-nak nevezte.

Előfordul, hogy mind a három nyári ünnepünk erre a hónapra esik: áldozócsütörtök, vagy a protestánsoknál inkább mennybemenetel ünnepe.

Bod Péter prédikátori indulattal ír erről: „Ezen a napon a tudatlanság idején azt cselekedték az emberek, hogy egy darab tőkét, amellyel a Krisztust ábrázolták, a templomba felvontanak annak mennyezetére.” Mostanában több református gyülekezetben ezen a napon tartják a konfirmációt.

Az áldozócsütörtököt követő vasárnapot (Exaudi) eleink váró vasárnapnak nevezték. A pünkösöd előtti hét az ünnepre való felkészülés ideje, melyet sokfelé a Szentlélek adventjének is neveznek.

A PÜNKÖSDI ÜNNEPKÖR

A pünkösdi ünnepkör áldozócsütörtöktől az Örökkévalóság vasárnapjáig tart. Eszerint áldozócsütörtök a két ünnepkör határköve: Jézus mennybemenetele a húsvéti ünnepkör záróalkalma, az Olajfák hegyéről Jeruzsálembe visszatérő és az ígéret beteljesedését váró tanítványok képe (ApCsel 1,12) pedig már a pünkösdi ünnepkör nyitánya. Az Örökkévalóság vasárnapja november végén van. Időpontja attól függ, hogy az új egyházi év kezdete, azaz ádvent első vasárnapja, november végén van-e (27-30-án) vagy pedig december elején.

A pünkösdi ünnepkörrel kapcsolatban emlékeztetbe idézzük, hogy az új római katolikus liturgikus rend a pünkösdvasárnapot a „húsvét nyolcadik vasárnapja”-nak tekinti. Így náluk csak két ünnepkör maradt meg: a karácsonyi és húsvéti ünnepkör. A karácsonyi ádvent első vasárnapjától vízkereszt napjáig tart; a húsvéti hamvazószerdától pünkösdvasárnapig. Ennek következtében az epifániai vasárnapokat, valamint a pünkösöd után az év végéig sorakozó vasárnapokat „évközi idő”-nek titulálják.

Meggyőződésünk, hogy a Szentháromság Isten ökonómiáját sokkal szemléletesebben illusztrálja a három ünnepkör - ahogyan erről a Bevezetésben szöveltünk. A pünkösdi ünnepkör azt hangsúlyozza: a „Krisztus-esemény” nincs lezárva; Szentlelke által Ő tovább végzi munkáját. A szürke, jellegtelen, semmitmondó „évközi idő” szerepeltetését nem látjuk indokoltnak.

Molnár Ambrus

Május 5.

1990. május hatodikán szállították vissza Magyarországra Mária-zellből Mindszenty József hercegprímás földi maradványait. Az esztergomi főszékesegyház kriptájában talált végső nyughelyre az a férfi, akinek szelleme sohasem szakadt el hazájától, melyet csak külső körülmények kényszerítésére hagyott el. Veszprémi püspökként a nyilasok, bíborosként a magyarországi kommunista uralom tartóztatta le. Püspökként védte az üldözötteket, igyekezett megőrizni az egyház intézményeit, biztosítani a vallásos nevelés lehetőségeit. Emlékirataiból idézünk, melyet kényszerű emigrációjában vetett papírra. 1948 karácsonyán vagyunk, letartóztatása előtt: útja az esztergomi érseki palotából az Andrassy út 60-ba, a kínvallatásokra vezet. Sorsában valóban felekezeti különbség nélkül tükröződik a magyar nép akkori megpróbáltatása, mellyel a püspök tudatosan vállalt közösséget. „Magamhoz veszek egy töviskoronás Krisztus-képet is, amelyet még novemberben küldött egy ismeretlen hívem ezzel a felírással: Devictus vincit - Legyőzve győz. A képet az Andrassy-útra is magammal viszem. A börtönben is velem van. Hogyan maradt meg? - Nem tudom. A tárgyalás napjaiban is ott van és titokban rá-ránézek. Amikor a fegyházban misézni engedtek, ez az oltárképem. A házi őrizetben is ott áll az asztalon előttem. A szabadságharcosok jöttével is ezt veszem először magamhoz 1956-ban. Az amerikai követségen is ennek a „legyőzve győző” Krisztusnak a képe előtt misézek. Oda is a ruhám alatt, a keblemen őrizve vittem magammal. - Azóta is velem van. Állandóan magamnál hordom. A felirat fele, a legyőzetés rajtam és az én életemben is megtörtént. De az állítvány, a „vincit” ... Isten kezében van.”

Mindszenty József

Sebein az egész ország vérzett
Mondani kezdte csendben az Üdvözlégyet.
Ennyit láttak: alig mozdul ajka,
De a templom felépült harmadnapra.

Kozma László

Május 6.

GIZELLA

A bajor fejedelem, Civakodó Henrik lánya, István király felesége. Török József a következőképpen jellemzi: Gizella alakja István mellett meglehetősen háttérbe szorult a Nagy Legendában, ahonnan Hartvik püspök átvette a rá vonatkozó részt: Szent István „királyságának sorsául pedig, de kivált sarjadékának szaporításáért a római császári méltóságot viselő, szelíd erkölcsi miatt jámbornak nevezett Henrik hűgát, név szerint Gizellát vette házastársul, kit miután olajkenettel felkentek, a korona viselésében házastársának ismert el. Hogy ez (ti. Gizella) Isten tiszteletének csinosításában miként viselkedett, az Istennek szolgálók gyülekezetei iránt mely buzgónak s jótevőnek mutatkozott, arról a mai napig tanúskodnak számos egyház keresztjei, edényei és csodálatos mesterséggel készített vagy szőtt oltári ékességei. Mindenek előtt pedig a veszprémi püspökség egyháza, melyet alapkövétől kezdve minden Isten szolgálatához szükséges arany- és ezüstneművel és sokféle ruhával felékesített.”

GIZELLA KERESZTJE

Mondják, hogy egykor
Templomba menve
Krisztus-keresztjét
Otthon feledte.

Míg a harang szólt
Sóhajtott egyre
A kereszt nélkül
Nehéz a lelke.

Oltár előtt hogy
Letérdepelne
Asztalán fénylett
Kedves keresztje.

Kozma László

Május 7.

ANYÁK NAPJÁN

Meglepő felmérést készítettek Amerikában. Azt írják: „Hatalmas gazdasági erő lett az anyák napja. 1989-ben 140 millió üdvözlő kártyát adtak el. Hatmilliárd dollárt költenek ajándékokra. Hatvan millió szál rózsát adnak el. Nem beszélve a cserepes virágokról és az orchideákról. A karácsony és húsvét után ez a legjelentősebb ünnep. Az üzleti tevékenység az év során ekkor szökik a legmagasabbra. A telefontársaság csak karácsonykor bonyolít le nagyobb forgalmat.” Eddig szól az idézet. Azt is megállapítja a könyv, hogy hatalmas lelki, szellemi erők működnek ezekben a napokban. Az agyakban és szívekben olyan értékek vésődnek be és raktározódnak el, amit felmérni statisztikával szinte nem lehet. Viszont érdekes, amit a könyv ír: anyák napjára nem jellemző a vidámság. Ezt írják: Sok fájdalmas emlék kerül elő. Olyan gondolatok is tolulnak a szívbe, mint az örökbefogadás, az abortusz, a válás, az öngyilkosság. Az elutasítás, elhídegülés, durva bánásmód. A szeretet megsértése, a bánat, a veszteség, a mostohaanya, az állami nevelőintézetek, a börtön. Érdekes módon ez a nap nem az öröm napja világviszonylatban, inkább szomorúsággal, lelki bánattal, töprengéssel áll összefüggésben. A szeretetnek el nem ért és meg nem valósított, meg nem tapasztalt oldala dobol a szívekben, agyakban, és figyelmeztet, hogy valamit elmulasztottunk. Vagyis jelentkezik a szeretet, de úgy, hogy ebben ott van a hiány mint behajthatatlan, megfizethetetlen adósság. Bűnbocsánat nélkül nem élhetjük át ezt a napot.

Szathmáry Sándor

SZERETNÉM HA

Szeretném, ha valakinek
én lennék az öröm, s a bánat, -
Szeretném, ha valakinek
oly szép lennék, mint anyámnak.

Páskándi Géza

A protestánsoknál Urunk mennybemenetele, a katolikusoknál áldozócsütörtök az ünnep elnevezése. Feltámadása után Krisztus negyven napon át tanította az apostolokat, megígérte, hogy elküldi a Szentlelket, aki megerősíti őket. Mostanában több református gyülekezetben ezen a napon tartják a konfirmációt. A Szentlélek eljövetele a húsvét utáni ötvenedik napon, Pünkösdkor történt meg.

ÖTVEN NAP

Ötven nap, míg önmagukba néztek
És Ő eljött még egyszer közéjük,
Hogy letörje a hitetlenséget.

Velük ment az emmauszi úton,
És míg szavát tág lélekkel itták,
Tamást hívta, a kétkedő tanítványt.

Ötven nap, és vetése megérett,
Ez edzette kősziklává Pétert,
És fölszította Jánosban a lángot.

Dicsőségében akkor mennybe szállott,
De tudták immár: velük marad végleg,
És összegyűltek és remegve várták

Hogy megérkezzen, akit Lelke küldött,
S a dermedt földön lehelete szállt át,
Csöndes fénnel megvirradt a Pünkösd.

Kozma László

Május 9.

ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖK

A húsvéti ünnepkör utolsó napja áldozócsütörtök, az Úr mennybemenetelének emlékezete (ApCsel 1,3-9). Magyar neve utal arra, hogy a húsvét utáni 40. nap csütörtök; másfelől őrzi annak emlékét, hogy egykor e napon volt a gyermekek első áldozása, ill. konfirmációja. (Más felfogás szerint ez az ünnep volt az utolsó alkalom arra, hogy valaki a kötelező húsvéti gyónásnak, áldozásnak eleget tegyen). Bod Péter véleménye: Krisztus ekkor „vitte tökéletességre ama nagy Áldozatot”.

Az ünnepet először Caesareai Eusebius említi 325-ben De solemnitae Paschae (A húsvét ünnepélyes volta) c. iratában. Szó van róla a szintén a 4. században, Szíriában keletkezett Apostoli Konstitúciók c. egyházjog műben. A legrégebbi áldozócsütörtöki prédikáció Aranyszájú Szent Jánostól maradt ránk 386-ból. Az 5. században már általánosan elfogadott ünnep. Abélard, párizsi hit-tudós (1079-1142), ünnepi himnuszát az Énekek éneke ihlette:

*Eléri Atyja csarnokát,
hol örökölt trónjára hág,
onnan kiált:
„Siess, szerelmesem!
Atyám jobbján
fogsz ülni énvelem.”
(Babits Mihály ford.)*

Az ünnep jelentősége erősen elhalványodott, mivel 1950 óta hazánkban hétköznappá degradálták. Ezért a római egyház át is tette a rákövetkező vasárnapra az Úr mennybemenetelének emlékezését.

Szénási Sándor

Május 10.

ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖKÖK TITKA: ÁLDÓ KEZEK

Olvasandó: Lukács 21,50-52

Amikor feltámadott, és találkozott a tanítványokkal, azok egyszerre arról ismerték meg, hogy Jézus a kenyeret megtörte, és nekik adta. Felismerték az áldó kézről, amelyik kenyeret tör: Hiszen ez a kenyértörés azt jelezte, hogy Jézus élete megtöretett őérettük. Így ment el tőlük, így szerezte számukra az utolsó vacsorát, amelynek lényege abban van, hogy értük adja az életét, hogy az élete az övéké lehessen. Amikor feltámadott, akkor ez a kéz, ez az áldó kéz mutatkozott meg újra, és a tanítványok megértették: megvalósult az új szövetség. Jézus élete megtöretett, hogy az ember számára Ő legyen az élet kenyere. A Genezáret tavánál, amikor a tanítványok ott állanak egész éjszakai munka után üresen, észreveszik egyszer csak: parázs van a part mellett, s a parázon hal van, és valaki várja őket, hogy megvendégelje. Aki az üresen álló hálókat megtöltötte hallal, az ott álló tanítványok üres szívét jelenlétével megörvendeztette. Áldást adott, és ezt az áldást megsokszorozva adta át feltámadása után. Gondoljatok arra, hogy Péter őt megtagadta. Jézus első dolga volt, hogy Pétert kereste fel. Egy szót sem szólt arról, ami történt, csak azt kérdezte: szeretsz-e engem? És Péter lelkéről a bilincseket leoldotta, Péternek szabaddá tette az útját visszafelé, mert Jézus feltámadásával az áldást, amit egyszer erre a földre hozott, megsokszorozva adta át tanítványainak. Ez az áldás tulajdonképpen nem más, mint az isteni világnak a közelsége, közlése, sugárzása és ereje. Ezt az áldást soha nem vitte el többet a földről. Azt olvassuk: úgy ment el, hogy áldotta őket. Miközben áldotta őket, aközben ment fel a mennybe. Milyen gyönyörű jel ez! Így lehetne mondani: az áldás itt maradt. Jézus azt akarta mondani, ne féljete, az új világ, amit hirdettem, amit lelketekbe hoztam, amit életemmel, halálommal, feltámadásommal megteremtettem, nem tűnik el erről a földről. Itt marad veletek. Ne féljete! Csodálatos bízatus van benne: áldás közben ment el, vagyis az áldást, amit a földre hozott, itt hagyta a tanítványoknak.

Szathmáry Sándor

Május 11.

ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖK TITKA

Olvasandó: Efézus 4,8-10

Jézusnak két arcát ismerjük. Az egyik a földi történeti Jézus, akinek az arca különösen a kereszten bemutatott áldozatából tündöklük felénk. „Ó Krisztusfő te zúzott, te véres szenvedő” - énekeljük nagypénteken, hiszen itt látszik legélesebben Jézus emberi arca, szenvedő arca. A másik arc a mennyei Krisztus arca, ahogyan a Lélek őt övéi között dicsőíti, és egész életművét, minden szavát és tettét ragyogó fény-köntösbe öltözteti, a vég-érvényesség és örök igazság köntösébe vonja be. A mennybemenetel tehát azt jelenti, hogy Krisztus új megismerésének a korszaka kezdődik el. Elsősorban a tanítványoknak mondja Jézus: Meg fogok közöttetek jelenni, mert meg fogjátok tapasztalni létemet-titkomat úgy, hogy most már nem rajtatok kívül, hanem bennetek leszek. „Még egy kis idő, és a világ többé nem lát engem, de ti megláttok, mert én élek, és ti is élni fogtok. Azon a napon megtudjátok, hogy én az Atyámban vagyok, ti énbennem, én pedig tibenetek” (Jn 4,19-20).

Mi tehát a mennybemenetel értelme? Pál az Efézusi levélben utolérhetetlen szépséggel így szól: „Ezért mondja az Írás: felment a magasságba, foglyokat vitt magával, ajándékot adott az embernek. Az pedig, hogy „felment”, mi más jelent, mint azt, hogy le is szállt erre a földre. Aki leszállt, az „fel is ment”, feljebb minden égnél, hogy betöltse a mindenséget” (4,8-10). Jézus felment, de nem ment el, azaz nem kerülhetett messzebb tőlünk, hiszen előzőleg lehatolt az emberi lét és szenvedés, a halál és az átok leghatalmasabb mélységéig. Az ment fel, aki emberként itt élt. Ha tehát felment, ennek az oka az, hogy közelebb jöjjön, más szóval: betöltjön. A cél tehát ez: az Őt követőket, a benne hívőket, sőt a mindenséget betölteni. Jézus különös módon ismert egy utat, ahogyan még közelebb lehet hozzánk, ahogyan még teljesebben adhatja magát nekünk, és ez a Lélek közlése. A feltámadás és a mennybemenetel által Jézus nem távolabbi lett, hanem közelebb jött hozzánk. Ez az Ő titka, és ez az Ő ajándéka számunkra.

A mennybemenetel azt jelenti, hogy nagy ajándékozás kezdődik az ég-ből. Isten úgy szerette a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta. Jézus úgy szerette övét, hogy nekik a Lelket adta. Ez a két ajándék összefügg. Istent csak Jézusban, Jézust csak a Lélekben lehet megismerni és megérteni. Engedjük magunkat megajándékozni, és ne elégedünk meg kevesebbel, mint amit az első tanítványok kaptak, mert csak így lesz élővé közöttünk a mennybemenetel igazsága.

Szathmáry Sándor

Május 12.

ÁLDÓZÓCSÜTÖRTÖK TITKA

Olvasandó: Lukács 24,50-52

Jézus elment, hogy még nagyobb áldást küldjön. Első pillanatban nehéz megérteni: elmegy azért, hogy közel legyen? Igen: elmegy, és mégis nagyon közel lesz, hiszen eljön a Szentlélek. Azért megy el, hogy a Szentlélek Jézus szellemi létében, a Jézus valóságában részeltessen bennünket. És Jézusnak ez a szellemi közelsége, ez az áldás. Azért megy el, hogy olyan legyek, mint Ő, hogy legyek hozzá hasonló. Elhozta az áldást. Az áldás tartalma az: megváltott a törvény átkától, attól, hogy az ember csak teljesítménye által legyen az Istenhez közel. Elhozta a Szentlelket, hogy Isten, mint gyermekét fogadja az embert magához, az ember pedig gyermekként legyen az Isten tulajdona, mint aki tőle született. A törvényben az Isten távol volt. Jézus elment, hogy a Szentlélek által az Isten nagyon közel legyen hozzánk.

Kedves Testvéreim! Mit jelent ez közelebből? Nem kívül kell az Istent keresni most már, nem azt kell várnom, hogy a külső világban történjenek változások. Azt kell észrevennem, hogy belül akar az Isten engem világában, világosságában részeltetni. Hadd mondjak el egy példát, amely Guineából származik. Egy ember éjszaka eltéved az erdőben, mert kialudt a lámpása. Amikor tapogatózva botorkál, egy hatalmas sziklafal zárja el az útját. Azt mondja magában, ó Istenem, milyen jó lenne, ha megráznád ezt a földet, hogy ez a sziklafal ledőlne, és én mehetnék tovább. De nem jött a földrengés, minden úgy maradt, ahogy volt. Ellenben az történt, hogy a felhők közül előbújt a hold, és az ember észrevette, hogy van egy út a sziklafal mellett. Anélkül, hogy a sziklafal ledőlt volna, az utat meglátva ez az ember elérte célját.

Mi ezen a világon az Istent úgy szeretnénk látni, hogy jöjjön a földrengés, dőljenek le a sziklafalak, amik előttünk vannak. Arra nem is gondolunk, hogy az Isten útja más is lehet. A szívünkben az Isten világosságot támaszt, és ebben a világosságban olyan utak ragyognak fel, amelyek szabadokká tesznek. Nem kell a sziklafalnak ledőlnie, az Isten mégis szabadá teszi az életünket abban a belső világosságban, amit nekünk ajándékoz. El kell fogadnunk, hogy a belső megvilágosodás többet ér, mint a külső földrengés. Megtörténhet, hogy a beteg lábam nem gyógyul meg, és mégis célhoz érek. Megtörténhet, hogy keserűségünk kösziklaként zárja el örömeink forrását, de egyszer csak valami nagyobb forrás fakad fel a sziklák között. Eltűnik a keserűség, bár kívül semmi nem változik, de belül az életünkben Isten olyan örömet ad, amivel legyőzzük az élet külső nehézségeit is. A mennyei fény felragyog belül, és ennek segítségével ebben a világban utakat fedezünk fel, amiket eddig nem is láttunk.

Szathmáry Sándor

CSALÁDI FÉNYKÉP

Anyák napján meleg szeretettel gondolunk vissza régi nagymamákra, akik édesanyánk bölcsője felé hajoltak valamikor:

*Hozzád fűszál hajol
madárka keres valahol
Milyen az Isten odaát?
Feléd bólint egy bodzavirág.*

Utassy József: Nagymamám.

Talán még mozdulataikat, áldó gesztusaikat is örököltük a nagyszülőknél:

*Kezemet fiam fejére teszem,
mint rég enyémre nagyapám.
Kiss Benedek: Kezem fiam fején*

Így, együtt ajándék, Istentől kapott adomány az apa és az anya. A szülők tiszteletébe belefért egy ilyen emlékeket őrző családmitáz:

*Kaptál egy arcot
apád anyád arcát*

*Kaptál egy nevet
hordozd becsülettel*

*Kaptál egy kezet
ne ereszd el ne ereszd el*

Pusztai Sándor: Donúm

A gyermekek szüleiktől veszik át azok értékrendjét. Ha el is zilálja őket átmenetileg a kamaszkor, vagy egy ellenpéldát felmutató kor, rá példájukra tekintenek:

*Én a te kék szemeddel
vigyáztam s hogy lecsuktad
sötét lett. Tartsd, ne vedd el!
nem látok mást, csak ujjad.*

Kiss Tamás: Hiány

Jó, ha szárnyasuhasnyian rövid gyermekidőnkben már valóság lehet a közösen átélt Istenfélelem és szeretet:

*Fénylek én is, fénylik kicsi lányom is
Heródes ellen mi mást tehetnénk?*

Magyar József: Tavasz jön

Kovács Tibor

Május 14.

CSALÁDI FÉNYKÉP

Ne feledjük el, hogy leányainkat is mint anyákat fogják egyszer köszönteni anyák napján. Úgy kell hát őket bölcs szeretettel a tőlünk való leválásra, új fészkek építésére inspirálni, hogy ne az anyós-após szindróma győzzön a családban:

*Lassan kibújik, mi van bennük.
s már azt kutatják, mi hiányzik.
Legyenek csak egészen mások.
Változtatok a változásban.*

Finta Éva: Gyermeklesen

Nem a megkötözés, hanem a szabadítás az örök gyermeki igény. A hitre való szabadítás segítése is: Ez ír fel Páskándi Géza szép verssoraiban:

*Édesanyám, édesanyám, te rázz fel legalább,
szabadítsd ki, szabadítsd meg
szabadítsd, szabadítsd hitem madarát.*

Páskándi G.: Piros madár

A gyermekek szemével nézve a családi képet feltűnhet rajta a biológiai öregedés, leépülés, sokszor szégyennel takargatott több torz vonása is. Őket az éjek kötelei közül kell néha enyhítő módon megszabadítani:

*Apádnak tiszta szó is kéne,
borogatás anyád szívére.
Kékítsd a gondot, úgy fehérebb,
csiptesd az éjek köteléhez.*

Katona Judit: Parancsolat

Kortárs irodalmunk tele van szebbnél szebb „családgondozó simogatásával”. Használhatunk erre a célra anyák napján belőle:

*Azért is - kell az ének
sónak, falat kenyérnek*

...

*s édesanyám, ha élne,
korty tejet adna érte.*

Bényei József: Azért is.

Kovács Tibor

Május 15.

PÜNKÖSD

A pünkösd a Szentlélek kitöltésének emléknapja. Nevét a pentekosztész 'ötvenedik' szóból vette, azaz a húsvét után következő 50. napot jelenti. A húsvét után következő napok, hetek - ellentétben a húsvét előtti böjtös napokkal - az örvendezés és a hálaadás napjai voltak. Az Ószövetség emberei az aratás áldásáért, az első zsengeért adtak hálát. Mi pedig pünkösdkor a Lélek áldásaiért magasztaljuk Urunkat.

A pünkösd vallásos szokások és hagyományok két forrásból táplálkoznak. Az egyik forrás a Szentlélek belső, lelki működése, mely külsőleg, anyagi formában akarja elmondani azt, amit Isten az emberi szív mélyén végez el. A másik a pogányok régi nyárkezdő ünnepe, amelyre ráépült a keresztyén pünkösd. A középkori egyházban pünkösdkor a Szentlélek alászállásának jelképezésére rózsákat szórtak le a templom tetejéről (pünkösd rózsza), galambokat engedtek szabadon a templomban, és a kettős tüzes nyelvek ábrázolására égő kanócot szórtak szét. Ma is gyakorolnak még sokféle egy pogány eredetű szokást, a májusfa állítását.

Talán azért a legkedvesebb ünnepünk a pünkösd, mert igaznak érezzük azt, amit Balassi Bálint egyik költeményében így ír le:

*Áldott szép Pünkösdnek gyönyörű ideje,
Mindent egészséggel látogató ege,
Hosszú úton járókat könnyebbítő szele!*

Pünkösd köszöntőversűl szolgált a református vidékeken a XVI. századi református dicséret (A pünkösdnek jeles napján / Szentlélek Isten küldeték...). Legelőször 1590-ben, a debreceni énekeskönyvben fordult elő, Rábakecölön kissé módosított változatát ismerték. Az első három strófa ugyanaz, de a következőket így énekelték:

*... Hozta isten
Piros pünkösd napját,
mink is meghordozzuk
Királynéasszonyát.
Ácintus, pácintus
Tarka tulipános,
Hintsetek virágot
A kis Jézuskának!*

A vallási és nemzeti identitás összekapcsolódásának a protestáns hagyományok között szinte páratlan példáját említhetjük még, az alsórákosi „kicsi pünkösdöt”. Ebben a faluban a pünkösd utáni első hétfőn tartják az 1848-as forradalom emlékünnepét munkaszünettel, istentisztelettel. A fogadott emlékünnepre felfigyelt a néprajzkutatás, összefoglalóan írt róla Küllös Imola.

Molnár Ambrus

Május 16.

PÜNKÖSD

Pünkösöd az egymásra ismerés ünnepe, amikor is élesen és élményszerűen megmutattatik az emberi nem. Az ajándéku l vett összhang nem új nyelvi összegzés az eszperantó mintájára („más nyelveken”), hanem a húsvéti-pünkösdi nagy identitás-élményből fakadó harmónia mirákuluma - „mindenki a maga nyelvén hallotta” (8.v.) -, aminek szerves mozzanata a másokra való rátalálás. A kettős tüzes nyelvek alászállása egygyökerűségünk gyönyörű képe. „Párthusok, médek és elémíták, és akik ... lakozunk Mezopotámiában, Júdeában és Kappadóciában, Pontusban és Ázsiában, Frígiában és Pamfíliában, Egyiptomban és Líbia tartományaiban, mely Ciréne mellett van, és a római jövevények, mind zsidók, mind prozelitusok, krétaiak és arabok...” (9-11.v.) - íme a felsorolás gyönyörűsége.

Visky András: Reggeli csendesség

BESZÉLGETÉS ÖNMAGAMMAL (részlet)

Látod-e, nézd, mily szép a folyón az esteli hold?
Elfoly a vízen a hold...
Szebb-e annál az örömteli, vagy büteli „volt”?

Láttad-e nyáron, mily csendes az éj, ha csillaga hull?
Isten könny-csillaga hull...
S az éj, meg az ég sose volt, sose lesz csillagtalantul.

Szombati-Szabó István

Május 17.

A SZENTLÉLEK A MI PÁRTFOGÓNK

Olvasandó: János 14,16-17

Jézus így nevezi a Lelket: Pártfogó. Az előző fordítások ezt a szót használták: Vigasztaló, és ehhez szoktunk hozzá. Ez a szó: Pártfogó, gazdagabb jelentésű szó, mert nem egyszerűen arra a passzív magatartásra gondol, amit vigasztalásnak nevezünk, hanem arra az aktív magatartásra, mely a Pártfogó szóban van benne. Nem elég, ha engem valaki vigasztal, azaz segít tudomásul venni az élet és a világ meghamisíthatatlan tényeit, hanem az kell, hogy valaki indítson tovább az életbe, és ebben a labirintusban, amit világnak nevezünk, legyen mellettem, és segítsen eligazodni, belőle kijutni, a megfelelő utat megtalálni. Ez a szó tulajdonképpen ügyvédet jelent. A görög bíróságokon ugyanis nem volt védőügyvéd, és a vádlott magára volt hagyva. Megkérhetett azonban valamely tekintélyes férfit, hogy szóljon érte. Ezek a tekintéllyel bíró férfiak néha a bíróságot megtudták győzni arról, hogy a vádlottal fel kell menteni. Ez volt tehát a Pártfogó eredeti értelme.

Jézus így nevezi a Lelket: másik Pártfogó. Mi ennek a szónak a vele lévő jelzővel együtt az értelme? Az első Pártfogó Jézus maga volt a tanítványai számára. Pártjukat fogta, azaz isteni hatalom alá vonta őket. Elég csak arra az egy történetre gondolni, amikor szombaton kalászt szedtek, és a farizeusok elítélték őket, mert ezen a napon nem lehetett ennyi utat megtenni, és nem lehetett a kalászokat kezükkel morzsolva elfogyasztani kenyér gyanánt. De Jézus pártjukat fogta és megmagyarázta, hogy a törvényben egyetlen nagy parancs van, és ez az irgalom. Isten az embert irgalommal nézi, és nem a törvény szigorával. De Jézus ennél többet is tett, mert a tanítványokat Isten elé vitte, és az ő Pártfogásába emelte. Hirdette nekik Isten királyságának a titkait, és azt mondta a csodálkozó embereknek: A ti szemeitek pedig boldogok, hogy látnak, és füleitek, hogy hallanak, mert sok próféta és király kívánta látni, amit ti láttok, és hallani, amit ti hallotok (Mt 13,16-17). Jézus tehát a tanítványok számára az eget nyitotta meg, és őket Isten világának a titkaival és erőivel kapcsolatba hozta. Hatalmat adott nekik, és amikor visszajöttek a küldetés útjáról, ezt vallották meg: Uram, a te nevedben még az ördögök is engedelnek nekünk (Lk 10,17). Jézus tehát ilyen pártfogásban részesítette őket, hogy az Isten királyságának a részeseivé tette és küldetést adott nekik, ebben pedig saját erejét, hatalmát adta oda útjaikra. Ez tehát nem valami földi pártfogás volt, hanem égi pártfogás, vagyis az, amit Jézus így mondott: Mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek (Jn 15,5). De most rájuk nehezedik a kérdés: Ki marad velük, és ki fogja életüket kormányozni, vezetni és az éggel összekapcsolni? Jézus azonban erre hatalmas választ ad: lesz egy másik Pártfogó, aki még mélyebbre hatol szolgálatával a tanítványok életébe, mint azt el tudnák képzelni, sőt még annál is, ahogyan a földi Jézus ezt eddig nekik nyújtotta.

Szathmáry Sándor

Május 18.

PÜNKÖSD

Minden tavasszal újra élem
a reggel gyönyörét:
a lucfenyők, a kertek magasában,
keserves, hosszú boldog szaggyal
burukkolnak a gilicék.

És fölcsattan a gyermekének,
fölbúg az orgona:
Jövel Szentlélek! - vigyél el a nyárba,
hol éjig ér a játék palotája,
szabadság otthona.

Már jön értem apám az állomásról,
futok elébe ki, -
a kanyarból is látom szívdobogva:
örömet ír felém a sétatotja,
föl-fölbuktatja, lengeti.

Fodor András

JÖJJ SZENTLÉLEK

Pünkösöd, lepkeláng, Isten szívének lobogása, kiáradása miránk! Ó, ha föl-fognánk, hogy mi ez a tűz igazán! Barátom - aki sokat próbált, s akit sokat próbáltak - mondja, hogy kihallgattatásaira készülve, vagy gúzsba kötve, nem a lehetséges kérdéseken és az egérutakon töprengett, hanem a Jöjj Szentlélek Úristent énekelte, hogy fölindítsa magában a Szentlelket. És soha nem jött a nyelvére mást, vagy önmagát fölöslegesen terhelő, netán hazug szó. Vagyishogy nem ezt és amazt fölősrálni, hanem a legtöbbet: Istent, Őt magát. És megváltásunk óta, sosem ad kevesebbet önmagánál.

Czakó Gábor

Május 19.

ÁRAM A HUZALBAN

Amikor az ember házat épít, akkor huzalokat vezet. Aztán egyszer csak eljön a nagy pillanat, amikor a villanyt bekapcsolják, mert a huzalokban már van áram. Micsoda a hit? Tulajdonképpen annak az átélése, hogy a huzalban áram van, vagyis a Szentlélek Krisztust behozza életembe, és világosságot gyújt. Sok ember életében ott van ez a huzal, de üresen, nincs benne áram. Márpedig a Szentlélek műve az, hogy ebben a hitben egyszer csak mintegy áram fut végig, és az ember átéli a Krisztussal való közösséget. A hit nem annyira megismerés, hanem ahhoz hasonló élmény, mint amikor az égőt becsavarják és árammal érintkezve világít.

Szathmáry Sándor

A LEGNAGYOBB HIÁNY

Tárcsázhatnék,
de nincs vonal.
A telefonzsinór
szívre tekeredett fonal.
Üzenetrögzítő
nem felel,
szót cserélnék,
de nincs kivel.
Szentlélek Úr Isten,
jövel!

Kovács Tibor

Május 20.

Pünkösöd a Szentlélek kiáradása, Isten kegyelmének legteljesebb megnyilvánulása: egyéni létünk belesimulhat Isten sugárzásába, de ezzel nem vész el, hanem teljesebbé válik. A halállal emberi létezésünk körvonalai leoldódnak, de a végtelen Szeretetben határozottabb, végleges körvonalat nyerünk. A Lélek kiáradása végtelen hullámozás, de egyben határ, kegyelem és szabadság egyszerre. A pünkösdi titokban valóban együtt van élet és halál, Krisztus áldozata és feltámadása.

HARMADNAPON

Élete már patak, virágok és fénysugarak.
Szétterjed, hogy létünk kapjon körvonalat.

A magból zöld növény lesz, hullámozó búzatenger,
És kéklő végtelenje ragyog csillag-sereggel.

HÍVÁS

Mi elválaszt: a bőr, a héj, a kéreg,
Határa a benti lüktetésnek,
És amelyet megsimít a szél.
A halk hívás: olvadj át a térbe,
Akár a fény hullámozó zenéje,
A Szeretet, mely önmaga a tér.

Kozma László

RITA

Rita a hétköznapi szenvedések szentje a katolikus egyházban. Élettörténete egyszerű, külső eseményekben szegény, de a fennmaradt adatok lelki- és belső gazdagságot tükröznek. Lelke kora ifjúságában Isten felé fordult, apáca akart lenni, de nem maradhatott meg önmagának: szülei akaratának engedelmeskedve, nagyon fiatalon férjhez ment. Házastársa természete ellentétes volt az övével, vad, erőszakos embernek ismerték, aki mindenütt csak viszályt szított. Rita hatására azonban megváltozott, de egy régi haragosa bosszúból megölte. Férjének halála után egy évvel Ritát újabb fájdalom érte, elvesztette két kisfiát. A hagyomány szerint úgy imádkozott értük, hogy az Úr vegye őket magához, mielőtt még az atyjuk halála miatti, akkoriban szinte kötelező bosszú beszennezné őket. De talán pontosabb, ha inkább arra gondolunk: Rita azt kérte Istentől, hogy az ő szenvedése árán szűnjön meg családjában a bosszúállás, maradjon épen gyermekei lelke. Hamarosan kolostorba vonult, ahol testi fájdalmaiban is átélte Krisztus szenvedését. A hagyomány szerint halálakor magától csendült meg a harang. Ritát a katolikus hívek reménytelen, megoldhatatlannak látszó helyzetekben kérik közbenjárónak.

INTENZÍV OSZTÁLY

Intenzív osztály. Lombikokban
Forr, pezseg az élet.
A ritmusok, a lélegeztetőgépek,
Mintha a létezés titka
Keringene, különszakítva.
S a dúsított vitamin-cseppet
Alig fogadják be a testek.
Szűrés szűrésnyomon,
Túl gyulladásokon,
A köd-be-foszló arcok.
Kiáltanék: - Kiálts, Uram!
Parancsolj újra létet,
Akik tehozzád térnek.
Mert a testük általadták szinte,
Ébreszd őket, ujjukat érintve.
E testi poklot megszenvedve, lásd,
Adjál méltó feltámadást.

Kozma László

Május 22.

APOR VILMOS PÜSPÖK

Apor Vilmos 1892. február 29-én született Segesvárott, ahol Petőfi Sándor esett el a szabadságért folytatott ütközetben. Apor Vilmos győri püspökként 1945. március 30-án, Nagypénteken egy részeg orosz katonától kapott halálos lövést a Püspökvár pincéjében összegyűlt lányok, asszonyok védelmében. Miután megbocsatott gyilkosainak, megköszönte Istennek, hogy elfogadta áldozatát s felajánlotta azt az „édes magyar hazáért s az egész viláért.” Április 2-án, húsvéthétfőn halt meg. Igazi, Jézus szíve szerinti pap volt. Mindenkinnek mindene: fiatalok, családok, szegények, üldözöttek jó pásztora.

FOHÁSZ APOR VILMOS PÜSPÖK TEMPLOMÁBAN

Világ bajai közt te légy menedékünk
Apor Vilmos püspök templomához érünk.

Hűvös ég harmata záporozza léptünk
Apor Vilmos püspök templomához érünk.

Hajnali sugárból az ablaka fényt gyűjt
Apor Vilmos püspök templomához érünk.

Szelíden te tápláld szüntelen reményük
Apor Vilmos püspök templomához érünk.

Áldozatul égve ahol örökmécs függ
Boldog Apor Vilmos templomába lépünk.

Kozma László

VEZETETT EMBEREK

Érdeemes visszaemlékezni a tudós amerikai szociológus, Riesman csoportosítására. Háromféle vezetésről beszél. Mi hozzáteszünk egy negyedikfajta vezetést, amit hitünk által kapunk és váltunk valóra. Az alapállás rendszerint az, hogy tradíciók, hagyományok vezetik az embereket. Értéke is, de kockázata is van annak, ha valaki a mai viharos gyorsasággal változó világban letáborozik atyáitól örökölt rendszerek mellett. Az ilyen hátláról vezetett emberek után másodiknak említi Riesman a belülről vezérelt embereket. Képesek új eszméket mérlegelni, új értékek mellett dönteni. Mutatós ez az embertípus, de kevés van belőlük, és a példák azt bizonyítják, hogy nem olyan bölcs ez a mi belső „vezérünk”. Elsatnyult az emberi társadalom. Megjelent a „kívülről” vezérelt ember. A döntések alapelve itt ez: mit tesznek mások? Mit tesz a szomszédom, a barátom, mi a divat, mi a sláger? Én is úgy akarok élni, ahogy a többség él. Ezen az úton „magányos tömeggé” lesznek az emberek. Nyáj-emberek, s a nyáj könnyen hordává válik. Sok keresztyén hálát ad Istennek, hogy ő nem ilyen. Ő felülről, a Szentlélektől vezérelt ember. Szépen hangzik ez, de nyilvánvaló, hogy Pál nem így gondolta a Lélek vezetését. Legerősebb bizonyíték erre ez a vers: „A Lélek a mi lelkünkkel együtt tesz bizonyosságot arról, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk” (Róm 8,16). Hangsúlyos itt az a szó, hogy „együtt”. Azaz: a Lélek nem a mi gondolkodásunkat kikapcsolva vezet, hanem éppen azt megtisztogatva, elmélyítve vezérel, lelkünkkel „együtt” vezérel.

Áldjuk Istent azért, hogy nem engedelmeskedő „robotokká”, hanem emberré teremtett.

Farkas József

Jövel Szentlélek Úr Isten
Lelkünknek vigassága,
Szívünknek bátorsága,
Adjad minden híveidnek
Te szent ajándékodat;
Jövel vigasztaló Szentlélek Isten.

Batiz András

SZIMPÁTIA, EMPÁTIA, SZENTLÉLEK

Századunk jelentős „találmánya” az emberi kapcsolatok világában az empátia. Ez hasonló a szimpátiához, de sokkal több annál. A szimpatikus embert értékesnek tekintem, keresem a társaságát, mert találkozásainkban is gazdagabb leszek. Szeretek „föl”-emelkedni hozzá, mert ez nagyon jó érzés. Ezzel szemben az empátia inkább azt jelenti, hogy „le”-szálllok a másik ember mélységeibe. Bajban van, nem tudja megoldani a problémáit, társra, testvérré, olyan emberre van szükséges, aki nem csupán rámosolyog, akivel nem csupán elbeszélget a világ bajairól. A szimpátia fénylő szó, az empátia árnyékos, borús.

A lélektan tudósai tisztázták, hogy ahol csak szimpátia van, ott nincs gyógyulás. Ehhez empátiára van szükség, a másik ember életébe való olyan intenzív, belső azonosulásra, amelyben már nem két egymás mellett elúszó „hajó” üdvözlő zászlólengéséről van szó, hanem arról, hogy én elhagyom az én hajómat, átszálllok a másikéra és vele hajózom, az ő kötője felé. Kép nélkül szólva ez azt jelenti: tudatosan félre teszem a saját ügyeimet és mindenestől azonosítom magamat a másik ember gondjaival, szenvedésével.

Az első igazság tehát az, hogy nem elég a szimpátia. Második igazság: az empátia mélységes önodaadása sem elég. Az ember valóságos gyógyulásához emberen túli, emberfeletti erők szükségesek. Bibliai kifejezéssel élve: a Szentlélek hatékonyan munkálkodó kegyelmére van szükség.

Farkas József

JÖVEL SZENTLÉLEK ISTEN

Jövel Szentlélek Isten, tarts meg minket Igérőben
Ne légyünk setétségben, maradjunk igaz hitben.

Szenteld meg mi szívünket, világosítsd elménket
Hogy érthessük igédet, mi édes Mesterünket.

Szegedi Kiss István

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE

A székelységben kicsipünkösdnek is nevezik, a pünkösd ünnepét követő első vasárnap. Hazánkban már Kálmán király elrendelte éppen a mai időpontban a Szentháromság ünnepének megülnését. Nyugaton később terjedt el, és csak 1334-ben vált egyetemesen kötelezővé. A Szentháromság tiszteletére szentelt templomaink már a középkorban föltűnnek, de a XVII-l. században, a pestisjárványok szorongatásai között a patrocínium egyenesen korjellemzővé vált. A Szentháromság képszerű ábrázolása csak megközelítően, szimbolikus eszközökkel lehetséges. Általában három eggyé váló, kifejező formaelem a Szentháromság titkának legalkalmasabb ábrázolása, elképzelletése: a középkor dekoratív szimbólumait a geometrikus elv jellemzi, például három küllősen elhelyezett falevél, három koncentrikus, egy középpontú kör stb. A katolikus egyház ünnepe.

Bálint Sándor

HIMNUSZ A SZENTHÁROMSÁGRÓL

A világnak szétoztotta
Bor, s kenyérben önmagát.
Mert testévé lesz az ostya,
És a bor vérére vált.
Életét így sokszorozza
Ki legyőzte a halált.
Keresztjén az ember sorsa
Megváltásra így talált.

S mert igéje rendelé így,
Valódi az ostya-test.
Kegyelme a szívben érik,
Gyümölcsöt hoz a kereszt.
Feltámadjon a remény, hit,
S vigasztaló szeretet.
Kehely tükrözi a vérit,
Aki értünk szenvedett.

Szentháromság súlyos titka,
Hogy a Három mégis Egy.
S eggyé fogad - így tanítja,
Ha veszed a kenyeret.
Örök-Egybe térjen vissza,
Ki testével egy lehet.
S borban a kegyelmet issza,
Ki e földön vétkezett.

Kozma László

Május 26.

Néri Fülöpre május 26-án emlékezik a katolikus egyház. Róma „második apostola” az 1500-as évek második felében tevékenykedett. A nép között apostolkodott, lelki gyermekeinek egyre bővülő köréből úgynevezett oratóriumot szervezett, ahol a Szentírással ismerkedtek, mai szóval élve szociális tevékenységet folytattak kórházakban, az elesettek, az utcagyerekek között.

„Keresni azt, aki elveszett... Ez a megváltó szeretet dinamikája. Nem látványosan, nem magát mutogatóan él és élte ez a gesztus. A gőgös, a ráтары ezt nem érti. Az csak magát keresi. Fölöslegesnek tartja mások megmentését, szolgálatát. Közönyös a szenvedés, az elhagyatottság iránt Miközben önmagát akarja megdicsőíteni, megszégyenül, és kudarzában fuldoklik.

A szent éppen azért szent, mert a megváltó krisztusi mozdulatot felvállalja. Engedi magához jönni a kisdedet, az elhagyottat, a szebb élet után vágyakozót. Tovább akarja sugározni a fényt. Nem tudja elviselni a sötétséget, amelyet a bűn okoz. Igazi ember, mert az Isten-ember modellje állandóan serkenti, vonzza. Az evangélium, a jóhír megszállottja. Figyel rá, és másokat is figyelemre készítel. Gyógyítja a sebeket, mint 2000 éve Mesztere tette Galilea útjain.”

Borján Tibor piarista

AKI KERES

(Kéri Szent Fülöp)

Éjszakában gomolyog a köd,
Hang szólítja Néri Fülöpöt.
Kiket közöny útfélre lökött
Utánam sír száz utcakölyök.

Aki keres, jóra fordul sorsa,
Fény hullik a bűnbánó latorra
Hangosan szól hite és erénye:
A gőgösnek kialszik a mécse.

Előtte álltam vérben, összetörten.
Hol az igazság? Ezt kérdezte tőlem
A büszke bíró hófehér talárban,
Igazságot szívében nem találtam.
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

Kozma László

Május 27.

MINT A SZÉL

Olvasandó: ApCsel 2,1-17

A Lélek úgy érkezik el Izráelhez, mint a szél. Azt olvassuk, hogy nagy hirtelenséggel, mint valami szélvihar csapott le, de nem a földről jött, hanem az égből. Isteni vihar volt, mely úgy jött, hogy elsöpörje a régit, és teremtsen valami újat. Már Ezékiel próféta úgy profétált valamikor a Léleknek, hogy ezt mondta: A nagy szelek felől jöjj elő Lélek, és lehelj ezekbe a megöltekkbe! Ezékiel ekkor egy csontokkal megtelt mezőt látott, és hívta a Lelket, hogy mint az életnek az ereje, mint valami mennyei szél jöjjön, és teremtsen életet. Izráelt úgy látta maga előtt, mint a halottak világát, mint a csontok mezejét, és az élet után kiáltott (Ez 37). A szél magát az életet fejezte ki. Izráel 400 esztendeje már, hogy vár erre az életre, amióta a prófécia utoljára elhangzott. Várja azt, hogy Isten cselekedjen úgy, mint a régi időkben, és karjának erejével nyúljon bele történetébe, és teremtsen közöttük valami újat.

Íme, ez a mélységes óhaj, hogy Isten mutassa meg úgy magát, mint a régi időkben, és szálljon alá az égből, most megtörténik, beteljesedik. Nagy hirtelen az ég belép a földre, Isten nagy jellel hirdeti, a szél jelével, hogy egy új korszak veszi kezdetét; Isten lényének az új közelsége és közösségi éri most el népét. Hatalmas ígérek és vágyak telnek tehát be, amikor a Lélek, mint a szél csap le a földre, nem ítéletként, hanem hatalmas kegyelemként.

Szathmáry Sándor

Jövel, megnyomorultaknak
Nemes vigasztalója,
Árváknak édes Atyja!
Töltsd bé siralmas szívünket
Mennyei nagy örömmel.
Jövel mi lelkünknek
Édes vendége.

Batizi András

Május 28.

MINT A VÍZ

Olvasandó: ApCsel 2,1-17

A Lélek a sokaságra az elmondott igehirdetésben úgy áradt ki, mint a víz. A víz kiárad a szomjú földre, és termékenyvé teszi azt. Ezért használja Joel a víz képét: Isten kitölti a Lelkét, mint az esőt megadják a fellegek. A tanítványok életéből úgy árad az ige, az Isten csodálatos dolgait úgy hirdetik, mint ahogyan Jézus ígérte nekik: élő víznek folyamai ömlenek ki belsejükből. A nyelveknek, vagyis a megértésnek a nehézsége állt volna elő, hiszen akik ott voltak, azok a föld minden részéről Jeruzsálembe érkezett zarándokok. Írasmagyarázók megállapítása szerint legalább 25 nyelvjárást beszéltek, és egymás megértésére semmi lehetőség nem lett volna. Ekkor a Lélek legyőzte az Isten csodálatos dolgai hirdetése és befogadása előtt álló nagy-nagy akadályt és kiárasztotta erejét a hallgatókra és bizonysgtévkre. A nyelveken szólás csodája egyszerre volt az igehirdetés és az igehallgatás csodája. Egyszeri esemény volt, mert ehhez hasonló nem történt a keresztyének életében. A későbbi nyelveken szólás már egy más minőségű és célú szellemi jelenség volt. Az áldás kiáradása előtt tehát nem volt akadály, és valóban soha nem sejtett gazdaságban mutatkozott meg az Ige hirdetésének hatalma. Hallották az Isten nagyságos dolgait, és mintha szíven találták volna őket, úgy vette birtokba szívüket a Lélek, és vezette el őket a Krisztus befogadására és követésére. A zarándokok serege a népek világából jött. Nem véletlen az a hosszú felsorolás, mely jelzi a népeknek a világát, ahonnan jöttek, és ahová az áldást viszik. Isten üdvössége a föld végső határáig terjed. Izráel hatalmas küldetése most ér célhoz (Ézs 49,6). A Lélek Isten egyházát mindig erre a küldetésre emlékezteti, és kivezeti a misszió nagy tágasságába, áldássá teszi (Ez 47,1-11). Pünkösdkor Izráel a Lélek művét teremtetést hozó szélként; a tanítványok szívüket áthévítő örömként és új erőként, vagyis tűzként; a népek világát jelképező nagy sokaság pedig áldást hozó vízként éli meg.

Szathmáry Sándor

Május 29.

MINT A TŰZ

Olvasandó: ApCsel 2,1-17

A Lélek a tanítványokban úgy hat, mint a tűz. Kettős tüzes nyelvek jelentek meg, és a tanítványokra leszálltak, mindenkre külön-külön. Mit fejez ki a tűznek a képe? Valamikor Keresztelő János a Jordán folyóban vízzel keresztelt, és azt mondta azoknak, akik hozzá jöttek: Én vízzel kereszteltek titeket, de aki utánam jön, az tűzzel és Szentlélekkel keresztel majd. A Lélek tehát János nyelvén úgy jelent meg a jövőendő ígéreteként, mint a tűz. János arra utalt, hogy akik hozzá jönnek életük megújulását keresve, azok most csak ennek a jelét kapják meg, de a valóság, az élet belső megújulása olyan teremtetési mű, melyet ő nem tud adni, ezt majd csak a Mesiás fogja nyújtani. A tűz kifejezi azt, hogy az életnek ítéleten, megtisztuláson kell átmenni, mert különben nem alkalmas az Isten országára. A tanítványok most úgy kapják a Lélek ajándékát, mint a tűz hatását. Életüket átjárja és megtisztítja. Langymeleg közönyüket elveszi, és lelküket isteni, ellenállhatatlan erővel tölti be. A tanítványok egyszerre belső erőket kapnak, és alkalmassá válnak arra, hogy hirdessék az Isten hatalmas művét, mely Jézusban eljött.

A tanítványok átalakult életét mi sem hirdeti jobban, mint az, hogy a sokaság úgy értette belső, átizzott lelkük megnyilatkoztatását, hogy bor hatására gondolt. „Édes bortól részegedtek meg.” Pedig ez a részegség nem bortól származott. A Lélek adott nekik olyan örömet és olyan belső erőt, hogy önmagukat múlták fölül, és úgy tűnt a külső szemlélőnek, hogy magukon kívül vannak.

Az emberi Lélek meg tud hidegülni, sőt meg tud fagyni. Mekkora kegyelemre van szükségünk, hogy a világban alkalmatlanná ne váljunk a szolgálatra, a megbocsátásra, a türelemre, a lehajlásra és az irgalomra! A Lélek tüzet hozott, és langymeleg hitünket áthevíti, mint egykor az emmausi tanítványok szíve hevült, amikor Krisztus megmagyarázta nekik az Írásokat. Az egyház eme tűz nélkül a hitetlenség és a gyűlölet erejét nem tudja megoltani, ezért Lélek nélkül nem lehet szolgálni, nem lehet keresztyén életet sem élni.

Szathmáry Sándor

Május 30.

A LÉLEK ÁLTAL ELJÖTT ÖRÖM

Krisztus a Lélek által létünkbe költözik. Létünk olyan, mint valami edény, amelyet egyszer csak csordultig megtölt Isten; Lelkét adja nekünk.

Budapesten a Kálvin téri templom hirdetőablájának a keretén, a négy oldalnak megfelelően négy ige van: Született nektek Megtartó, Halálra adatott értünk, Feltámadott az Úr, Isten az Ő Lelkét adta nekünk. Ez a keret széthullana, ha egyetlen oldal hiányozna belőle. Keresztyén életünk is ilyen. Ha csak arról tudunk, hogy Jézus a földre érkezett, meghalt és feltámadott, de nem tudunk arról a titokról, hogy Lélek által is eljött, nem lehet örömünk Krisztusban, mert a Lélek az öröm Lelke. Krisztus a Lélek által új csodát tesz velünk. Amikor a tanítványok ezt átélték, olyanok voltak, mint akik édes bortól részegedtek meg. Nemcsak mások látták őket olyanoknak, hanem olyanok is voltak, mert a Lélek egyszerre önmaguk fölé emelte őket, saját lehetőségeik fölé, létük így egy magasabb szinten valósult meg.

A Lélek eljövételének csodája azt jelenti, hogy az emberi élet templom lehet. Isten titokzatos, örökkévaló, megfoghatatlan létét, amit a jeruzsálemi templomban véltek megtalálni, az embernek adja.

Szathmáry Sándor

BŰNBÁNAT

Csak magamért aggódtam, kerengő testemért,
nyomomban járt a Lélek, s ma este tettenért.
Bár ember lennék végre, ki még él, szeretet,
s ne lennék önző kérdés, csak neked felelet.

Karácsony Gábor

JÚNIUS

GYEREKNAP, CSALÁDI FÉNYKÉP

„Aki nem úgy fogadja Isten országát,
mint egy kisgyermek,
semmiképpen sem megy be abba.”
(Mk 10,15)

Szentlélek: kolostorom

SZENTHÁROMSÁG VASÁRNAPJA

A negyedik századtól kezdve megünnepelte az egyház a Szentháromság vasárnapját, és ezzel lezárta az ünnepes félévet. Ez az ünnep összefoglalja mindazt amit a karácsony, húsvét és pünkösd jelent számunkra, amelyekben a Szentháromság Isten magát feltárta és velünk közölte. Isten el van rejtve Krisztusban, Krisztus el van rejtve a Lélekben és a Lélek el van rejtve a mi szívünkben. Így a Szentháromság műve életünkig ér, átélhetjük és megtapasztalhatjuk azt az isteni gazdagságot, melyet ebben a szóban kifejezünk: Szentháromság.

Isten elrejtette magát Krisztusban és ezt Krisztus így fogalmazta meg: „Senki sem ismeri az Atyát, csak a Fiú és akinek a Fiú ki akarja nyilatkoztatni” (Lk 10,22). Isten ismeretlen Isten Krisztuson kívül, egész lénye, minden gazdagsága benne tárul fel, hogy a mienk legyen, mert Isten Krisztusban egész valóját az embernek adta és az embernek közli. Krisztusban így kapjuk ajándékba azt az Istent aki Atya, és aki Krisztus befogadása által minket fiaivá szül, hogy bennünk is az az isteni élet legyen, ami benne van. (Isten így lesz a mienk az istenfiúságban, a Krisztus befogadása által /Jn 1,12/.) Krisztus a Lélek nélkül a történelem kövülete marad, csak történeti személy, akit a golgotai kereszting követünk, de feltámadása már életünkön kívül marad. De a Lélek ezt a Krisztust megdicsőíti, azaz minden javainak a részesévé tesz, keresztségének és feltámadásának hasznát, érdemét ránk árasztja, és vele olyan kapcsolatot teremt, melyben ő szőlőtőke, mi pedig a szőlővesszők leszünk.

A Lélek Isten világának egész teljességét a szívünkbe hozza, ahogyan Pál megfogalmazza: „Istennek szeretete kitöltetett a szívünkbe a Szentlélek által, aki adatott nekünk” (Róm 5,5). Istenből csak annyit élhetünk át, amennyi a szívünkbe eljut. Így a Szentháromság Isten átadja magát az embernek, hogy megismerje azaz vele életközösségben legyen. Ezt a szellemi gazdagságot, amit az új életben kapunk, mint a Szentháromság Isten egész történeti művének az ajándékát és hasznát köszönjük meg ezen a napon. Kiderül, hogy a Szentháromság Istenről szóló tanítás nem egyszerűen az egyház dogmája, hanem minden hívő ember személyes boldog tapasztalata lehet.

Szathmáry Sándor

ÚRNAPJA

Ezen a napon a katolikus egyház azt a titkot ünnepli, hogy a kenyér és bor külső színe alatt Jézus Krisztusnak teste és vére, istensége és embersége egyaránt jelen van. Először 1247-ben, Lüttichben ünnepelték meg, IV. Orbán pápa 1264-ben rendelte el az egész egyház számára. Nemsokára az ünnep bevezetése után a körmenet is általános gyakorlattá vált. A XIV. században Németországban szokásba jött a körmenet útján négy oltárt készíteni és ezeken állomást tartani. Az ünnepre Aquinói Tamás írt jelentős himnuszokat, melyekben nagy költői erővel foglalja össze a hit lényegét.

MINT KENYERET

Mint kenyeret, szétoszd az igét
S mi benned ég, lobog mindenkiért.

Hogy szétozzad az oszthatatlan-egyet
A lelkedben sugárzó kegyelmet.

Íme a test, mely érted adatott,
S a vér, amely a bor színén ragyog.

Az életed, amely csak benne él,
Általa lesz megszentelt kenyér.

Kenyér, hogy láplálhass másokat,
Mert Krisztus a társává fogad.

Egy szelet kenyér. S hogy megszentelheted,
Ezer mező küld ezer kenyeret.

S ami felcsillan, az ostyaszelet
Magába foglal minden kenyeret.

Kozma László

Június 2.

IGEN AZ ÉLETRE

A döntés és a választás óriási kérdés. Pár évvel ezelőtt jelent meg Viktor Frankl professzor könyve: „Mondj mégis igent az életre”. Egy értékes, százoldalas kis könyvecske. Minden embernek el kellene olvasni. Ez a világhírű professzor elmondja, hogy Auschwitzban három évet töltött, abban a haláltáborban, amelyben a pokol minden kínja jelen volt, hogy az embert a halálba rántsa. Amikor azt kérdezték a professzortól, hogy maradt mégis meg, azt felelte: Úgy maradtam meg, hogy belül az életre igent mondtam. Úgy éreztem, hogy az élet akkor is mindennél nagyobb, amikor ilyen nyomorult, emberhez méltatlan körülmények között kell élni. Szerettem az életet akkor is, amikor az életnek semmi méltósága, semmi szépsége nem vett körül. Ez a belső döntésem, hogy az életre igent mondtam, tulajdonképpen nagymértékben hozzájárult, hogy három év után életben maradtam. - De ehhez az kell, hogy az ember az élettel találkozzon. Akkor minden körülmények között igent mond. Bizony, ez a világhírű professzor hívő zsidó ember volt, aki mindenképpen hitéből kiindulva tudott igent mondani az életre.

Szathmáry Sándor

CREDO

Hiszek abban, aki él,
hiszek a szívverésben;
sose a tétlen szavakban:
hiszek a teremtésben.

Hiszek abban, aki jön,
hiszek a lehajlásban,
megoldó, igaz igében;
hiszek a hallgatásban.

Hiszek abban, aki vár,
hiszek a látomásban –
veszendő utakon végre
a haza - indulásban.

Hiszek abban, aki hű,
aki öröktől társam,
hiszek a kinyújtott kézben...
hiszek a feltámadásban.

Kádár Ferenc

Június 3.

MADARAK ÉS FÁK NAPJA

A Szentírásban számos állatfajtról és növényről esik szó. Ezekből most egyet idézünk, a fűgét, amely Palesztina egyik legfontosabb növénye. Gyümölcse mindennapi táplálékul szolgált, terebélyes lombozata alatt felfrissülhetett a megfáradt ember. Márciusban lombosodik, s lombkoronája jelzi a nyár közeledtét.

„A fügefáról vegyetek pedig példát: mikor az ága már zsendül, és levelet hajt, tudjátok, hogy közel van a nyár... (Máté 24,32)

Farkas L. Gyula

MEGGYFAÁG

Színeiden, harsány
Vad világ,
Halkan hajlik halvány
Meggyfaág.

Tavaszi könnyű pírja
Színesít,
Az égboltra írja
Színeit.

Kérgét legbelülről
Járja át,
Kicsap teli rügyből
Pici láng.

Úgy lobog a fácska,
Érte ég.
Hitét a világba
Hintse szét!

Hajolj, versek titka,
Meggyfa-ág.
Teremjed meg tiszta
Vigasát.

Kozma László

Június 4.

GYERMEKNAP

Szeretnék mókázni még én, de
ez most nem megy.

Jobb volna, ha
ti játszanátok. Hadd legyek
én ez az öreg szilvafa.

Darvadt ágaimra egy hintát
rákötözhetek, szállni szép...

S ha nem lennék ily ágrólszakadt,
akkor nektek legszívesebben
ajándékozót játszanék.

Dusa Lajos

GYERMEKLESEN

Lassan kinövik a kabátot
a kisruhát, a kiscipőt
végül bennünket is kinőnek
Csak ne hiába! Ne hiába...

Mérjük karukat, vállacskájuk
lábukat és hogy melyet lépnek...
Dalocskáiban buggyan a hangjuk.
A dal miénk volt. Most övék lett.

Mozdulatukat zabolázzuk
lessük agyuk áramait
a lélekben a kis szikrákat
s ők visszalesnek, mint a tükrök.

És így tovább. A föld, a csillag,
a lét a kozmosz távlatában...
S amíg befogják, ami kint van
lassan kibújik, mi van bennük.

Lassan kibújik, mi van bennünk.
S már azt kutatják: mi hiányzik.
Legyenek csak egészen mások.
Változatok a változásban.

Finta Éva

Június 5.

GYERMEKÜNNEP

Gyereksereg sivalkodik körötted,
s téged kiált még szinte selypítőn,
oly boldogok - csak benned megtöröttek,
túl tűnt ígén, rajtad betelt időn...
Hozzád szaladnak - játszanál velük te,
írás bolondja, s hogy te tedd kezed
szép értelemmel lüktető fejükre:
kopár kezed, mely ráfeledkezett
már annyi könyvre, nyíló testre, kőre,
megérzi tán, mily súlyosan suhog
a teljesség, s korbácsként hajt előre,
hogy űzd ki már galambkodók s juhok
lelkét a versből - szókufárokat
kergess te szét, ha ünnep látogat!

Kovács András Ferenc

DÉL A MEZŐN

Megállottak a szelek;
szőke kislány közeleg,
jön a dűlőn a porban,
ebédet hoz szatyorban.

Szőke kislány, ne siess,
mert kilötyög a leves;
tedd le inkább, ha nehéz,
hadd pihenjen a kis kéz!...

Hej csibeláb, csibeláb, –
szőke kislány mezítláb;
térdigrózsa a lába,
s rakja az út porába.

Húzódik a gyenge váll,
de a kislány meg nem áll;
lép vigyázva, szaporán,
nyomot hagy az út porán.

Erdélyi József

Június 6.

JÉZUS SZENTSÉGES SZÍVÉNEK ÜNNEPE

A római katolikusok által tartott ünnep, mely az Úrnap nyolcadát követő péntekre esik. A kultusz nyomai már a középkorban, így a kódexirodalomban is felbukkannak. A Szent Szív ikonográfiájának első jelentős hazai barokk emléke a tihanyi bencés templom oltára (1750), továbbá a jezsuiták vízivárosi templomának képe (1765). A márianosztrai hajdani pálos templom oltárképén Jézus hatalmas szívéből kereszt nő ki, jelképezvén a szeretetből vállalt halált.

Bálint Sándor

MEZŐ

Ki alkotsz ezer csipke-remeket
Jégvirágot téli ablakon,
Színes virággal mezőt szőve meg,
Így alkottad egyszer szívemet.

Mert feléd hajló tarka rét a lélek,
Virágot bont, ha veled beszélget
Esti csöndben, s zúgásán a szélnek.

De nem hervad el az a gondolat
Amely égő bokrodon fogant,
S ember-létünk tükrözi az ég
Csillaggal szőtt csipke-remekét.

Kozma László

Június 7.

JÉZUS SZÍVÉT SZERETŐ SZÍVEKNEK ELMÉLKEDÉSEI

Csalárd világ nagy színt mutat,
Álnakságot elrejt s bűjtat,
Ne higgy szép beszédinek.
Hogy ez hálót elkerüljed,
Krisztus bév kegyelmét kérjed,
Nem lesz préda lesinek.

Jézus szív ajtaján zörget,
Hallgat és titkon fülelget
Az szív feleletire.
Kelj fel és nisd meg ajtódát,
Készülj s ékesítsd magadat
Mátkád jövetelire.

Elég, Jézus, megsebhedtél,
Elég, mert mind általveertél
Már tüzes nyilaiddal.
Távol jár itt a bujaság,
Mert a mennyei kívánság
Ér nagy lángolásokkal.

Midőn járod lámpásokkal
Nézegetvén világgoddal
A bűnnel megtölt szívét,
Jaj, ki sok rútságot találsz,
Mielőtt még seprőt csinálsz,
Hogy hánd a pokol mivét.

Oh, boldog szívnek cellája,
Kit a mennyország Királya
Seper maga kezével.
Édes gyermek, bátran seperd,
A rút férget tapodd s kiverd,
Rettentsd színed fényével.

*Hajnal Mátyás
(1578-1644)*

Június 8.

GYERMEKJÁTÉKOK

Surrogva futnak az őszi huzatban
a csörgők, mamutagyarak, hajás babák
kicsavart karja, Tibullus-kori rézpiculák,
papírcsákók és inkák
marokban csörgetett gyöngye, nylon-
sípok és juhbél dudák. Gyűlnek az őszben
a jácint eljátszott rétjei, lándzsák,
kékpapír forgók s Lidice-kori sisakok,
Donald kacsák. Egybesöpri a szél
a grundot, csatamezőt s az ember-ne-mér-
gelődjet, maratoni nagy futamodást.
A század főterén
itt ül
görcsben a felnőtt emberiség,
és játszani nem tud,
hó hull,
játszani nem tud,
hó hull,
játszani nem tud,
gyermekkor hava hull rá.

Farkas Árpád

HÚSVÉT VÍGSÁGA

- Az Evangélium örömhír? - kérdezi Boriska.
- Igen, annak a híre, hogy Isten úgy szerette a világot, és úgy szereti most is, és bennünket külön-külön, egész pontosan téged is, hogy odaadta érte és érted az egyetlen fiát.
- De Jézust megverték, keresztre feszítették, ez szomorú hír!
- Hanem föltámadt! Legyőzte a halált, és nem önmagának, nekünk, hogy akik benne hiszünk, ne haljunk meg soha.
- Az Ő föltámadása óta igen.
- Akkor nekünk, keresztényeknek, a világ legvidámabb embereinek kell lennünk!

Czakó Gábor

Június 9.

**LEVÉL KISLÁNYOMNAK, AKI NÉHA
ROSSZAT ÁLMODIK**

Tüntetnek értünk a hangyák, látod-e?
Mennek hosszú sorokban,
feketén, némán, elkeseredetten.
Értünk zümmögnek a méhek, hallod-e?
Odahagyják a mézet,
s lobognak, mint parányi zászlók
a kék levegőben.
Értünk nő a levél, értünk hull a lomb,
tudod-e?
Értünk raboskodik a vakond a mélyben,
hiszed-e?
Értünk esik az eső,
értünk süt ki a nap,
értünk, hogy éljünk!
Föl a fejjel hát, kicsi lányom,
mellettünk van mind, aki nőni akar,
hallgasd csak, hogy zúg az erdő,
hogy fütytyöget a rigó,
hogy folyik a folyó,
hogy forog a föld
jóval, rosszal megrakottan,
s lehet, hogy nem gondolnak ránk az emberek,
mert éppen esznek, isznak, alusznak,
de vonulnak a hangyák,
de szállnak a méhek,
ne félj!

Markó Béla

A PEDAGÓGUS

Én nem tudom, milyen erő kell hozzá, de több kell az enyémnél!
Úgy néha eltűnődöm én is,
mit is jelent húsz-harminc szempár
fénylő tükörtermében élni,
hol éle van minden igének,
árnyéka van minden hibának,
s megannyi kis sötétkamrában
hívják elő folyton a percek
éles, kemény, hiteles képét.
Könnyű nekünk beszélni ezt-azt,
nagy szavakkal egymást dobálni,
de ő, kinek minden szavával
húsz-harminc kis magnetofon zeng
tele otthont, utcát, jövőt, ő
szavak roppant terhét emelve
felelősség nehéz vasával
vértézve jár, s bár tán nem érzi,
hétköznapi nagy hőse köztünk,
szebb holnapok jobb emberéért
titkon vívott nehéz csatáknak
ismeretlen, hű katonája!
Mikor fogunk szobrot emelni,
s fogunk-e hát neked magunkban,
lélek szobrása: pedagógus?!

Füle Lajos

JÉZUS ÉS A GYERMEKEK

Mikor a meglett férfikort elérte,
farizeusok vitája helyett
csak csendet kívánt, megfáradt ölébe
néhány madárként búvó kisdedet.

Óvó kezét fürtös fejükre tette,
napszítta, néma halászok között
vacsora füstje szállt s a naplemente
bíborszín hidat vert a tó fölött.

A föld ízével fűszerezve áradt
testében szét az egyszerű titok:
Istenországa itt nő a családnak
békés ölés, hol gyerekraj csipog.

Szeretett volna köztük megpihenni,
hajnalkor hívták meg nem tett utak.
Szakállas arcán vitte leheletnyi
ujjuk nyomát, cirógatásukat.

Mikor a felnőttek magukra hagyták,
s búcsúzóul csak Júdás-csók jutott,
a gyilkosoknak szelíd gyermekarcát
kereste s vért és könnyet hullatott.

Tollas Tibor

PÁDUAI SZENT ANTAL

Népünk lelkendező szóhasználatában csudatévő Páduai Szent Antal, sőt Szent Antalka a ferencrend tagja, az Egyház fő alamizsnásmestere. Segítségéért hívők és hitetlenek, katolikusok és más valláshoz tartozók egyaránt könyörögnek. Páratlan népszerűségéért igazán a világ szentje. Szent Antal tiszteletének első hazai nyoma IV. Béla családjában bukkan föl. Az övé az a házioltár (1253), amelyen az Árpád-ház szentjei mellett Ferenc és Antal is látható. Csíksomlyón a XVIII. században alakult ki az ún. „kilenc keddi ájtatosság”, az Antal névünnepét megelőző fogadalmi imádság-sorozat. Az ájtatosság az erdélyi magyar reformátusok között sem ismeretlen. Szent Antal a gyermekek barátja. Legendája szerint egyszer szállásadója a szent szobájának kulcslyukán belesve Antal karján a Kis Jézust látta. Legtöbbször így ábrázolják.

FOHÁSZ

Lehajlik a szívedig
Szent Antal mindig segít.

Hogyha kéred, többet ad
Megtalálod önmagad.

Szent Antalnak perselyén
Gazdaggá lesz a szegény.

Illatozó mirtusz-ág
Megtalálja Krisztusát.

Kozma László

SZERELEM

Cirógatsz: szép földi játék.
Ölelsz: a szívemig átég.
Mutatni Lázország csodáit:
Csókodon viszel odáig.

De néha mit se játszol,
Boldogan álmodni látszol,
Csak a nézésed hull rám:
Alázatbalzsamos hullám -

Akkor az nagyobb ajándék.
Lelkemben fölreszket a szándék:
Aki elé térdelsz most bennem,
Angyalok hűgává lennem. -

Berde Mária

KIHEZ MEHETNÉNK?

Kihez mehetnék?
Álmodban
mosolyra fordul a szád.

Viszem hozzád
a reggeli kávé
s a Bibliát.

Kihez mehetnénk?

Kovács Tibor

Június 14.

LÁTTUK AZ Ő DICSŐSÉGÉT

János evangéliuma az egyetlen, amely elmondja, hogy Isten úgy dicsőíti meg Jézust, hogy életét odaadja ezért a világot. Amikor János arról beszél, hogy Jézus felemelkedik, akkor az a felemelés kettős értelmű. Igen! Felemeltetik a dicsőségbe, de előbb felemeltetik a keresztre. Mert Jézus dicsősége pontosan az, hogy a kereszten van és ezért a világot odaadja életét. Isten úgy dicsőíti meg Jézust, hogy a kereszten engedi meghalni, hogy belőle élet legyen. Ez Isten legmélyebb titka. Bizony a tanítványok is alig látták meg a kereszten Jézus dicsőségét.

Keresztyénnek lenni azt jelenti: Isten dicsőségét látom és nem tud megfogni sem ennek a világnak fénye, gazdagsága, dicsősége, sem pedig a vallások kínálata. A keresztyén ember, ha Isten dicsőségét látja, akkor azt mondja: sem az nem ígér meg, amit ez a világ ígér, sem az nem zavar, hogy ezerféle vallás jelentkezik és kínálja magát, mert egyetlenegy helyen van Isten dicsősége, ahol az embert megváltotta; Jézusban, az Ő keresztségében van. Itt táruul fel az Ő közössége, égi világa és annak minden ajándéka.

Szathmáry Sándor

ÁGAK

Krisztus-tanúság:
Piros avarban
Egymásra hullt ág
Kereszt-alakban.

Kozma László

Június 15.

TELJESEDJETEK BE SZENTLÉLEKKEL

*„És meg ne részegedjete bortól, miben kicsapongás van:
hanem teljesedjete be Szent Lélekkel“*

(Efézus 5,18/b)

A Szent Lélek ugyanaz az Isten, ami mint Teremtő a mindenség fölött uralkodik. Aki mint Megváltó a Názáreti Jézus emberi személyében közénk jött. Úgy is mondhatnám, hogy a Szent Lélek Jézus lelke. Ezzel a Lélekkel telítődjete meg, mondja Igénk!

Itt valami maximumról van szó. Ember és Isten kapcsolatának a legmagasabb fokáról. Mert ebben a kapcsolatban vannak fokozatok. A legelső fok az, amikor átborzong az ember lelkén a titokzatos fölismerés, hogy van Isten! Egy megragadó igehirdetés hatására, akár valami sorsfordulat következtében megéri a lelket valami sejtetem, hogy mégis kell lenni Valakinek, aki fölöttünk van! Akitől függ minden! Ez is hit, de a legkezdeti a hitnek. Ez is a Szent Lélektől való. Nem egy sejtetem volt, a mi megéri a hitet, ami elgondolkodtatott, megrongatott, hanem Lélek, Isten Leleke éri a hitet. - Döntő különbséget jelent ezzel az általános istenhittel szemben, amikor valaki Jézus személyében ismeri föl, hogy a titokzatos Isten lehajolt hozzá, bűnbocsátó szeretettel átöleli és az örökélet reményével biztatja lelkét.

Joó Sándor

A Krisztus legyen ételünk
és italunk a hit legyen;
igyuk magunkba boldogan
a Lélek józan mámorát.

Szent Ambrus

Június 16.

DÚDOLÓ ASSZONYOK, LEÁNYOK KEZÉRŐL

Ötszirmú virágot nyíló
öklötök, mint a bimbó.

Két tenyerekek kelyhe
gyöngédség kicsi kertje.

Galambok melegsége
lakik a két tenyérben.

Örülnek az örömnak,
s ha védik, mint az ölyvek.

Fáradtak néha, fájnak,
de soha meg nem állnak.

Fogjátok két tenyérbe,
mint a férfi fejét, ha
olykor csüggedten jön meg -

fogjátok két tenyérbe
cirógatón a Földet.

Kányádi Sándor

ALTATÓ

Szemed ne hunyd le!
Nézz, míg alszom,
ahogy tieddé
simul arcom.

Fürösszön pillád,
tartson tisztán,
gyúljon szivárvány
könnycsepp-prizmán.

Zákányi Bálint

NINCS HIÁBAVALÓSÁG!

A sír azt jelenti, hogy az élet egyszer elér egy olyan ponthoz, amikor az emberről azt mondják, hogy volt. Le van zárva az élet egy nagy kővel. Ha a sírral pont kerül a létezésre, akkor ez olyan befejezés, ami azt jelenti, hogy az élet múlt; jövő pedig nincs.

Jézus azonban ezt az élet-halál vonalat törte át. Nincs hiábavalóság. Az életet nem a megsemmisülés, a lezárttság, az elenyészés jellemzi. Csodálatos dolog, ha Istenről el lehet mondani, hogy lesz. Jézus föltámadása azt hirdeti, hogy az emberről is el lehet mondani, hogy lesz. Péter így fogalmazza meg: Áldott az Isten, a mi Urunknak Jézus Krisztusnak Atyja, aki újjászülte minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által.

Isten a reménység Istene, aki nem engedi, hogy a sír bezárja az emberi lételet, megnyitja a sírt és Jézusban hatalmas jelet mutat: ember nincs hiábavalóság alá rekesztve az élet, mert van új a nap alatt. Áttörte a létezés körforgását Jézusban és kiemelt ebből a hiábavaló körforgásból. Jézus a saját jövőjét nekem adta. Nyitva van fölöttem az ég és rám mosolyog, vagyis nem a föld gyermeke vagyok csupán, hanem Isten innen már kiemelt és a maga gyermekévé, az ég gyermekévé tett. Nem mondhatom többé, hogy semmi új nincs, nem mondhatnám, hogy csak annyi van, amennyit ez a világ nekem szánt. Ez valóban roppant kevés lenne. Jézus sírja megnyílt és az emberlétre ráragyog a reménység fényé.

Szathmáry Sándor

HARMADNAPON

Harmadnapon
A sírokat kitárják.
Harmadnapon
Nem leszünk többé árvák.
Harmadnapon
Csendülnek nevetések
Harmadnapon
Mert visszatér közétek

Kozma László

Június 18.

SZERELEM ÉS SZERETET

A szerelem természetes folyamata és ereje a szeretet (agapé) által nem változik ugyan, de helyzete és rendeltetése új értelmet nyer. Emberibbé válik: a lélek fegyelme alá kerül. A szeretet által szabadít meg Isten újra meg újra a szerelem házasságbontó, vak önzésétől; attól is, hogy szerelemmel üldözzük halálra a szerelmet. A szeretet által ismerhetjük fel az élettársat mint Isten ajándékát, akihez nemcsak valami eszme vagy fellobbanó szenvedély, hanem Isten rendelése szerint oldhatatlan kötelék fűz. Ez által keletkezik a hitvesi hűség, amelyet nemcsak a közérkölc, érdek vagy más külső tényező kényszerít ki, és nem is a pusztá megszőkás tart fenn, hanem belsőleg, lelkileg megalapozott hűség. Hitvesi hűség, amely akkor is egybekapcsol és tart, amikor már a szerelem természeti ereje meglankad. Szeretet által bocsáthatjuk meg egymás bűnét, hordozhatjuk egymás terhét, imádkozhatunk együtt Istenhez, munkálhatjuk egymás üdvét, mint örökőársak az élet kegyelmében. Így örvendezhetünk a gyermekeknek is, mint istenáldásnak. Röviden: ezáltal lehetünk ketten egy testté „az Űrban”. Az Isten szeretetéből tükröződhethet valami rajtunk, megkegyelmezett bűnőőkön. Teremtőmőy-voltunk korlátai között az ő szeretetét ábrázolhatjuk ki. A szeretet tehát megtisztítja és megűjítja a szerelmet.

Török István

VERS VAGY TE IS

Már távolodsz. A gép repít robogva.
Nem is tudod, hogy most lettél enyém.
Varázs-űtésre dallamod kiépűl,
s zengő egész vagy, zengő költemény.

Áprily Lajos

NEM JÓ AZ EMBERNEK EGYEDÜL LENNI

A teremtéstörténetben ezt olvassuk: „És monda az Úr Isten: nem jó az embernek egyedül lenni; szerzek neki segítőtársast, hozzáállót”. Ebben a mondatban benne van az igazi férfiúság és az igazi asszonyiség titka. Az, hogy sem a férfiúságot, sem az asszonyiságot, vagy szokottabb nevével élve: a nőiességet nem külön-külön önmagában, hanem a kettő kölcsönös viszonylatában kell keresnünk: a férfit férfiúvá teszi az asszonyhoz való viszonyulás, az asszonyt meg asszonnyá a férfiúhoz való viszonyulás, mert az Istentől együttes hivatást nyertek. Természetesen ezt a kölcsönös viszonyulást is az Ige értelmében kell vennünk: a férfit az teszi férfiúvá, hogy Istentől segítőtársat kapott, mert nem jó neki egyedül lennie; az asszonyt meg az teszi asszonnyá, hogy ő Istentől adott segítőtárs, mégpedig „hozáilló” segítőtárs.

Török István

A FELESÉGNEK

Messziről, itt is te tartod a sorsom,
Nyugodtan fekszem. Erősebb, szívósabb,
egyre nagyobb vagy, minél távolabb vagy.
Országnyi két karodban ringatódzom.

Illyés Gyula

Június 20.

MI VAGY NEKEM?

Ha támaszt mondok, keveset közöltem -
A kéklő ég vagy mindig énfölöttem.

Tavaszt idézel az aranyló őszen,
Döntő percekben csak Te vagy az ősztön.

A tűző napon csak Te vagy az árnyék,
Tenélküled komor bénává válnék.

Az ihlet vagy, ha szólok, vagy ha írok,
És vigasztalsz, ha könnytelenül sírok.

Keresztutaknál mondod, merre menjek;
Segítség maradni mindig csak embernek.

Az álmaimnak kusza erdejében
A jó tündér vagy, talpig hófehérben.

Tanítasz várni tűrni és szeretni,
Ha Te nem lennél, én sem lennék semmi.

Dús kincseket kapok Tőled naponta,
Tőled lesz fényes énem ember volta.

Kezem fogod a gyöngülő imákban,
Biztos jövőm vagy a tétova mában.

Mi vagy nekem? Azt szó el nem mondhatja.
A pontos választ csak az Isten adja.

S Ő így felel: a Párom vagy Te nékem,
Ezért nem szabad soha nekem félnem!

A Párom vagy hát! Egyszerűbben: minden!
Áldjon meg és őrizzen meg az Isten!

Ürögdi Ferenc

HOGYAN VÁRTALAK?

Azt kérdezted tőlem,
hogy vártalak?

Mint az éjszakára
fölvirrad a nap,
mint a délutánra
jő az alkonyat,
mint ha szellő jelzi
a fürgeteget -
ezer pici jelből
tudtam jöttödet.

Mint tavaszi reggel
a nap sugarát,
fagyos téli este
jégcsap csillagát,
mint az alma ízét,
tejet, kenyeret -
pedig nem is láttalak még,
úgy ismertelek.

Mint a fény az árnyat,
záport a virág,
mint patak a medrét,
madarat az ág,
mint sóhajos nyári éjjel
a fák az eget -
mindenkinél jobban téged
így szerettelek.

Beney Zsuzsa

ÖRÖKSÉG

Mozdulatokat őrzök
mindörökké.
Apám áldásra tárja a kezét,
Anyám a fejét szívéig
lehajtja.
Hallgatást őrzök,
tövist.
Az alázat örökös kínját,
sose - volt lázadást,
hitünk halála után is
fényt,
kiragyoghatatlant.

Kádár Ferenc

KIZENGŐ

Szem kitágul, lélek ámul,
hogy' lehetsz ily ismerős?
Hogy' lehetsz ily átható és
bennem ily erős?

Szívemésztő hallgatásból
testet öltött drága lény:
pengve csengő hang, kizengő
éltető remény.

Földi létnek sűrűjéből
szív ha menny felé hajol,
óvod, üzöd - meg se szólalsz!
Pusztá léted felkarol.

Zákányi Bálint

VENDÉG A HÁZBAN

Nem mindig emberi bűn, hanem igenis lehet az isteni rend valóra váltása az, hogy „elhagyja apját és anyját...” Isten igazságát ismerjük fel a több ezer éves hindu bölcsességben: A „vendég” út-
ra kel. A vendéget nem szabad „birtokolni, hiszen ő Istené”. Nem tiltakozni vagy lázadni kell e fölismerések ellen, hanem inkább rá kell eszmélni arra, hogy rövidre van szabva az időnk. Tizenegynéhány esztendő áll rendelkezésünkre. E rövid idő alatt úgy kell gyakorolnunk a „vendégszeretetet”, hogy később visszakíváncoz-
zék messzi útvjáról is, mélységbe zuhant állapotában is a „vendég” a régi házba. Megfigyeléseink szerint egyetemes törvény az, hogy ha csak valamelyest is jól gyakoroltuk a „vendégszeretetet” (pl. nem nyújtottuk be érte a számlát a vendégnek), akkor a lázadó és hazulról minden áron elkívánczó tizenéves gyermekeink huszonéves korukban visszakíváncoznak és visszakéredzkednek a régi családi otthonba, és ha annak idején sértődöttségünkben, ha-
ragunkban nem égettük fel a hazatérhetés hídját, vissza is jönnek hozzánk - nem úgy immár mint „vendégek”, hanem úgy, mint a Krisztusban nagykorúvá lett jó barátok, akikkel a továbbiakban együtt és boldogan vagyunk az egy Atya gyermekei.

Farkas József

KÉSEK

Kések villognak bennem.
Markolnám, dobnám, döfném
egyszerre valamennyit.
Gondosan kiválasztom a
legélesebbet - és kenyeret kanyarítok a
fiamnak.

Kányádi Sándor

Június 24.

ÖSSZEBÉKÜLÉS

Amikor valaki, akinek házassága bajban volt, tanácsért fordult a Mesterhez, ezt mondta neki:

- Tanulj meg a feleségedre hallgatni!

Az illető szívébe véste a tanácsot, s egy hónap múlva visszatért, hogy közölje, megtanult a felesége minden szavára figyelni.

Elmosolyodva így szólt erre a Mester:

- Most menj haza, s figyelj minden szóra, amit nem mond.

Anthony de Mello

Egyszer egy asszony ezt kérdezte (recsegett-ropogott az ő házassága is): Mi hiányzik a mi házasságunkból? - Kiszaladt belőlem: A szájáról hiányzik egy zipzáracska, mert mindenkit túlbeszél.

Megsértődött. Átsírt egy éjszakát. Aztán egyszer azt mondja a férje jelenlétében: Minden rendjén, van már zipzáram!

Nagy dolog, ha valaki el tudja fogadni a diagnózist, mert azt a zipzárat más nem tudja rátenni a szájára.

Gyökössy Endre

FELISMERÉS

- Ismersz? - Van rajtad ismerős vonás;
felismerlek, csak egy-két percet adj.
Mert hát van arcodon valami más:
rúzs és puder borítja... Á, te vagy?

Áprily Lajos

KI KEZDJE EL?

Laci felemelt a földről egy kavicsot, s tenyerén a lelkész elé tartotta:

- Ilyen hideg az asszony, mint ez a kő - ezért utazom annyit, nem kedvtelésből. Azzal, aki mellettem ül a gépen, mindig tudok beszélgetni. Feleségemmel sosem.

Akaratlanul is Laci kezét figyelte, ahogy ujjai között forgatta a kavicsot. Megszólalt:

- Átvennéd a másik kezébe?

A fiatal férfi zavartan engedelmeskedett. Kérdően nézett derese-dő fejű atyai barátjára, aki tovább kérdezte:

- Ugye, most melegebb, mint amikor felvetted?

Laci eltűnődve szorongatta a másik tenyerében a követ, és elmosolyodott. Végül megszólalt:

- Melegebb a tenyereimtől.

- Attól. Próbáld meg ezt a feleségeddel is, hátha felmelegszik.

Laci lassan felállt. Pár percig még nyitott tenyerén a fehérén erezett kavicsot nézte, aztán zsebébe csúsztatta és megszólalt:

- Itt hordom a kapukulcsom. Ha ajtónk előtt érte nyúlok, majd eszembe juttatja a kő. Köszönöm.

- Nem várod meg a fiam?

- Most nem. Inkább hazamegyek. - Melegíteni?

- Melegíteni.

Gyököcssy Endre

ŐSZINTE VÁLASZ

- Édesapám! Mért sós a könny?

- Szikes a lelkünk, kisfiam...

Zákányi Bálint

Június 26.

LÁSZLÓ

Szent István nagy műve, vagyis az állam, amit alapított, és az egyház, amit szervezett, a halálát követő nehéz évtizedek alatt kellő ellenállásról tett tanúságot. Mégis, a XI. század utolsó negyedében szükség volt egy olyan uralkodóra, aki egyszerre válhatott a hit és a haza bajnokává, s újra egybefogta, megerősítette mindazt, amit az első király alkotott. Ez az uralkodó László volt, akinek hitére jellemző, hogy nem igyekezett sem felkelni, sem királlyá koronáztatni magát: „a királyi jelvényeket tisztelettel maga előtt vitelve nem azért töltötte be a királyi méltóság feladatát, hogy az első legyen, hanem hogy hasznos legyen.” László király tetteinek számos ábrázolása maradt ránk, különösen nagy tisztelete alakult ki a székeség körében, Erdélyben számos középkori freskó őrzi emlékét. A középkori magyar, latin nyelvű költészet legszebb alkotásai közé tartozik zsolozsmája, melynek himnusza századokon át zengett Váradon, ahol László teste nyugszik.

Forr.: Török József

BOLDOG VÁRAD

Áve, égi király híve,
királyoknak gyöngye, éke,
László, mennynek sorsosa!
Ég királyát hűn követted,
országunkat védelmezzed,
légy hazánknak bajnoka!

Menedéke magyaroknak,
örök társa angyaloknak
égi kegynek eszköze:
üdvözlégy, ó kiváltságos,
híres-neves, igazságos,
jó ítélet védnöke!

Vigadozzál, magyar nemzet,
harsonáljad, énekeljed
új királynak új dalod!
Boldog Várad, szálljon híred,
növekedjék dicsőséged,
visszhangozzék századok!

Csanád Béla iord.

Június 27.

HÁROMSZÖG

A házasságról írt magyar nyelven megjelent könyvek kivétel nélkül hangsúlyozzák, hogy a jó házasság egyik fontos feltétele, hogy a házastársak között ne legyen éles világnézeti, illetve életfelfogásbeli ellentét. A különböző életfelfogású emberek házassága a mai újfajta „vegyesházasság”. Ez is lehet olyan „felemás iga” (2Kor 6,14), mely mindkét fél számára terhes. A házasságra készülő, vagy házasságban élő hívő református testvéreinknek két tanácsot tudunk adni e tekintetben. Az első, hogy a házasságkötéskor becsületesen tisztázzák leendő házastársukkal a hitbeli különbséget, és tartsák tiszteltben egymás meggyőződését. Az igaz szeretet legyőzi ezt az akadályt. A másik tanácsunk az, hogy a hívő házaspár úgy éljen együtt más életfelfogású házastársával - sok esetben később gyermekeivel -, hogy ennek következtében megvalósuljon az ígéret az az ígérete, hogy ... a hitetlen férj meg van szentelve hívő felesége által, a hitetlen feleség pedig hívő férje által; különben gyermekeik tisztátalanok volnának, így azonban szentek” (1Kor 7,14).

A jó házasság tulajdonképpen mindig háromszög is. Egy férfi, egy nő és egy közös eszmény háromszöge. Hitünk szerint ebben a háromszögben a leghatalmasabb Harmadik, de az első helyen: az Élő Isten. Ahol a kezdet kezdetén nincs betöltve az Ő helye, ott űr marad. Az űr, a vákuum mindig vonz. Előbb-utóbb beszívhat oda valakit s kialakulhat a francia bohózatokból és hétköznapi tragédiáiból jól ismert családi háromszög. Vagy az üresen maradt harmadik helyen valaki helyett - valami jelenik meg: unalom, munkába menekülés, enyhe undor, esetleg valamilyen szenvedély.

Gyököcssy Endre

Június 28.

SZIVÁRVÁNY

A költészet valami más volt
Valami tétova remény.
Hajolj a tiszta forráshoz
Ez a költemény.

Hogy ami elpereg szerte
Az legyen drága kincsed.
Égi és földi egyszerre
Felhő-rajz, fény-tekintet.

Hogy ami széjjelfoszlott
Patakvíz, harmat cseppje
A sötétlő égboltot
Szivárvánnyá teremtse.

S ami világot jár át
A magányos keresztet
A szeretet csodáját
Add, hogy megénekeljem.

Kozma László

ROMLÁS

„Ne engedd, hogy rothadás érje Szentedet!” Ne engedd Uram, aki Szent Lelkedből leheltél belénk életet, ne engedd, hogy romlékony testünk, mulasztásaink és vétkeink bomlása lelkünket érje. Add inkább azt a kegyelmet minékünk, hogy tőled kapott lelkünk romolhatatlansága áradjon el bennünk, védjen meg bennünket minden kísértéstől, hogy egykor Hozzád visszatérve romolhatatlan lényekként örvendezhessünk!

Czakó Gábor

Június 29.

APÁK SORSA

Nem rendszer-, hanem korszakváltásban élünk. A múltat végképp eltörölni, éneklük a kommunisták. A liberálisok diszkóznak, nem danolnak, törölnek. Dosztojevszkij jelentette ki először a modernségben, hogy mindenki meg akarja ölni az apját, hogy saját önazonosságát, sorsát megtalálja. Azért mondta, s utána annyian, mert a kor lelkében ez érett be – a darwinizmus se állított egyebet a 19. század életérzésénél. Mi, apák, beletörődünk a megváltoztathatatlanba, de csöpp kíváncsiság motoszkál bennünk: milyen virágnak leszünk trágyája?

Czakó Gábor

KÖSZÖNÖM A MELEG SZOBÁT

(részlet)

Köszönöm a meleg szobát,
Köszönöm ezt az estebédet,
A feleségem mosolyát,
S amit meleg szívvel elémtett.

Az óra tik-takos szavát,
Köszönöm a nyugtató csendet,
S azt is, hogy egy-egy jóbarát
Otthonunkba néha becsenget.

Köszönöm a munkámat is,
Fáradásom és pihenésem,
S hogy a kegyelem árja visz
Örömmön át és szenvedésen.

Köszönöm az énekeket,
Jövő-menő áldott lgéket,
S azt is, hogy egy-egy vers felett
Melengetőn nyugszik a Lélek.

Köszönöm, hogy zengő tavasz
Siet felénk ezer virággal,
Köszönöm, hogy Te itt maradsz
Velünk, Uram, tavaszban, nyárban.

Füle Lajos

Június 30.

JÚLIUS

A LÉLEK GYÜMÖLCSE

„A Lélek gyümölcse pedig:
szeretet, öröm, békesség...”
(Gal 5,22)

A LÉLEK GYÜMÖLCSE

Keresztelő János azzal kezdi pusztában elhangzó prédikációját: „A fejsze pedig ott van már a fák gyökerén: ezért minden fa mely nem terem jó gyümölcsöt, kivágatik és tűzre vettetik” (Mt 3,10). Az ember gyümölcs nélkül Isten ítélete alatt van. De hogyan lesz az emberi élet gyümölcstermő? Ehhez Jézus halálra és feltámadására volt szükség, mert a mennybe készülő Úr hirdeti meg tanítványainak a szőlőtőke és a szőlővesszőkről szóló felségesen szép üzenetet. Jézus a Lélek által tökévé lesz és az emberi, az emberi élet ugyancsak a Lélek által újjászületve az ő létébe lesz beoltva, Jézus élete bennünk jelenti azt a gyümölcsöt, mely Istennek tetszik, sőt Jézus egyenesen azt mondja; ebben dicsőíttetik meg az Isten. Isten dicsősége az ember gyümölcstermő élete.

Ennek a gyümölcstermő életnek a legszebb megfogalmazása a Galata 5,22-ben olvasható: „A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívésség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás”. A Lélek ebben a világban így lesz látható és megfogható. Isten útjainak a vége mindig a megfoghatóság - mondta egy neves teológus. Íme: Isten így teszi magát láthatóvá ebben a világban. Amire az ember olyan kimondhatatlanul vágyik; szeretet, öröm, békesség itt van jelen, mégpedig az emberben vagyis az emberi közösségben, hiszen ezeket egyedül nem lehet élvezni, ezek csakis az egymással való kapcsolatainkban jelennek meg. Isten akarata, hogy ne csak az ember egyedül legyen boldog a hitben, hanem az ember kapcsolataiban, közösségében tudjon adni, azaz szeretni, örömet sugározni és békét teremteni. Ez már nem a templomnak, az istentiszteletnek, hanem a hétköznapiaknak a világa, vagyis a hétköznapiok ünneppé válnak. A feltámadott Jézus az életet végnélküli ünneppé teszi, mondta Athanasius, és ez valóság lesz az eljött Lélek által. Az ünneptelen félév ahogyan nevezzük a pünkösöd utáni korszakot nem lesz ünneptelen, mert maga az élet kap fényt és mozgást, gazdagságot és isteni ajándékot.

Szathmáry Sándor

Július 1.

Sarlós Boldogasszony ünnepe a viselős Máriának a látogatása Szent Erzsébetnél, Keresztelő Szent János édesanyjánál. Lukács írja: „Alighogy Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, följuggott méhében a magzat és Erzsébetet eltöltötte a Szentlélek.” Mária válaszában magasztalta az Uris-
lent, ez a Magnificat imádsága.

MÁRIA ÉS ERZSÉBET

Találkoznak
A kútra menve
Mint virágszálak
Hajlanak egybe.
Jelt ad a magzat
Bennem repesve
Erzsébet szól így.
Mária arcán
Mint virág kelyhe
Boldog mosoly nyit.

MAGNIFICAT

Szavam örömmel árad
Zengem dalomat a Királynak.

Íme, a Hatalmas kegyelme
A világ fölé hajlott egyszerre.

Nincs kicsiny és nagy. Sugara szerteárad
Ki az, aki előtte megállhat?

Dicsősége terjed, akár a pálmaágak
Íme, szívemre borult, testemben sarja támad.

Kozma László

Július 2.

TAMÁS

Megidézlek - látni akarlak!
Ha keresztfán, ha szenvedőnek, annak.
Sebeidet inkább nem hiszem
Ne csak lelked érintse szívem.
Nemcsak ahogy bor színébe olvad
Azt láthassam, a testi valódat.
Ne szellőként kínálj csak nyugalmat
Halljam, ahogy prédikál az ajkad.
Hangodban zeng a mindenség húrja
Halljam, ahogy megszólítasz újra.
Vigaszt nyerjen az emberi végzet
Halljam újra a Hegyi beszédet.
Lássam, ahogy elcsitul szavadra
A hullámvész, az örült vész haragja.
Tükröződsz a tengerek ölében
És a forrás apró fénykörében.
A kereszted roskasztja a vállam
S az vagy, kiben nyugalmat találtam.
Mert te vagy a társalanok társa
Megcsillansz, mint lelkem látomása.
A végtelen égbolt lángolása
S a szemében őriz egy bogárka.
Szelíd völgy és fölötte a vad szirt
Amelyen a felleget aranylik.
A hatalmas fényő csak egy pálca
S vagy az apró fűszál suhogása.
Az a zúgás, melyet kelt a szélben
Betölti szívünket észrevétlen.
Ahogy szóltál, élém hoz az emlék
És te vagy a szüntelen jelenlét.
S ha nem látalak, megidézlek százszor
Jöjj, mint Kisdéd, jöjj, mint Pantokrátor.
Nem tölt be már tavasz sem, az ősz sem
S ha érinthetem sebeidet, győztem.

Ő ELŐBB SZERETETT MINKET

Amikor Szent Ágoston rádöbben arra, hogy az Istent lehet szeretni, szinte sírva zokog föl, mert úgy érzi, hogy addigi életében valami nagyot mulasztott, a legnagyobbat: nem szerette Istent. A vallomásaiból idézem: „Későn szerettelek, Szépség, aki olyan régi vagy, és olyan új, későn szerettelek. Szépséges alkotásaid felé rohantam én, aki rút maradtam. Velem voltál, de én nem voltam Veled. Hívtál, kiáltottál és megtörted siketségemet. Ragyogtál, fénylettél és meggyógyítottad vakságomat. Itt lakoztál, én lélegzetet vettem és feléd lelkendeztem. Megismertelek, éhezem és szomjazom utánad. Megérintettél, lángra lobbantottál, és most élek.”

Íme valaki, akiben a karácsonyi szeretet valósággá lett. Micsoda végtelen, kifejezhetetlen az a szeretet, amit Ágoston itt átél, és amivel viszonyozza ezt a mennyei szeretetet!

Gyökössy Endre

A LOMB NE DICSEKEDJÉK

A napfény a lombot éri,
hajnal szellője csókolja:
a gyökérnek lent a földben
nincs olyan napfényes dolga.

Oda nem fészkel a madár,
ott nem zsonganak a méhek,
oda talán le se hallik
ághegyről a madárérek.

A lomb mégse dicsekedjék
a gyökérrel szemben soha!
Hiszen a dús virulásnak
a szerény gyökér az oka!

A gyökér, mely soha napot,
dalos madarat se láthat:
de mélyből ő hozza fel
nedvét minden virulásnak!

Nádudvari Nagy János

A LEGKÖNNYEBB PARANCSOLAT

Így hangzik: „Ne szeressétek a világot!” (Jn 2). Ennek betartásához ugyanis semmit se kell tennem. Ülök az asztal előtt vagy fekszem az ágyban és folyamatosan „nem szeretem a világot”. Ez így magában üresség, meddő negatívum. Mindjárt más lesz a helyzet, ha bevallom, hogy túlságosan szeretem a világot, és ezt kellene abbahagynom. Így már nem könnyű a parancsolat. Az idézett Ige következő sorai arra figyelmeztetnek, hogy azért nem jó nagyon szeretni a világot, mert félelmetes vonzása, sodró ereje van. Három veszély fenyeget. „A test kívánsága”: evés, ivás, érzéki szenvedélyek. „A szem kívánsága”: győzelem, hatalom, dicsőség. „Az étellel való kérdés”: ezt közelebbről is meg kell érteni. A görög alapszó (alazón) jelentése: csalo, hencegő, szélhámos, vásári kiáltó, nagyképű. Ezt a harmadik veszélyt így nevezhetjük: az élet szélhámoskodása. Isten teremtett világa (ha ezzel valahol még találkozhatnánk) szép és tiszta. A manipulált világ, az ember keze nyomán eltorzult világ, szennyes és beszennyező.

De ha történetesen ki tudunk szabadulni a világ ígézetéből, akkor még mindig csak a nulla pontnál vagyunk. De mi legyen a következő lépés? Évezredek óta adódik a kegyes válasz. Már a Biblia is megfogalmazta: „Menjetek ki Babilonból.” (Ézs 48,20). Meggyőződésből vallom, hogy aki most ezt prédikálja a hívőknek, nem Isten igazságát hirdeti. A „Fussatok ki Babilonból” olyan, mintha a Dunában élő halaknak azt mondanánk: mocskos ez a víz, menjetek ki belőle. Mennénk szívesen, de hová? Isten reánk bízta ezt a világot: „Műveljétek és őrizzétek!” A világ ígézetéből kiszabadult emberek művelik és őrzik ezt a világot.

Farkas József

TEPLOMABLAK

Kik csak az utcán
jáznak-kelnek,
szépséget rajta
nem igen lelnek,
kiváncsi szemmel
rá nem tapadnak:
csak egy karika,
szürke karika,
ólomkarika,
vén templomablak.

De ki belép
a tág, iromba,
boltozatos,
hűvös templomba
s belülről pillant
ablakára,
megdöbbenően áll,
megkövülten áll,
elbűvölten áll:
Nézz a csodára!

Rácsa rozsdás,
kerete málló,
emitt moh lepi,
amott pókháló, -
sütheti napfény,
sötét örökre,
mint világtalan,
bús világtalan,
agg világtalan
húnyt szeme-gödre.

Színek zengése!
Fények zúgása!
Mártir mosolya!
Szűz vallomása!
Kék, ami békül,
piros, ami lázad!
Magasba ragad,
a mennybe ragad
lángtünnemény
és tűzkáprázat!

Ó, titkok titka:
a földön ittlent
belülről nézzen
mindenki mindent,
szemet és szívet
és harcot és békét! -
Áldja meg az Úr,
áldja meg az Úr
a belülről látók
fényességét!

Dsida Jenő

Július 6.

MINT MAGADAT...

Azon töprengjünk, hogy miért bántjuk egymást rossz szóval, haraggal, szeretetlenséggel. A lélektan világából meglepő választ kapunk erre a kérdésre. Nevezetesen: „Azért nem szeretjük az embereket, mert nem tudjuk jól szeretni magunkat.” Itt is pontosítani kell eddigi gondolatainkat. Van olyan primitív, önző, erőszakos önszeretet, amit keményen meg kell tagadni. De van olyan jogos önszeretet is („Szeresd felebarátodat, mint magadat”), amely így gondolkodik: minden gyarlóságommal együtt Isten gyermeke vagyok. Ő szeret engem, megbocsátotta minden bűnömet; és most önbecsülésre, önértékelésre tanít. Isten szeretetéből táplálkozó önszeretet útján tanulom meg azt, hogy a másik embert is értékesnek tartsam, megbecsüljem, megbocsássak neki, szeressem. Nem könnyű ráeszmélni arra, hogy a felületes önszeretet mögött a mélységben perben vagyunk önmagunkkal. Megvetjük, elítéljük magunkat. E tudatalatti feszültség ellen úgy védekezünk, hogy másokra vetítjük keserű indulatunkat. Elfojtott parázna vágyainkat úgy „győzzük le”, hogy állandóan szidalmazzuk a paráznákat. Az ellenpéldák bizonyítanak: minél inkább beteljesedünk Jézus szeretetével, a bűnbocsánat örömeivel, annál kedvesebbek lesznek számunkra az emberek. A bűnösök is. Azok is, akik ártottak nekünk. Aki szeretettel van tele, az mindenkinek szeretetet ajánl. A mézzel teli üveget összetörhetik, akkor is méz folyik belőle.

Farkas József

MINŐSÍTÉS

A kritika vállonvereget
fanyalgón dicsérget
nyakra-főre
mindezek ellenére
esendő vagyok

megbocsájtásban még középiskolás sem
alázatban legfeljebb általános
jószágban alig óvodás
s kezdő a szeretetben

Pusztai Sándor

ARRA KÉRÜNK

Arra kérünk, Isten, hogy lobbanva járd át
Azt is, ami átok, s szentelő imádság.
Azt is, ami jótett, azt is, ami vétek
Azt is, ha káromlás hívna mégis Téged

türelmetlen: hol vagy? Istenem, nem látod,
Hogy vet a tagadás az emberre jármot?
Hogy aki elfutna, csak hozzád menekszik
Önmagára sújt, ha ellened cselekszik.

Aki szembeszegül, s az is, aki térdel
Mindenhogyan, Isten, csak Tehozzád ér el.
Hitvesünk mosolyát, gyermekeink álmát
Tavaszi szellővel, Istenem, Te járd át.

Ötvözzed a lelkem viharok tűzében
Legyél velem nappal és a sűrű éjben.
Öröm-kacagásban, hulló könnyben illt vagy.
Nemcsak bajban, gyászban: szüntelenül hívlak.

Kozma László

AZ ISTEN BALJÁN

(részletek)

Nekem már szílok az Isten szó a számon.
Én nem a haldoklót, az élőket szánom.
Már a tavszban is csak öldöklést látok,
minden új élet új, Istenre szórt átok.

* * *

A kedvesem beteg. Oly szép, imahalvány...
és szeret míg a láz fest csókszínt az ajkán.
Ím vedd Uram a sorsom; úgy lankad Elébed,
mint Krisztus-fő, amely már lövisekkel érett!

Gérecz Attila

Július 8.

CSAK A SZERETET SZÁMÍT

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy gazdag ember. Rengeteg pénze volt. A kisebb értékű pénzeket is mind aranyra váltotta, az aranyat pedig vasládába bezárva tartotta. De nemcsak gazdag volt ez az ember, hanem zsugori is. Sohasem segített senkinek. Még élete végén is, haldokolva is csak a pénzre gondolt: - Ha meghalok, a pénzemet tegyétek a koporsómba! Biztosan szükségem lesz rá a túlvilágon. A gazdag ember igen megéhezett, mire átért a túlvilágra. Látott a mennyben egy roskadásig megterített asztalt, tele mindenféle finom falattal. - Mennyibe kerül ez a nagyszerű halkülönlegesség? - kérdezte a közelben álldogáló angyaltól. Nálunk minden nagyon olcsó. Egy kopejkába kerül. - És ez a pástétom? - kérdezte a másik ételre mutatva. - Az is csak egy kopejka, itt minden egy kopejkába kerül. - Nagyszerű, ez igazán olcsó. Amikor azonban fizetni akart, az angyal tagadólag rázta a fejét: - Nem tudom felváltani. Különbösen is ez a pénz nem érvényes nálunk. - Hogyhogy? - méltatlankodott a gazdag ember. - Az én aranyaimat itt nem akarják elfogadni? Nálunk - mondta mosolyogva az angyal - csak annak a pénznek van értéke, amit már egyszer elajándékoztak valakinek.

Orosz népmese után

TÚLTEVÉS NÉLKÜL

bármiről szólsz,
a magvak hangján szólj,
a magvak reményét mondd -
azzal se törődj,
hogyma az egyszerűjét
értik a legkevesebben!

Tamás Menyhért

HOGY MEGMUTASSA SZÍNEIT

Képek, jelképek nélkül nem tudnánk magasabbrendű életet élni. A teremtés egyik csodája, hogy minden dolog több önmagánál. Az él szellemi életet, aki úgy tudja megragadni a dolgokat, hogy egyszerű nevükön túlmenően a bennük rejtőző „üzenetet” is megérti és átéli. Ebben az összefüggésben már-már megrendítő az a meglepő üzenet, amit egy drágakőből lehet kiolvasni. Az opálról van szó. A braunschweigi Dómban elhangzott prédikációból idézek: „Egy ékszerész üzletében két jóbarát gyönyörködött a drágakövekben. Megcsodálták sokféleségüket, csillogásukat, fénypompájukat. Ám az egyik kőnél megálltak, elcsodálkoztak. Úgy tűnt, hogy az egy közönséges kavics.

- Hát ez meg hogy kerül ide? - Az ékszerész hallotta a kérdést és mosolygott. Ezt mondta az egyik férfinak: Vegye fel, és egy kis ideig tartsa meleg tenyerében. Amikor később kinyitotta kezét, pompás színekben ragyogott a kő, ami előbb még fakó és fénytelen volt. - Hogy lehetséges ez? - kérdezték mindketten. A szakember elmagyarázta: Ennek az opálnak egy meleg kézre van szüksége ahhoz, hogy megmutassa fényét és színeit.

Sokszor tapasztaltam már megrendülten, hogy milyen kevés melegség milyen nagy áldást tud mozgósítani az életre éhes, szomjas szenvedő emberben. Ezért szokott nagyon fájni - utólag -, ha ezt a keveset sem teszem meg, és így valójában a drágakő „opál-ember”, szürke „kavics-ember” marad.

Az evangélium hatására több is történik, nem csak annyi, hogy a felszín alól előragyog az emberek előtt elrejtett igazi énünk. „Felragyog neked - benned! - Krisztus” - mondja Pál apostol (Ef 5,14). Ez a boldog és végső cél.

Farkas József

BENEDEK, EURÓPA VÉDŐSZENTJE

Benedek a mai Olaszországban, az umbriai Nursiában született 480-ban. Egész Európa sokat köszönhet neki és rendjének, nemcsak a népvándorlás pogány népeinek a megtérítéséért, hanem a görög-római kultúra megmentéséért és álpalántálásáért is. Jelmondata, az Imádkozzál és dolgozzál! - valódi ökumenikus tartalommal bír. Leghíresebb kolostora Montecassinó, itt halt meg 547-ben. VI. Pál pápa Európa védőszentjévé nyilvánította. - Olyan korban élt, melyben szinte világvégi hangulat uralkodott: születése előtt négy évvel bukott meg az utolsó római császár, a birodalom a betörő hadak prédájává lett. Meg lehet-e menteni az értékeket, vagy végképp el kell hagyni a várost? Korunkban, mely nem mentes a széthúzástól, az elidegenedéstől, éppoly élők, aktuálisak ezek a kérdések, mint Benedek vagy Péter idejében.

QUO VADIS?

És szembejön a Via Appián
Egy poros vándor. Rád pillant csupán
De vérpiros a palástja színe
S megremegő ajkkal kérdezed:
- Quo vadis, Domine?

A fáradt arc, a meggyötört vonások
A váll, amelyre kereszt súlya szállott
Mert fut a nép, és veszélyben hite
S a választ, választ ismét Tőle várod:
- Quo vadis, Domine?

A Cirkusz züg. Hördül ezer torok
Lehullanak a gladiátorok
Ember-fáklya világít messzire -
Lehajtott fejjel, kér a sóhajod:
- Quo vadis, Domine?

- Ha hű maradsz, minden a tiéd,
Eljő a Pásztor a juháiért.
Hisz ő adott megváltó jelet:
A világ fölé emelt Szeretet.

Kozma László

HÁROM DÜHÖS EMBER

Három bibliai alakot állítok egymás mellé. Semmi közük nem volt egymáshoz, csak abban az egyben voltak közösek, hogy haragudtak Istenre. A Szentírás több helyen is szól arról, hogy a valóság emberek nem értenek egyet Isten könyörülő szeretetével. Büntetést követelnének ott, ahol Isten megbocsát.

Az első „dühös ember” Jónás próféta. Amikor látta, hogy Isten nem pusztítja el Ninivét, hanem befogadja irgalmas szeretetébe, kiömlött belőle az elfojtott keserűség. Isten megkérdezte: „Igazad van, hogy haragszol?” Jónás nyíltan szemébe mondta Istennek: „Haragszom mindhalálig!” (Jón 4). A város megtért, de Jónás nem tudott ennek örülni.

A második „dühös ember” a tékozló fiú bátyja. Haragudott apjára, mert túlzásba vitte a megbocsátást. Mi lesz ebből a világból, ha így kezelik a bűnöket. Rendben van: vissza kell fogadni a hazatért bűnöst, de ott a helye a béresek között.

A harmadik „dühös ember” az a szőlőmunkás, aki elsőnek ment ki reggel a gazda szőlőjébe, és az egész napot végigdolgozta becsületesen. Megszégyenítették, amikor ugyanannyit adtak neki, mint annak a naplopónak, aki összesen egy órát dolgozott. Nem is rejtette véka alá dühét, perbe szállt a gazdával: „Hol van itt az igazság?” (Máté 20).

Íme: három dühös ember, aki azért haragszik, mert Isten túlzásba viszi a szeretetet. Májig sem változott a helyzet. Az a keresztén hit végső döntése, hogy valóban olyan-e Isten, amilyennek Jézus prédikálta? Mennyire „Abba”, mennyire apánknál is jobb Atya?

Farkas József

„NEKTEK IS MEG KELL MOSNOTOK EGYMÁS LÁBÁT”

A Krisztusban való részesedés nem Mester és tanítvány magánügye. Az úrvacsorát Jézus közösségben szerezte, közösségben adta, általa újra közösséget teremt. A közösség az az atmoszféra, melyben az úrvacsora végbemege. Ezt a fontos mozzanatot akarja számunkra megörökíteni, és az idők végezetéig hangsúlyossá tenni az a történet, amelyet Jézus őrzött meg számunkra. Ez a lábmossás története. János ebben a történetben kétségtelesen az úrvacsoráról beszél, annak egyik elfelejtett momentumáról. Amikor az úrvacsora már sákramentális ünneppé kezdett válni az egyházban, akkor Jézus elfelejtett szavát idézi emlékezetünkbe.

János azt akarja mondani, hogy a keresztdíszatban a nekem szolgáló Jézus van jelen, aki szeretetével megújítja, megmossa, újra tisztává teszi életemet. De ennek a lehajlásnak folytatódnia kell a tanítványok közösségében. És itt mondja ki a nagy szót: ha Krisztus szolgálata, lehajlása nem folytatódik abban, hogy én is másokért élő ember leszek, akkor hiábavaló az úrvacsora. Mert az úrvacsora életforma, amely Krisztus lehajlásának, szolgálatának a továbbadását jelenti.

Szathmáry Sándor

A SZÍVEK KÖZÖTT NINCS HATÁR

Zöldjével benőtte a nyár
A kertek között nincs határ.

Virágját hűvös rejtekén
Míg nézni bírom, mind enyém.

Bennem feszülő készüllet
A pattanó levél-rügyek.

Úgy érzem: Krisztus-béke száll
S a szívek között nincs határ.

Kozma László

A pünkösdi láng megvilágítja lelkünket, megértjük Krisztus áldozatának mélységét, a csütörtöki vacsora önátadását. Ezt az áldozatot valamennyi Krisztus-hívő egyház megünnepli.

VETNI KELL!

(A Kárpát-medence magyar egyházaihoz)

A világ fagyba zárva, a tél dere befogta,
Fehér palástban indul, és magot szór - a hóba.

Nem fél - kérdezem tőle - hogy kárba vész a munka?
Az idő eljött - így szól - nem hagy az Úr magunkra.

A föld karunkra vár még, vetetlen nem maradhat
Zöldülő tiszta szándék, mit őriznek a magvak.

Azt hiszed, fagy csupán, jeges halálba dermed?
Én ezt látom: a tavaszt szomjazzák már a lelkek.

Hát vetni kell szünetlen, viharban, hóésésben,
Tiszta szót, mint a búzát, töretlen, jó reményben.

Mert nem veszhet el semmi, hulljon bár dermedt rögre,
Kihajt, ha Ő akarja, s virágzik mindörökre.

A fagy-bilincs felenged, kiszabadul a lélek,
Piros csipkebokorban pünkösdi lángok égnek.

És megy tovább a réten, felhőig magasodva,
Fehér palástja lebben, és magot szór a hóba.

Kozma László

ERETNEKSÉGEIM

Hányszor tévedtünk el és hányszor
mentünk zsákutcába. Vajon
a végítéletkor ki áll majd
a jobb és a baloldalon?

Lesz fogcsikorgatás, sötétség?
Kínlódni fog-e a gonosz?
Vajon ezek nem földi dolgok?
Fogalmuk olyan otthonos,

ha arra gondolok, mi volt és
mi van. A jó pástort hiszem,
s azt is, hogy nem lesz bűneinkről
zordon bírói szó sosem,

ha elvonultunk vértől ázott
színpadunkról. Mondd hát, vajon
Isten nem a kifogyhatatlan
jószág, kegyelem, irgalom?

Toldalagi Pál

A LÁTÓ ÉS A VAK

Amíg Saul látta a réteket, az élet forgatagát, a Törvény betűit, addig nem látott Téged. Mi is azt látjuk, amit ő, hiába parázsluk bennünk a Te szerelmed, a mesterséges dolgok káprázata elvonja figyelmünket. Leköpjük, üldözzük képmásidat, bíróság elé cibáljuk őket, eszünk ágában sincsen fölismerni bennük Téged. Mert egyelőre bizony Sault követjük, Uram, nem Téged, azért üldözünk szakadatlanul bűneinkkel.

Vakíts meg minket, Urunk, hogy végre lássuk!

Czakó Gábor

ÍZT KAPOTT ÉLET

Egy unott és szomorú nő panaszkolta lelkészének: Mondjon már valamit, mit csináljak a férjemmel, hároméves házasként vagyunk, s egyszerűen nem tudunk miről beszélni. Csak ülünk és unatkozunk egymás mellett. Még jó, ha olykor van tv-adás. Akkor legalább nem érezzük azt a kínos érzést, hogy nincs miről beszélnünk. A lelkész megkérdezte: Mondja, öntől meg merem kérdezni, hiszen olykor közénk jár: - mikor beszélgettek utoljára például a hitről, arról, ami van, vagy arról, ami nincs? Esetleg arról, amit olykor itt hallott? Vagy Jézus egy szaváról, tanításáról?

Az asszony meglepetten nézett a lelkészre. Valóban ilyesmiről még sosem esett szó közöttük. Milyen különös. Hirtelen eleven lett: érdekes, három éve élek egy férfivel, és nem tudom, szokott-e imádkozni, vagy hisz-e igazán az Istenben?

Tudja - mondta -, mi olyan nyíltan beszélünk a házaselejt legintimebb kérdéseiről, de úgy látszik, ezt szégyellünk szóba hozni. Tudja mit, még ma este megpróbálom!

Valami egészen különös dolog történt. Kiderült, hogy a férj szíve mélyén, egészen elrejtve, kicsit szégyellve is, de mélyen hívő volt. Ám félt, hogy felesége kineveti, s ezért erről hallgatott. S ettől az estétől kezdve igen jó és egyre mélyülő beszélgetések indultak meg közöttük. Elő-előkerült a Biblia is. S egyszerre ízt kapott az életük. Új zamatot és értelmet.

Gyököcssy Endre

A NEVETÉSED

Zuhogj, zuhogj, édes áradat.
Mosd le bőrömről a sót,
szemem alól sötét árnyékaimat.
Napi fáradtságok görcseit
oldd ki bennem, ha lehet

Halálíg őrzí tisztaságom
a nevetésedet.

Farkas Árpád

Július 16.

A NAGY SZERETET KIS JELEI

Nyolc grandiózus „kicsiséget” sorolnék el.

- Az egy-MÁS-ért való élés, amit naponként tudatosan kell akarni és újrakezdeni.
- Arra való törekvés, hogy a másik boldog legyen. A másik legyen boldog! Ez térül vissza a magunk boldogságaként.
- A másik öröme feletti öröm. (Ez a házasság szokásos és mindent megrontó rivalizálásának, versengésének egyetlen ellenszere).
- Házastársunk nem használati tárgy (sem ágyban, sem konyhában, sem munkában), hanem EMBER, akit „úgy szeretünk, mint önmagunkat” (Mk 12,31).
- Aki párjához hű - önmagához az. Aki megcsalja - önmagát csalja meg, mert egyek (Móz 2,24).
- Nemcsak partnerünkön lehet változtatni - önmagunkon kell. Csak ettől változik a másik.
- Nem lehet valaki úgy házasság, hogy mindig igaza is legyen. Kompromisszumok, engedmények nélkül minden emberi kapcsolat megromlik. A házasság is.
- A veszekedés nélküli jó vitatkozás. (E nélkül unalomba, vagy hallgatásba fullad minden emberi kapcsolat. A házassággal együtt.) Az ilyen - vagy majdnem ilyen - házasságban alakulhat ki az a fészekmeleg, amelyben a gyermekek rejtettségben, biztonságban érezhetik magukat.

Gyökösy Endre

„Ha lenyesik a szárnyamat, gyalogolni fogok, ha levágják lábamat, kezemen járok, ha ezeket is kiszakítják, hason csúszom, csak használjak nemzetemnek.”

Széchenyi István

HEDVIG

Nagy Lajos, magyar és lengyel király lánya Boldog Hedvig 1373-1399. Jagelló László litván fejedelemmel 1386-ban lépett házasságra, a litvánok keresztyénné válásának egyik fő munkatársa lett. Prágában 1397-ben kollégiumot alapított litván teológusok számára. Az Árpád-házi szent életű asszonyok példájára törődött a betegekkel, szegényekkel, árvákkal, elesettekkel. Kórházakat látogatva maga is beállt az ápolók sorába. Jóságáról már életében legendák keletkeztek és 1399. július 17-én szentség hírében halt meg. Boldoggá avatása évszázadokig húzódott, de az ikonográfiában, a szárnyasoltárokon, amely népe szeretetének látható képe, halálától kezdve a lengyel szentek és boldogok között ábrázolták.

A FORRÁS SZÍVE

Napfény és árnyék lengi be -
Hol van a források szíve?

Áttetsző lüktetés fakad
Mint tovarebbenő halak.

Mint buborék, felszínre tör
Szétpattan, könnyű, lenge kör.

Mindig kitárul, mindig ad
Hűsítő ezüst sugarat.

Nincs, mi elzárná, kő-fala:
A forrás szíve ő maga.

Kozma László

A SZERETET SZÍNEI

Hadd kíséreljem meg legalább elsorjázni a Nagy Szerelem-szeretet egységének színeit.

1. Tapintat. A meglátás és meg nem látás művészete ez.
2. Türelem. Ő más, másként reagál, én mégis szeretem.
3. Figyelem. Nem figyelem, hol hagyta fedetlenül a szívét, hogy odanyilazzak. Egy-egy szál virág, de nem a sírjára: még az életében.
4. Áldozat. Egész lényemből, időmből, pénzemből a másikért.
5. Átlátszóság. Nincs mit takargatnom. Bár még ilyen vagyok. (Nem: „én már ilyen vagyok, vedd tudomásul.” Ez a totális elmeszesedés önvallomása.)
6. Megbocsátás. A felejtés és az elfelejtés készsége. Nincs ösz-szegyűjtött harag, mert az már gyűl-öl-et.
7. Derű és humor. Távolságot teremtenek attól, ami fáj és feloldanak.

Jogosan felvetheti valaki a kérdést: van ilyen szerelem-szeretet a valóságban? Nos: van! De ahogy a boldog népeknek nincs történetük, a boldog párkapcsolatoknak sincs.

Gyököcssy Endre

AZ EMBER ITT

Ki kérdez itt? S vajon ki válaszol?
S a válasz ismét újabb körre szól?
És visszakövetkeztet az eredetre?

S az újabb mondat újabb szerzemény?
Ragadomány? Avagy talán remény?
(Az ember itt kevés a szeretetre).

Visky András

EGYÜTT SZERETETBEN
(Részletek Gyököcssy Endre írásaiból)

A SZERETET TÜRELMES, JÓSÁGOS

Montecuccoli, a hadvezér mondta egyszer, hogy a háborúhoz három dolog kell: pénz, pénz és pénz. Nos, gyermekünkhöz is három dolog kell: türelem, türelem és türelem. Mégpedig jóságos és szerető türelem, afféle, amellyel Jézus - három éven át - úgy véste, kalapálta ki Simonból, a halászmesterből Pétert, az apostolt, ahogy szobrászművész vési-kalapálja ki a márványtömbből a benne rejlő angyalt.

A türelem csak úgy „szerető és jóságos”, hogy empatikus, azaz : beleérző. Néhány példával hadd illusztráljam ezt.

Egykor egyik kislányomat azon kaptam rajta, hogy a virágágyás közepén egy kövér dáliaibimbót gyömöszöl.

- Hát te mit csinálsz itt? - csattantam rá.

- Segítek neki kinyílni! - hangzott az ijedt felelet.

Az empatikus szeretet beleéli magát a gyermek gondolkodásába, érzésvilágába, és ezt a szót hallja meg: segítek. Van ideje és türelme alkalomszerűen a virágzás csodájáról is mondani valamit. Fél év múlva bimbózó hóvirágok között találtam, guggolva nézte a gyenge hajtásokat. Leguggoltam melléje, kis ujjával rámutatott az egyikre, amelyik bontogatta fejcskéjén a szirmos főkötőt.

- Ő már nyílik.

A SZERETET NEM IRIGYKEDIK, NEM KÉRKEDIK

Még „csodagyerek is akad olykor, akit egyik vagy másik szülője menedzsel, s azt hiszi, hogy ez a szeretet csúcса, hiszen ‘feláldozza’ magát az ő kis zsenijéért. A csodagyerekek zöménél az intellektuális nyereségből gyakran válik morális vagy szellemi ráfizetés. Egy-egy készség, vagy teljesítmény kiugrása önmagában fejlődő funkciót jelez, amely előbb-utóbb ellentmondásba kerül a fejlődés egységes rendszerével.”

A kérkedő „szeretet” unos-untalan másokat terhel „a világ legszébb” kisgyermeké tucatnyi fényképével. Majd szüntelen produkáltatja: mondj egy szép verset a bácsinak, énekelj a néninek. A betanított állatnál, csak az elővezetett és idomított gyermek mutatványa viszolygotóbb.

Vagy, gyakran hallani: hát a te gyereked hová jár? És már sorolja is, hogy az övé gyógytornára, balettre, úszni, zongorázni, teniszezni, angolra, németre, stb. Ezért nem járhat szegényke a gyermek-istentiszteletre, és a gyermek-bibliaórára. Más kérdés, hogy sok helyen a gyermek-istentisztelet vagy gyermek-bibliaóra nem elég vonzó. Sőt, sokszor unalmas. „Nem lehet kívánni, hogy ami unalmas, érdeklődést keltsen.” (Harsányi I.)

Kamaszkorára egyébként a legtöbb kisgyermek elfelejti a külön nyelvi órákon tanultakat.

Gyökössy Endre

Még akkor se különülj el, ha durván megbántanak!
Élj az emberek között; szeresd-keresd bennük azt,
ami jó, bíráld azt, ami rossz, de azt is
győzelemig szárnyaló szeretettel!

Berda József

A SZERETET NEM VISELKEDIK BÁNTÓAN

Ezt is jelenti az eredeti szövegben: nem éktelen, illetlen, goromba.
Nos, hol és mikor bántjuk leggyakrabban gyermekeinket, jóllehet szeretjük őket.

A be nem tartott ígérek

- Ha jó kislány leszel, és amíg átszaladok a boltba, vigyázol az öcsikédre, hozok neked valamit.

És ő egyik szemével az öcsit vigyázza, a másikkal az ajtót lesi, mit hoz neki az édesanyja. Az már csapja is le a teli szatyrot az asztalra. A kislány egész lénye várakozás, tág szemében kiáltó kérdőjel: mit hozott neki az édesanyja? Meg is kérdi: mit kapok?

- Nem tudsz köszönni? (Persze az anyuka dühös, mert elfelejtette az ígéretét.) Volt is nekem időm arra, ez az egy szabad szombatom van. Majd legközelebb kapsz valamit. (Ha gyermekünk szemében ilyenkor olvasni tudnánk!)

Gyökössy Endre

A LEGSZEBB SZÓ

Testvér, testvérem:

Ez a legszebb szó a világon.

Harmat a réten,

Illat a virágon,

Barackvirágszín sejtelem a tájon,

Hogy fakad még rügy minden száraz ágon.

Reményik Sándor

A SZERETET NEM KERESI A MAGA HASZNÁT

A gyermek hasznát kereső szeretet időnként még csöndben is tud maradni - érette, akinek már az első három évben meg kell tanulnia, hogyan lehet elmélyülten, összpontosított figyelemmel játszani. Ha gyermekünket ebben a korban sohasem hagyjuk

Manapság a legtöbb ember annyira fél a csöndtől, hogy állandóan körülvesszi magát valamilyen hangkulisszával. Valami mindig szól, sőt bömböl: a rádió, a tévé, a magnetofon vagy lemezjátszó.

Ha időnként nem tudunk csöndben lenni gyermekünk érdekében, akár lemondás árán is, akkor ne csodálkozzunk és ne panaszkodjunk, hogy a gyermekünk „bömböl”, vagy „egy percig sem tud csöndben maradni”. Miért is tudna? Soha nem tanulta, sosem szokta meg. Hiszen már egészen kisgyermek korában megosztott a figyelme. Később ilyen megosztott figyelemmel tanul. Az iskolában csak „gépies figyelemmel” tud figyelni, csak arra, ami nem hatol a dolgok mélyére. És sohasem kitartó, ami kedvezőtlenül befolyásolja értelmi és érzelmi életét. Például később nem tudja jól és szabatosan kifejezni magát, hebeg, figyelmetlen, elharapja, elnyeli a szavakat, vagy piszmog. Ez az egyik magyarázata az új generáció olykor alig érthető beszédmodorának, és dekoncentráltságának.

A dicséret és a feddés egyensúlyára úgy kell vigyáznunk, mint a jó zsiliplőrnek a helyes vízszintre, a víz adagolására. Mivel tudja, mennyi vízre van szüksége az erőműnek, aszerint nyitja vagy zárja a zsilipeket, ami által erőket szabadít fel, vagy fékezi azokat. A helyes mértékkel és okkalmóddal adagolt dicséret zsiliip-nyitás, erő-felszabadítás. A helyénvaló feddés (vagy a dolgok helyére tétele) zsilipzárás; a túltengő képzelet, vagy az ösztönök fékezése. A kettő együtt szabályozza a helyes „vízállást”, az „energia-elosztást”. A kettő együtt a növelő szeretet.

Gyökössy Endre

Szent Teremtőm! Olyan rövid az élet, hogyha egyebet sem, csak jót cselekednénk, akkor is egy szempillantás alatt ellebben!
Nem érdemes ezt a maroknyi életet mások elkészerítésével és elszomorításával eltölteni.

Bartalis János

KINGA

Kingát XII. Ince pápa tette Lengyelország egyik védőszentjévé: alakja jelképe a hagyományosan mély lengyel-magyar kapcsolatoknak. IV. Béla magyar király lánya, Boleszláv krakkói és szandomiri herceg felesége. A jótékonyág, türelem mintaképe, segítette a Lengyelországot is feldúló tatár betörések utáni újjáépítést. Férjének 1279-ben bekövetkezett halála után klarissza zárdába vonult.

Az alábbi vers Jan Twardovski lengyel papköltő alkotása. A fordítás szintén a lengyel-magyar kulturális együttműködés példája: a nyersfordítást Tereza Worowska, a műfordítást Sajgó Szabolcs végezte.

VÁRJÁL

Mikor imádkozol tudj várni
mindennek megvan a maga ideje
a próféták tudták ezt
elvárás nélkül kell kérlelned folyton
beérik a jövőben a meg nem hallgatott
a beteljesületlen meg éppen történik
mindent tud az Úr tudja hogy az éjben
a tevékeny hangya hova igyekszik
a szeretet elhisz a barátság megért
ha várni nem tudsz
ne is imádkozz

Jan Twardovski

KRISTÓF

A katolikusok között számon tartott Szent Kristóf életéről keveset tudunk. A név görögül Krisztoforosz, aminek jelentése: Krisztus-hordozó. A legenda szerint, a hatalmas erejű Kristóf a leghatalmasabbnak akart szolgálni. Egy remetéhez fordult, aki azt tanácsolta neki, hogy Jézus nevében szolgálja az embereket. Ezért Kristóf egy folyón ingyen szállította át a hátán a szegényeket. Egy napon egy kisgyerek kérte, hogy vigye át a folyón. Offerusz, akit akkor még így neveztek, könnyen vállára kapta a kislíút, de mikor a folyó közepére ért, a gyermek olyan nehéz lett, hogy görnyedezni kezdett, majdnem elsüllyedt az iszapban. Mikor végre átérték, Kristóf elakadó szavakkal kérdezte: - Ki vagy te? - Én vagyok a világ ura, aki mindent teremtett. Én vagyok Krisztus. És téged ezután Krisztus-hordozónak, Kristófnak fognak nevezni.

OSTYA

Az ostya, amely súlytalan
Létünknek Krisztus-súlya van.
De súlytalanul adja át
A szeretetben önmagát.

GYÖNGYSOR

Add, Uram: egyetlen szem legyek
A gyöngysorban, mely öröktől fogva van
Kegyelmednek mélyében fogan
Ahogy növeli a szeretet.

KRISTÓF

Mert az súlyosul rád tehernek
Ki a színén járt a vizeknek.
Indulj, Kristóf. Vidd át a terhet
Amely az egekbe emelhet.

Kozma László

A SZERETET NEM RÓJA FEL A ROSSZAT

A rovás ősi szó. Sok ezer éves múltja van. Ma már csak képzeletünk követheti a kéz dühös mozdulatát, amellyel ősünk bunkók és dárdák szarába, pisztoly és puska-agyakba véste megölt ellenségeink számát.

Minden rovás, felrovás mögül Lámek lihegése hallik ki azóta is: „Ha hétszeres a bosszú Kainért, hetvenhétszeres az Lámekért”

Jézus egész mást tanít erről (és élte is, amit tanított). Ő arra kér bennünket, hogy ne csak hétszer, de még hetvenszer hétszer is bocsássunk meg

Az evangéliumi családi nevelés nyelvére fordítva ez azt jelenti, hogy mi szülők is Isten bocsánatából élünk, Aki nemcsak megbocsát, de el is felejt, amit megbocsátott. Ahogy a Heidelbergi Káté is tanítja: „Hiszem, hogy Isten a Krisztus elégtételéért minden bűnről ... teljesen elfelejtkezett”.

Gyökössy Endre

HA ÖSSZEHAJOLNÁNK

Lakásunk
panel-korszakból örökölt.
Kertünkben
mérgekkel bírkózik a zöld.
A horizont
vékonyodó, szürkés fólia.
Koronánk
hordószónokon glória.

Ha összehajolnánk:
- mélységes vizű csodakút! -
nem lenne naptalan az ég,
s nem lenne társtalan az út.

Kovács Tibor

Július 26.

A SZERETET NEM ÖRÜL A HAMISSÁGNAK, DE EGYÜTT ÖRÜL AZ IGAZSÁGNAK

Az eredeti szöveg még azt is jelenti: a szeretet nem hazudozó, nem örül a másokkal szemben elkövetett igazságtalanságnak, jogtalanságnak. Ellenben örül a jószág sikerének, az igazság diadalának.

Kísérreljük meg ezt a szeretetet evangéliumi családi nevelésünkre alkalmazni.

Azt már tudjuk, hogy a kisgyermek mágikus világban él. Ha eltör egy csészét, úgy tünteti el, hogy behunja a szemét. S mert nem látja, azt mondja, nem is tört el. Ez még nem hazugság. Ez az ő mágikus világképéből fakadó varázslás. Ha kiabálás helyett vele szedetjük össze a cserepeket, közelebb nevelhetjük, illetve növelhetjük a valósághoz.

Ha a növegyő gyermek hazudik, annak már rendszerint félelem a rugója, és majdnem mindig tölünk fél. Ha meg akarjuk tudni, fél-e tölünk, az hamar kiderülhet.

Valójában csak úgy maradhatunk (valamelyest) gyermekeink példaképe, ha ezt nem erőltetjük görcsösen és mindenáron. Ha tévedhetetlen félistennek tüntetjük fel magunkat, elfordulnak tölünk, sőt, esetleg el is menekülnek. Ha gyöngék, egy életre elbizonytalanodva, önállótlanul kuporognak a lábunk előtt, teljes passzivitásba, tehetetlenségbe dermedten, - parancsra, kinyilatkoztatásainkra várva.

Gyököcssy Endre

A SZERETET MINDENT ELFEDEZ, MINDENT HISZ, MINDENT REMÉL, MINDENT ELTŰR

Ilyen ereje csak annak a szeretetnek van, amely már nem is valami, hanem Valaki. Maga Jézus. Tőle kaphatunk ebből a szeretetből, ha kapcsolatban élünk vele. Jézustól telik az a szeretet, amely „elfedezi” bennünk azt a keserűséget is például, hogy a mi gyermekünk nem olyan szép, mint szeretnénk, vagy nem olyan okos és talán nem viszi olyan sokra az életben. Talán gyógyíthatatlannak diagnosztizált betegsége van, esetleg epilepsziás, vagy születésétől fogva gyengeelméjű. Melyikünk ne ismerne olyan szülőt, aki ilyen teher alatt él roska-dozva, mégsem roskad össze.

Egy férfi mondta egyszer, éretlenkedő gyermeke viselkedésére: - Eleinte keseregtem, hogy ennyire „zöld” a gyermekem, de ebből az Igéből új hozzáállást kaptam. Most nem azon bosszankodom, hogy még zöld, hanem annak igyekszem örülni, hogy már zöld, már zöldellő a „lelkem”. Aztán majd csak terem kalászt is. Naponként kérjük párommal együtt a hosszútűrő szeretetet.

Ha így nézünk gyermekünkre, nem „zöltségeit” látjuk, hanem a majdani kalászt. Hiszen fejlődésben van még, és bennünket is szüntelen növekedésre biztat az Ige.

Egy kétkelkezős fiúcska édesanyja mondta egyszer: „El kell fedeznem sutaságát önmagam és apja előtt is, hiszen nekem is annyi mindent elfedezett már az Isten. Tudom, hogy csak így szeretgethetem ki ebből az állapotból. Ha szüntelen rászólok, csak lebénel.”

Egy édesapa viszont állandóan rászólt a hebegő olykor dadogó gyermekére, amitől az még jobban hebegett, dadogott. Az apa reménytelennek látta az esetet, s ez egyre ingerültebbé tette gyermekével szemben, aki már-már elnémult, amikor meglátta őt. Az édesapát egy házi bibliaórán megfogta az Ige. Elkésve érkezett oda, s amikor belépett, éppen akkor olvasta fel valaki ezeket a szavakat: „... mindent megtehet, sokkal bőségesebben, mint ahogy mi kérjük, vagy gondoljuk, a bennünk munkálkodó erő szerint.”

Gyökössy Endre

FELETTEM

Jöttem boldognak lenni
bennetek s magamban,
mentem mindent elvenni
és adni, ha baj van.

Láttam kezet lehullni
fáradtan és verten,
szívet odvából múlni
földdel elkeverten.

Láttam kiürült elmét
borulni sötétbe,
ki semmi jövedelmét
tíz körömmel védte.

Láttam tükörben arcom.
Éppen úgy homályos,
mint bárkié: a harcon
bevert, torz és sáros.

S jöttem hiába, mert még
valóvá se lettem!
És nincsen rá több mentség,
csak Krisztus, felettem.

Zákányi Bálint

ARS POETICA

Nem számít hány X van nevem mellett!
Higgyétek el, hogy nem számít az évszám!
Csak az a fontos, hogy feljebb avagy lejjebb
léptem-e ama láthatatlan létrán.

Horváth Imre

MENNI KELLENE HÁZRÓL-HÁZRA

Nem így kellene hűvös, árnyas
szobából, kényelmes íróasztal
mellől szólani hozzátok, jól
tudom. Menni kellene házról-
házra, városról-városra, mint
egy izzadt, fáradt, fanatikus
csavargó. Csak két égő szememet,
szakadozott ruhámat, porlepett
bocskoromat hívni bizonyosságul
a szeretet nagy igazsága mellé.

Dsida Jenő

HIT - REMÉNY - SZERETET

Divatjamúlt falvédőszöveg? Szerintünk nincsen korszerűbb három szavunk e dadogó mában, ahol még és már, egyszerre kísértenek a szocializmus szögesdrót-kerítése és a kapitalizmus kolbászkerítése mögül egyazon boszorkányok. Tömegemberré alázva se így, se úgy nem létezhetünk. A sokat keresett Harmadik útra ez a három szó vezet. Nincs remény hit nélkül, remény nélkül nincs élet, nincs nélkülük szeretet se, ámde szeretet híján nincs se hit, se remény. Ez a Húsvét üzenete is: az Emberfia mérhetetlen hite és odaadása az Atyának, az irántunk való tökéletes, halált legyőző szeretete, föltámadása a mi egyetlen reményünk.

Czakó Gábor

LOYOLAI IGNÁC

Ignác, a jezsuita rend megalapítója baszk nemesi család sarjaként 1491-1556 között élt. A becsvágyó nemesember érvényesülésének egy sebesülés vetett véget. A betegágyban olvasmányai, Jézus élete, a Szentek élete nyitottak meg számára egy újfajta horizontot. Lelkiélete fokozatosan elmélyült, misztikussá vált, ez azonban nem valamiféle elvontságot, homályt, hanem éppen hogy nagyobb világosságot, a létezés nagy kérdéseinek risztázását jelentette számára. Ezt írja: „az imádság csak egyik módja az Isten dicséretének; minden teendőkben és munkánkban meg kell találunk Istent. Aki mindent Isten dicsőségére tesz, annak minden imádság.” Látomását költői képben fejezte ki: a Szentháromságot három csodálatosan zengő orgonasíp formájában látta meg.

ZONGORAHANGOLÓ

A színpadon ő jár sorba:
A zongorák hangolója.
Hogyha hull a sors ütése,
Billentyükön zúgjon béke.
Hangjuk úgy csengjen hibátlan,
Bánatban és sűrű gyászban.
Mint aki a sorsát mondja,
Könnyből legyen öröm-óda.
Mint szivárvány szála lenne,
Ezer színnel teljesedve.
Olyan legyen, ha megszólal
Minden hangszer, mint a sóhaj.
Adjon, hangjai peregnek,
Önmagánál nemesebbet.
Visszhangozzon szépre, jóra,
Úgy, ahogyan kigondolta
A hangszerek hangolója.

Kozma László

AUGUSZTUS

KERESZTYÉN FELELŐSSÉG VILÁGUNKÉRT

„Mutasd meg nékem a te utadat,
hogy jár hassak a te igazságodban...”
(Zsolt 86,11)

Miskolc-Martin telep

BOLDOGOK A SZELÍDEK

Bennünket ez a virágvasárnapi üzenet hatalmasan megszólít. Vajon nem ütközünk meg mi is a jézusi szelídségben? Vajon követői vagyunk Jézusnak a szelídség útján? Hiszen Jézus tanítványainak ugyanazt mondja, mint népének, Izraelnek: „Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet.” Vajon valóban hitelt adunk Jézus szavának, amikor úgy tűnik, hogy csak a hatalmasok öröklik a földet, akiknek erőszak van a kezében? Az erőszak eluralkodásának a démoni korszakában vajon Jézusnak adunk igazat? Nem olyan könnyű erre egyértelműen válaszolni, hiszen a keresztyének élete nem hirdeti, hogy a szelídség útján követnék Urukát. Azt még hajlandók lennénk elfogadni, hogy a szelídek öröklik a mennyek országát, vagyis azt, hogy akiket itt semmibe vesznek és eltaposnak, azok majd odaát boldogulnak. A meghökkentő azonban az, hogy Jézus nem ezt mondta. Jézus azt hirdette meg, hogy a szelídek a földet öröklik. De mit is üzen hát nekünk ez a jézusi szó, és ez a virágvasárnapi tett? Mi a szelíd szón tutyi-mutyi, tehetetlen, gyöngé embert értünk. Aki nem tud ütni, mert nincs ereje, ezért szelíd. De Jézus soha nem erre gondolt. Jézus szelídsége éppen abból táplálkozott, hogy ő mindig lehetett volna erős, mert volt ereje Istenben, de erről mindig lemondott. Az idézett helyen azt mondja Péternek; kérhetném az Atyát, és angyalok légiói teremtenének itt rendet, de nem teszem. Leszállhatott volna a keresztről, de nem tette. Visszaüthetett volna Pilátus katonáinak, de az Atyára figyelve erről lemondott. Az az ember szelíd, aki Isten kontrollja alatt van, és jóindulattal figyeli az embereket, Istenre hagyja az ítéletet maga és mások ügyében. Az a szelíd, aki a hatalmat és az erőt nem veszi igénybe, mert Istenre vár. Szelíd az az ember, aki parancsolhatna, de kér, üthetne, de nem üt, aki maga mögött érzi Isten hatalmát, aki majd az igazságot előhozza, az ítéletet véghez viszi. Szelídek, akik túltekintenek önmagukon, és egy más dimenzióban látják az élet beteljesedését.

Ma ez a realpolitika szavává lett. Akinek ez az ige túl szigorú, és túl sokat követel, az legalább az újabb írások gondolatával kell, hogy megbarátkozzék: az ellenség is ember. De legszebb, amit a Hegyei Beszéd azokról a gondokról mond, amelyek a ma élő emberek és a következő generációk előtt állnak, a boldogmondásoknak ez az igéje: „Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet”. Ha még lehet reménykedni abban, hogy ez a föld fennmarad, hogy földkerekségen még érdemes lesz élni, és lesz világkormányzás, mely az egész Földet igazgatja, akkor egy bizonyos: csak a szelídek fogják ezt a földkerekséget uralni. Vagyis ez a tudós azt mondja: Sok választása az évszázad végéig nincs az embernek. Vagy új szívhez és értelemhez jut, és így virágoskertté válik a világ, vagy elpusztítja önmagát.

Szathmáry Sándor

Augusztus 1.

A BOLDOGMONDÁSOK MARGÓJÁRA

(Máté ev. 5 rész 1-12. versekhez)

- Boldogok, akik tudják, miért élnek, mert akkor azt is megtudják majd, hogyan éljenek.
- Boldogok, akik összhangban vannak önmagukkal, mert nem kell szüntelen azt tenniük, amit mindenki tesz.
- Boldogok, akik csodálkoznak ott is, ahol mások közömbösek, mert öröms lesz az életük.
- Boldogok akik tudják, hogy másoknak is lehet igaza, mert bé-kesség lesz körülöttük.
- Boldogok, akik nevetni tudnak önmagukon, mert nem lesz vé-ge szórakozásuknak.
- Boldogok, akik meg tudják különböztetni a hegyet a vakondtúrától, mert sok zavartól kímélik meg agukat.
- Boldogok, akik észreveszik egy diófában a bölcsőt, az asztalt és a koporsót, és mindháromban a diófát, mert nemcsak néznek, hanem látnak is.
- Boldogok akik lenni is tudnak, nemcsak tenni, mert megcsendül a csendjük és titkok tudóivá válnak. Leborulók és nem kiborulókk többé.

Gyököcssy Endre

Augusztus 2.

KÉT LAKOMA

„Egy lett közülünk”, mondta az Úr Ádámról, miután az evett a fáról, halál: evett, és megismerte az isteni tudást jóról és rosszról. „Egy vagy közülünk” – énekli a húsvét utáni himnusz Jézusról, aki vétkeinket magára véve megismerte a legnagyobb emberi titkot, a halált. Ez a lét két sarokpontja: az emberé, aki istenné vágyik lenni akár a bűnön és a poklon keresztül is, és Istené, aki ennek ellenére nem hárít, hanem közelebb lép. Elfogad és vállal bennünket. Elszenvedi a legnagyobb igazságtalanságokat, a kínhalált, azért, hogy megszabadítson bennünket, s poklaink zárát letörje. Hogy egyek legyünk vele – ismét egy étkezésben, a Húsvéti Lakomán, amelyben ezúttal halál helyett életet eszünk.

Czakó Gábor

HALLGATNI

Hallgatni kell. A másik embert.
Ahogy kiáltoz, sáros, megvert,
kisemmizett, kis életét.

És látni kell a fal mögött is
az összekuszált arcokat,
mikor a könny már véres pára
s önként harapnak a halálba
a csonkká csorbuló fogak.

A csenden túl a másik csendet,
amelyben szárnytalan kerengnek
az ártettegett éjszakák.
A csillagot, mely sosem kelt fel,
hallani kell a másik ember
kimondhatatlan igazát.

Kannás Lajos

VIANNEY JÁNOS

Írni és olvasni későn tanult meg, családjának szüksége volt a gyermek munkaerejére is. Ez is közrejátszhatott abban, hogy a papi pályához szükséges ismereteket csak nagy nehézségek árán sajátította el. Felszentelése után azonban kiderült, hogy az arsi plébános birtokában van annak az adománynak, hogy közvetlenül tudjon a lelkekhez szólni, Őszintesége pótolta az ékesszólást, személyes példája meggyőzte a kételkedőket. Természetesen nem kímélték őt sem a rosszindulatú támadások. Püspöke azonban egyik vizsgálat után úgy nyilatkozott, hogy bárcsak a többiekben volna egy morzsányi az arsi plébános ostobaságából. Köztudott volt, mennyire kerüli a feltűnést, de püspöke mégis szerette volna kifejezni elismerését. Váratlanul megjelent az arsi plébános templomában, a vállára terített egy értékes anyagból készült körgallért, és kihirdette a híveknek, hogy a plébánost címzetes kanonokká nevezte ki. Ő azonban a gallért rögtön értékesítette és köszönőlevelet írt a püspöknek, mondván, hogy a gallérért kapott összeg éppen elegendő volt arra, hogy egy alapítványt támogatasson vele. Egy tárgy volt, amittől nem vált meg: annak a plébánosnak a tükrétől, akinél káplánként papi pályáját kezdte. „Ez az üveglap az ő arcát tükrözte valamikor.”

HIT

Krisztus reménye, ember megértse
Hit kell.
Együtt az elme véle betelne
Szívvel.

Kozma László

Augusztus 4.

HAVAS BOLDOGASSZONY

A római Santa Maria Maggiore templom szentelésének ünnepe. Liberius pápa építtette 366-ban azon a helyen, amelyet ezen a napon csodálatosan hó borított. Innen a név is: Havas Boldogasszony.

HAJNALI HAVAZÁS

Isteni szándék
Mint fehér hó hullt.
Kristály-sugárként
Ragyog a jó út.

Mondd, hová ér el
Vágyad, reményed?
Krisztus-igével
Egybeforr élted.

MELLÉD LÉP

Néha téli, havazó hitben
Hirtelen melléd lép az Isten.

Vagy orgonás, mámoros éjjel
Szemedbe néz egy lány szemével.

A szavaid torkodra forrnak
Jég-tisztasággá józanodnak.

S megpillantod - fehér káprázat
Az égbe karcolt Golgotákat.

Kozma László

JÉZUS KRISZTUS SZÍNEVÁLTOZÁSA

Urunk színeváltozása, Transfiguratio, az Érdy-kódexben az Úr színe változtatja, a Müncheni kódex naptárában Úrnak megváltozása, Jézus táborhegyi színváltozásának ünnepe. A napot, a Táborhegyen épült három bazilika felszentelésének ünnepét egyébként az első keresztyén évezred végén kezdik számontartani. A katolikus egyházban III. Kallixtus pápa a nádorfehérvári győzelem hálaemlékezetére tette egyetemessé az ünnepet. A csíksomlyói búcsújáró templom melletti hegyoldalon emelkedik a gótikus Salvator-kápolna, magyar nevén Megváltó. Építését nyilvánvalóan az új ünnep ihlette. A templom külső oldalán a következő felirat olvasható: SALVATOR VÁRUNK, A MI URUNK JÉZUS KRISZTUST, AKI IS ITTENI ALÁZATOS TESTÜNKET AZ Ő DICSŐÜLÉSÉNEK ALAKJÁN FOGJA VÁLTOZTATNI. A katolikus székelységben több ilyen elnevezésű templom, kápolna is épült. Mintegy felmutató jelként, az emberlét színváltozásának követelménye s zálogaként, a hegyre épült város látomásaként tűnnek fel e helyek az archaikus székely világ szemében:

Csudatételeit szent öltözetiben,
Ez mái szent nap megmutatá szépen.
Szent Péter akkor nagy fényességben
Szóla eképpen:
Hogyha akarod, Uram, maradjunk itt,
Mózes, Illyésnek lakások legyen itt.
Mert bizonyára látom jó laknunk itt,
Ne féljünk semmit.

Monda az Úr Krisztus Szent Péter szavára:
Ennél szebb helyünk vagyon Mennyországba,
Ahol szent Atyám lakik boldogságba,
Nagy vigasságba.

Bálint Sándor

Augusztus 6.

Hívás

Mert tudjuk, Uram: más lesz az edény
Ha beletöltöd csillámló borod.
S más lesz az ember, fény lesz, csupa fény
Hogyha létén a Hívás átlobog.

S már nemcsak szóval hirdeti igédet:
Lefoszlik lényéről a földi lálszat,
Kigyúl arcán az a másik élet
Titkaként a Színeváltozásnak.

Kozma László

ÖSSZEFOGLALVA

Egyszer valaki meglátogatta Schweitzer Albertet Afrikában, Lambarénében, a leprások kórházában, és interjút akart vele készíteni. Beszélgetés közben - amíg a dzsungelkórház udvarán álltak - azt kérdezte a nagy orvostól és lelkesztől a látogató, hogy össze tudná-e foglalni néhány mondatban a hitét? - Schweitzer Albert egy szerény és szelíd mozdulattal maga köré mutatott - a kórházbarakkokra, az egész nagy telepre -, és csak ennyit mondott:

- Már összefoglaltam. Nézzen itt körül!

Igaza volt. Mert Jézusba vetett hite számára az élet tiszteletét és az ember szeretetét jelentette. Ő jól tudta: Isten iránta való szeretetét, amit megérezett Jézus Krisztus Lényében, csak úgy köszönheti meg az Istennek, ha abból a szeretetből valamit tovább ad.

Gyökössy Endre

ALBERT SCHWEITZER

Én láttam őt, az egyszerűt, nagyot,
s hallottam bölcs szavát is messze, rég.
Hadd kérdezzem meg most, hogy itt hagyott:
Megérdemelted őt, emberiség?

Áprily Lajos

Augusztus 7.

A KERESZTYÉN CSALÁD MINT A NEMZET ÉPÍTŐKÖVE

(Részletek Gyökössy Endre írásaiból)

Sokan és sokféleképpen határozták meg, mi a család: lelki-társadalmi-gazdasági alapkörnyezet; életünknek érzelmileg legjelentősebb közössége; az emberiség legmaradandóbb tényezője; elsődleges szocializációs kiscsoport, amely az egyén és a társadalom között közvetít. Sorolhatnám. Ám bármilyen szempontból határozzák is meg a családot, mindenképpen az emberi együttélés összejtje.

Most úgy tűnik, ez az összejt, a házassággal együtt, amely létrehozta, kérdéses intézménnyé vált - a maradiság és haladiság feszültségének válságba jutott. A család léte és EGÉSZsége nélkül pedig, a nagyobb közösség, a társadalom is megbetegedhet, hiszen annak a család a leglelke, vagy ahogy Victor Hugo költőien mondja, a társadalom kristálya.

HARANG A KÖRTEFÁN

Gyermekkorom áldott jelképe:
harang a körtefán.
Ősszegyűlt a Szőlőhegy népe
a hangja hallatán.
Nagymama volt a kondítója,
s magas tetőnk alatt
megtelt mind a hat hosszú lóca,
ha jött a pándi pap.

Hová tűnt az a bábész gyermek?
S a harang hova lett?
Csak sárga körték csilingelnek
a fán, a fű felett.
Hová lett annyi szép vasárnap?
Ki és mit ünnepel?
Könyörgéseink hova szálltak
és merre tűntek el?

Már kivágták a körtefát is,
reccsenve tört az ág...
Nagymama sírján olt virágzik
hat szál harangvirág,
megkondulnak azok vasárnap.

Bede Anna

Augusztus 8.

DIAGNÓZIS

A diagnózis eléggé ismert:

A régi, ún. patriarchális nagycsalád, mely több generációt ölelve magába, gazdasági és termelői egységet jelentett, s amelynek közvetlen tapasztalat átadó szerepe volt - az iparosodás folytán felbomlott.

A helyébe lépő, legfeljebb két generációt magába foglaló kiscsalád, már nem termelői, hanem a társadalomra támaszkodó fogyasztási egység. Ahol a más-más munkahelyen kereső szülők egyenrangúak. Élményeiket is többnyire családon kívül keresik. Már nem a gyermekek fölé, hanem mellé rendelték. Azok pedig - kívülről irányított - szabadidejük nagyobb részét a családon kívül töltik el. Így a kiscsaládok zöme a családtagok laza együttesévé vált: lakás- és fedélközösség. E laza együttesben a házassélek jelentős része házassági- vagy párosmagányban él. Csak megbeszélnek, de a beszélgetésről egyre inkább leszoktatja őket a különböző személyes érdek és érdeklődés: tv, a rádió és magnók bömbölése hangkuliszszák közötti némaságra kényszeríti őket. Valaki így fogalmazta meg: Mi egy irányba nézünk: a tv képernyőjére és nem egymásra. Ám jobb ez így, mert ha egymásra nézünk, veszekszünk. Így közösen szidhatjuk vagy dicsérhetjük a műsort.

Gyökössy Endre

GYŰRŰ

Gyűrű: családi kör,
életkeret, tükör.
A szívnek foglalat,
tolvaj előtt lakat.
Egyszerű és csodás
titok és vallomás.
Tavasz és szerelem,
múlt és történelem.
Meg nem szűnő varázs,
nagy, nagy megáldatás.

Füle Lajos

NEGATÍV MODELL

Ezt az egyre szakadékonyabb és unott fedélközösséget akarják némely szexológusok a nyitott házasság ajánlgatásával szervizelni. Ha nem otthon a lakás, és a házasság afféle szükség, amit már csak a gyermekekért viselnek el - akkor éljék át ezt tudatosan és törjenek ki belőle úgy, hogy szexuális életüket fogják fel személyek közötti nyelvnek, amelyben - hogy el ne unják magukat - másokkal is „beszélgethetnek”; lehetőleg úgy, hogy ez a házasság érdekközösség jellegét ne érintse. A válóperes akták jegyzőkönyveinek tanúsága szerint az ilyen nyitott házassági modellben élők válási arányszáma a legmagasabb. B. Russel angol bölcselelő így ír erről: „Ha a házasságban megszűnik a hűség, akkor vagy új módot kell találni a házasság biztosítására, vagy belenyugodni szétbomlásába.”

Hazánkban e három modellben élők házasságának egyharmada már valóban felbomlik, és jó fele felbomlásra érett. Hadd tegyem hozzá - s nehéz ezt némi rezignáció nélkül megfogalmaznom -, mi még (vagy már?) kulturálisan válni sem tudunk. Holttá tudjuk nyilvánítani ugyan a házasságot, de nem tudjuk úgy „eltemetni”, ahogy halottainkat temetni illik: csöndes tisztességgel. És bár valljuk: halottakról jól vagy semmit, de ez nem érvényes az eltemetett házasságra, illetve a volt házasságra.

Az eddig elmondottak következménye, vagy kísérő jelensége: hazánkban egyre kevesebb gyermek születik. Évenként egy nagyközség lakosságával fogyunk. Népünk elöregszik. Egynegyede már nyugdíjas. Alig van olyan negatív társadalmi jelenség: az öngyilkosságtól - a töményalkohol-fogyasztásig; vagy a válások számától - a középkorúak halálozási arányszámáig, ahol „dobogón” ne állnánk.

Gyökössy Endre

Augusztus 10.

ÉLETFORMA

E rövid diagnózis után a terápiára tegyük a hangsúlyt. Mi gyógyíthatná, mi tarthatná jobban össze a magyar családokat, hiszen a család semmivel nem helyettesíthető intézmény, az emberi együttélés és gyermekeink emberré válásának nélkülözhetetlen helye. Népünk, hazánk jövőjének egyik alapkérdése ez.

Ugyanakkor maradjunk a magunk portáján. A magunkén, akik keresztyéneknek valljuk magunkat. Itt olyan társadalomtudósokra kell hivatkoznom, mint Tomka Miklós, Tomka Ferenc, Kamarás István, Cseh-Szombathy László és Kovács János, akik felmérései alapján úgy látják, hogy a válásuk csak hébe-hóba gyakorló, ún. szokás-keresztyének negatív jelenségekre utaló statisztikája úgyszólván azonos az egyházon kívül élőkével. Csak azoknál biztatóbb, akik megkísérik keresztyénségüket életformaként megélni. Ez érthető, mert csak az elfogadott, vallott és megélt életforma tud egy másféle életformával szemben megállni. Valahogy úgy, mint az első században, amikor az erkölcsiben romlott Római birodalomban az üsgyülekezetek legtöbb tagját az a szokás-közege, amelyben éltek, nem befolyásolta. Nem mondták: Mi sem maradhatunk maradiak, „mindenki mással csinálja” - haladni kell a korrall. - Jézust követő életformájuknak köszönhették, hogy túléltek azt a széthulló társadalmat, amiben éltek.

Számunkra ma is keresztyénségünk életformaként való megélése az, amely egyrészt megvédheti házasságainkat és családjainkat, másrészt amellyel - propagálás nélkül - valamiféle hiteles modellt, mintát tudunk felmutatni e képlékeny és modellszegény világban.

Gyököcssy Endre

FÖLFOGJA HULLÓ

Fölfogja hulló szavaim;
tíz éve mosolyából élek.
Nővérem ő a szerelemben,
ölelve a válláig érek.

Édesanyaként mosolyog
szipogó orrú bánatomra.
Küszöbre szorult hitemet
bátorító kezébe fogja.

Ratkó József

Augusztus 11.

BOLDOG HÁZASSÁGRÓL

A teljesség igénye nélkül három pontban szeretném elsorjázni, milyen a keresztyén életformából fakadó és táplálkozó házassági, családi élet. (Mert nem élnek „kirakatban”, alig látszanak - ám vannak ilyen házasságok és családok. Többen, mint sokan gondolnák. De ahogy „boldog népeknek nincs történetük” - róluk is kevés szó esik. Tolsztoj írta: „A boldog családok mind hasonlóak egymáshoz”. Talán ezért nem érdekli ma sem az írókat és még kevésbé a filmrendezőket.)

Boldogok azok a házasságok, ahol el tudják viselni (szenvetni) egyMÁST szeretetben (Ef 4,1-2). Tehát a másik házastárs másságát. Sőt megbecsülik azt. Értékelik és saját személyiségük gazdagodási lehetőségének tekintik. Ha van boldog házasság: ez az. (Amit ezen felül írnak, verselnek, dalolnak, filmeznek a boldog házasságról, az szentimentum és romantika.) Ám ez így boldog házasság is csak az agapé, a Jézus-féle szeretet éltető dimenziójában lehetséges. Ebből a többledimenzióból él a XX. század keresztyéne is. Nos, mik e nagy szeretet „kis” jelei?

Gyökössy Endre

MINT HIHETETLEN LÁTOMÁS

Jön munkában törődött,
fáradt, de égi szépen
mosolygó két szülém felém,
s hánytorgó szavaikban,
átkaroló kezükben
gyűjtogat a remény,

hogy jóvátehetetlen
nincs semmi életemben!

Munkából, emberségből
példát adó, felnövelő
Dunántúl, távoli világ:
jön értem a közösség,
hogy megvigasztalja fiát!

Sulyok Vince

Augusztus 12.

A CSALÁDI MINTA

Hadd sorjazzam el ennek a lehetőségét is.

A gyermeki szem olyan, mint a fényképezőgép lencséje. Kiskorától kezdve mindent felvesz, amit szüleitől (s szűkebb környezetétől) lát. Ám lehet, hogy a képet tudattalanja „sötétkamrájából” csak évek, évtizedek múlva hívja elő, és ösztönösen e szerint a mintakép szerint cselekszik. Olykor még akkor is, ha a gyermekkorában belevésődött minta taszította. (Pl. utálta apja vagy anyja iszákosságát, de később feszültségbe kerülve maga is úgy oldja fel azt, ahogy utált, részeges szüleitől látta.)

- A családban tanulják meg az én-te viszonyt. Ott lesik el, szüleik hogyan viszonyulnak, kapcsolódnak egymással, másokkal. A társas viselkedés alapszabályait a családban sajátítják el. Ami gyermekkorukban ebből beléjük vésődik, az válik később humanizáló, vagy dehumanizáló - emberre növelő vagy zsugorító szokássá, rendjükké.

Az én-ők viszony is akkor alakul ki, látván apjuk, anyjuk kapcsolatát tágabb környezetükhöz, a világhoz, a társadalomhoz. A szülők viszonyulása ugyancsak mintává válhat a gyermekekben. Később aszerint szociálódnak, kapcsolódnak környezetükhöz. Aszerint válhatnak társadalmuk építőivé, gazdagítóivá vagy kerülhetnek annak peremére, vagy fordulhatnak vele szembe. „A gyermekekbe az emberek iránti szeretetet bele kell oltani, de ehhez - írja Dzserzsinszkij - maguknak a szülőknek kell szeretniük az embereket.”

- A családban lesik el: szüleik hogyan vezetik le indulataikat. Befelé vagy kifelé „robbannak”-e? Esetleg „belső kamrácskájukban” éppen - fölfelé (Mt 6,6). Ám azt is: hogyan békülnek ki és bocsátanak meg egymásnak. Ez is életre szóló minta lehet a gyermekek számára.

- Anyjuktól, apjuktól, szűkebb környezetüktől veszik át azok értékrendjét. Szerényigényűségüket, vagy világszínvonalra való törekvést - minden áron. Akár a becsület árán is.

A családban tanulják meg, hogy a tárgyak vannak az emberért s nem az emberek a tárgyakért, státusszimbólumokért. Vagy éppen ennek ellenkezőjét.

Gyökössy Endre

KAPCSOLATTERemtő KÉPESSÉG

- A családban sajátítják el a konfliktusok, az összeütközések és nézeteltérések meg- és feloldásának módját. Sőt ezek értékelését. Hiszen később a világban, társadalmunkban is lesznek konfliktusok és a családi minta szerint cselekszenek majd - jól vagy rosszul. Fogadnak el egy-egy keményebb helyzetet nagyszerű kihívásnak, megoldandó feladatnak, vagy tüstént hátrálnak, megalikusznak, esetleg megadják magukat. Jószerint úgy, ahogy ezt otthon látták.

- A családban figyelik meg, hogy a szülők mennyit esznek. (Mi magyarok a szükségesnél másfél ezer kalóriával többet fogyasztunk.) Azt is: mennyit, mikor és mit isznak. Pl. tv-adás alatt. El tudják-e zárni vagy videoidiotizmusig nézik, amíg el nem alusznak mellette. Mit és mennyit olvasnak, költenek kultúrára, mennyit sportolnak, kirándulnak. Barátkoznak a természettel vagy csak szennyezik azt? Mekkora felelősség!

- Az én-Ő viszonyt is ott látják először. Szüleik együtt imádkozását, Ige-olvasását, vallásuk életformává alakítását. Vagy éppen annak ellenkezőjét: vallásuk és életük kettősségét, hasadságát és ez válhat modellé.

- A családban szüleiktől kapják azt a modellt, magatartásmintát, hogyan kell és lehet másféle felekezetű, világnézetű, gondolkodású, műveltségű emberek között élni. Ahogy a keresztyén házasság nem lehet páros önzés, így a keresztyén család sem válhat körülbástyázott minigettóvá. Egy-egy szektás vagy szektásodó család ezt alakítja ki maga körül s ezzel nyomorítja meg gyermekét, teszi kapcsolatteremtésre képtelenné; életet életre alkalmatlanná, végül is - boldogtalanná. A Biblia szavaival: az ilyen család olyan, mint a sótar-tóba beletöppedt só, mint a véka alatt füstölgő lámpás s a pohárba beleszáradt kovász. Kinek mi haszna belőlük? (Mt 5,13-16)

Gyökössy Endre

Augusztus 14.

NAGYBOLDOGASSZONY NAPJA

Magyarország Mária oltalmába ajánlásának ünnepe. Ez utóbbit Magyarok Nagyasszonya néven az 1986. évi millennium óta október 8-án ünneplik a magyar katolikusok. Ezen a napon – eredeti tartalma szerint – Mária halálát, temetését és mennybemenetelét ünnepli a római egyház. A reformátusoknál, különösen a Dunántúlon a XVII. század végéig szintén ünnep volt Nagyboldogasszony napja. Az Alföldön főként a katolikusoknál, de a protestánsoknál is az augusztusi Nagyboldogasszony és a szeptemberi Kisasszony nap közötti időt „kétasszonyköze” elnevezéssel illették, és ennek az időszaknak varázserőt tulajdonítottak. Ilyenkor kellett tojást gyűjteni, mert az akár tavaszig is eláll (kétasszonyközi tojás). Ennek a napnak az időjárásából jósltak: ha Nagyboldogasszonykor fényes, napos idő van, jó borteher várható, ellenkező esetben savanyú és kevés bor lesz.

Molnár Ambrus

A MESTEREK UTCÁJÁBAN (részlet)

Megyek az utcán. Egy öreg cipész
épp műhelyének ajtajában áll
s egész lényemből, mint egy műtész,
csak a cipőmet nézi: mosolyog.
A két orcámon enyhe pír remeg:
igaz, cipőm nem éppen műremek.

Tovább megyek. A ruhák mestere
azt vallja, hogy az embert a ruha
teszi, s vizsgálgat válltól lefele,
civilruhámat nézi: mosolyog.
A két orcámon enyhe pír remeg:
igaz, ruhám nem éppen műremek.

Kék égboltjából, csillag-ablakon
kikönyököl a szívek mestere,
Isten szemével ember-alakom
átröntgenezve csöndbe mosolyog.
Egész külsőm-belsőm beléremeg:
Mester, milyennek látod szívemet??

Mécs László

Augusztus 15.

A VILÁGHOZ A TÁRSADALOMHOZ VALÓ VISZONYUNK

Az evangéliumi családi nevelés nem „ellennevelés”. Világias „könnyű életre” nem nevel, de nem is fordít világunk ellen, hanem sajátos többletével harmonikusan illeszkedik a nevelés egészébe. Így gazdagítja a világot. Éppen társadalmunk, a világ az a hely, ahol életünkkel, magatartásunkkal lehet és kell is vallanunk. Ott mutathatjuk be, hogy a keresztyén ember szavában hinni lehet, rá építhetnek, mert minden tekintetben megbízható ember. Éppen ezért az Ember Fiától tanuljuk, tanulgatjuk, hogyan kell élnünk ebben a világban. Nem alatta megbújva, nem fölötte lebegve, nem a tegnapokba menekülve, nem a holnaputánokról álmodozva, hanem mindig a mában. A mából építve a jövőt. A keresztyén ember, ha az evangélium szellemében él, sose lehet életidegen, sőt élénk valóságérzékkel figyel embertársaira, és világára, mint aki mindig szolgálatban van. Eközben valósítja meg jézusi módon ki-ki önmagát, azzá válva, aki sok milliárd ember közül egyes-egyedül csak ő lehet, mert mindenki egyedien egy. Pótolható ugyan, de ki nem cserélhető. A feladata sem. Az a „dal-lam” sem, amit csakis ő dalolhat el: jól, vagy rosszul. Mi jól szeretnénk dalolni, és dalra tanítani.

Gyököcssy Endre

GYERMEKKOROKHOZ LEGUGGOLVA

A nevetésekkel
Egy húron pendülök
Cinkos mosolytok szárnyán
Ellebegek
Benépesülök játékaikkal
A szeretetben megmértetek
Cipelem
Iskolatáskátkot terhét
Tudás lépéseit
Veletek lépem
S dicsekvésként létigazolásként
Mindenkinek hangotok idézem
Vagytok életem sava-borsa
Mérem a világot
Játékaikkal leguggolva

Lukács Ottó

Augusztus 16.

A SZERETETT FÖLD

Olvastam egyszer egy protestáns szektáról, akiknek előírás volt, hogy lehetőleg mindig az égre nézzenek, és a Földre ne, mert az csak megvetésük tárgya lehet. Különös fejtartásuk miatt el is nevezték őket „gőgösök”-nek.

Azt olvassuk, hogy a Teremtő nem ilyen „gőgösen néz” a Földre – ha egyáltalában szabad **ezt** a nagyon is emberi kifejezést használnunk Vele szemben. Olyan komolyan veszi, hogy elnevezte a szárazat Földnek, s már tudjuk, hogy ez az elnevezés azt jelenti: enyém.

Olyan komolyan veszi, hogy **gyermek**e, az ember „lakószobájának” rendezi be, és nagyon jól, hiszen éppen a harmadik terem-tési nap, a harmadik **teremtési** periódus alatt és után hangzik el csak kétszer: és látta Isten, **hogy jó!**

Olyan komolyan veszi, hogy **Jézus** Krisztusban meg is látogatta ezt a Földet. De mi **gőgösök voltunk**, s nem ismertük fel meglátogatásunk idejét. (Lk 19,44) Mi **akkor is gőgösök** voltunk, mert - az égre hivatkozva és az égre nézve - keresztre feszítettük a földi látogatót.

Gyökössy Endre

FÖLIRAT

vagy egy vagyunk
veled,
vagy **gyászolunk**:
örök tüdőnk
örök ózonra
szomjas

Vasadi Péter

A JÓ SZAVA

Az etikák általában tilalmi rendszerek: mit ne tegyünk, mi helytelen, mi bűn. A keresztény etika pozitív. A szeretetet kettős főparancsa áthívja a tízparancsolat első táblájának pozitív előírásait, a második tábla tilalmait pedig a felebaráti szeretetbe oldja. A szeretet ugyanis nem tilt, hanem megmondja, mi a legfőbb jó, amit követve életünk gyönyörű lesz.

Vajon ki képes egyszerre önmagával egyenlően szeretni társát, s ugyanakkor megrabolni? Ezen a ponton a mi erkölcsünk külső előírásaiból bensővé alakul, előírásból létbeni, ontológiai tényné válik, amely személyre szabott, egyszersmind transzcendens. A keresztény erkölcs így szabály helyett élet, amely a szerető Istenhez köt, a Léthez, az örök élethez.

Czakó Gábor

JÓSÁG SÍRÓ VÁGYA

Meleg karokban melegedni,
Falni suttogó, drága szókat,
Jutalmazókat, csókolókat:
Milyen jó volna jónak lenni.

Buzgóságban sohase lohadni,
Semmit se kérni, el sem venni,
Nagy hűséggel mindent szeretni:
Milyen jó volna mindig adni.

Még az álmokat se hazudni.
Mégis víg hitet adni másnak,
Kísérő sírást a sírásnak:
Milyen jó volna adni tudni.

Meleg karokban melegedni,
Falni suttogó, drága szókat,
Jutalmazókat, csókolókat:
Milyen jó volna jónak lenni.

Ady Endre

Augusztus 18.

VILÁGBÉKE

Hitvallásunk: a környezetvédelmi problémákat csak a vallásos erők segítségével lehet megoldani. Ehhez viszont elengedhetetlenül szükséges valamennyi vallás szolidáris együttműködése. Addig nem lesz világ-béke, amíg nem lesz béke a vallások között. Kérdés: A (református) keresztyénség képes lesz-e olyan paradigmaváltásra, aminek nyomán nem ellenségnek tekinti a „többiekét”? Különösen próbára teszi reménységeinket az a jelenlegi tendencia, amely szerint a felekezetek, vallásos csoportok világszerte a fundamentalizmus görceibe merevednek, és nem hajlandók egymáshoz közeledni. Inkább zajlik a kirekesztés, mint a befogadás, az együttműködés. E folyamat erősödésének arányában diszkvalifikálja magát a keresztyénség az ökológiai krízis megoldása tekintetében.

Farkas József

VIRÁGKARNEVÁL

Virágok és nők lebegése...
S túl minden rosszon, hervadáson
a szirmok ezerszínű fénye
csupa kehely és csupa bársony.
Áradásuk az áradásom,
– egyből épül a millióság –
és két kék porzó ámulásom:
bibéi asszonyok és rózsák...

Mért virul el a gyönyörűség?
Mért nem lehetek én is ünnep?
Mért nem élhetünk csupán nyárban,
mért áldjátok ti csak szemünket?
S mért nem győzhettek végül ti sem
a köznapi otrombaságon?

Dusa Lajos

SZENT ISTVÁN

megjelölte ezt az ezredévet:
keresztel írta rá kemény nevét,
hogy megpihenjen művein a lélek,
mint halhatatlan győzedelmi ék.
Alapkő lett, de kőnél súlyosabban
vetette el az épülő falakban
torony-szökkenő, férfias hitét.

Amint alázatát mindegyre inkább
úrrá emeli roppant erején,
a bércre hág s egy országon tekint át,
hol hajnalpírban reszket még a fény.
Komor felhőkből bomlik ki a kék ég

s virrasztva nézi népe ébredését
a századok szélfúttá reggelén.
Nem téován, de biztos mozdulattal
lendül előre tervező keze,
míg port kavar és szilaj kedvvel nyargal
a forró puszták zendülő szele.
Bölcs szemmel néz a fényes távlatokba:
s pillantásával féltőn átkarolja
a frissen szántott, szűzi földeket.

Kegyes jobbával törvényt ír, keménységet,
hogy megkösse a rónák vad porát,
szőlő teremjen és kenyér, fehérebb
s hogy mindenki meglegelje otthonát.
Áldott szigor, mely eltékozolja kincsét,
hogy új szívekben ragyogjon tovább!

Róla zengjen hát ez a lelkes ének!
Uram, Téged dicsérünk általa,
mert ő volt a Te választott edényed,
apostolod, híved s a föld sava.
És ő volt ama bibliai sáfár,
kire, be jó, hogy éppen rátaláltál,
midőn megvirrad napunk hajnala!

Tűz Tamás

Augusztus 20.

HOL VAGY ISTVÁN KIRÁLY?

(Egy XX. századi végvári lantos éneke 1994-ben)

Nem így jelölted meg az ezredévet,
ahogy mi élünk, rontó példaként,
Európa keleti közepében,
amelynek őre volt és büszkeség
e nép, példája ősi küldetésnek
melyet az Úr a népeknek adott,
hogy bizonyítsd tegyenek Fiáról
az emberségről s mindenről, mi szép,
ami nemes és bátor tiszta eszme,
hogy minden jó itt otthonra találjon,
ne bántsa magyar soha a magyar
s az idegent barátként megbecsülje.

Erre a sorsra nincs már biztosíték,
az adott szó már íbalkát sem ér,
szeretet helyett hatalmi erőszak,
biztonság helyett vad, idegen érdek,
új maffiák és összeesküvések
uralkodnak, s már nem Benned remél,
ez árva nemzet, amely a szabadság
nevében retteg és csalódva él.
Nincs tekintély, ki célt mutat,
sem eszme,
Isten helyett a Mammon lett az úr,
bálvány, amit a Pénz farag magának
s a médiák ünneplik, tisztelik
új szolgáltatások csatlósáiként,
hogy mindenütt csak bólogassanak.
Hajdan Rómában „cirkuszt, kenyeret”
követelt a szegény, hogy megnyugodjék.
Ma cirkusz van utcán és parlamentben,
de a szegény csak színpad-töltelék
választáshoz és demokráciához,
s büntetlen jár, ki országot elad.

Hol vagy István király?
Hol van királyi nemzet?
Bár létezel, csak belső bujdosásban,
keseredett szívekben s bátortalanul,
te Isten népe vagy, nem játékszer, se fégyver,
kelj fel s kiáltsd meg őseid hitét,
s ne szégyelld vallani, mi eleinknek
életforrás volt s méltó büszkeség.
Kelj fel, ki Isten népe vagy,
neki ajánlott fel István király,
de hogy segítse azt, ki nem akar
gyógyulni, bízni Benne, s életét
hóhérainak adja zálogul?!

Boldog a nép, mely ünnepelni tud!
Mi nem tudunk, nem jó mosoly szívünkre.
Hol vagytok költők, égi látnokok,
keljetek fel, Petőfi és Arany,
és többiek, Ady s József Attila,
hol vagy Pilinszky, védőangyalunk,
keljetek fel, csillagai az égnek
ti, magyar szentek, hősök s boldogok,
keljetek fel ügyünkért, életünkért
s hazátokért ti küzdjetek velünk!
Mert nem lehet, hogy annyi szent erő,
és szenvedés és drága áldozat
hiába legyen és semmit sem érjen!
Támadj fel újra bennünk, Krisztusunk,
kinek országát százszor megtagadták,
gyöngék vagyunk megvédeni magunk!
És lesz még ünnep, százezerszer ünnep
és boldog nép, mely ünnepelni tud,
ha Veled küzdünk s Veled maradunk!

Csanád Béla

Augusztus 21.

ELVÉGEZTETETT

(Tőkés László tiszteletes úrnak, Erdélyországban)

Elvégeztetett, ki kellett mondani.

Elnyíltak az Isten csipkebokrai,
termésük szégyenvörösen vet lobot -
Őrzöd kövenként fölnevelt templomod,
siralomra zúgalván harangjait:
a hallgatásba lélek falaztatik,
s a béke megnyuvasztó csapdát teremt;
tán megelégette az Úr odafent,
a sok, újra meg újra odatartott,
ököllel szétrombolt, leköpött arcot,
protestáló önhalálba-menekvést -,
miattad nem szégyenli a teremlést,
rád tekinthet büszkén, hogyha látva lát,
a szájjáras félelem hatalmát
lebírtad és a nyűgeit lerázván
kiállsz, s megreng a dinasztikus sátán,
mert szabad vagy, meghódoltató példa -,
s szabadságért cserébe szabad préda,
egyként üldöz a pásztor és a csikasz;
magyar fátum, reményrohasztón igaz,
s való: Az emberfaj sárkányfog-vetemény,
bomlott, zsarnoki agyból szörny-lelemény,
ha téged, sárkányölőt ásnak földbe,
s a táj szent gócsát, fejed dúlja körbe
az Apokalipszis epezöld lova -,
s te, gyülekezet védtelen gyámola
tudod, mindegy, magyar vagy román rög-e,
ez Európa dogma-mord börtöne,
bőrön, bőr alatt, a szívben poloskák,
bélzajlást is lehallgató gonosz stáb
rontaná le az önáldozás becsét,
feltörve mindig az ötödik pecsét;
megbámuljuk, mint vérzik el a Bárány
a csalárd hatalmak szatócs-oltárán,
s ti vezeklitek le Trianont, Jaltát:
a világ-büntény kamatos kamatját,
pátosztalan s elmehasítón sivár
mártírium, mi osztályrészüd kijár,
vállaltad mégis, bármi lesz az ára,
fogy a tűrés halálos jámborsága,
a hallgatás falát le kell bontani.

Elvégeztetett, ki kellett mondani.

Döbrentei Kornél (1989. július 30.)

Augusztus 22.

MODERN SZENTEK

Mit jelent szentnek lenni? Egyszerű példát mondok: Schweitzer Albertet Lambarénében fölkereste egy újságíró, és azt mondta: szeretnék Önnel főorvos úr beszélni arról, amit itt végez. A főorvost rövidnadrágban, ingben találta, amint ott dolgozott a kórház körül. Vitte a hatalmas gerendákat, maga is építette a kórházat. Azt mondja az újságíró: Nem ezt vártam. Azt hittem, hogy egy szobájában ülő, fehérköpenyes, tudós orvossal, egy szent emberrel találkozom. És olyan emberrel találkoztam, aki benne él ennek a kórháznak az életrendjében. Én egy szentet kerestem és találtam egy modern szentet - mondja az újságíró. - Mert Ő modern szent volt, vagyis nem abban az értelemben, ahogyan a régiek. Mert a régiek a szentséget úgy értelmezték sokszor, hogy kivonultak a világból. Kivonultak és elmentek a pusztába. Volt olyan szent, aki 36 évig egy oszlopon állt. - De a modern szentek ennek a világnak a nyomorúságát is a vállukra veszik. Hordják a nehéz oszlopokat, építik a kórházat, építik a világot. - Krisztus lelkületével benne vannak a világban.

Szathmáry Sándor

* * *

Az a becsvágyunk, hogy a református földművelő legyen a földet legjobban ismerő és szerető... a református kereskedő legyen az, aki evangéliumi elvek szerint kereskedik és hadat üzen a hamis mértéknek és a jogtalan haszonnak. Azt akarjuk, hogy a református ügyvéd tényleg az igazság védője legyen, s a református orvos Krisztus parancsa szerint gyógyítsa betegeket.

Makkai Sándor

Augusztus 23.

IMA EGÉSZSÉGES KERESZTYÉN ÉLETÉRT

Uram, most bevalljuk Neked, bár Te jobban tudod, hogy mennyire elpuhult a mi keresztyén életünk. Valahogy úgy gondoljuk sokszor, hogy az igazi tanítványság: az puhaság, mindenre bólintás, mindenkinek való kedveskedés.

Uram, add, hogy acélosabb, határozottabb döntőkészség legyen bennünk.

Add, hogy halljuk a halk és tiszta hangot, szüntelen kapcsolatban legyünk Veled. Tanácsolj bennünket csöndességeinkben, az Igében, hívő testvérek szívén keresztül, hogy világosak és Neked tetszőek legyenek döntéseink, akár igen-igen, akár nem-nem. Uram, add, hogy támasz is tudjunk lenni mások számára.

Urunk Jézus Krisztus, taníts bennünket egészséges keresztyénségre, egészséges tanítványságra a Te nagy csaláodban. Add Urunk, hogy mi is a magunk módján, ha a „világosság fiai” címet vállaljuk, akkor valóban merjünk, tudjunk világítani életünkkel, merjünk, tudjunk Neked tetsző módon élni. Ámen.

Gyököcssy Endre

FOHÁSZ

(részlet)

Köszönöm azt, Uram, hogy élek,
Köszönöm azt, hogy ép hitem,
S hogy e világban ím, a lélek
Gyönyörű házat építem.

Bede Anna

Augusztus 24.

KALAZANCI JÓZSEF

Kalazanci József fiatal spanyol papként, teológiai doktorként érkezik Rómába a 16. század végén. Mélyen megrendíti a római szegénynegyedekben élő emberek nyomora, a szegény Krisztust akarja szolgálni minden gyermekben. A piarista rend, az ő lelki-ségét folytatva, az egyház történelmében elsőként választja fő és kizárólagos szolgálatának a gyerekek keresztyén nevelését és tanítását. Sokaknak feladta a leckét életével: pedagógusként is szentté lehet válni, és a sok türelmet kívánó, gyakorta csalódást okozó és hiábavaló vesződésnek tűnő iskolai munka is az üdvösség, a tökéletes szeretet útja lehet!

EZER LÁNGGAL

Az órán, hol a földet elhagyod
Köréd gyűlnek apró csillagok.
És a szíved szikrázik közepén
Foglalatban, égi fényességben.

Tavaszhvirágok, mint szirmok-betűk
Roppant mezőn bomlanak mindenütt.
Ahogy írják kicsiny gyerek-kezek,
Istent hirdessen minden ékezet.

Magad adtad szüntelenül így,
Mint aki célt másban teljesít.
S eléri, ha kibomlik ragyogva
Ezer lánggal az Úr csipkebokra.

Kozma László

Augusztus 25.

„Lenni, élni annyi, mint szolgálni egy teremő gondolatnak, át-
izzani egy örök igazság belső fényétől!”

Ravasz László

HAZÁM

Mint zúgó szél a rétek csókját,
hazám magammal hoztalak.
Itt vagy velem. Fáradt agyamban
dalolsz, mint csobbanó patak.
Játékszerét a gyermek jobban
nem őrsen: ha jó az éj,
tündéri képedet szorítom
szívem fölé.

Te drága táj, zöld dombjaiddal
szelíd körtáncot lejtess itt.
Folyóid karcsú, kék szalagja
még él, még bennem rejtezik.
A város is, ahol születtem,
halvány rajzával itt lebeg.
A régi tornyok, csöndes utcák
és halk terek.

Kibomlik minden friss csokorként,
A játékszín benépesül.
Arcok villannak föl a múltból,
csaták és zászlók s egyre gyűl
a hősi vér piros folyója
s a hömpölygő évszázadok
vad ütemében, mint a fáklya
lelked lobog.

Mint édesanyám könnyes csókját,
hazám, magammal hoztalak.
Itt vagy velem. Lángolsz a számon,
miként a lobbanó szavak.
Majd ha kigyúl a szép reménység,
mint tündöklő gyümölcs a fán,
öledbe hullok mindörökre
áldott hazám.

Tűz Tamás

TÁJSZÓLÁS

Múlt ízű, kedves dallamos szavak -
öröm szívemnek újra hallani.
Mik csengenek bennük, mik szólnak?
Falumnak rég-hallott harangjai?

Áprily Lajos

Augusztus 26.

MÓNIKA

Az édesanya, Mónika ünnepe előzi meg azt a napot, melyen a katolikus egyház Szent Ágostonra emlékezik. Mónika halála napját nem ismerjük, a két névnap egymás mellé sorolása szimbolikusan jelzi anya és fiú lelki kapcsolatát, összetartozását. Az édesanya sokat szenvedett férje pogánysága, féktelensége miatt, azonban szelíd türelme célhoz ért, férje a halálos ágyon felvette a keresztséget. Fia, Ágoston is csak későn tért meg, de Mónika még tanúja lehetett, hogy fia a milánói püspök, Ambrus tanítványává válik, és megkeresztelkedik. Fia megtérése után nem sokkal Mónika meghalt. Ostiában, a tengeri kikötőben temették el azt az asszonyt, akinek lelke nagyobb útra indult, mint az innen kifutó gályák, de aki megérhette, hogy férje és fia az ő közreműködésével érkezett meg az istenhit biztonságába.

CSILLAG

Életemben viharok kísérték
Egy csillagra mindig visszanézek.
Túlragyogja viharát a vésznek:
Csillagára az anyám szemének.

Hogyha zúgtak a jeges fuvalmak
Békességet kínált és nyugalmat.
Gyermek-szívem most is visszatérhet
Sugarába a szeretetének.

Úgy nézek föl, mint az egyetlenre
Lüktetett, mintha rossz nem is lenne.
És a fénye beborít egészen
Elvezessen bármi ködben, vészben.

Éjszakában súlyosak az árnyak
De a lelkem ragyogásra várhat.
Mint amikor pásztorok zenéltek
Fejük fölött mert egy csillag égett.

Kozma László

Augusztus 27.

ÁGOSTON

Aurelius Augustinus, akit Szent Ágoston néven ismer a katolikus egyház, 354-ben született Észak-Afrikában. Az éles eszű, de féktelen ifjú mintha szüntelenül keresett volna valamit, végül a milánói Ambrus püspök hatására megtért. A Vallomásokban leírt jelent szerint, egy váratlanul felcsendülő gyerekhang biztatására vette kézbe a Bibliát, mely megnyugvást hozott számára. A szemlélődő életmód felé fordult, amely imádságból, aszkézisből, elmélkedésből állt. Azonban váratlanul őt választották meg Hippó püspökévé, ekkor megmutatkozott, hogy a gyakorlati életben is kiválóan tudja irányítani közösségét. Teológiai munkássága is jelentős, könyvei az egyház mindennapi életéhez kapcsolódtak, a hitélet elmélyítését szolgálták.

A NEGYEDIK GYERTYA

Voltam sokáig néma gyertya,
Koszorúdban gyújtásra várva.
Ádventi fény, a legutolsó,
Hogy oszoljon a köd homálya.

A többi ahogy csöndben égett
Lobbanva sietek utána.
Átragyogni a mindenséget,
Talpamig színarany ruhába.

Úgy érkezni a jászolodhoz
Egészen égve, mint a máglya.
Hogy a gyertya, a legutolsó
Legyen a születés csodája.

Kozma László

Augusztus 28.

A tudós Ágoston egyszer szokása szerint a tengerparton sétálva gondolkodott azon, hogyan is tudná megragadni Isten lényegét. Egyszer csak megpillantott egy kisgyereket, aki nagy igyekezettel és megható komolysággal merte a tenger vizét.

- Hát te mit csinálsz? - kérdezte a fiúcskát, de az magabiztosan felelt: - Kimerem a tengert!

Ágoston elmosolyodott, hiszen a tenger oly hatalmas volt a gyermek kezében tartott apró kagylóhoz képest, a kimert vizet ráadásul azonnal beitla a homok, úgyhogy az visszajutott eredeti helyére. Ágoston szerette volna rávezetni a gyereket arra, hogy lássa be erőfeszítése értelmetlenségét, de megbántani sem akarta azzal, hogy rászól, hát megkérdezte: - És gondolod, hogy sikerülni fog?

Hanem a gyerek egészen váratlan választ adott, amire a nagy tudós esett gondolkodóba:

- Hát nekem biztosan hamarabb fog sikerülni, mint neked az, hogy megragadd Isten lényegét!

KORSÓKBÓL KIÁRAD

A csodái a sokaságnak
Bornak, mely korsókból kiárad.
Csodája a kenyérszeletnek:
Tápláléka lett százezernek.
Megváltott bűnök sokasága
Mert él az Egyetlen csodája.

EZ VOLT A PÜNKÖSD

Ez volt a Pünkösöd: hajnali sűrű harmat
Melyben a lélek-lángok felvillantak.
Úgy szállt a világra, egyként oszlott ezernyi részre
S roppant súlya alatt épphogy meghajlik a levélke.

Kozma László

Augusztus 29.

LÉLKI MAGYARSÁG

„Homályosan bár, de mintha már bontakoznának előttem a lelki magyarság nagyszerű körvonalai. Új jelentést kap ez a szó, hogy magyar s ez a jelentés nem politikai lesz, hanem szellemi és erkölcsi értékjelző. Magyarnek lenni majd annyit jelent, különbnek lenni, küldetéssel bírni. Magyar az, aki többet szenved, többet dolgozik és mélyebben imádkozik.”

Ravasz László

EGYSZERŰ (részlet)

Mert kebledre betegen mentem,
s találsz még betegebben,
megvirradt lázban égő orcád,
óvlok hát, kicsiny Magyarország.

Ha éhes voltam ennem adtál,
ha fáztam, kinnal betakartál,
de takarómat elloptátok,
s majd nem e kis Magyarországot.

Erdélyi volnék, malomkő van
nyakamban, úszni így tanultam,
s világtengeren vérem átráng
véled, te tutaj-Magyarország.

Farkas Árpád

Augusztus 30.

EURÓPA

...önmagunkért kell európai nemzetnek lennünk. Ez, éppen ebből kifolyólag, valami egészen mást jelent, mint Európa utánzójának, szolgájának vagy éppen majmolójának lenni. Nincs szükségünk Európa bűneire, igazságtalanságaira, szeszélyeire, képmutatására, felfuvalkodottságára. Saját magyar jellemünk és szellemiségünk kifejtésére van szükségünk az európai kultúra valódi és örök értékeinek érvényesítése által. A mi európai feladatunk: - embernek lenni - magyarul... lehetünk különb európaiak, mint a politikai Európa. Ki tudja, talán mi vagyunk azok, akik magyar nemzeti kultúránk által visszaadhatjuk az „európai” szó elveszőben levő hitelét, európai erényeket valósítván meg Európa bűnei nélkül.” 466

Makkai Sándor

HAZÁM, KERESZTYÉN EURÓPA (részlet)

Mi lesz, ha megjő Krisztus és
új országot teremt a földön,
ha elhullanak a banditák
s nem lesz több harc, se kard, se börtön,

ha égi szerelmét a földi
szükséghez szabja ama Bárány
s újra megvált - óh, nem a jók,
de a gonoszok vére árán:

hazám, boldogtalan Európa,
ha túléled a harcok végét,
elbírod-e még te az Istent,
a Szeretetet és a Békét?

Szabó Lőrinc

Augusztus 31.

SZEPTEMBER

ISKOLA, TANULÁS

„Benne van a bölcsesség és ismeret
minden kincse elrejtve”
(Kol 2,3)

A TANÉVKEZDÉS NAPJA

VENI SANCTE!

Jöjj, Szentlélek, bennünk újra,
Hozd vissza, mi elveszett.
Induljunk a vándorútra
Tisztán, mint a gyermekek.

Általjárja harmatcseppek
Az ezernyi zöld csírákat.
Szivárvány-titkát a mennynek
Záporozva öntsd ki ránk.

Mosd tisztára, Lélek, újra
Szívünket, ha vétkezett.
Köszönthessük, fényre gyúlva
Felsugárzó fényedet.

Kozma László

NEM TÖBB

Nagy szárazság tört a vidékre. Lebarnult a fű. A bokrok és kisebb fák hal-
dokoltak. A föld reggel a harmat frissessége nélkül ébredt. Az állatok nagy
részét megölte a szomjúság. Csak a legerősebb fák maradtak még életben,
melyeknek gyökerei mélyen a földbe nyúltak.

És egyetlen kis virág a forrás mellett. De a forrás is kiszáradóban volt és el-
keseredett.

- Mi értelme az életnek, ha csak egy pár csepp vizet tudok felhozni a föld-
ből? - kérdezte.

Egy öreg fa állt a közelében. Meghallotta a panaszt, és mielőtt meghalt
volna, így válaszolt:

- Senki sem várja el tőled, hogy az egész pusztaságot zölddé tedd. Felada-
tod csak annyi, hogy annak az egy virágnak életet adj. Nem több!

Afrikai mese

Szeptember 1.

„BAJ VAN A MI KULTÚRÁNKKAL!”

(részlet)

- írja a naplójában Tarkovszkij. Elsősorban talán azért, mert már nem is kultúra, csak annak látszik. A kultúra közkinccs, ez meg mintha egyes magánosok kincse volna. Olyan is: felibe-harmadába mívés önmutogatásnak tetszik, amelynek csak önmaga fönntartása, a pénz, a siker, a hangadás, az egyezményes és összekacsintó hatalom fontos, s ennek ellenőrizetlensége. Ezt a kultúrát egy sereg kibic intézményes dilettantizmusa mozdítja. A sáncok mögött a kinevezettek ítélnék jobbra virágzást, balra vegetálást, és a hálózat ismeretlen technikusai mindent megtesznek, hogy a nép, a közönség ütődötten és elvarázsolva bámulja mutatványaikat. A kultúrának nevezett köz-tudati állapot - élvezzük valamennyien - ennél fogva sekélyes. Nemhogy nem ismeri el reflexszerűen a szellemet, ellenkezőleg, megbotránkozik rajta, mivel nem tudja, mi az.

A világ kultúrája a cifra szellemtelenség műveit milliós sorozatban gyártja, az alantas hatásokat egyre ragyogóbb mechanizmussal terjeszti. Ez a tendencia, lévén, hogy egyedül a meggazdagodást szolgálja, általános szellemi hanyatlást okoz. Hogy a világ kultúrája hogyan lenne valóban kultúra? Ha nem a nagyság iránt természettől közömbös, sőt vele ellenszenvet érző dilettantizmus irányítaná, hanem a valóban tehetséges, következképpen élet- és szellemisztelő rátermettség. A kultúra állapotában minden a személyeken múlik. Ide nem kinevezettek, hanem a szó mindenféle értelmében választottak kellenek. Az igazi tehetség tiszteli az életet, tehát az embereket is. Ez a tisztelet mindig egybeesik a szellem, vagyis az ember igazi műveinek tiszteletével.

Vasadi Péter

Az alkonyuló század nevet keres magának. Leltárt készít. Volna egy-két névajánlatom, előhozakodom. Legyen a század neve: Bonhoeffer. Legyen: Kolbe atya. Legyen: Teréz anya. Illik győztesek nevét vésní a kapura.

Visky András: Beszéljünk a szeretetről

Szeptember 2.

TEPLOS ÉS ISKOLA

(részlet)

Ti nem akartok semmi rosszat
Isten a tanútok reá.
De nincsen, aki köztetek
E szent harcot ne állaná.
Ehhez Isten mindannyitoknak
Vitathatatlan jogot ád:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Ti megbecsültök minden rendet,
Melyen a béke alapul.
De ne halljátok soha többé
Isten ígét magyarul?!
S gyermeketek az iskolában
Ne hallja szülője szavát?!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

E templom s iskola között
Futkostam én is egykoron,
S hűtöttem a templom falán
Kigyulladt gyermek-homlokom.
Azóta hányszor éltem át ott
Lelkem zsenge tavasz-korát!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Kicsi fehér templomotokba
Most minden erők tömörülnek.
Kicsi fehér templompadokba
A holtak is mellétek ülnek.
A nagyapáink, nagyanyáink,
Szemükben biztatás vagy vád:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Reményik Sándor

Szeptember 3.

ÉRTELMISÉGIK

Értelmiségiek vitáznak egymással az értelmiségekről országszerte. Mindnyájan érezzük és tudjuk, hogy ezen a pontosan meg nem határozható társaságon fordul meg az egész nép sorsa. Vannak arisztokraták, technokraták, demokraták, tudósok, művészek, szentek, furfangos nemzetfosztógató gazemberek. Ezek ugyan az átlagemberek fölé emelkednek, de ettől még nem biztos, hogy értelmiségiek is. Találkoztam parasztemberekkel, népiskolai tanítókkal, kétkezi munkásokkal, akikből sugárzott a szellem, az értelmesség/értelmiség. Hol van akkor a „punctum saliens”, a fogalom veleje, lényege? Tekervényesen egybeszerkesztett szóval felel a kérdésre egyik rokonszenves humanista filozófusunk, Heller Ágnes. Szerinte az értelmiségi: a transzkontextuális ember. Ne ijedjünk meg a szótól. Érdemes kitergetni telitalálatos igazságát: „Kontextuális” az az ember, aki érti a szakmáját, de nem csőlátásos. Ha tudós, ha csizmadia tudja, hogy szorosabb szakmáját körül fogja egy sereg más szakma. Azok is érdekesek, fontosak, azok is hozzátartoznak az ő szakmájához. Szeretik a munkájukat, de nem szakbarbárok. Akkor lesznek igazán értelmiségiek, ha tudnak a saját kontextusukon túl figyelni. Él bennük a „részek” szerelmén túlmenően az egész iránti szomjúság és keresés. Akár földi, akár mennyei transzcendenciára gondolnak, a lényeg itt az, hogy gazdag, de mégis szűkös világomon túl is van még valami. Az ilyen emberekkel öröm beszélgetni, mert bölcsék és türelmesek.

Farkas József

HOL TANÍTJÁK?

Válasz egy körkérdésre

Hol tanítják a gyávaságot?	S ott van lehajtott fejében.
Hol és milyen iskolákban?	Kérdésre szaporán botló nyelvében.
Hogy a félelem-higany naponta	A rémült szempár lobogó lázában.
kűszik föl a kisdíákban.	Ott tanyáz nyugtalan álmában.

A gyávaságot ha számonkérlik?
A hitet is naponta cserélik?
Az iskola sunyít és hallgat:
némán féli a birodalmat!

Nagy Gáspár

Szeptember 4.

TANÉVNYITÓ

Isten áldd meg a diákok jó kedvvel, bőséggel - különösen, ami a szív és az értelem bőséget illeti! Nyújts feléje védő kart, ha küzd ellenséggel - már a lustasággal és a mostanában oly divatos, és szinte kényszerítő erejű butaság, bunkóság, tudatlanság ragálya ellen! Balsors, sok tanügyi vita és romlott politikai pecsenyék sütögetése helyett hozz reá víg esztendőt!

Uram, ne hagyd ki áldásokból a tanítókat sem, akik legyenek nemes lelkű és bölcs mesterek!

Czakó Gábor

TÜNTETÉS ISKOLÁÉRT (Üzenet Kolozsvárra)

Nem elég, hogy megszületett,
Most vigyázzatok a lángra.
Tárjátok ki a szívetek,
Egészen áttaljárja.

Tenyerükön a századok
Ahogy tartják a gyertyát.
Könyvek és kollégiumok
Testvér-fénye dereng át.

Konokul kellett védeni,
A szellem lángja lebben.
Sokszorozódik vész-teli
Sötét vihar-szelekben.

Átvilágít a csontokon,
Sorsoddal egybeforrott.
Mint fénylő könyvespolcokon,
Ahogy kulcsolva óvod.

Hogy elmúljon a rettenet
Dermedő vacogása
Őrizzétek a meleget
Egy kézfogásba zárva.

Kozma László

Szeptember 5.

ÜZENET EGYKORI ISKOLÁMBA

Június volt s ujjongtunk, nincs tovább,
Most gyertek szabad mellű örömek
S pusztuljatok bilincses iskolák.

De elcsitult a jókedv-förgeteg
S helyére ült a döbbszent némaság:
Köröttünk már az Élet csötotetett.

Óh, ifjúi, szent megjózanodás,
Komoly, nagy fény, hős férfiú-szerep,
Emléketek ma is milyen csodás.

Hős harc az Élet és megélni szép,
Ha hozzáedzik tüzes szív-kohók
Ifjú vitézlők lengeteg szívét.

Ha élet zengi be az iskolát,
Az élet is derűs iskola lesz.
S szent frigyüket így folytatják tovább.

Én iskolám, köszönöm most neked,
Hogy az eljött élet-csaták között
Volt mindig hozzám víg üzeneted.

Tápláltad tovább bennem az erőt,
Szeretni az embert és küzdeni
S hűn állni meg Isten s ember előtt.

Június van s nagyon magam vagyok
S kísértének élt éltem árnyai
S az elbocsátó iskola-padok.

S én, vén diák, szívem fölemelem
S így üdvözlöm a mindig újakat:
Föl, föl, fiúk, csak semmi félelem.

Ady Endre

Szeptember 6.

A NEMTUDÁS ALÁZATA

Vannak hívő emberek, akik igencsak mindent tudnak. Tudják, ki az, aki megtért, ki az, aki nem tért meg. Ki üdvözülni, ki fog elkárhozni. Pontosan tudják, mikor jön vissza Jézus. Milyen magasrendű ezekkel szemben Jézus megszerzett nem-tudása. „A Fiú sem tudja, mikor jön el a nap” (Márk 13,32). Jézus csodálatos bensőséges kapcsolatban van az Atyával. „Mindent nekem adott át az én Atyám” (Máté 11,27). De ugyanakkor alázatosan elfogadta emberlétének határait, korlátait. Nem-tudásának alázatos elfogadása része volt engedelmisségének.

Akinek nincs gyermeke, az tudja, hogyan kell gyermeket nevelni. Aki sok imádsággal neveli gyermekeit, hamar eljut oda, hogy nem tudja, mikor csinálja jól, mikor rosszul. Az így megszerzett nem tudás garancia arra, hogy egyre jobban fogja nevelni gyermekeit. Jaj azoknak a gyermekeknek, akiknek szülei mindig és minden helyzetben pontosan tudják, hogy mit kell cselekedniük.

Aki mindent tud, az sajnálatra méltó ember. De aki megszerzett magának sok nem-tudomot és eközben - az emberlét gyötrelmes bizonytalanságában - ajándékba kapta ezt a bizonyosságot: „Én tudom, hogy az én Megváltóm él” - az rendíthetetlenül boldog ember.

Farkas József

BIZONYOSSÁG

Másféle bizonyosságot adok neked,
Bizonyosságot, amely láthatatlan,
Akár a forrásoké.
Bizonyosságát a szeretetnek,
Amely, mint titkos víz-erek,
Összefogja a földet.
Érzed az eső illatát,
Vízcsepp gördül a gyökerekre.
Bizonyosságát a fénynek,
Mely a tárgyakon válik láthatóvá.

Kozma László

Szeptember 7.

KISBOLDOGASSZONY

Kisboldogasszony Szűz Mária születésének emléknapja. Elsősorban a római katolikusoknál jelentős ünnepnap, de Kisasszony napja a református vidékeken is számon tartott jeles nap volt. Katolikus környezetben a reformátusok között is szokásban volt e napon a napfélkeltét megnézni, „hogyan megpillanthassák Máriát a kelő napban”. Ez a hiedelem a Jelenések könyve 12. fejezetével hozható kapcsolatba: „És láték nagy jelt az égben: egy asszonyt, aki napba vala felöltözve.”

Molnár Ambrus

GYÜMÖLCSFA-ÁG

Győztes vagy a világon
Úgy állsz gyümölcsfa-ágon.
Fehér virágát bontja
Akár a hold sarlója
A szeretet betöltse
És megéri gyümölcse.

Kozma László

MI ANYÁNK

Nagyboldogasszony és Kisboldogasszony között elgondolkodhatunk a lányokról. Az anyáknak van ünnepük, amit 364 anyátlan nap környez, talán, mert nem elég erős az anyák napjának a fundamentuma. A lányokat hosszú ideje egyre kevesebben tanítják arra, hogy egykor anyák lesznek és házastársak - hasonló a fiúk helyzete. Kosmetikusnak készülünk, mérnöknek, orvosnak, közművesnek, s a leckékből sorra kimarad az emberi lét alapját képező mondat, amit a galileai kamaszlány mondott valaha az anyáknak: legyen nekem a te igéd szerint, és vállalta a legkeményebb asszonysorsot. Tőlünk kevesebbet kér az élet: csak annyit, hogy szeressük egymást, gyermekeinket ne öljük meg, hogy teremtsünk otthon a párunknak és családuknak, hogy ne adjuk oda a mindent a kevésért, a boldogságot a boldogulásért.

Czakó Gábor

Szeptember 8.

DIÁKKOROMBAN

Diákkoromban, vékony kis legényke,
fölnéztem a didergő csillagokra,
mik fázva égtek fönna a téli éjbe.

Lengett nyakkendőm könnyű-furcsa csokra,
s én csak rohantam, sápatag-fehéren,
vásott köpenyben, éhesen rajongva.

Jaj, elbeszélni nem tudtam, mi nékem -
oly ájuló-mély bűvöletbe estem -
a csillagfény a bús, kopott vidéken.

Most járok itten, tiszta, téli esten,
prémes bundába és megváltozottan -
dús vacsora ízével, Budapesten.

Még most is ég a csillag, hogy ottan,
arany-tüzekkel ékszeres az égbolt,
csak én nem égek már, ki úgy lobogtam.

Álmos szemem keresi fönna a rég-volt
csodákat, és oly búsán mondja szívem,
hogy nékem már a csillag is sötét folt.

Vak vágyam mégis fölfelé feszítem,
a kis diákdalt újra sírva zengem,
s kihúnyt arcom fölmutatom szelíden.

Ó, csillagok, ismertek-e még engem?

Kosztolányi Dezső

Szeptember 9.

TANÍTÓMHOZ

Milyen régen is volt!
Hogy futnak az évek!
Régi iskolámnak
emlékét keresve
ma is visszatérek.

Vallatom a padot,
ahol egykor ültem.
Hol vannak a társak?
Hol van jó tanítóm,
kiért lelkesültem!

Hallom a hangját is;
mintha hozzám szólna.
Anyám mellett anyám,
a Te kezed fogni
de nagy öröm volna!

Elszaladt esztendők...
Kopott, halvány emlék.
De a hála örök,
s úgy dobog a szívem,
mintha gyermek lennék.

Gyermek, Kisiskolás,
mint valaha régen!
Padok között járok,
ahogy Te is jártál,
krétával a kézben.

Minden szem rám figyel.
Önmagam is látom.
S együtt énekeljük,
ahogy akkor régen:
„Virágom, virágom...”

Kisiskolás-korom
nyitott könyv előttem.
Hogyan köszönjem meg
az első betűket?
Íme: versbe szőttem...

Kopré József

Szeptember 10.

MESTERSÉGEMHEZ

Mesterségem, te gyönyörű,
ki elhited: fontos élnem.
Erkölc és rémület között
egyszerre fényben s vaksötétben,

mint egy villámszaggatta táj
szikláin, ahol állhatatlan
roppant felhők - nagy, gomolyos
agyvelők - tüze összecsattan,

s a tűzzel csíkos levegőben
szülik a szüntelen csatát,
sejt-korom óta ismerős
végtelen Buda-ostromát,

hol minden vibrál és veszendő,
hol minden fércelt, foszlado,
hol rojtosodik már a szív,
s egyetlen szálon függ a szó,

a szó, amely a földből égbe
sistergő döngés ütemét
ingázza folyton, összevéve
önrángását, s a fellegét -

erkölcs és rémület között,
vagy erkölcstelen rémületben,
mesterségem, mégis te vagy,
mi méred, ami mérhetetlen,

ha rángva is, de óráként,
mely képzelt ütemet rovátkol
az egy-időn - mégis a fényt
elválasztja az éjszakától.

Nemes Nagy Ágnes

Szeptember 11.

TÖBB LEHETSZ

Az egyik tanítvány odaviszi Simont - vagyis Pétert, a testvérét Jézushoz. Ebben a találkozásban egyszer csak azt mondja Jézus Péternek: „Te Kéfiás vagy, te kőszikla vagy”. Péter tudta, hogy ő nem az. Tudta, hogy ő lobogó szalmaláng természetű ember, aki tud lelkesedni, de kőszikla nem tud lenni. Jézus azt mondja: de az leszel! Felejthetetlen Péter számára, amit Jézus mondott. Hiszen ez azt jelenti, hogy élete át fog alakulni. Új ember lesz, aki történelmet fog formálni azáltal, hogy őt is átfőrmálta Jézus.

Azt mondja Pascal, a 17. század egyik legnagyobb gondolkozója: Az ember az egyetlen lény, aki önmagánál több lehet. Felülemelkedhet korlátain és tágas tér nyílik ki előtte. Az emberi lét olyan, mint fazekas kezében az agyag. Isten kezében több lehetek annál, mint aminek megszülettem.

Goethe mondta ezt a különös mondatot: „Ha az embert olyannak vesszük, mint amilyen, tulajdonképpen rosszabbá tesszük. De ha olyannak vesszük, mint amilyennek lenni kell, akkor azzá tesszük őt, amivé lehetne”. Azt akarja kifejezni, hogy az embert sohasem úgy kell tekinteni, amilyen most, hanem olyannak kell venni, amilyen lehet. - De ez a nagy átalakulás tulajdonképpen Jézusban ölt testet. Az a lehetőség, amivé én lehetek, Jézusban lett valóság.

Szathmáry Sándor

TÖRHEDETLEN

Lehet, Uram? Kamrád rejtekén
Hogy törhetetlen az agyagedény?
Amely, ahogy formálta kezéd
Mindegyre csak feléd emelkedett?
S ahogy őrzi forrásod vizét
Te is őrzöd örök életét.
Ne lehessen széthulló cserép:
Mintázatát, az újuló reményt.

Kozma László

Szeptember 12.

AMPUTÁLÓK

Sok jóhiszemű visszaélés történik ezzel az Igével: „Ne szabjátok magatokat a világhoz” (Róm 12,2). Volt olyan kiemelkedően tehetséges muzsikuskonfirmandusom, akit minden tanára zenei pályára ajánlott, de nem került oda, mert a zene és a zenészek a „bűnös világhoz” tartoznak. Mások egyetemi tanulmányokból ragadtak ki fiatalokat azzal, hogy „minék neked a diploma, téged az Isten is evangélistának teremtett!” Sok elhamarkodott „amputálás” történik.

Milyen bölcssek voltak a görögök! Legendába, mítoszba öltöztették azt a problémát, amiről most beszélek. Prokrasztész történetére gondolok. Ezt az attikai születésű útonálló rablót az jellemezte, hogy aki az ő „vendégségébe” került, azt befektette az ágyába. De ebben nem volt köszönet. Ugyanis: ha rövidebb volt a vendég mint az ágy, akkor erőnek erejével addig „nyújtotta”, amíg elérte az ágy méretét. Ha pedig nagyobb volt, akkor levágta a lábait az ágy méretéig.

Szülők, pedagógusok, lekipásztorok gyakran hibáznak úgy, hogy saját beteljesületlen vágyaik és elgondolásaik méreteire akarják kinyújtani, vagy éppen visszafaragni a gyermekek életét. Pedig ők mindig védtelenek a túl erős felnőttek társadalmával szemben.

Szép dolog az egyenlőség, de nem kell mindjárt amputálni, ha valaki „túlméretes”.

Farkas József

SZÉKELYKAPUK

Alkonyatban pirosló kapuk
Aki belép, éjszakába jut.
De te, székel, csillagot faragj
Sorsod fölött hogy ragyogjanak.

Kozma László

A katolikusok ezen a napon tartják a Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepét. Az ünnep alapja a kereszttel megtalálása a keresztre feszítés helyén, 326-ban. Nagy Konstantin császár itt egy templomot építtetett, melyet 335. szeptember 14-én szenteltek fel.

KERESZTFA

Könnyű szellő fához ér el,
Mely egyetlen gyümölcsével
Áll ott fönnt, a Golgotán.
Sudár ágad, büszke cédrus,
Fájdalom gyümölcse, Jézus,
Arca olyan halovány.

Sóhajtása eme szélnek
Roppant erdőkön zenélhet,
Százados törzsek során.
Míg rátalált, ím, az egyre,
Melyből vad kéz készítette
A kereszttel ácsolatát.

Ott még csupa zöld levél volt,
Hajnal tűzén futó fényfolt,
Madár fütttyével tele.
Megtörtetett súlyos törzse,
Gyűlölet hogy földre döntse,
Megszakadjon éneke.

Ám szeretet viharának
Cseppje tört edénybe árad,
Új élettel megtelik.
Kivirágzik, lásd, a holt ág,
Hordozván az ember sorsát,
Megváltását hirdeti.

És ahol a szegek érték
Szétágazik dús reménység,
Fának sebén rügy fakad.
Vérben, sárban tisztaságod,
Gyümölcset hoz a hiányod,
Teljesül az áldozat.

És hiranuszt zeng az a szellő,
Mintha zúgna teljes erdő,
Melyből a fa vétetett.
Feltámadás, fényes ünnep
Mély titkából részesülhet
Minden, bárha vétkezett.

Add, lehessen kereszttel fája,
Krisztusát ki egyre várja,
Érezzem át sebeit.
Szögek, akit általvernek,
Országát a szeretetnek
Véle majd elérem így.

Kozma László

Szeptember 14.

A VÁRADI BIBLIA

Föltétel volt: Megmarad a nyomda!
És azután, bár elesett Várad
A betű szökött, tovább, Kolozsvárnak
Hogy az Igét híven sokszorozza.

Hullhat kőfal: hitben és reményben
Úgy mentették törékeny szekéren
- Csak Tebenned, eleitől fogva.

Útjuk fölött szivárványos por száll
Sebzett ajkon megzendül a zoltár
A menekültöt egy-hazába fogva.

S Debrecen ád otthont az iskolának
Szétszórt parázs lobogása átcsap
Nem jöhet kor, amely eltapossa.

Kozma László

TANÉVNYITÓ

A gyermek áldozat és felelősség, szól a közvélemény - lám, csak az őszi iskolakezdés egyhavi átlagfizetésbe kerül. Én azt mondom, a gyermek, mint az élet: boldogság. Anélkül áldozatnak és felelősségnek nincsen sem célja, sem értelme. Ám boldogság sincsen felelőtlen, áldozat nélkül pedig semmi se nincsen. Az áldozat ugyanis boldogság, annak öröme, hogy adhatok. S boldog vagyok, mert felelős lehetek fiacskámért, s felelős a boldogságáért. Érhet-e boldogítóbb kitüntetés ebben a céljai primitívségétől szüntelen bőszült korszakban annál, hogy felelősséget viselhessünk, és méltó áldozatot mutathassunk be? Egy gyermekgyilkos társadalom nem csupán a felelősséget és az áldozatot utasítja el, hanem a boldogságot is. Ugyanúgy, ahogy egy boldogságra törekvő ember vagy nép gondolatban sem követ el gyermekgyilkosságot.

Czakó Gábor

Szeptember 15.

MILYEN KIÁLTÁS?

Éltem volna
ezer éveknek előtte
lettem volna
Dávid királynak hegedőse

Élek mostan
idétlen időkben
sok pogány közt
egy hazáért
perlek időtlen.

Éltem volna
az török időkben
lettem volna
nép vigasztalója
urak feddője

Milyen kiáltás
szakadjon ki belőlem
a keresztyénnek mondott
Európában?

Kovács Tibor

EURÓPA

Mint puha sebből genny és vér, a szívünkben
együtt törjön a jajszó s új akarat!
Villon jaja ziláljon torkunkban, meg a
bárdok átkai, Swift kínja, Kölcsey
dúlt panasza!
Újra az atléták idejét lássuk! Meg a szentek
bölcs gúnnyal tűrő, józaneszű hadait!

Karácsony Gábor

Szeptember 16.

FÁIM

Kőris Csokonai, szilfa-hű Kölcsey
első rokonaim, lelkemnek csőszei.

Topolya Berzsenyi, Barkócfá Vajda
ma is belezúgnak a magányos dalba.

Vörösmarty komor, száztitkú tiszafa,
Petőfi virágzik, szerelmes mandula.

Öreg tölgyfa Arany, vérbükké lett Ady,
noha lombjuk lehullt, zúgásuk hallani.

Csendes hárs Tóth Árpád, Attila árvafüz,
ma is fellobognak, mint a cserekljetűz.

Nyírfá Kosztolányi, sötét éger Babits,
micsoda ellentét, az vagyok magam is.

Juhász akáclombja és eperfa-Sinka
álomba ringató, gyermekkori hinta.

Áprily örökzöld, Erdélyi nyárfa-szép
ég felé mutatnak annak, ki sárba lép.

Diófa Sík Sándor, gyertyános Mécs László,
előbbi a címer, utóbbi a zászló.

Juhar Szabó Lőrinc, Radnóti Somvirág,
cinkosként hajolnak hozzám mint cimborák.

Weöres dús platánja, Illyés vadkörtéje
testem takarója, lelkem elesége.

Szelíd árnyékukban, kis dudvafa, állok,
ezer virággal egyre orgonálok.

Tamási Miklós

Szeptember 17.

A PÉNZ SZERELME

A pénz szerelméről elmélkedünk. Kockázatos ez a szerelem (lásd 1Tim 6,10). De ez nem zavarja az embereket. Megszámálhatatlanul sokan imádják a Mammon-istent. Ma már mi is felzárkóztunk a gazdag népek táborába: nálunk is össznépi kultusz lett a pénz imádata. A lényegre térve: mondd meg, hogy mit csinálsz a pénzzel és megmondom, ki vagy. Az élet egésze művészet (lehetne!), természetes tehát, hogy a részjelenség, a pénz kezelése is művészet. Ám a megfigyelések arra mutatnak, hogy ehhez a művészethez a hirtelen-milliomosok sem értenek. Jellemző példa: a rafinált reklámpsziológus megkérdezi: Mit tenne ön, ha megnyerné a főnyereményt? És jönnek a szappanoperák tipikus feleletei: vennék egy nagyon drága luxusautót, körülutaznám a világot, csodálatos házat építenék. Természetesen szóba sem jöhet az, hogy a több mint ötszáz millióval egy-két milliót az árvízkárosultaknak, hajléktalanoknak adna. Semmi közünk az én szerencsémhez! Ami az enyém, az maradjon az enyém!

Egy depressziós kliensem mondotta: amikor rám tör a depresszió, elmegyek a nagyáruházba és veszek magamnak valamit. Tudom, hogy nincs rá szükségem, de jólesik az, hogy megajándékoztam magamat valamivel.

Uram, Jézus, vigyázz rám! Ha fiatal vagyok, ne legyek „gazdag ifjú”, ha öreg vagyok, ne legyek „bolond gazdag”! A Te erős szereteted nyissa szét az én görcsbe merevedett ujjaimat. Nyisd szét simogatásra, osztatásra, aján-dekozásra. És eközben fogd össze a kezemet imádkozásra.

Farkas József

Cseppekben szívárgok a földbe,
szétosztom magam minden rögnek.
Nem vagyok cinkosa
csírarothasztó ördögöknek.

Miklya Zsolt: Törödékek

Szeptember 18.

NYISD FÖL A VERSEK HÉJÁT!

Szép és igaz a vers világa, de próbálj élni a széppel, az igazzal!

A vers a lehető világ - a múltban is.

A versben eligazodsz az élet buktatóin, de buktatón botolsz el újra, ha valódi valóságodban fölkelsz és jársz.

A vers csak lehetőség az igazságra, a magad elvont igazságára, néha a magad igazára.

A vers bizonyíték - a tisztán leélhetetlen élet ellenében.

Védekezés a vers - menedék.

Találnánk-e épséges lelket a holt időben, ha néhányan nem burkolóztak volna be a versebe?

Nyisd föl a versek héját! - eleven és érző szív dobban meg a szóban.

Nyisd föl a kripták héját! - ott csak a por rejtőzik.

A költészet szomorúságunk anyja, bánatunk izzó pokla, elkeseredésünk tűzkútja, néhanapján vigasztalásunk öle. A költészetben visszaérkezünk, mint a szerelemben. Visszahozzuk gazdaságunkat, és vissza fájdalmunkat.

Vannak idők, esztendő, napok: sokaságot szül a költészet-öl. Megnyílik a megtermékenyített költészet-öl. Nemzedékek szakadnak ki belőle, újjak seregei...

... de láttam aggastyánokat is elindulni. Úgy, mint a megnevező szó szülötteit.

Takács Imre

MIT VIHETETT MAGÁVAL?

Az utat pallos
zárt,
de felengedett a fagyos
angyalarc, mikor látta,
mit vihetett magával az ember
bűnbatyuja mellett:
a kert hiányát,
vágyát,
ígéretét,
szerelmet,
s a SZÓT:
virágokra váró vázát.

Kovács Tibor

KIS NÉPEK

Ez a „kis” szó máris provokáció és sértettség. Általában ugyanis az emberek összetévesztik a tömeget az értékkel. Ha valami nagysúlyú, nagytömegű, hatalmas, rögtön azt következtetik belőle, hogy abba a végzet valami kvalitást is tett. Tizenötmilliós népnek a fia vagyok s a gondolatom az, hogy épp az utóbbi században a kis népek kerültek erkölcsileg fölénybe a nagy népekkel szemben, pusztán azért, mert a bűnöket, a hibákat, a tévedéseket a sors a nagy népekkel követteti el. Nyilván kis népek is elkövetnek ezeket a végzetes hibákat, de mivel a sors bennünket ettől elűtött, hát megadott valami erkölcsi ítéлőszéket számunkra. Tévednek tehát a nagy népek, amikor azt hiszik, abban a dölyfben élnek, hogy az ő hatalmas számuk egyben valami presztízst is jelent a világon. Ellenkezőleg. A nagy népek erkölcsileg kisebbségben vannak, mégpedig súlyosan az én szememben. Ismétlem azért, mert őnékik van a világ kormányzása a kezükben és ez a kormányzás rosszul megy.

Illyés Gyula

SZÓT TALÁLNI

Aki fázik, fát keres.
Aki szárnyas, szárnyal is.
Minden szavunk látlelet,
minden szavunk létadat:
anyáktól jött felelet,
apáktól jött feladat,
tengerszemű szerelem...
SZÓT találni: kegyelem.

Kovács Tibor

Szeptember 20.

MÁTÉ APOSTOL

Máté meghívásának történetét az evangéliumból ismerjük: „Amikor Jézus tovább ment, látott egy Máté nevű embert, aki ott ült a vámnál. Szólt neki: - Kövess engem! Az fölkelt, és a nyomába szegődött. Mt 9,9

MÁTÉ

A tétova mozdulat
Amikor ráhullott a fény
Hogy én lennék, Uram, csakugyan én?
A szemsugár a szívére mutat.

Hogy követni ezt az idegent
Ott hagyni, amit épített -
Úgy érzi, mintha hullámok sodornák,
Lelkében ég a bizonyosság.

Más, mint a megszokott -
Építsd fel otthonod
Az országomban másképp!
Legyen szikla-alapja a Szándék.

Nem arany-homok,
Viharban szélpereg -
Lelkedben lobog
Megtartó szeretet.

Hagy el a hálódát, halászlé!
Szántóvető, vár bővebb aratás.
Én a lelkek halászává teszek,
Szüretelhezz más szőlőgerezdet.
Embersorson, bűnön és borún
Ragyogjon az Evangélium.

Kozma László

Szeptember 21.

Mi hát a teendő? Miben áll a szív jó felkészültsége? Mi az istenhit, s továbbmenően a Krisztusban való hit előfeltétele? Először is csendet kell teremtenem magamban. Legyen időm az egyetlen szükségesre: reflektálni, tudatosítani; tisztázni, mi is létem értelme. Továbbá: nyitottság. Legyek nyitott a Titok felé. A valóság, az élet sokkal több, mint amit abból megértünk. Nem állítom azt, hogy én már mindent tudok, hogy a valóság csak az, amit megtapasztaltam vagy amit felfogtam; nem zárom le világnézetemet, hanem keresem a teljesebb Igazságot.

Szabó Ferenc

TÖBB AZ ISTEN

Azt mondd: ő a menedék
Akihez futsz, ha nagy baj érne.
Csak ez a hitre nem elég
Mert több az Isten teljessége.

Egy kéz érint, ha megfogansz
Ahogyan hív az ember-létbe.
Körülöleli sorsodat
Mert több az Isten teljessége.

Könnyekben csillant örömet
Szívárványt feszít borús égre
Ível a világok fölött
Mert több az Isten teljessége.

Vihar zúg élet-indulót
Ragyog csillagok televénye.
Fogannak erdei zugok
Mert több az Isten teljessége.

Nincsen kicsiny és nincs nagyobb
Szívedben gyullad ki a mécse.
Utadra napsugarat ont
Mert több az Isten teljessége.

A nyugalanság, hogy keresd
S hogy rátalálsz, a lelki béke.
Őrizd egyetlen kincsedet
Mert több az Isten teljessége.

Kozma László

ÍRÓK VÁTESZ-SZEREPE

Képzeljük el, hogy egy kiváló tehetségű ember arról ír regényt, hogy mit szenved egy falu a Duna kiöntései miatt. Csak gratulálni tudunk, hogy művészetével ilyen nemes tárgyat emel föl. Képzeljük el aztán, hogy ugyanannak a népek legnagyobb drámaírója arról ír tragédiát, miért nem sikerült valakinek a Duna áradásait megakadályozni. De a legnagyobb költő is arról írja első, második, sőt tizedik verseskönyvét, hogy a Dunát sürgősen szabályozni kell. Majd a kritikusok is azon a mérlegen mérik az alkotások értéksúlyát, hogy milyen fokban szolgálják azok az árvizek meggátolását s mindannak a népbetegségnek, közlekedési, mezőgazdasági és közoktatásügyi bajnak, amit a zabolázatlan folyók okoznak. Elképzeljük mi is a hangot, amely az áradások s azok kifogyhatatlan következményeinek huszadik ábrázolása után ingerülten fölcsattan: Hát hol a vízügyi hivatal? Hol az egészségügyi miniszter, a földművelésügyi, a hadügyi? Érthetetlen, miért gyötri magát ezekkel épp az irodalom?

Ezt a különös jelleget - mint mondtuk - nemcsak a magyar irodalom mutatja. S nemcsak a szerb-horvát, a bolgár, a szlovák, vagyis a többi Duna menti nép irodalma. Ezt mutatja a lengyeleké, a cseheké és minden olyan népé, amely a történelem folyamán évszázadokat élt úgy, hogy országa ugyan volt, de állama nem. A nemzetek életműködése alig különbözik az emberi test működésétől. Ha egy-egy szervünk nem működik, átveszi vagy átérzi egy másik. A vak az ujjával olvas, a süket a szemével hall.

Illyés Gyula

DÁVID HÁRFÁJA

Halljad a hangszer hangját
Az egész világ jajját.
Megérinted, s megérted
Csak lelkedben zenélhet.
Hogy kezedben kimondja
Mi volt bánata, gondja.
Az ereiddel járd át
Éleszd az arany hárfát.

Kozma László

Szeptember 23.

GELLÉRT PÜSPÖK

Velencei származású bencés szerzetesként érkezett Magyarországra. Itt eleinte Szent Imre nevelője, majd a Bakonyban remete, később csanádi püspök lett. A lázadó pogány magyarok 1046-ban a Gellérthegyről ledobták, vértanúhalált halt.

GELLÉRT (részlet)

Ez volt vágya: a Szentföldre menni,
Megváltója sírját felkeresni.
De intést hall: - Vágyadat eléred,
Keresztem vidd a magyarai népek.
Azoknak vidd a Feltámadottat,
Akik a pusztában vándoroltak.
Öleli most Kárpátok karéja -
Indulj, Gellért, e hazába még ma.

Indul hát, hogy ne nyűgözze restség,
Viszi Krisztus egyszerű keresztjét.
Nem ezüsttel csillan és arannyal,
Viszi bölcs és tanító szavakkal.
Jó földbe hull, aranylő kalász nyit,
Mert oktatja a magyar királyfit.
Ágat oltott, mely Istennek tetszett,
Hallgatja a szavát Imre herceg.

- Az számít csak, mi Istenben élhet
Mert hősi a neki-szentelt élet.
Erőben mert magasra az nőhet,
Akárcsak a sudara a tölgynek.
Villám vágthat: nem árt neki semmi,
Isten szavát ha lelkébe menti.
Bár az ember pusztulásra termett,
Krisztusában örök létet nyerhet.

Kozma László

Szeptember 24.

PROTESTANTIZMUS ÉS IRODALOM

Vallását nem kérdezzük már régóta az embernek; az egykori viták elcsöndesedtek. A keresztes és csillagos tornyok egymásnak integetnek, papjaik - mint az Illyés-vers beszéli - vasárnap délután barátságos harcsatorra hívogatják egymást. S együtt szólnak az emberért, a személyiségért; az öikuménia jegyében. Magam is ismerek Amerikában élő magyar tiszteltest, aki huszonnégy nyelven keresztelt - természetesen nemcsak református szülők gyermekeit -, s álltam hosszú számkivetettségből hazai földbe kívánckozó magyar író sírjánál, hol piarista szerzetes imádkozott és református pap hirdette a vigasztalódás ígét. Köztudott igazság: minden vallás adott megtartó értékeket. Csak irodalmunkra, művészetünkre gondolva is: Vörösmartyt, Babitsot, Tamási Áront, Dsida Jenőt a katolicizmus adta a magyarságnak, Berzsenyit, Petőfit, Reményik Sándort evangélikusnak keresztelték, Kriza János, Szabédi László, Bözödi György unitárius tájakról indult, Bródy Sándor, Kiss József, Déry Tibor a Mózes-hitűek világából, s a református religió jegyeit viselte Csokonai és Arany János, Ady, Móricz és Szabó Dezső. S bőven volt, az egyesek életét illetően, a religiók között szövedés is: az evangélikus Petőfi reformátusnak szerette tudni magát, Ady kálvinista lelkét „katolikus szellők” is „legyezték”, a katolikus Kodály kedvvel zenésítette a protestáló írásokat, Radnóti érett fejjel katolizált, s Bartók már öszéhez érkezőn kérte bejegyzését az unitáriusok anyakönyvébe. Az egyes religiók a váltakozó idők során módosuló hangsúlyokkal voltak jelen az anyanyelvi közösség életében, még a vallási küldetés elképzelése tekintetében is.

Annyi bizonyos, a magyar művelődés, a magyar irodalom az utolsó négy évszázadban erősen protestáns, s ezen belül inkább református színezetű; sokszor még a katolikus alkotók műveiben is. Ezért kérdezhetette a katolikusnak keresztelt, de műveiben erősen protestáns szellemű Illyés a reformáció genfi emlékműve előtt tűnődve: „Hiszed, hogy volna olyan amilyen magyarság, ha nincs Kálvin?” Nem hiszem - adta határozottan a maga feleletét.

Czine Mihály

Szeptember 25.

„Mi olvastunk néhány újabb korban keletkezett vallásos éneket, de megvalljuk, egyikben sem találjuk azon igaz bensőséget, azon szívből buzgó vallásos érzelmet, amelytől régibb énekeink jobb-jai át vannak hatva... Jó éneket írni nincs a mai kor szellemében, mert vallási ihlet nélkül költői sincsen.”

Arany János

VERSEK ERDEJÉBEN

A versek sűrű erdejében
fekszel a földön fák királya,
hozzád jövök hazátlan költő,
Baróti ledőlt diófája.

Túl, szélbe ringó csónakokkal,
rekettye-bokrok száz virága,
emberentúli csend vizében
Tóth Árpád álmaait vigyázza.

Hozzátok jövök néma tölgyek,
Arany Jánoshoz megpihenni,
Margitsziget: elsüllyedt ország,
bezárult utad valamennyi.

Nyári éjjel „holdezüst ingben”,
Illyés versét a kis barackfa
lehúnyt szemmel, piruló arccal
mint szűz leányka, úgy hallgatja.

A vaáli erdő bozótjában
Vajda borongós arcát látom,
boldogtalan szerelme átsüt,
mint nyári hold az éjszakákon.

Szegények szilvája: dércsípte
kőkény! Erdélyi ajkát hamvas
húsoddal nap-nap édesítsd meg,
sajgó szívéhez légy irgalmas.

Virágok fehér fergetegje:
Üllői út kibomlott fái,
illatozó lombotok alatt
kereslek szelíd Kosztolányi.

A ködben úszó téli fáknak
mozdíthatatlan függönyébe
kapaszkodom. Vásznaát hasítja
Nemes Nagy Ágnes költeménye.

S ahol taposott útjainkat
a fű benőtte, fától-fáig
Kányádi nyomán hét határon
szökve, de eljutok hazáig.

Tollas Tibor

Szeptember 26.

ÁBÉCÉ A NYELVRŐL ÉS LÉLEKRŐL

Az a tény, hogy anyanyelvem magyar, és magyarul beszélek, gondolkodom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható. Nem külsőséges valami, mint a kabátom, még olyan sem, mint a testem. Fontosabb annál is, hogy magas vagyok-e vagy alacsony, erős-e vagy gyöngé. Mélyen bennem van, a vérem csöppjeiben, idegeim dúcában, metafizikai rejtélyként. Ebben az egyedülvaló életben csak így nyilatkozhatom meg igazán. Naponta sokszor gondolok erre. Épp annyiszor, mint arra, hogy születtem, élek és meghalok.

Kosztolányi Dezső

Idegen szavak bábel-zavarából
félrevonulva, ím, lelket cserélek,
s kezemet szépen összekulcsolom -
Te még megértesz, ugye Istenem,
akkor is, hogyha - magyarul beszélek?

Dsida Jenő

Múlt-ízű, kedves dallmos szavak -
öröm szívemnek újra hallani.
Mik csengenek bennünk, mik szólnak?
Falumnak rég-halott harangjai?

Áprily Lajos: Tájszólás

Mert leírhatom angolul az élet
minden rejtelmét, le a mindenséget,
De anyám nyelvén tudom csak kidadogni
a naplementét alkotó igéket.

Gömöri György: Naponta nyelvet...

Szeptember 27.

ADÁSRA KAPCSOLVA

Merész „kinagyításra” kísért Moldova György egyik írása: „Adásra kapcsolva”. Ebben egy kedves öregúrról, a három éve nyugdíjba ment H. tanszékvezető professzorról van szó, akit tisztelője, egykori tanítványa hívott meg baráti beszélgetésre. A társaság már összegyűlt, s első pillantásra világos lett, hogy a találkozó középpontjában ez a köztiszteletnek örvendő öregúr áll. Idézem Moldova Györgyöt: „Emlékeztem H. régi stílusára: hagyta folyni a társalgást maga körül, figyelt, és mindig szúrt közbe egy-egy ellenállhatatlan poént. Most nem figyelt senkire, megállás nélkül beszélt, méltánytalanságokat emlegetett.

Mit szól sz H-hoz? - kérdeztem. Folyamatosan végigbeszélte az estét. - Tudod mihez hasonlító? Egy olyan rádió adó-vevő készülékhez, mely véglegesen adásra kapcsolt és már soha többé nem áll vissza vételre. Már rég nem jut el hozzá semmiféle valódi inger, külső hatás a világból, csak régi sérelmei áramlanak belőle folyamatosan, és megállíthatatlanul. Ki tudja, hol és mikor romlott el ez az egykor oly pompás készülék.”

Farkas József

KÜLDJ FÉNYT

küldj fényt Uram
belső ragyogást
napórámon elnyugszik az árnyék
nemsokára csend lesz

fényt gondolataimnak
fényt szavaimnak
fényt tetteimnek

s mibe hazatérek
adj fényt majd az estnek

Pusztai Sándor

Szeptember 28.

SZENT MIHÁLY, GÁBOR ÉS RÁFAEL FŐANGYALOK

Jelenések könyve 12,7-12: Nagy harc támadt a mennyben: Mihály és angyalai harcoltak a sárkány ellen. A sárkány és angyalai védekeztek, de nem tudtak ellenállni, s nem maradt számukra hely a mennyben. Levetették a nagy sárkányt, az öskígyót, aki maga az ördög, a sátán, aki elcsábítja az egész világot. A földre vetették, s vele együtt letaszították angyalait is.

Szeptember 29. Márton Áron erdélyi püspök égi születésnapja. 1939. február 12-én szentelték püspökké a kolozsvári Szent Mihály templomban. 1949-1955 között börtönbüntetést szenvedett, de ezek sem tudták megtörni. 1968-ban diadalmas bérmutakat kezdett.

MAGYAR ERDŐK

Fenyőlombok és tölgyek, hársak
Zúgnak, zúgnak a magyar erdők
És üzennek az elmúlásnak.

És ezt zúgja a lombok zöldje:
A hegyeken át ezer karral
Meghajló ággal fogjunk össze.

Hófelhőben viharzó sorsnak
Ezt üzenik a magyar erdők:
Rügyeznek, élnek és dalolnak.

És nem ver le a vész ha támad
Ezt üzenik a magyar erdők
Zöld levéllel a pusztításnak.

Törhetik barbár, vad csapások
Mert megújul a magyar erdő,
Eddig minden csapást kiállott.

Kálváriás ösvényen járok
És hallgatom az erdő hangját,
A megújuló imádságot.

S látom: míg bíbor sugarat szór
A bukó nap, a téli alkony
Hajrás fakad a holt avarból,
És madár kiált messze hangzón.

Kozma László

Szeptember 29.

AZ ÚJ KENYÉRÉRT VALÓ HÁLAADÁS

Valamelyik aratás utáni vasárnapon, többnyire augusztus végén történik. Az aratásért való hálaadásról az Ószövetség is tud (2Móz 23,16): ez volt a pünkösöd eredeti tartalma.

Szenczi Molnár Albert szinte magyar tájképet festett a 65. zsoltár tolmácsolásában:

*A szép sík mezők ékeskednek
Sok baromcsordákkal;
Villognak a szép szántóföldek
Sűrű gabonákkal...*

A régi magyar dicséret pedig rámutat az igazi hálaadás mibenlétére:

*Ha a kenyeres kosárok
Bételnek, mi mint sáfárok,
Úgy tartsuk a magunkét...
(279,4)*

AZ ÚJ BORÉRT VALÓ HÁLAADÁS

Talán magyar sajátosság. Szüret után, rendszerint október utolsó vasárnapján terítik meg az Úr Asztalát az új bor ajándékával. Bibliai elődje a sátoros ünnep (5Móz 16,13-15).

Énekeskönyvünkben egyetlen zsoltárvers szól a bor ajándékáról:

*Vigasságra bort adsz az embernek,
És kenyért adsz, melytől erősödjék.
(104,8)*

Hálaünnepeink nincsenek ugyan kapcsolatban a görög-római ünnepekkel, de ezek is elének tárlják az általános kegyelem művét, hogy ti. a pogányok is megajándékozottaknak érezték magukat.

Szénási Sándor

Szeptember 30.

OKTÓBER

ŐSZI HÁLAADÁS, REFORMÁCIÓ, OKTÓBER 23.

„Hálával áldozz Istennek, és teljesítsd
a Felségesnek tett fogadalmadat.”
(Zsolt 50,14)

Debrecen-Nagytemplom

LISIEUX-I TERÉZ

Teréz az imádságban, a munkában, a teljes önátadásban kívánt Krisztus szeretetének valóságába lépni. Magányát valóban hite oldotta fel, az értetlenséggel szemben Krisztusban nyert bizonyosságot. Feljegyzései az Egy lélek története címet viselik, rövid élete (1873-1897) lényeges eseményei valóban a belső, lelki történések. „Az én hivatásom a szeretet!” fogalmazta meg küldetését. A szeretet utáni vágyában nemcsak saját tehetetlenségét ismerte fel, hanem Isten közeledését is, aki reménységet olt szívünkbe, és kegyelmének erejével magához emel. A szeretet valóban tetté válhat, a másik ember, a testvérünk felé kinyújtott kezünket Isten teszi erőssé, hogy segíthessünk. Teréz „kis, fehér virágként” akart illatozni az Üdvözítő kedvére, haláláról pedig azt jövendölte: „A küldetésem csak most kezdődik. Az a küldetésem, hogy másokat megtanítsak arra, hogyan szeressék Istent...”

CÉL

- Szeretnék valamit csinálni
Szólt a kő - ami én vagyok.
És így született meg a forrás,
A forrás, melyben fény ragyog.

- Szeretnék valamit csinálni
A forrás szól - mi én vagyok.
És virág borítja a földet,
Mint fehér szirmú csillagok.

- Szeretnék valamit csinálni
Szólt a virág - mi én vagyok.
S libbenő szárnnal szállt a lepke,
Mezők álmából felcsapott.

Ki olt vágyat az emberekbe,
Egyszerre cél és akarat.
Szívárvány-szárny borul szemedre,
Lelkedben virágszál fakad.

És arra törne mind e földön
Kő, virág: véle több legyen,
És ember-szívet is betöltsön
Sugárzó Isten-szerelem.

Kozma László

Október 1.

Lisieux-i Teréz lángolása, odaadása Pál apostolt idézi, aki Isten szeretetének kiadását villámcsapásként érte meg. A felismerés pillanata valóban vakító fényességgel tölti be lelkünket, onnantól fogva megváltozik életünk.

A HÁRFA

Egy régi zsidó történet szerint, mikor a pásztorfiú Dávid első ízben jelenik meg Izrael első királyának, Saulnak palotájában, soha nem látott szépségű hárfát pillant meg a trónteremben. A költői lelkületű ifjú engedelmet kér a királytól, hogy játsszon rajta, Saul azonban elmondja neki, hogy udvara leghíresebb zenészei számtalanszor megkísérelték már megszólaltatni a hangszert, de mind ez idáig valamennyien kudarcot vallottak. A hárfa mélyen elrejtette magát önnön szépségében. Megközelíthetetlen. Dávid unszólására Saul mégis enged, és kisvártatva Dávid érintése nyomán csodálatos szépségű muzsika tölti meg a termet. A király mohó kíváncsisággal megkérdezte Dávidot, mi a titka, hogy annyi makacs hallgatás után neki megszólalt. A fiatal költő-muzsikusz akkor elmondta, hogy a hárfa mindaddig hallgatott, amíg ki-kí a maga muzsikáját akarta kikényszeríteni a hangszerből, ő azonban, ujjai érintésével felszabadította a hangszert saját dalainak az éneklésére. És felcsendültek azok a muzsikák, amelyek a magban benne voltak már, mielőtt fá lett volna, majd az erdő nagyzenekari muzsikája hangzott fel, de ennek hirtelen véget vet a favágók fejszéjének csattogása, és mikor ő azt hitte, mindennek vége, egy hangszerkészítő műhelyébe került, aki úgy készítette el hárfának, hogy semmit korábbi életéből össze nem tört benne.

Visky András: Strassbourgi kommentár

Október 2.

BEÉRET A TERMÉS

Gyönyörű ősz van!
Fénylik az október délután.
Beérett a termés,
nincs már gyümölcs a fán.

Ökörnyálból ezüst fonódik,
zizegnek a sárga levelek.
Gyönyörű ősz van!
Minden csendes, megelégedett.

A fák, a föld, a virágok
megadták, amit csak lehetett,
de mi megadjuk-e egymásnak?
Erre feleljünk, emberek!

Petrőcz Mária

SZÜRET FELÉ

Húzza földre gyümölcse az ágat,
tanulom az alázatosságot.
Talpig díszben pompáztam tavaszkor,
recsegek a dús tapasztalattól.

Illyés Gyula

FERENC

Assisi Szent Ferencet (1182-1226) Isten szegénykéje néven is emlegetik. Nemcsak a katolikus egyháznak, hanem az európai kultúrának is jelentős személyisége. Életének értelmét a kereszt szentpáli balgaságában, az evangélium enyhítő belemagyarázás nélküli közvetítésében, az úrnóként tisztelt Szegénység szolgálatában találta meg. Nálunk már a XIV. században fogalmazódott Ehrenfeld-Jókai kódexben is megjelent alakja: békességet hirdet, prédikál a madaraknak, megszelídíti a gubbiói farkast, testén viseli Krisztus sebeit, Naphimnuszában a természet csodáit magasztalja, a halált testvérének nevezi, útítársát, Leó testvért a tökéletes vigasságra: a szenvedésnek és bántalomnak az Úr szerelméért való elviselésére, az öröm ajándékára tanítja. Amikor a Halál testvér beköszöntött hozzá, kedves madarai, a pacsirták özönlötték el a Porciunkula-kápolnát és énekükkel búcsúztatták Ferencet.

A FERENCESEK RÓMAI SZOBRA

Szinte táncol a ferences csoport,
Látják már a távol templomot.
Útjuk előtt röppenő madárka,
Ahogy biztat: - Fogad majd a pápa!
Kik eljöttek hozzá ismeretlen,
De tiszta szándék él a szívetekben.
Dől a templom, veszélyben az oltár,
S ti tartjátok - hozzá álma szól már.
Él az egyház. Mint buzgó forrásnak,
Titkos úton ezer ága támad.
Napfényre hogy kilobban egyszerre,
Máris patak, nem apró erecske.
Hiszen rejtett igéje valóság,
Hirdetni a háztetőkről fogják.
Akiről szól az egész természet,
Erdő-zúgás, patak, madár-ének.

Kozma László

Október 4.

A ferenci szegénység eszméje mélyen gyökerezik a Bibliában. Mindent odaadni, tökéletesen kiüresíteni a lelkünket, hogy egészen betölthesse az Isten, csak Őrá hagyatkozni – az Ószövetségben már Jób és Lázár történetének is ez a tartalma. Legyen neked elég az én kegyelmem, ne kérj, ne várj semmi mást – mennyire eltér ez a tanítás a világi okosságtól. Pedig a legmegelégedettebb ember sem lehet elégedett, hiszen ezen a földön nem bírhatjuk teljesen Istent, csak reménykedhetünk a majdani színről színre látásában. Ferenc ezt a mindenkiben megsajduló hiányt akarta teljes mélységében átélni, ezért tarthatta magát gazdagabbnak azoknál, akik csak aranykincs fölött rendelkeztek. Teljesen kiüresíteni magunkat, csak Istenhez fordulni... ebben az ökumenében, úgy gondoljuk, találkozhatnak a református és katolikus testvérek.

GAZDAGSÁG

Ott állok a templomkapunál,
Kalapomban csupa fénysugár.
Hiányoddal szívem megtelik,
Gazdagabb lesz, ha szegényedik.

Hogyha kihull mindaz, ami lom
Csillogó kincs, pénz, gőg, hatalom
A kívánság, csupán ez marad:
Te töltsd meg az üres poharat.

SZENT FERENC

Kincset gyűjtesz? A világ a tiéd
S te odaadnád üveg-kincsekért?
A gondolat, amely megfogant
S amely a friss rügekben bólogat –

S ami a földet járja át meg át:
Odaadnád vetések illatát?
Elvész a kincs, széthull az arany,
Ott van lelked, ahol kincse van.

Kozma László

Október 5.

ARADI VÉRTANÚK

Még zöld mezőt, lombos fákat láttak az aradi tizenhármak azon a hajnalon. És egymás bizonyára sápadt arcát, amikor reményük már csak lstenben lehetett, meg egy kicsit mibennünk, hogy a Végítélet előtt föltámasztjuk őket és a Magyar Panteonban, tiszteljük szellemüket, áldozatos példájukat. Ilyenkor, az őszi esők csöndes susogásában mintha összegyűlnének a régi idők hősei, akik értünk adták életüket. Talán azt kérdezik: akad még valaki az utódok közt, aki elmond értük egy imát?

Czakó Gábor

ARADI ŐSZ

Varjakkal árad az ég. Haynau gyümölcsfái
meggörnyednek a sáncon: láthatárunk iszonyú
kilincsei, sorsunkra nyitják a mindenség
vakablakait, a tömegsírokat; zászlókba
pelenkázott halottainkat tisztába teszi
az anyaföld, felettük majd sárga kürtökkel rivalg
a tők, meddővé tunyult az ágyúk halált-tojó
csöve, legyőzetésünk förtelmes levében
savanyodik a rét, vásárfiának
megalkudott rá kalmár-Európa, vérpadok
árnyékából a cífraszűrünk, felöltjük
eltakarni kardmeztelen árvaságunk, hóhérnál
mézéből hadiút-hosszú kötelet csorgat
az ősz, fuldoklik az aradi táj, a homlokok
mögött, gyötrelmünk tizenhárom kötélcsonkból
összetoldott magasán, félreverjük a harangokat,
bitófamankóidon hová igyekszel, ország?
százezer fölakadt szem a messzeség, és a világ
két pólusát átütő kozákpikán télbefordul
az elnémított föld –
gondolatok a csönd gerillái.

Döbrentei Kornél

Október 6.

A mi történelmünk évszázadok óta, újra meg újra sorsdöntő szituációk drámai ellentétei között hánytavetette népünket. Irodalmunk java mindig is e sorsfordulók köré sűrűsödött, ezekről az élet-halál kérdésekről vallott, Balassitól József Attiláig. És nem maradt más lehetőség számára, minthogy e kérdésekről valljon. Azt hiszem, az író feladata éppen ezeknek a kiélezett, sorsdöntő helyzeteknek a hű, átél, megismerkedett ábrázolása.

Illyés Gyula

ÉGNI MÉG

Fák tornyában lélekharang,
hull a levél, giling-galang,
cseng a színük, mint a réz,
Kárpátszerte szól ez a hang,
de jó élni, égni még.

Tegnap volt csak, hogy gyűrűjét
mutogatta a semmiség,
most, mint fogyó Hold ragyog,
dörgölőzni macska, sötét,
lábszáramhoz oldalog.

Országomnak nő a híja,
méri szívem, de nem bírja,
emlékezni hasztalan,
asszonyi ég kék szemhéja
lecsukódik, este van.

Szőllősi Zoltán

Október 7.

MAGYAROK NAGYASSZONYA

Ezt a katolikus ünnepet 1896-ban, a millennium évében engedélyezte a pápa. Mária, a magyarok patrónájának tisztelete már István korában elkezdődött. A Hartwik-legenda így írja le az ország felajánlásának jelenetét: „... a szent király szemét és kezét a csillagok felé emelve így kiáltott föl: Mennyei Királynéja, a világ dicsőséges megújítója, a Te oltalmadba, a Te legmagasabb könyörgésedbe ajánlom a szent egyházat püspökeivel és papságával, az országot előkelőivel és népével, mindnyájunknak búcsút mondván, a Te kezeidbe ajánlom lelkemet.” Később a Napbaöltözött Asszony szimbóluma lett hazánkban különösen hangsúlyozott, a Magyarok Nagyasszonya invokáció ekkor lesz szinte szükségyszerűvé.

Molnár Ambrus

FOHÁSZ A CSÍKSOMLYÓI SZŰZANYÁHOZ

Szűz Mária, nézz Erdélyre
S akiért hullt Fiad vére
A szenvedő, szegény népre.

Nyisson kéklő pillantásod
Havas oltárán virágot
Mint lelkünkben imádságot.

Fenyveserdő csöndje zengi
Ne hagyd lelkünk ködbe veszni.
Dús virággal rétje hajtott,
Ragyogtassa fényes arcod.

Kozma László

Október 8.

GYANÚTLAN ZSOLTÁR

(Szenczi Molnár Albert emlékére)

„És nem mondta már akkor ez a nép: nem az én zsoltárom ez, idegen szülötte. És nem mondta ez a nép: Nem kell énnékem zsoltár, nem énekeltem nádkunyhóban, Tisza-parton. És nem mondta ez a nép: Inkább énekelek csak török szegfűt, csak kezes galambot, csak vitézi életet. És nem mondta ez a nép: Nem értem ezt a zengést, föl nem foghatom, a zsoltár szolgáljon engem. És nem mondta ez a nép: Nem az Én istenem ez, hisz messziről jövő, nem itt ringatták bölcsőjét, nem borom itta, nem kényerem ette. És nem mondta ez a nép: Gyanakszom a zsoltáraitokra!...

És azt mondta most már akkor ez a nép: A zsoltárban nincs gyanakvás. És azt mondta most már ez a nép: És mégsem rózsaszín a zsoltár, minden színű csak rózsaszínű nem. És azt mondta most már az a nép: Új hit anyanyelvén szól hozzám a Költő. Van s lesz nem-haló vers, van s lesz magyar poézis, mert ha koldus is vagy - nem tarisznyátlan a lélek. Ámen.

Ki a fordító - kérdezlek Molnár Albert
És megnevezel mindenki embert -
Szemem nyelvére fordítom a színt
Újbegy nyelvére fordítom a selymet.

Páskándi Géza

PEREGRINUS DALA

Éhezék kenyérre
szomjú valék szavakra.
Keresék tudományt
idegen országokban.

Menék Isten házába,
találék rá kenyérre,
szomjat oltó pohárra,
bűnök bocsánatjára.

Gondolék naponta
szép magyar szavakra
szeletelt kenyérre,
s híves patakokra
szomjúhozó hazámra.

Kovács Tibor (Szenczi Molnár Albert emlékére)

Október 9.

JÓ HOGY

Jó, hogy elmúlt a nyár,
a világ el sem bírna minden eddigvolt nyarat.

jó, hogy az emberből kikészülődik a madár,
a világon nem lenne akkora fészek, hogy befogadja.

jó, hogy ki sem kel, elszivárog a jóság,
a világ el sem bírna ekkora könnycseppet.

csak a szívet hagyd meg Uram,
abba minden belefér.

Pusztai Sándor

Évek hulló levelét űzheti őszi szél.
Örök tavaszi jóhír énekel szívemben
diadalmasan, frissen: Jézus él!

Túrmezei Erzsébet

MINDENÜTT

Olyan vagy, Uram, mint a sűrű zápor,
Vagy csillag-rengeteggel int a távol.
Mint mezőn a fűszál, olyan vagy,
Mely egyszerre harmatot ragyogtat.

Nap tűzén és erdeid árnyékán
Mindenünnen körülveszel némán.
Te ragyogsz a földön és az égen,
Lélek tükrén és a falevélen.

Dicséretedre himnuszok teremnek,
S karcsú ágat hajlítasz, a csendet.

Kozma László

Október 10.

A magyar irodalom nagyon egészséges. Egyik legnagyobb erényének azt látom, hogy önellátó. Ha valaki csak eredeti magyar munkákat olvas napjainkban – már akkor is értesülhet arról, ami az emberiséggel történik. Ez óriási dolog. Hozzátenném ehhez: a mi irodalmunkat nem kell ösztökélni, valahogyan mindig előtte jár az elvárásoknak. Ezért is alakulhatott ki egy olyan helyzet, hogy nálunk a közönség nemcsak írókat, hanem műveket is felfelelhet.

Illyés Gyula

ÚJ KŐMÍVES KELEMEN

Déván a lelkem mindig elborong,
s napfényben, ködben sokáig elnézem
a letörött zászlót, a várromot.
Halálában is milyen büszke-szép!
Királyi kövek, csupa zord erő.
Legendás mártír-vérből ötvözött.
És temető. És mégis temető.

Déván a lelkem mindig elborong,
s elfog valami szent építési láz,
ahogy el-elnézem a várromot.
Új Kőművesként így kiáltanék:
Testvér! Románok, németek, magyarok,
kezdjük újra! A rossz szíveinket,
e szétverődő, dacos köveket,
építsük egybe! És ha újra omlik,
s áldozatra gondolunk remegve,
jaj, ott ne hagyjuk romnak a falat:
örök kötés a Jézus Krisztus vére!

Horváth Jenő

Október 11.

ESTI IMÁDSÁG

Ó, milyen vak homályba futnak
kik nélküled indulnak útnak.
A kezemet nézem: leszárad;
szívem sívó homokkal árad.

Valamikor kézen vezettél;
szökni akartam, nem engedted,
csend volt szívemben és a csendben
szavad szólt csak, mindennél szebben.

Én Istenem, hívj vissza engem!
Magam maradtam, eltévedtem.
Légy bátorságom, bizodalمام;
ó, légy úrrá megint Te rajtam!

Keresztury Dezső

ÓHAJTÁS ŐSZEL

Egy kis melegség kéne még
a gyorsan tűnő nyári fényből,
a lelkem borzadva fél a
közelgő tél zord hidegétől.

Egy kis gyöngédség kéne még,
felvidítő, igazi jóság,
hiszen élni kell akkor is,
ha nem hajt a vágy, a csók-mohóság.

Egy kis megértés kéne még,
nem zord szavak hideg pengéje,
amik úgy döfnek belém, mint
bárány szívébe a hentes kése.

Egy kis szeretet kéne még,
hisz ez az élet íze, sója:
mi lényünket a végső úton
a nagy bukásoktól megóvjá.

Nádudvari Nagy János

Október 12.

SZÜRET ELŐTT

Most minden érik. A mezők s a lelkem
Zománca csupa mosolygó arany,
Áldottság terhe rajtam és a kerten,
Gyümölcsös évszak, érés szaka van!

Most válik minden melege a nyárnak
Kincské: cukor lesz, méz s finom zamat.
A tavasz elmúlt bolondság csupán: vad
Viharai már máshol zajlanak.

A lét körülem csudamélyre szépült-
Itt-ott föl enyhén száll a lenge füst.
Szemem derűsen ível egybe kék űrt
S fénylő folyót, mely messze híg ezüst.

Bölcs béke, bőség az egész vidéken...
Előmbé nyíltan táruul hét határ-
Csak a havas néz messziről sötétén:
Tél sejtelmével borzogatva már.

De jöhet tél is: hidege, homálya
Engem nagyon nem tud ijesztetni:
Feléje telten -szent szüretre várva-
Csillognak lelkem ért gerezdjei.

Tompai László

SZILVASZEDÉS KÖZBEN

Létrafokok lazulnak.
Felnyúlnék minden szemhez.
El-nem-ért szilvák lehullnak.
Nyújtózkodnék a mennyhez.

Kovács Tibor

Ősz

Ünnep a fáknak az ősz,
Templom a kert, meg a domb,
Érik a drága gyümölcs,
Színes a naptól a lomb.
Szőnyeg az úton a lomb,
Nap tüze gyújt aranyoltárt,
Körte az ünnepi gong,
Szél muzsikálja a zsoltárt.

Szathmáry Lajos

HIÁNY

A szögek helye. Krisztus, a hiányod
Mely átveri a hitetlen világot.

Kozma László

Október 14.

AVILAI TERÉZ

Avilai Teréz a tizenhatodik századi Spanyolországban élt (1515-1582). Több könyvet írt, melyekben az emberi lélek Istenhez vezető útjának mintáját adta. Katolikus és protestáns olvasót egyaránt megragadhat annak a folyamatnak a szavakba öntése, ahogyan a kereső ember eljut Istenhez. Ismét csak igazolva láthatjuk azt, hogy a misztika nem valamiféle világtól elvont elmélkedés, hanem éppen hogy a lét nagy kérdéseivel való józan és bátor szembenézés. Avilai Terézzel, az ún. sarutlan karmelita rend megalapítójával kapcsolatosan a „gyakorlatias” jelzőt is használhatjuk, hiszen minden nehézség, éppen társai által támasztott akadály, értetlenség ellenére, több kolostort alapított, ezek látható jelei voltak istenszeretetének, alázatának. Mindvégig megőrizte a derűs lelkületet, képes volt a szüntelen megújulásra, ami azt jelentette, hogy kritikai szelleme nemcsak környezetével kapcsolatosan nyilvánult meg, hanem önmagával szemben is. Heves természetét legyőzve, belső lelki fejlődésen át jutott el a türelemig.

„Semmitől ne félj, semmi meg ne retentsen. Minden elmúlik. Egyedül Isten marad ugyanaz. A türelem mindent elér. Ha Isten a tiéd, semmid nem hiányzik: Isten egyedül elég!”

ÁTJÁRJA VALÓDAT

Átjárja valódat
Istentől való vagy.
Az örök életnek
Sugára él benned.

Kozma László

Október 15.

„Az erőszakra épített világ akkor hull véres darabokra, amikor a békét örökre biztosítottak véli. Ennek a világnak nem több hatalomra, erősebb hadseregre, különb harciaszközökre, körmönfontabb diplomáciára van szüksége: ennek a világnak kis jóakaratra, jézusi erőkre van szüksége. Ezt a világot nem kívülről kell széppé tenni cicomás műveltséggel, technikai vívmányokkal: ezt a világot csak belülről lehet széppé tenni: az Isten szellemének, a lelkeségnek kiragyogtatásával.”

Ravasz László

VÉREN VETT ORSZÁG

Egy ország van a lelkünk mélyén,
más országokkal nem határos.
Úgy épült fel a szívünk vérén
sok könny-falu, sok bánat-város.

Egy ország van a lelkünk mélyén,
úgy építgetjük napról-napra.
Csalódás-házak gond-falakból,
keserűség a tető rajta.

Véren vett ország ez az ország,
önnön vérünket adjuk érte,
s addig fog bennünk egyre nőni,
amíg telik még könnyre, vérre.

Amíg, hogy fa égig ne nőjön:
alkony vigyáz a napsugárra.
Míg minden este gyújtott mécses
koromba fullad éjfél tájra.

Egy ország van a lelkünk mélyén:
más országokkal nem határos.
Véren vett ország ez az ország,
nagyon ködös és nagyon sáros.

Vass Albert

Október 16.

HISZEK (részlet)

Hiszek!
Hiszek a porba elesettnek,
A könyörgőknek, betegeknek,
A megtérő, volt-eretneknek.

Hiszek!
Hiszek az igaz megbánónak,
A megtévedt pálfordulónak,
A bűneiket meggyónóknak.

Hiszek a szégyen-pirulásnak,
A melletverő megbánásnak,
A feltörő, mély zokogásnak!

Hiszem a vonzását a jónak,
Az értékét az adott szónak,
Hitükért vérrel áldozóknak.

Domokos Sándor

ÍRNI, ÉLNI, HINNI

Írj, írj, hogy időt nyerj!
Írj, hogy ne kelljen várni!
Írj, írj, hogy rendeződj,
hogy magaddá tudj válni!

Élj, élj, hogy írni tudj!
Élj, hogy ne kelljen félni!
Élj, élj, hogy ne kelljen
magad nullának vélni!

Higgyj, higgyj, hogy élni tudj!
Higgyj, hogy ne kelljen írni!
Higgyj, higgyj, hogy lehessen
lehetetlen kibírni!

Zákányi Bálint

SZENT LUKÁCS EVANGÉLISTA

Lukács, az orvos, mindvégig kitartott Pál apostol mellett. „Démász elhagyott a világ kedvéért és Tesszalonikába ment; Kreszcensz meg Galáciába, Titusz meg Dalmáciába. Csak Lukács van mellettem. (Szent Pál apostol Timóteushoz írt második levele. 4,9 Lukács evangéliumát a „szegények evangéliumának” is nevezik: az első messiási közösséget a Jézus születésekor megjelenő pásztorok alkotják. A szegények gyűjtőfogalmába beletartoznak a betegek, a kivetettek, a szenvedők: övük a mennyek országa.

Az apostolok kiválasztása után az Úr kijelölt másik hetvenkét tanítványt is. Elküldte őket kettesével maga előtt mindazokba a városokba és falvakba, ahová menni szándékozott. Azt mondta nekik: „Az aratnivaló sok, a munkás pedig kevés. Kérjétek az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az aratásába. Menjetek! Íme, úgy küldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé... Amikor valamelyik házba betértek, mindenekelőtt így szóljatok: - Békesség e háznak! Ha a békesség fia lakik ott, rászáll a ti békétek; ha pedig nem, visszaszáll rátok!

Evangélium Szent Lukács könyvéből 10,1-9

SZŐLŐSZEM

Az idő lassan megtelt sűrű mézzel,
Szőlőszem a beteljesülés.
Csillag üzen ragyogó jelével:
A búzamező aratásra kész.

Csillag üzen: megtelt mind a kéve,
Az ember-szándék Istenben egész.
Harangzúgás ujjongó zenéje:
A búzamező aratásra kész.

Indulnak a napkeleti bölcsek,
A munka sok, az arató kevés.
Megnyílik a szűk ösvény előtted:
A búzamező aratásra kész.

És a Bárány megnyitja a könyvet
A mélybe hull hazugság, tettetés.
Mert kalásza érik az időnek
És a mező aratásra kész.

Kozma László

Október 18.

Mikor elérkezett a pünkösöd napja, mindannyian együtt voltak, ugyanazon a helyen. Hirtelen zaj támadt az égből, olyan, mint a heves szélvész zúgása. Betöltötte az egész házat, ahol ültek. Majd pedig szétoszló nyelvek jelentek meg nekik, olyanok, mint a tűz, és leereszkedtek mindegyikükre. ApCsel 2,1-3

„Hiszek egy Istenben...” így kezdődik a keresztény hitvallás. Ezzel a hívő megvallja (az istentagadókkal szemben): van Isten; a sokistenhittel (polyteizmus) szemben pedig azt állítja, hogy csak egy Isten van.

HISZEM

Hiszem, hogy van egy Isten,
Ki végül egy velem.
Őbenne forr a Minden,
Csillagpont-végtelen.

És vonzásába ő fog,
És bennem ő kering.
A tettemben végső ok,
Szemedből rám tekint.

Hiszem, hogy van egy Isten,
Ki megóv és vezet.
Ki kézen fog szelíden,
S vihara zúgva zeng.

Akiben fénysugár ég,
Ki végső hatalom.
Aki a cél s a szándék
A kereszt-utakon.

Akiben egybeömlik
A bánat és öröm.
Hegyeket rengető hit
És halk virágözön.

Hiszem, hogy van egy Isten,
Egy végső akarat.
A szűk ösvény a szirten
Mely szabadságot ad.

Ki kemény, mint a kőfal,
És aki befogad.
Rigóban rezzenő dal,
És láva-zuhatag.

Akihez sose késő
És fény-ívébe von -
Hiszem, hogy van egy végső
Feloldó hatalom.

Kozma László

*És ez lesz az utolsó napokban - mondja az Úr -,
... A nap sötétséggé fog változni,
A hold pedig vérré, mielőtt eljön az Úrnak
Nagy és nyilvánvaló napja.
Es ez fog történni:
Mindaz, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözüül.
Péter pünkösdi beszéde ApCsel 2,17-21*

A hívő ember visszautasít minden bálványistent: a Természetet, a Hatalom vagy az Erosz isteneit is; a panteizmus (a természet istenkénti imádása) minden, burkolt vagy nyílt formáját elveti. Mert végül is az istentagadók is elfogadnak valamiféle Abszolútumot. Életüket alávetik valaminek, amit Isten helyébe állítanak.

Szabó Ferenc

PÁL APOSTOL ATHÉNI PRÉDIKÁCIÓI

Szívetekben, ím, oltárt emeltek
A nem-tudott, mégis Egyetlennek.
Szétfoszlanak minden tudományok,
És tudássá lesz a nem-tudásod.
Bölcsességgé lesz az oktalanság,
Mert Benne van mélység és magasság.
Országában boldogságot érve
Felragyog a szomorúság fénye.
Úgy érhetsz el hozzá, csupán kérve,
Gyöngé ember, Istennek szegénye.

Roppant torony volt a bölcsessége,
Porba omlott Bábel dicsősége.
Hordozzad hát megváltó kereszttét,
Gőgös szíved nehogy porba essék:
Mert széthullik minden hazug bálvány,
Dicsőséget ő hozhat, a Bárány.
Mint levele a roppant fatörzsnek,
Gyöngesége fénye az erőnek.
Földi vágyad őbenne kitelhet,
Benne sóhajt, és gyümölcsöt nyerhet.
Létednek, amely halálba hullna,
Őbenne van koronája, csúcsa.
Bűneinket mert magára vette,
Mulandó hogy megváltást teremne.
Öröklétet hordozhat a perced:
Része vagy az oszthatalan Egynek.

Kozma László

Október 20.

A vallási kiábrándulás fokozatai: Isten hallgató, Isten néma, Isten nem létezik. Ez pedig azt jelenti: Isten nem akar beszélni, Isten nem tud beszélni, Isten nincs; vagy még ezt: Isten kegyetlen, Isten tehetetlen, nincs Isten. - Az első kijelentéstől a másodikhoz való átmenet a hit szükséges megtisztulása, feltéve, hogy ez ember nem megy át rögtön a harmadikhoz - ami re, sajnos! Ösztönöz bennünket nyomorult természetünk lejtője, mert sokkal inkább hajlunk arra, hogy leboruljunk egy kegyetlen, de mindenható Isten előtt, mint hogy hűségeseink maradjunk ahhoz az Istenhez, aki szeretetből lemondott mindenhatóságáról...

Gustave Thibon (ford. Szabó Ferenc)

KRISZTUS MEGKÍSÉRTÉSE

- Kenyeret adj. Fázónak ruhát.
Italt, ha győtri a szomjúság.
Hisz Isten vagy. Tégy ezer csodát,
Emelj várost, kristály-palotát.
Mely körülvesz, nézd, a sivatag
Tedd: a kövek megszólaljanak.
Sűröjjenek, akár a szolga-had,
A homokból teremts aranyat.
Mulaszd el a bajt, rútságot, fekélyt,
Csak egyet ne: mely a lélekben ég.
Bűneiket, a belsőket, kíméld,
Ezüstön vedd az emberek hitét.
Vagy azon se: szórd szét garasod,
Taposva egymást, mind követni fog.
S ha kell, parancsold: éjen, napon át
Felépítik majd Isten templomát.
Többet ér, mint égi üdvösséged,
Fényes krajcárt ha marokkal méred.
Isten legyél, hiszen arra vártak,
Hagyd, hogy őket görbessze alázat.
Mit akarsz homokján pusztaságnak?
Tied a föld, s vár majd a gyalázat.
Isten legyél. Ragyogjon a látszat,
Én adom majd császár-koronádat.

Nem felelt, csak kissé meghajolva
Ágat vett, s keresztet írt a porba.

Kozma László

Október 21.

Akkor szemeit tanítványaira emelte, és így szólt:
Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa. Lukács 6,20-49

A HEGYI BESZÉD

(Az albertfalvi Szent Mihály templom üvegablakai)

Bennük az Úr kívánsága ébred,
Boldogok a lélekben szegények.
Benne élnek, csak rá hagyatkoznak,
Sugaruk a Ragyogásba olvad.

És boldogok, akik szomorúak,
Könnyük mert a keresztfára hullhat.
Megérinti őket tisztasága,
És lelkükre hajlik vigaszával.

Kéklő égbolt, mint kéklő tekintet,
Boldogok a szívükben szelídek.
Teljesülést korsajukba tölt,
Egy könnyű kéz, és övék lesz a föld.

Enyhülését égő szomjúságnak -
Boldogok, kik igazságra vágnak.
Mint az éhség kínzó érzete -
Boldogok, mert eltelnek vele.

Arcukon az Ígéret ragyog,
Mert boldogok az irgalmasok.
A kegyelem teremő csodája
Kenyerüket rózsatőre váltja.

Megcsillan az arany feszület,
Mert boldogok a tisztaszívűek.
A lélekben véle együtt fénylők:
Boldogok a békességben élők.
S az igazságért kit üldöznék itt:
Boldogok, mert országom nyerik.

Kozma László

Október 22.

OKTÓBER 23.

Rian a föld, a falak dőlnek,
Kék harsonákkal zeng az ég.
S barlangjából a dohos kőnek
Az ember újra fényre lép.

Fonnyadt testünket záporozza,
Sápadt arcunkra hull a nap,
S szédülten, szinte tántorogva
Szabadság, szívjuk sugarad.

Sötétből tárul ki a szívünk:
Nyíló virág a föld felett.
A szolgaságból fényt derítünk,
Fegyver nélkül is győztesek.

Tollas Tibor

ÁTLÓTT SZÍVVEL *Október 23. emléke*

A fiúk előttem vonulnak
Mellükön lőtt seb a kokárda
Fiúk ti édes kis suhancok
ezért jöttetek a világra?!

Kisöcsém vonuljatok csak
arcotokon sírgyertyák fénye
Legkülönbjei suhancoknak
legenda lesztek ezer évre!

Hosszú hosszú a menetetek
Vonultok megszentelő őszben
Fiúk ez a ti ünnepetek
örök fényeskedő s időtlen

A fiúk előttünk vonulnak
hősei a leggyönyörűbb ősznek
Vérvirágos kokárdát hordnak
és átlótt szívükkel is győznek!

Kiss Dénes

A KIRÁNDULÁS ELMARADT (részletek)

Az izgalom megszállta a falut.
Száztiíz gyerek ma éjjel nem aludt.

Száztiíz gyerek ma ébren álmodott:
valaki vert egy nagy gyerek-dobot,

és meneteltek az áldott mezőn,
játékra, szabadságra éhezőn.,

szép volt az erdő, a Latorca-part,
mindenki játszott úgy, ahogy akart,

sok szív-puzdrán megnyílt a kis lakat,
s lödöztek arany kacaj-nyilakat,

nagy tüzet raktak, lobogott a láng,
körültáncolták s mondták: ispiáng,

magas fák mászni hívtak bátrakat,
fényből verték az öröm-sátrakat...

...
Így volt... száztiíz gyerek így álmodott...
Így kellett volna lenni, s a dolog

elromlott: hogy megjött a virradat,
esett... s a szép majális elmaradt.

Iskolaudvar. Az eső pereg,
az éggel együtt sír száztiíz gyerek.

...
Ne sírjatok, aprócska magyarok,
mesénkben mindk is így jártunk, nagyok.

Akartunk menni szebb jövő felé
s vihar-sövény állt lábaink elé.

Isten küldött egy véres felleget,
vérzapor hullott, sírtunk eleget.

eláztatta az öröm-sátrakat,
zokogás rázott gyávát, bátrakat.

...
Újabb kirándulásról álmodunk,
s elindulunk, ha kivirul botunk.

Mécs László

Október 24.

MÓR

Saját legendája nincs, alakja más irodalmi emlékekből csillan egybe, több kristályból egyesül szivárvánnyá. Szent Imre legendájában ő az, akit a gyermek Imre a legtöbb csókkal köszöntött, kifejezve, hogy tiszta életet élt. István király maga is meggyőződött Mór alázatos lelkületéről, aki ebben az időben pannonhalmi apát volt. Röviddel az eset után István király pécsi püspökké nevezte ki.

PANNONHALMA

Mint a tenger idő, mely hullámot vetett,
Fodrozódnak elő kéklő dombok, hegyek.
Egybekapcsolódik évmilliók titka,
S amely hitet őriz, a kolostor-szikla.

A lélek galambja, rebbenő reménység,
Dúló harcok között őrizted a békét.
Jövendőnek írva tiszta szellem-arcát,
Arany kódex csillan, bujdosó magyarság.

Falaid között lelt végső menedéket
S melyet befogadtál, az a szellem éltet.
S ha a lélek tüze lobog fel a vártán
Nem ronthatja semmi, s elfut a tatár kán.

Ezer templom épül zengő templomodban:
Ezer nyíló lélek harang-szava dobban.
Terem a hegyoldal szőlő-venyigéket,
Gyümölcsébe oltva a krisztusi élet.

Kozma László

„Sokan elhallgattak már. De Molnár Albert még mindig énekelte a szadokat. Mint a lőtt lábú madár, amely nem képes leszállni, örök időkre csapkodó szállongásra ítélten hallatja sebesült hangját a magasban, Istent kiáltva, hol szelíden, hol panaszharagosan szölongatva s némelykor épp álmából ébresztve a hatalmas szellemet. Hová tűnt el vajon az a lőtt lábú madár a kicsi tó fölött?”

Sütő András: Engedjétek hozzám jönni a szavakat

ZSOLTÁR SZÜRKÜLETBEN (részlet)

Kiejtelek, s a porban összetörsz.
Kimondalak és elgurulsz a fűben.
Vad fák takarnak, álmos tengerek
e fegyverek közt baktató időben.

Nem írtam rólad verset. Csak veled,
csupán veled dadogtam el, hogy élek!
Most állok bambán, mint a kisgyerek
s nézem hullámzó, érett szenvedésed.

Azért születtem, hogy tízmillió
szegény helyett, nyelvem földjébe vetve,
kaszáik alá sárguljon erőd
és így lehess a dolgaik követe:

a láncrafűzött csend, a nádasok,
tatár égette kazlak hírvivője,
ki bújjik, hogyha kell, de átvezet
- a lép között - a megtartó időbe.

Vadkörték-nyelve, út szélére tett
mindenki-kincse, mely alá lerogyhat
a hét-határból tántorgó világ,
te védő árnya minden elhagyottnak.

Október-nyelve, mennyi szenvedés
és mennyi ábránd elfutó reménye!
S veled ülünk ki most is még az ég
s a sajgó Isten üszkös sebhelyére.

Kimondalak s lábamnál összetörsz.
Kiejtelek és szétgurulsz a fű közli.
Szokatgatom magányos napjaim
ez ellenünkre burjánzó időkhöz.

S oktatgatom az együgyű halált,
tanítom rád e végső szürkületben,
vadkörték-nyelve, őszi siratás,
te társtalan, te elfeledhetetlen.

Fáy Ferenc

Október 26.

A FÖLTÁMADT ÉLETKEDV

„Föltámadt az életkedv Izraelben” (Bírák 5,2) A bibliatudósok szerint Debóra győzelmi éneke a Bibliának ahhoz az „őskövületéhez” tartozik, amely már akkor megformálódott, amikor még nem volt „írásbeliség”. Amikor szájról szájra szálltak az Igék, és köztük a hősi énekek is. Merész az új magyar fordítás, de a Szentlélek jó illatát érzem rajta. És nem utolsósorban: keresve sem találunk időszerűbb Igét, amivel jobban meg lehetne szólítani egész népünket, és bizony azon belül a hívő népet is.

Gyönyörű ez a kifejezés: Föltámadt az életkedv. Akkor ragyog fel igazán eme összetett szó fénye, ha szembeállítjuk vele az ellentétét: életuntság, keserű örömtelenség, lázadás. Sajnálatos módon nem is hangoznak tanítások a prédikációkban az életkedvről. Az átlagos „üzenet” így hangzik: nehéz az élet, türelemmel kell hordoznunk a reánk tett keresztet. Ne lázadozzunk, ne követelőzzünk, a bukott ember kegyelemből él. Ez mind igaz, de ennél sokkal több az élet, gazdagabb a szolgálat. Kétségtelen: vannak idegen felekezetek, ahol betegesen hajszolják, erőltetik az örömet, a nevetést. De ez a torzulás nem vigasztalhat minket akkor, amikor nálunk már „pogányul” hangzik az életöröm, az életkedv szó.

Farkas József

AKARSZ-E FÉNYT?

Homály. A bimbós sombokor
ködpermetegben ázik.
Hozok egy ágat, vízbe tedd,
vázádban kivirágzik.

Pár nap s kibontja szirmait,
mintha kénlánggal égne.
S a verandán szétsugaraz
a tavasz szökecsége.

Áprily Lajos

Október 27.

A REFORMÁCIÓ

„Hogy a reformáció nálunk létszükségletet elégített ki, ez abból is látszik, hogy a magyarság a XVI. század végére több mint 90 százalékáig protestáns lett. Még a XVII. századi, állami segítséggel folytatott ellenreformációt is, bár szenvedések árán, kibírta. Mindez olyan erős nyomot hagyott a magyar szellemi életben, amit az utóbbi évtizedek tervszerű egyházellenessége sem bírt kiirtani. Egy nép nem a veszített háborúba, sem a feldarabolásba és szétzóródásba hal bele, hanem abba, ha küldetéstudatát és ezzel léte értelmét is elveszíti.”

Török István: A nemzeti küldetéstudat

CSODÁKRA EMLÉKEZNI JÓ!

Határkőnél hittel megállni,
határköveknél visszanézni,
hálás szívvel múltat idézni:
csodákra emlékezni jó!

Határköveknél hálát adni,
és hallelujás köszönetben
mérégetni, mi mérhetetlen:
csodákra emlékezni jó!

Meglátni, hogy minden utunkat
hű és hatalmas kéz vezette,
javunkra szolgált minden tette:
csodákra emlékezni jó!

Messzi évekre visszanézni,
és számbavenni ezer áldást,
erőt, kegyelmet, megbocsátást:
csodákra emlékezni jó!

Látni, hogy át viharon, vészen
hű Mesterünk hogyan segített,
éjekre fényt hogyan derített:
csodákra emlékezni jó!

Hallelujás hálaadással
leborulni egy határköre,
s elindulni hittel előre:
amerre hív az égi szó.

Turmezei Erzsébet

Október 28.

A FORDÍTÓ

Károli Gáspár emlékezetének

Alkotni könnyebb: a szellem szabad,
A képzelet csaponghat szerteszét,
Belekaphat a felhők üstökébe,
Felszánthatja a tenger fenekét,
Virágmaggal eget-földet bevethet,
Törvénné teheti a játszi kedvet,
Zászlóvá a szeszélyt, mely lengve lázad,
S vakmerőn méri Istenhez magát...
Az alkotás jaj, kísértetbe is visz.
A fordítás, fordítás - alázat.
Fordítani annyit tesz, mint meghajolni,
Fordítani annyit tesz, mint kötvé lenni,
Valaki mást, nagyobbát átkarolva,
Félig őt vinni, félig vele menni.
Az, kinek szellemét ma körülálljuk,
A Legnagyobb fordítója volt,
A Kijelentés ősbetűire
Alázatos nagy gonddal ráhajolt.
Látom: előtte türelem-szövétnék,
Körül a munka nehéz árnyai:
Az Igének keres magyar ígéket.
Látom, hogy küzd: az érdes szittya nyelv
Megcsendíti-e Isten szép szavát?
És látom: győz, érdes beszédinek
Szálló századok adnak patinát.
Ő be nagyon kötve van Jézusához,
Félig ő viszi, félig Jézus őt,
Mígnem Vízolyban végül megpihennek,
Együtt érve el egy honi tetőt.
Amíg mennek, a kemény fordítónak
Tán verejtéke, tán vére is hull,
De türelmén és alázatán által
Az örök Isten beszél - magyarul.

Reményik Sándor

Október 29.

LUTHER ÉS ERASMUS

A 16. század elején Luther Márton robbantotta ki a reformációt. Igen ám, de Luthernek volt egy kortársa, akit méltatlanul felejt el a történelem, és bizonyára nem véletlen, hogy a protestánsok is mindezekig elfelejtkeztek róla. Volt egy nagy tudós -Luther kortársa, és egész Európára óriási hatása volt. Így nevezi a történelem: Rotterdami Erasmus. Erasmus egyidőben munkálkodott Lutherrel, ismerték egymást, olvasták egymás könyveit, de nem fogadták el egymást. Hol volt a feszültség Erasmus és Luther között? Mindkettő vallotta, hogy „megromlott az egyház, reformációra van szükség!” De hogyan történjen meg ez? Luther ezt mondta: „Menjünk vissza Istenhez! Az Isten nem olyan, mint az egyház tanítja! A kegyelmes Istent találjuk meg!” Erasmusnak az volt a mondanivalója, hogy menjünk vissza az emberhez is! Az ember nem olyan, mint amilyennek az egyház tanítja!” Megjelent két tanítás.

Nagyon megrendítő - sajnos, hogy ezt nem tárgyalja az egyháztörténelem. Mind a kettő Európa-szerte ismert ember volt; és a történelem ironiája, hogy Erasmus adta ki először tudományosan az Újszövetség görög szövegét, kritikai megjegyzésekkel; és Luther ennek ismeretében fordította németre az Újszövetséget! Tehát akarva, akaratlanul összepréselte őket a történelem, és mégis elszakadtak egymástól. El kellett múlnia majdnem négyszáz esztendőnek, amíg a kereszténység ráeszmélt arra, hogy ezek nem „vagy-vagy”-ok: vagy Erasmusnak van igaza, vagy Luthernek? Ők egyazon igazságnak a két oldalát találták meg. Kezdi megérteni a kereszténység, hogy mind a kettőnek igaza volt.

Farkas József

ÚTMUTATÓ

Aki az utat végigjárta,
vajon hány hajszállal nagyobb
annál, aki helyét megállva
számára utat mutatott.

Horváth Imre

Október 30.

AZ EGYHÁZNAK MINDIG MEG KELL ÚJULNI

A reformáció óta szinte közmondássá lett ez a megállapítás: ecclesia semper reformari debet, vagyis az egyháznak szüntelenül meg kell újulni. Persze hozzá kell tenni, hogy meg is lehet újulni. Jézus nemcsak azt mondta: újjá kell születnetek, de azt is hozzátette: a Lélek itt van és ezért lehet újjászületni. Bár ez mindig ajándék, mert az egyház nem rendelkezik a Lélekkel: fú ahova akar, mint a szél. Ezért ez a megújulás, újjászületés, megelevenedés magának a kegyelemnek a műve. Luther sem tudta elérni magától: gyöttrődött és szenvedett, és nem tudott rajta segíteni a szerzetesrend, sem ő maga, pedig minden alantas munkát vállalt, hogy ezeken keresztül az Istennel való békességet megszerezze és átélje. Nem sikerült. De egyszer csak úgy magától, ahogyan Reményik Sándor írja a Kegyelem című versben, megnyílt az ég előtte, és szeméről lehulltak a pikkelyek. Hogyan történt? Az Írás egyik igéje feltárult előtte. Az ami eddig csak betű volt most Lélek lett. Az ember hit által igazul meg a törvény cselekedetei nélkül. Vagyis az Írás a Lélek által beszélni kezdett. A megújulás két forrása az Ige és a Lélek. A Szentlélek lehelete által az Írás tiika kinyílik és beszélni kezd nem sejtett életlehetőségekről. Luthernek ez az új életlehetőség a hit volt. Nem emberi eredményekkel vagy tettekkel, hanem Krisztus isteni ajándékainak az elfogadásával, üres kezünk odanyújtásával, lelki szegénységünk elfogadásával történik meg a csoda. Boldogok a lelki szegények, mert övék az Isten országa. És az akit hit által befogadunk: egyedül csak Krisztus. Semmi mást és senki mást nem kell és nem lehet mellé tenni, mert isteni műve éppen akkor lesz hatékony, ha ő az Egyetlen marad számunkra. (Benne ad Isten mindent, ugyanannyira, hogy Isten Jézus Krisztus nélkül számunkra koldusszegény (Méliusz). Vagy ahogyan Luther mondta: Benne Isten a mi megváltásunkért mindent kiráz magából, és semmit vissza nem tart). Íme, ahogyan a megújulás útján most végigmentünk minden erőltetés nélkül a reformáció négy igazsága ragyogott fel: egyedül kegyelemből, egyedül az Írás által, egyedül hit által, egyedül Krisztusban van üdvösségünk és megújulásunk.

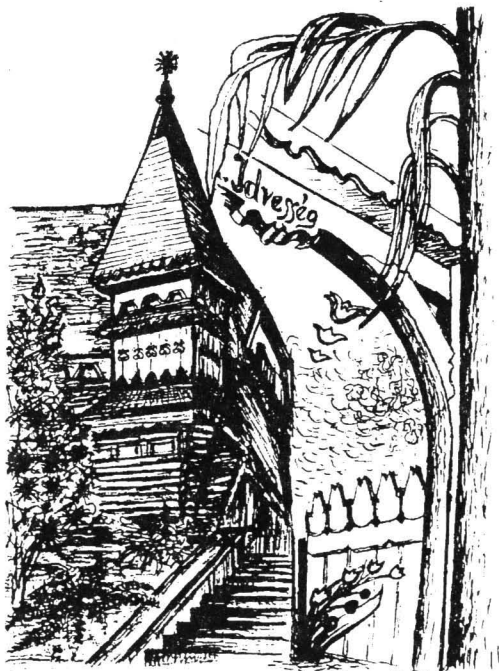
(Boldog örömmel mondhatjuk el, hogy a megújulásnak ezt az útját a II. Valikáni Zsinaton a nagyobbik testvér, a római katolikus egyház is éppen így megvallotta. Közös kincsünk az egyháznak ez a négy pillére, melyre az egyház jelene és jövője felépül.)

Szathmáry Sándor

NOVEMBER

HALOTTAK NAPJA, ADVENT

„...mert én élek, és ti is élni fogtok”
(Jn 14,19)

Miskolc-Tetemvár

MINDENSZENTEK ÜNNEPE

Keresztény tanítás a szentek egyessége. Mindenszentek napja mindazon megdicsőült lelkek ünnepe, akikről megszámlálhatatlan sokaságuk miatt a kalendárium külön-külön, név szerint nem emlékezik meg. Amint a Jelenések könyve írja: Ezután sereget láttam, hogy meg sem lehetett számlálni, minden nemzetből, törzsből, népből és nyelvből. Ott álltak a trón és a Bárány színe előtt, fehér ruhába öltözve, kezükben pálmaágakkal. Nagy szóval kiáltották: „Üdv Istenünknek, aki a trónon ül, és a Báránynak!” Ha az ünnep tartalmát, a megdicsőültek közösségét tekintjük, már nem is tűnik olyan távolinak a református és a katolikus gondolkodás.

JÉZUS - IMA

Ilyenkor október-novemberben, amikor elbukott szabadságharcaink hőseire és családjaink halottaira emlékezünk, legjobb a Jézus-ima. Szavanként átgondolva, egészben átélve, reggel és este, ülve és menet közben: Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek! Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek! Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek! Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek! Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek! Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek! Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek! Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek!

Czakó Gábor

November 1.

FORRADALOM

A történelemben egymást érik a fordulatok és a forradalmak - mert egy sem teljes, egy sem maradandó. A Húsvét, a Föltámadás volt az egyedüli és valóságos forradalom. Azért, mert nem a fölszín, a gazdasági vagy uralmi problémák ellen irányult, hanem mindezek gyökere, oka és forrása, a bűn ellen. Jézus pörében és kínhalálában magára vette a legförtelmesebb bűnöket, ártatlan béketűrésében elemésztette őket, és harmadnapra legyőzte a bűn fiát, a halált. Tudjuk, az ember igazi gondja a halál, az öröklétért adná a leggazdagabb diktátor is pénzét-hatalmát, mégis a múlandóért küzdünk-zendülünk. Vakok volnánk? Vagy mostantól másként lesz?

Czakó Gábor

HAZÁNK

Hazánk, csak egy van: ahol bölcsőnk ringott.
Ahol jóanyánk volt a fénylő kikelet.
Ahol apánknak kezébe fogózza
mértük ki magunknak az első lépteket.

Hazánk csak egy van: ahol úgy érezzük,
értünk zöldell a fű és csillagos az ég.
Ahol korhadó sírkeresztek jelzik,
hogy áldozatokból sohasem volt elég.

Hazánk csak egy van: hol békés az alkony,
és virágzó fák közt a Nap elénk szalad.
Ahol először rebegtük: szeretlek...
és nyelvén dalolni mindenkinek szabad.

Erőss Attila

November 2.

TÖBB ÚT, EGY KEGYELEM

Egymást kiegészítő két tételbe lehet összefoglalni az evangélium igazságát. Az egyik: bűnbánaton át vezet az út a kegyelemhez. A másik: kegyelmen át vezet az út bűnbánathoz. Bőven találunk példákat a Bibliában mindkét tétel bizonyítására. A másodikat háttérbe szorítja az igehirdetők többsége. „Bánd meg bűneidet, térj meg, s akkor megkapod bűneid bocsálatát!” Ehhez a gyakorlathoz nem szabad egy újjal sem hozzányúlni, de mindenképpen ki kell egészíteni a másik evangéliumi üzenettel. Lássuk a példákat!

A „Megelőző” kegyelem leghatalmasabb példája Pál apostol megtérése. Hol volt a damaszkuszi úton a bűnbánat? Az ellenkezőjével volt tele Saul -Pál szíve, amikor valósággal „lerohanta” a kegyelem. Később született a vallomás: „A bűnösök közül az első én vagyok” (1Tim 1,15). Ezen az úton lett apostollá Péter is. Lukács változata szerint egy egész éjszakán át tartó meddő fáradozás után következett a csodálatos halfogás. Itt is kegyelmes csoda volt az első és utána következett Péter összetörése: „Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok” (Lukács 5). Zákeus is először a kegyelmet élte át a Jézussal való asztalközösségben, s utána következett a megtérés. Az a nagyobb evangélium, hogy Isten keresi az embert, nem az ember keresi az Istent. De bőven sorakoznak arra is példák, hogy a bűnbánatra következik a kegyelem. Felülmúlhatatlan itt a tékozló fiú története. Haza kellett mennie -megváltozott szívvel-, hogy átélhesse az atya szeretetében a kegyelmet. A bűnös nő könnyeivel öntözte Jézus lábát, s erre hangzott a feloldozó kegyelem: „Megbocsáttattak a te bűneid!” (Luk 7). Egyik kegyelem sem kisebb a másiknál. Az a fontos, hogy ne csináljunk merev dogmát Isten üdvözítő munkájának mikéntjéből.

Farkas József

Itt az idő, hogy a Lélek vezessen
s azt tegyük, mit az Úr ma ránk kiró:
nékünk kell újjászületnünk, úgy lesz csak
majd református reformáció!

Bódás János

November 3.

**VERSEKBEN FELCSILLANÓ REMÉNYSÉG:
HALOTTAK NAPJÁRA**

Adj, Istenem bölcsességet,
vágyaimnak csendességet,
illedelmes öregséget,
s könnyű véget, könnyű véget.

Áprily Lajos: Imádság

De nem bírom már sokáig.
Jézus, szívem csendet áhít!
Add, ha visznek haldokolva:
mennybe jussak, ne pokolba.
Ki latornál voltál ügyvéd,
pereld ki a lelkem üdvét!

Mécs László: Mennybe jussak

„Az olyan emberekkel, akiknek tulajdon énjük is a terhükre van, nem szabad halhatatlanságról beszélni.”

Eugen Gürster

SÍRKŐRE
(részlet)

Voltam kiáltás, elkapott a szél,
De aki kiáltott, az él!
Völgy csipkebokra már hiába száraz,
Az Úr lángolt ott, mindig oltár már az!

Ha van füled, halld hangtalan beszédem;
Mindegy, mi voltam: voltam az ami,
Egy hang voltam az Isten énekében
És kár lett volna el nem hangzani.

Nagy Zoltán

November 4.

Imre herceg
SZENT IMRE HIMNUSZ

Reménnyel az ország, tiszta hittel várta,
Véle folytatódjék István királysága.
Térdre hullott Imre, és lelkét kitárta,
Hozzád szállt imája:

Tőled van, Isten, királyok hatalma,
Krisztus feléd fordul nemzetek bizalma,
Adj olyan hatalmat, vezetni a népem,
Hogy tehozzád térjen.

Add, Uram Isten, bár életem árán,
Kereszt uralkodjék magyarok hazáján.
Terjeszd ki e földre megváltó kegyelmed,
Néped fölemeljed.

Bakony erdejében foháskodik Gellért:
Érleld meg e földön szőlődnek gerezdjét.
Amely tested rejti, áldozati ostya,
Megváltásunk hozza.

Veszprém városában Gizella királyné,
Szíve dobbanása rebbenő madaré.
Templomi palástba hímzi arany álmát:
Boldog Magyarország fényes ragyogását.

Hallgasd meg kérését, ki messziről tért meg,
Hazajöttem ide, óvjad ezt a népet,
Ne hagyja el béke, bőség és szerencse,
Jövő dicsőségre a fiam vezesse.

Túl emberi terven szándéka Istennek
Más utat készít hívének, a szentnek.
Földi hiúságot aki megvetette,
Magához emelte.

Így teljesült be imádságod végleg:
Szent Imre herceg, vezetheted néped.
Nyertél az Úrtól nem romló hatalmat,
Hitünk hogy megtartsad.

Kozma László

November 5.

1956. november 7-én az orosz tankokkal vívott harcban esett el Gérecz Attila költő. Börtönéből a forradalom szabadította ki, ő rögtön a barikádra ment. Élete szinte jelképe a korszak kegyetlenségének: hazaárulás vádjával ítélték el, négyezer temették újra, míg végső nyughelyére kerülhetett.

KARÁCSONYI ÉNEK A BÖRTÖNBEN

Fia képe előtt leboruló asszony,
Drága vonásain torzul a fájdalom.
Könnybefúlt hangjában mély kínok zihálnak.
- Hallod, Názáreti?
Segítsd az anyánkat!

Nedves zárkák alján összeroskadt árnyak.
Fásult, néma vággyal szent csodára várnak.
Vasrácsokon átal halvány fényre néznek.
- Hallod, Názáreti?
Peregnek az évek...

Tágult pupillákon tébolyult kín lángja.
Négy zokogva készül a mártírhálálra.
Torkához kap, s felsír álmában a gyermek:
- Hallod, Názáreti?
„Apámat ne engedd!”

Túl a szitok zaján felcsendül az ének.
Zúg, dagad, hömpölyög, felujjong a lélek.
Megrendül a börtön, recsegnek a záruk,
Rab torkok harsogják szerte a világnak:
Dicsőség Istennek, békeesség a népnek:
- Hallod, Názáreti?
Hozzád száll az ének.

November 6.

1956. NOVEMBER 7.

(Gérecz Attilához)

Ki kezet nyújtott a halálnak
Jól van, öreg, most indulunk!
Úgy, hogy a halál belesápadt
S elrántotta a puskatust
A fegyvert, amely célba vette
S befogta már a gömbkeresztbe.

A lövés házfalba csapódott
De a fiú csak nevetett.
Arcáról törölt pirosló port
Mellyel véreztek a kövek.
A lánctalp lángolva csikorgott
S ő új palackot készített.

Mi van, öreg, hát beijedtél?
Halálnak hetykén odaint.
Száll kezéből Molotov-koktél
S egy lövés célt téveszt megint.
De komorabb az arc, a csont-él
Ahogy a fiúra tekint.

Mint szörnyetegek, ősi csorda
Dübörög újabb tankcsapat.
A géppuskájuk egyre szórja
A halált termő magvakat.
A torony fordul: ölni, ölni!
Ágyú dördül, mely messze hord
De az sem tudta letörölni
Ajkáról a végső mosolyt.

Mert akit négyszer eltemettek
Ezerszer új életre kél.
Virágzik fáin a tereknek
Füttös szelekben ő kísér.
Kék pillantással néz szemedbe
S a némasága megítél.

Kozma László

ÍGY BOCSKOROSAN

Így bocskorosan úgy-e megnevettek,
hogy márványt törni hegynek indulok?
A számon pimasz mosolygás a jelszó,
fütytyöm csibészes: én is feljutok!

Nincs tömölt zsákom s hegemászó botom,
segítő kezet tán egy lárs sem ad,
de vihart-oldó déli szél kölyök-
fejemre borzol lágy barackokat!

S a hegytetőn majd minden mezt lehántva,
én is kacagva szélnek öltözök,
karjukra fűznek mind a fénynyalábok
s eltáncolunk a fejetek fölött!

Így bocskorosan úgy-e megnevettek,
hogy márványt törni hegynek indulok?
A számon pimasz mosolygás a jelszó,
fütytyöm csibészes: én is feljutok!

Gérecz Attila

HÍREK

Elvennék
talpam alól a földet,
fejem felől a levegőget,
szívemből a reménységet.

Hiába.
A föld, ha nem nekem terem,
akkor is megágyaz.
Ellenőrizhetik a légteret,
a magasságot sosem.
Reménységem pedig minden reggel
belőled sarjad újra,
Örökkévaló.

Miklya Zsolt

November 8.

Az első üzenet így szól: „Akik pedig befogadták őt”, azoknak nyitja meg magát. Ez a befogadás részünkről vele szemben jelenti a szelídséget, a szeretetet, az átadást. Hasonlatként lehetne az anyaméhet említeni, mely a születendő új életnek helyet ad, befogadja.

Szathmáry Sándor

SZERETLEK

Szeretlek,
mert sikoltnom kell, és visszhangra vágyom;
mert sápadt hangom mosolygássá
aranylik éjjel a szádon.

Szeretlek,
mert káromlásos, sajtó Istenhitem
hajnállá szépül, szivárványa
törik meg könnyeiden.

Szeretlek,
mert pogány gúnyom tiport minden csodán,
s te szád égő kelyhével nyújtod
legfájóbb Úrvacsorám.

Szeretlek,
mert szemed kékjét szívemig ölelted,
mert feloldoztál, s elképzeltem
a lelkem és a lelked...

Szeretlek,
mert ember vagyok, fázékony, bús, gyáva,
mert betakarsz, s mert emlékeztetsz
egy szelíd elmúlásra.

Gérecz Attila

HALOTTAK NAPJA

Mi a halál? Éli, Éli lamma sabaktani! Magány. Isten elengedi kezünket egy pillanatra. Egyetlen lépésnyi időre, mint amikor a kisfiaddal sétálsz, és a fiatal platánt kikerülve elengeditek egymás kezét, hogy utána újra összefogózzatok. Így az élet: Isten fogja a kezünket. Állandóan fogja, gyöngéden, erősen. Veletek vagyok mindennap. Az Ő szakadatlan jelenléte, itt-léte, szüntelen köröttünk-léte, hogy Jahve, hogy Ő a teljes, mindent kitöltő létezés, ez teszi lehetővé az életet. És amikor egy pillanatra elengedi a kezünket, utána, ott, túl, újra az Ő gyönyörű tenyerében leszünk.

Czakó Gábor

VÉGRENDELET

A világot úgyis ki kell bírni.
Ne engedd a virágokat sírni.

Ne engedd a madarakat félni,
a hűséget hóban elvetélni,

az álmokat este megalázni,
almafákat áprilisban fázni,

a perceket ne engedd megállni,
ablakokat örökre bezárni,

csillagfényű éjszakákra löni,
ösvényeket indákkal benőni.

Ameddig a vállad íve bírja,
vigyázz minden virágtalan sírra,

vigyázz minden társtalan magányra,
fűstre, fényre, ember-glóriára.

Aki árva arccal sír az égre,
takarj szelíd álmot a szemére.

Tanulj könnyet, sebet, jajt szeretni:
valakinek embernek kell lenni.

Bényei József

November 10.

„HA CSAK EBBEN AZ ÉLETBEN REMÉNYKEDÜNK”

Tisztázni kell a „csak” szó jelentését. „Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk” (1Kor 15,19). Ha összefüggésében olvassuk ezt az Igét, világosan kitűnik, hogy nagy evangéliumot fogalmazott meg az apostol. Van folytatás, van feltámadás, van örök üdvösség - ez az igazi mondanivaló. Ezt a nagy evangéliumot teszi még ragyogóbbá azzal, hogy szembeállítja az időben zajlót az örökkévalóval. Itt hangzik el a „csak” szó. Amikor kimondjuk ezt a szót, tudatosítanunk kell azt, hogy a szavaknak „udvaruk”, jelentéstartományuk és hangulatuk van. A „csak” szónak lefelé minősítő zöngéje van. Csak ennyi? Az apostol is tudja ezt, és ezzel együtt tudatosan építi be a szót fölfelé ívelő gondolatmenetébe. Ő jól érti a szót, de mi gyakran félremagyarázzuk. Részint saját keserű tapasztalataink alapján, részint léves vallásos tanítások nyomán úgy gondolkodunk a földi életről, hogy az „csak” siralomház, csak büntanya, csak káprázat. Nem itt van az igazi hazánk. Ez mind igaz is lehet, de nem változtat azon, hogy nem az anyalok közé, hanem éppen ide küldött minket az Isten. Feladatokat bízott ránk, felelősséget ruházott ránk. És a hívő ember nagyszerű élménye, hogy amikor elfogadja küldetését, tisztul a látása, és fölfedezi, hogy nem csak bukott ez a világ. Bukott és megváltozott a világ. Átfénylik bukottságán is a teremtés eredendő szépsége. Rend, szépség, szeretet, jóság is van ebben a világban. A Teremtő Lélek rejtett dimenziói is fölfedezhetők benne. Maga az anyag is több, mint „csak” anyag.

Farkas József

HA...

Ha azt mondhatom, mindent odaadtam,
s már semmim sem lesz, csak ez a tudat
magamtól is, Teérted elszakadtam
add meg irgalmadat!

Dávid Rózsája, Napkeleti Rózsa
imádkozz értem, hogy ez így legyen.
Ha eljön majd a legutolsó óra
oldozzon föl a kegyelem.

Sietka Éva

November 11.

KÖDÖS ÉVSZAK ELŐTT

Most gyűjtsd a fényt. Magas hegyekre menj,
ahol kékebb és ragyogóbb a menny.

A lelkedet csűr-szélességre tárd
és kéve-számra szedd a napsugárt.

Azt is, amit a nap búcsúzva ont,
ha arany küllőt vet a horizont,

s ott is, hol késő délutánokon
még megragyog fémsárga lombokon.

Sietni kell. Egy nap leszáll a köd
és szűkre fogja szemhatár-köröd

S egy éj is jön, mely csillagfényt sem ad,
s évmilliókig nem lesz sugarad.

Áprily Lajos

A BETEG TEST ÉS ÉN

Láztól hevült
mellemre ült:
békülj ki vélem
nagylegény.
El nem küldhetlek,
mondtam én.

Nem küldhetsz,
s úgysem hagylak el,
csak ajtódig
kísérlek el.
Addig!! Kísérhetsz,
mondtam én.

Kovács Tibor

November 12.

A katolikus egyház több magyar szentet és boldogot ünnepel ezen a napon, akik életük példájával, tetteikkel, tanításukkal szolgálták nemzetüket. Boldog Özséb a tatár pusztítás után segítette az ország lelki megújulását. Nevéhez fűződik az egyetlen magyar eredetű szerzetesrend, a pálosok alapítása. Ez a rend a vallás, művelődés területén játszott nagy szerepet nemcsak hazánk, hanem a szomszédos népek kultúrájának történetében is. Boldog Özséb-re újabban január 20-án emlékezik a katolikus egyház.

BOLDOG ÖZSÉB LÁTOMÁSA

Feldúlva az ország
Tatártól kifosztva
Küldd el, Uram Isten,
Aki vigaszt hozna.

Ne hagyj: martalócként
Testvéreire törjön.
Jöjjön el a békéd
Végre magyar földön.

Vitézek kezében
Kicsorbult a fegyver.
Jöjj el, szelíd Krisztus,
Immár kereszteddel.

Sóhajnyi imádság
Szótalan esengve...
Szélben zúg az erdő,
Pilis rengetegje.

Gyúlnak lelkek itt-ott,
Pislákoló mécsek.
Ne hagyjad elveszni
Mária, a néped.

Ezernyi láng-bimbó
Hull a levelekre,
Közös ragyogássá
Fonódjanak egybe.

Tűzzé: az országot
Lélekből teremtsé -
S fénylőn kivirágzott
A pálosok rendje.

Kozma László

November 13.

A CSAVARGÓ A HALÁLRA GONDOL

Uram, a tél bevert a templomodba.
Álltam vaspántos portádon belül
s ámulva néztem botra-font kezemre
sugárban omló fényességedet.
Térdelt a nép, én álltam egyedül,
úgy hallgattam, amit beszélt papod:
„Ez világot szívekben megutáljad
és úgy menj ki belőle meztelen-„

Uram, te ezt így nem akarhatod.

Tudom, hogy földed nagy területéből
egyetlen barlangod jutott nekem,
s megreng az is, ha viharod zenéje
végigrobajlik fenn a tölgyeken.
De ha tavaszod jó, enyém az erdő,
és jó hozzám az erdő: ennem ad,
rigószavaddal kelt a kora-reggel
s odvamba surran este sűnfiad.
Gazdám, a nyár, az ősszel hullt levéllel
új őszig minden gondot eltemet:
mezítláb járom harmatos meződet
s verőfényed fűröszi mellemet.
S ha kóborolni küld a nyugtalanság
s nótázva fut mellettem patakod,
kurjantással köszöntöm kék lakásod,
s füttyörésem s Uram, te hallgatod.
Zöld asztalomon vadgyümölcs az étel,
otthon-kínáló tűz nem int felém,
de mondd, volt-e valaha szép világod
valakié úgy, ahogy az enyém?

Ha menni kell, vállamról rongy-ruhámat
egy rándítással elhullathatom,
saruim szíja sem marad velem.
Uram, utálni nem tudom világod,
de indulhatok, amikor kívánod,
ígéd szerint: egészen meztelen.

Áprily Lajos

November 14.

MENEDÉK

Meghalni menj haza végleg,
sehol sincs jobb menedéked.
Az a kétölnyi meleg otthon
készül, hogy befogadjon.

Ott pihen édesanyád is,
fölötte fénylik a nárcisz,
fejednek csont-karja párna:
várhatsz a feltámadásra.

Templomod harangja hívja:
fél falu néz majd a sírba,
kántálják hosszan a vének:
szívedre száll az az ének -

Tebenned bízunk - a dallam
ott kereng égi pitarban,
kopogtat, kéri a mennyet,
legyen hol végleg pihenned.

Bényei József

LESZ TALPALATNYI BOLYGÓ?

Ha erdők zöldjét és folyók ezüstjét
felfalta mind az ipari mocsok,
mert gyárok szennyét, mérges máglyafüstjét
bocsátják ránk szmokingos gyilkosok -

ha tályogokat csókol a mohó Nap
tikkadt bőrünkbe, s nem jut remegő
szarvasünőnek, kókadtszomjazónak
korty tiszta víz, korty tiszta levegő -

ha sírásók felforgatják a rendet,
mit természet és józan ész teremtet,
s elhalt a vers, a dal, minden, mi szép -

Uram, lesz-e az Űrben talpalatnyi
kisherceg-bolygó, hol meg tud ragadni
a hontalanná vált emberiség?

Jánosházy György

November 15.

ÚTRAVALÓ

A lélek,
mikor búcsúzva bontja szárnyait,
visz magával a földről valamit.

S ahogy azt a muzsikát hallgatom,
azt a keveset rendre hullatom.

Eszmét, melyet világra ő hozott,
virágot, melyet ő virágoztatott.

Az a zene csak vallatja velem:
Süket sor... nem merem... ezt sem merem.

Én Istenem, én mit vigyek neked?
Nem vihetek én mást, csak verseket.

S amikor, Uram, hozzád érkezem,
könnyű kezem miatt szégyenkezem.

Kiválasztok pár útamra valót,
a többinél tisztábban dalolót.

A választottakból csak egy maradt,
az, melyben elfogtam egy sugarad.

S ahol ösvénnyel vár az égi rét,
zenét hallok majd, félséges zenét.

Az, amelyikben elmondtam neked,
hogyan szerettem drága földedet.

Barátom, aki már előre ment,
azt a zenét rég hallja odafent.

S szólok: Csak ennyit hoztam. Ó, Uram,
ne ítélj meg nagyon szigorúan.

Áprily Lajos

FÁK

Milyen szelídek ősszel a fák! A diófa, aki már az összes levelét elhullatta, csak dióhajakat és fekete varjakat lenget, az égővöröset játszó cseresznyefa és a helyke kis barack; az ő szívalakú levelei fönt még egészen zöldek. Ő még kamasz, a diófa öreg, a keserves, meggörnyedt mandula még vénebb a kopár csontágaival, de bíznak Istenben. Nyugodtak. Most meghalnak, de a tél nem halál. Nincs már halál: Isten tavaszt ígért, és Ő megtartja szavát.

Czakó Gábor

November 16.

MEGBÉKÉLÉS

Már kis széken szeretek ülni,
A földhöz közelebb kerülni,
Csontomat porrá őrölő porhoz,
közel a földhöz, a síromhoz...

Énnékem álom, terv már nem kell,
Trón helyett megnyugtató kis szék kell,
Kis szék, hogy magam összehúzzam,
S megbékéljek az égi Úrban...

Sértő Kálmán

ESTI IMA

Ne fájjon a lelkem,
Ne fájjon a testem,
Legyen, ki felemel,
Amikor elestem.
Amit méznek érzek,
Epévé ne váljak,
Kövessen a béke
Mint jóságos árnyék.
S ha majd jó a halál,
Szóljon hozzám szépen,
S ne a hátán vigyen,
Hanem az ölében.

Falu Tamás

FÉLELMEK

A kisgyermek és az öregedő ember félelmei a legfélelmesebbek. Az öregedő embernek tapasztalnia kell, hogy a „sikernek és nem a sikerült életnek” van manapság becsülete. A teljesítménynek és nem a tapasztalatnak, hiszen ez utóbbi a mikroprocesszorok gyorsan fejlődő világában néhány év alatt érvényét veszti.

Méltán érezheti az öregedő ember, hogy felesleges s ez a halálvágy kezdete; a legtöbb nem is a haláltól fél, hanem a meghalás hogyanjától, az elkerített kórházi ágyak hörgő hangjaitól, a kiszolgáltatottságtól, a „halálon innen, életen túl” állapottól, a hiábavaló szenvedését meghosszabbító manipulációtól. Ezért menekül előre, a halál elől, olyan sok öregember a halálba - a világon nálunk a legtöbben -, ha szemernyi hite sincs.

Boldog öregedő az, aki sub specie aeternitatis és nem sub specie mortis, az örökkévalóság és nem a halál felől néz az életre, még a szenvedésre sem. Boldog homo christianus az, aki hiteles életével elpecsételt szavai által erre a látásra tudja elvezetni embertársait. Ha csak néhányat is.

Ám a végső dolgokkal ne várjunk a végsőig. Se az egyház, se a társadalom. Máris igencsak elkéstünk. Sok tennivalónk van még az öregedők védelmében és érdekében - lelki téren is.

Gyökössy Endre

LYUK

Gyermekkor álmok nélkül
ifjúkor vágyak nélkül
férfikor tettek nélkül
öregség vigasz nélkül.

Álmok gyermekkor nélkül
vágyak ifjúság nélkül
tettek férfikor nélkül
vigasz öregség nélkül.

Kuczka Péter

November 18.

SZENT ERZSÉBET LEGENDÁJA

Virágok közt akkor egy völgybe értél
Mely nem beszűkült: éppen hogy kitárult.
Ezer kehelybe kéklő, csöndes ég fért
S arany porzókon fényes napsugár gyúlt.
Harmat hullott hófehér falakra
S csengett, csengett egy kis templom harangja.

És elsimult, mint fűszálak a réten
Sok haragom, gyötrő szenvedélyem.
Vágyaimból nem maradt, csak ennyi:
Virággillat vagy harangszó lenni.
Sajgó szívvel a templomot kérdem:
- Mi a neved? S ő megcsillan szerényen.

- Felszenteltek Erzsébet nevére
Mert itt történt, hogy kenyeret osztott
S piros rózsá hajlott, mint a vére
Mert a kenyér a szívéből foszlott
Mikor felelt a feddő kérdésre
Mit rejtene, mit takar kőtenye.

Mert szétosztani számára tilos volt,
Vagyonát az utolsót is adni.
De felderült a téli táj, a hófolt
És rózsákkal kezdett sugarazni
Virággal, mely csak lélekből nyílhat
S mindent betölt a friss kenyérrillat.

Mert ez történt - sohasem gondolnád!
Kenyér-illatot ontottak a rózsák
És a bimbó, pirosuló, temérdek
Meghasadó haja a kenyérnek. -
Illatként szállt a harangszó a tájra
Zengett a völgy, Erzsébet csodája.

S akkor halkán fohászkodni kezdtem:
- Kenyérrillat, töltsd be a lelkem!
Mint Erzsébet, úgy adhassak én is
Mi átfut az emberek szívéen is
Felderíti elesettek sorsát,
Akár kenyér-illattal a rózsák.

Kozma László

A KENYÉR TITKA

A kenyér az Úrvacsorában és az Oltáriszentségben. A mindennapi kenyér, asztalunkon és az ökumenikus együtt-imádkozásban. Erzsébetet férje halála után igyekeztek eltüntetni a jótékonykodástól, hiszen mindenét széjjelosztotta. Egyszer a tilalom ellenére kosarában ismét kenyeret vitt a szegényeknek. Sőgora, Henrik látta zavarát, tudhatta, hogy ismét alamizsnát oszt. Erzsébet azonban nyugodtan átadta kosarát, melyben Henrik csak illatozó rózsákat talált. A legenda tartalma nem egyszerűen az, hogy Isten kimentette Erzsébetet kellemetlen helyzetéből. A dolgok lényege, a szeretet hatalma mutatkozott meg a kenyér átváltozásában, az a szándék vált tapinthatóvá, nyilvánvalóvá, mellyel Erzsébet a szegények, bajbajutottak felé fordult. Sokhelyütt él még az a szép szokás, hogy a kenyérre megszegése előtt keresztet vetnek - édesanyám is minden étkezéskor megtette ezt.

KÖZÖTTÜK ÜLT

Közöttük ült, az asztalfőn ragyogva
Istensége egészen fénybe vonta
A pillanatot nem értették mégsem.

.. Ezt tegyétek. És megszólalt akkor,
Mit lélek őriz, majd a mozdulatból
Megismerik a kenyértörésben.

Kozma László

November 20.

MINDEN ÖREG MORÓZUS

Sőt: összeférhetetlen. Ez volt eddig a közvélemény. Ma már tudott dolog, hogy közülük igen sokan jobban megértik unokáikat, mint azok szülei s az első és a harmadik generáció között igen gyakran mély kapcsolat alakul ki. Ki ne ismerne hívő öregeket, akik számára az öregedés Isten élet-elvonó kúrája s ezért nagylelkűbbek, nagyvonalúbbak, beleérzőképeesebbek, szenvedésre, lemondásra képesebbek, jobb humorúak, önmagukon is derülni tudóbbak sok fiatalnál. Mindenképpen alázatosabbak. Ők nem így védekeznek: én már ilyen vagyok, legfeljebb azt mondják - sajnos, még ilyen vagyok. Ezért készek a Jézus ajánlotta utolsó helyet elfoglalni. Ám ezek nemcsak megöregedtek, hanem bölcsőbbek is lettek. Kár, hogy a kettő nem jár mindig együtt.

Gyököcssy Endre

VÉKEN IS!

Érett az alma,
már leszakadna,
de én nem, mégsem
vágyom nyugalomba.

Csendül a csengő,
van még teendő,
amit elértem,
alig elegendő.

Túl már a távol -
tűnt ifjúságom,
mindig mindenben
csak előre vágyom!

Keresztury Dezső

November 21.

AZ ÖREGEDŐK „MÁR NEM MUNKAKÉPESEK”

Úgy tűnik, egyre több öregedő társadalom arra készül, hogy ezen a vonalon is rehabilitálja az időseket. (Hazánk lakosságának hovatovább már egynegyede nyugdíjas!)

A munkaerő s főként a képzett szakember hiánya is erre készteti a különböző társadalmakat. Erik Martin, genfi professzor a Lausannei Gerontológiai Társaság elnöke szerint a nyugdíjkorhatárt személyre szabottnak kellene meghatározni. - Az élet kontinuitás - mondja -, nem lehet egyik napról a másikra teljes életformát változtatni. Ez orvosi és pszichológiai képtelenség. Tudománytalan tévedés. Gazdaságilag pedig ember-, energia- és szellemi pazarlás.

Theodor Bovet, az azóta elhunyt neves zürichi pszichiáter szerint az idősebbek, sőt az idősek alkalmasabbak sokféle munkára, mint a fiatalok. Pontosságuk, precizitásra való törekvésük felülmúlja amazokét. Ez az igénybevétel „fitt” állapotban tartja őket, ami pszichoszociális segítség a számukra - ez viszont visszahat a társadalomra. Újrafoglalkoztatottságuk sok milliárddal növeli a nemzeti jövedelmet.

Így remélhető, hogy ha lassan is, de a régi előítéletek az öregedőkkel és öregekkel szemben eltűnnek; az új generáció velük türelmesebb és megértőbb lesz. Számukra fejezem be ezt az esszét H. Heine versével:

A hajad oly fekete
a ruhád oly fehér:
az ifjúság ígérete
az étellel felér.

Ó, csál az ember élete!
Ki tudja mi nem ér?
Ruhád is lesz még fekete,
hajad is lesz fehér.

Gyököcssy Endre

November 22.

HETVEN FELÉ

Hetven körül
Az ember a világi jónak
Kétszeresen örül.

Halk lesz a szó,
Kettős akkord bűg benne mégis,
A szomorú is meg a szép is:
Köszöntő is meg búcsúzó.

„Köszöntelek,
- Szólnék, - te szép világ, szeretlek”,
De a nehéz szók könnyekként peregnek:
„Isten veled, Isten veled!”

Hetven felé
Minduntalan búcsúzna már az ember,
És könnyeit szégyenlős szerelemmel
Szemérmes szókba rejténé.

De megered
A szó patakja s szétveti a mellet:
„Hívlak, szeretlek, kívánlak, ölellek,
Erdők, hegyek, virágok, emberek!”

Hetven körül
Az ember mindennek örül.

Hetven felé,
Mint felhőn át az esti napkorong,
Mindenfelé
Egy fényességes árny borong:
Az Istené.

Sík Sándor

KRISZTUS KIRÁLY ÜNNEPE

Szép jel és szép csillag... Ezen szavak a római katolikus Hozsanna énekeskönyv 43. számú énekéből valók. Amikor Isten a három Napkeleti Bölcsnek feltünteti a csillagot az égen, akkor nem valami romantikus kalandra akarja őket meghívni, hanem alkalmazkodik az emberhez, akinek egyik szokása, hogy szeret csillagot választani magának és szeretteinek... Isten tehát jelet ad a csillag által is létéről, emberszeretetéről! Most már csak az emberen múlik, hogy felismeri a jelekből Őt, vagy túllapoz, és megmarad kétségeiben és feltételezéseiben, vagyis továbbra is a maga és mások által létrehozott sötétségében... Aki bölcs, vagyis nemcsak az eszére, hanem a szívére is hallgat, harmóniába hozza tudását érzéseivel, az tud tájékozódni az isteni jelek világában, amint a Napkeleti Bölcsök is! Nekik a szép jel és szép csillag nem szavak, hanem követendő út volt! Nem semmibe, nem homályba, hanem személyhez vezető JEL, CSILLAG! Erről a személyről viszont tudták, hogy nem halandó földi ember, még akkor sem, ha halandó földi személyt mutat, hanem MAGA A MENNYEI KIRÁLY! A KIRÁLYOK KIRÁLYA ÉS AZ URALKODÓK URA! MI HOGY ÁLLUNK a jelek és a csillagok előtt... Felismertük-e már ezt a jelet és csillagot, mely a KIRÁLYOK KIRÁLYÁHOZ, AZ URALKODÓK URÁHOZ VEZET?

Lőrinczy Ferenc

Jézus a szívünk királya, nem csupán egy földdarabé. Azért lehetett király, mert szolgált, és éppen szolgálata által válhatott a királyunkká.

Michael Duffy L. C.

FÖLDRE SZÁLLOTT

Egy égi csillag földre szállott,
Betlehemben ragyogott fénye.
Hogy megválthassa a világot
Beöltözött por-szürkességbe.

Pásztorok imádták s királyok
Mert az győzött, a szelídsége.
Alázatot és tisztaságot
Hozott az emberek szívébe.

Ő, a tövissel koronázott
Végül a kereszttűtra lépett.
És úgy vett bíboros palástot
Hogy csillag-teste csupa vércsepp.

Kozma László

November 24.

NYITOGATÓ

Nyiss ki engem, Istenem,
oly bizalommal nyissál,
mint könyvet nyit ki a gyermek,
szerelmet a fiatal lány.

Mint méhét nyitja az asszony,
mint karját tárja a férj,
mint hajnalból készül a nappal,
s az alkonyatból az éj.

Nyiss ki, mint késő virágot,
nem tavasz, nyár remekét,
nyisd ki bennem a világod
s e világ szeretetét.

Nyiss ki, mert e zárt kehely
még mit sem kapott mástól,
jaj csak újra légy velem
a szíromcsukódáskor.

Tamási Miklós

SÍRVERS

A szabad ég alatt tanyáztam.
Gyermek voltam és karikáztam.
Míg karikám gurult előre,
ránéztem fűre, fára, kőre,
holdfényre, napra, csillagokra,
férfiakra és asszonyokra
s mindenen - legyen új vagy ódon -
elcsodálkoztam szörnyűmódon.
Nem nézve így lábam elébe,
e roppant gödör éjjelébe
zuhantam. - Istenem, ha árva
útfélen fekvő karikára
találsz, kérlek, keress meg engem:
E rút veremből végy ki engem!

Dsida Jenő

November 25.

A KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR

ÁDVENT

A karácsony központi ünnepét megelőző négy hetet hívjuk ádventi időszaknak. Mivel a karácsony mindig a hét más és más napjára esik, így az ádvent első vasárnapjának dátuma ehhez igazodik. Legkorábban november 27-én lehet, legkésőbbben december 3-án.

A római katolikus kegyesség hagyományos és kedvelt alkalmai a hétköznap hajnali Rorate-misék. Nevét onnan kapta, hogy a latin nyelvű liturgiában így kezdődött a lépcsőima: „Rorate, coeli” = Harmatozzatok, egek (Ézs 45,8). (Ennek legszebb irodalmi megörökítése Thurzó Gábor: Azok a hajdani ádventi hajnalok! in: Az utolsó kör. Magvető, 1980.) Érdekes, hogy a roráték református népünk körében is tovább éltek. Báthory Gábor püspök vizitációi kapcsán (1816) följegyzik, hogy Vértesalján még mindig megvannak a roráték, a karácsonyi éjjéli istentisztelet, a vízkereszt ünneplése. Bicskén még az Öreg Graduálból litániát énekelnek. Bicskén, Pátkán, Csákváron az Úr asztalán úrvacsoraosztáskor nagy rész gyertyatartókban gyertyák égnek az úrvacsora ünnepélyessé tételére (Balázs László: Vértesalja, 1986. 53.o.). - Az ország más tájain ádventi családi áhítatok voltak szokásban, ahogyan Szabolcska Mihály is emlékezik:

*Gyermekkorom meghitt baráti,
Ti szent tavaszt csicsergő fecskék,
Óh, csakhogy itt, itt vagytok újra,
Ti kedves esték, nyájas esték!*

- - -

*Együtt a ház apraja, nagyja,
Buzgó zsolozsma minden ajkon...
Óh, hogy e boldog perceket majd
Én vissza még hányszor sóhajtom!*
(Ádventi esték)

Szénási Sándor

November 26.

ÁDVENT

Fekete a kő,
pereg az eső,
elesik a ló.
Meztelen a tér,
nem lepi be dér,
nem esik a hó.

Ki odaki jár,
belepi a sár,
mint lapot a szó.
Ki melegen ül,
álomba merül,
semmire se jó.

Szöveget a köd,
fátyollal beföd,
elvész az irány...
Csalfa zene hív,
eltéved a szív,
eltéved a lány.

A toll hevesebb!
Felsír az ecset,
megremeg a húr...
Lepereg az év.
Közeleg a rév.
Közeleg az Úr.

Bede Anna

ADVENTI KÉRÉS

Azt mondtam egy angyalnak,
aki az év kapujánál fogadott:
adj nekem egy lámpást,
hogy biztos léptekkel
mehessek szembe a bizonytalansággal.
Ő így válaszolt:
- Indulj csak a sötétbe,
és tedd kezéd Isten kezébe.
Ez jobb, mint egy lámpás,
és biztosabb, mint egy ismert út.

Ismeretlen szerzőtől

November 27.

MÁRIA ADVENTI ÖRÖME

Olvasandó: Lukács 1,46-53

A kegyelem, mely Isten arcának az emberre való ráragyogása, és a szeretet, melyben az embert magához öleli, hatalmas örömet vált ki az emberből (Lk 15,25-25). Isten öröme a bűnös ember, akinek ő adhat, akit ő újonnan teremthet és ennek nyomán az az öröm, mely az égből jött, Isten angyalait is megvidámítja (Lk 15,7). Advent öröme tehát a kegyelem öröme, és ahol a kegyelem ilyen feltétel nélkül árad, ott az öröm határtalanul válik, hiszen ráadásul a két szó a görögben egy gyökérből fakad.

Erzsébettől lépünk tovább Máriához. A Magnificat, ahogyan Mária énekét a kezdő szóról az egyház nevezte, a karácsonyi himnuszok egyik gyöngyszeme. Nem véletlen, hogy Bach hasonló című zeneműben a karácsony örömét olyan módon fogalmazta meg, hogy ez a zene nyelvén ugyanolyan áradó és boldogságot közlő alkotás, mint a Mária éneke. Mi ebben a himnuszban (Lk 1,46-53) a szép? Mária egy jelentéktelen városban, Názáretben lakott, mely a lenézett félpogány Galilea része volt. Nő volt, vagyis megvetett, személye is hétköznapi és jelentéktelen. És Isten őt választotta, rábízta Fiát, Krisztust, hogy hordozza és életet adjon neki. Amikor érzi a magzatot a szíve alatt és tudja, hogy az kicsoda, boldogsága leírhatatlan. Isten a jelentéktelen embert, a kicsi és méltatlan embert választotta ki, a nagyokkal és a kiváltságosokkal szemben és ennek példája Mária. Tetszett Istennek, hogy a világ átlagemberét, vagyis engem kitüntessen és az ég legdrágább kincsét minden alkalmatlanságom ellenére és minden feltétel nélkül nekem adja. Advent és karácsony csodája az, hogy Krisztust hordozó életek támadnak és ezek nem tudnak betelni az örömmel, amit a bennük lévő Krisztus jelent. Ez nem a nagyoknak, hanem a kicsiknek, nem a kiváltságosoknak, hanem a lenézetteknek a boldogsága (1Kor 1,27-31).

Mária ugyanakkor hitben már látja, hogy ebben a Krisztusban a világ új rendeződése megy végbe: „Hatalmas dolgot cselekedett sarjával, szétszórta a szívük szándékában felfuvalkodottakat. Hatalmasokat döntött le trónjukról és megaláztatottakat emelt fel. Éhezőket látott el javakkal és bővelkedőket küldött el üres kézzel” (51-53). A hatalmasok trónja megrendült, de a megaláztatottak királyi trónra kerültek. Az éhezőket Isten gazdagon megelégti, de a gazdagok bőségét megrontja. Ahogyan a 97. zsoltár ujjong Isten uralmának, úgy örül Mária annak az új rendnek, mely Krisztusban felragyog és a világban érvényesülni fog. „A régiek elmúltak, íme újak lettek” (2Kor 5,17). Nem a megavulás és elmúlás a világ sorsa, hanem a megújulás. Nemcsak szegény életünknek van reménysége és öröme Krisztus gazdagságában, de a hiábavalóság terhét hordozó és alatta roskadozó világunknak is. Mint mondjuk tehát: „A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővüljök jöjtek a reménységben a Szentlélek ereje által” (Róm 15,13).

Szathmáry Sándor

November 28.

ERZSÉBET ADVENTI BOLDOGSÁGA

Olvasandó: Lukács 1,42-45

Induljunk el Erzsébet vallomásából: „Boldog az aki hitt, mert beteljesedik az, amit az Úr mondott neki” (Lk 1,45). Erzsébet átélte, hogy amit Isten férjének, Zakariásnak mondott, az most úgy teljesedik be, hogy az ígéret messze túlhaladja, hiszen a megszületett gyermek, János egy új, nem sejtett üdvösség kibontakozásának lesz az egyik alapja. János ugyanis csak előleg abból az ajándékból, amely az égből a földre száll, hiszen maga az ígéret Jézusban teljesedik be, akinek anyjával Máriával, Erzsébet most találkozik.

Hogyan éli át és fogalmazza meg tehát Erzsébet az ígéret beteljesedését, vagyis adventnek a boldogságát? Isten ígéreteket adott a prófétáknál, sőt már Mózesnél is, az ősatyáknál, ezt az ígéretet még Bálám is megpillantotta és meghirdette, mely a jövőbeni Messiásról szól. Ezek az ígérek beteltek, de nem úgy, ahogy az ígérek szóltak. Isten ezeket „túlteljesítette” és megteremtette. Az ígéreteket szinte szétfeszítette a beteljesedés. Isten nem annyit adott, amennyit ígért, hanem annyit, amit már az ember elképzelni sem tudott. Pál szépen fogalmazza meg ezt: „Amit szem nem látott, fül nem hallott és az ember szíve meg nem sejtett, azt készítette el Isten az őt szeretőknak” (1Kor 2,9). Az ember boldogsága itt teljesedik be ebben a „több” ajándékban és üdvösségben. Az ember szomorúsága és szerencsétlensége, sőt boldogtalansága abban van, amit egy nagy gondolkodó így fogalmazott meg: „Magasabbrendű szeretetet várunk egymástól és alacsonyabbrendű szeretetet kapunk” (Benedek I.). De nem így van Istennél: „Felét sem mondták el nekem” - hangoztatta Sába királynője, amikor Salamont meglátogatta (1Kor 10,7), és ugyanezt mondja minden hívő, aki átéli Jézusban az ígérek beteljesedését. Amit ezen a világon fájdalmasan elérhetetlennek találunk, azt Isten nekünk adja.

Egyet vallunk Gerhard Pállal, amikor a szép karácsonyi énekekben ezt írja: „Halálban, éjben vártam én: Földkelt a nap rám véled, Terőlad ömlik a fény: a béke, boldog élet. A Lélek ékességei; Belőlük hitnek mennyei Szép tisztasága árad - Csak nézlek boldog szívvel és nem győzlek nézni téged, Szórn és erőm mind olyan kevés, hogy elmondhassa néked: Bár felfoghathatnám tégedet, az emberszív és ismeret, Hogy megfelfejthesse titkod!” (329. ének 3-4.v.).

Így születnek meg a Bibliában a karácsonyi himnuszok, mert erre a boldogságra prózában szinte nem lehet válaszolni, csak énekekben. Így születnek meg a karácsonyi énekek is, melyekben a csordultig megtelt szív vall arról, amit Jézusban kapott. Elég csak Szőnyi Benjámin énekeskönyvünkben lévő 321.énekét végigolvasni, hogy az ember advent és karácsony lángjánál újra tüzet fogjon és égjen. Mert égő-lángoló emberek voltak advent emberei. A tűz mely bennük lobogott az átélt isteni szeretetben és a minden emberi mértéket meghaladó boldogságot hirdeti.

Szathmáry Sándor

November 29.

ANDRÁS APOSTOL

András, Simon Péter testvére, János evangélistával együtt Keresztelő Szent János tanítványa volt, mielőtt Jézus tanítványa lett volna. Vértanúhalállal halt meg, Patrasban fölfeszítették egy X alakú keresztre, melyet róla András-keresztnek neveznek. A vértanúságát tárgyaló Acta tele van a szent keresztet magasztaló szavaival. Ezért hívják őt magát is a kereszt apostolának. Ezen a napon a katolikus egyház Szent Pál apostol rómaiakhoz írott leveléből idézi a szentleckét: „A szív hite megigazulásra s a szájjal való megvallásra szolgál. Az írás ugyanis azt mondja: Mindaz, aki hisz őbenne, meg nem szégyenül... Eszerint, a hit hallásból van, a hallás pedig Krisztus szava által.”

SZILÁNK

Forrjon szavad törvénye bennünk,
Uram, ne hagyj örvénybe vesznünk.
Legyünk teremő alkotásod,
Ne bűnbe hulló csonka másod.

Lábunk az ösvényt ne hibázza,
Lelkünk legyen kész a hívásra.
Mert úgy ragyogsz te némán bennünk,
De térted kell útra kelnünk.

Add, Uram, hogy hitünk ne késsen,
Bőséged lássuk a kevésben.
Mert testvér-tüzed rajtunk átcsap
Szilánkjából a keresztfának.

Kozma László

November 30.

DECEMBER

ADVENT, KARÁCSONY

„De amikor eljött az idő teljessége,
Isten elküldte Fiát, ...hogy Isten fiaivá legyünk.”
(Gal 4,4)

Vizsoly

ADVENTI KÉRDÉS

Többször is kérdezzük és Isten válaszol. „Mit akarsz Uram, hogy cselekedjem?” De vannak olyan helyzetek, amikor Isten kérdez, és nekünk kell válaszolnunk. Van egy kérdés az ótestamentumban, amit bátran nevezhetünk adventi kérdésnek: „Mit fogtok készíteni az ünnepnapra, az Úr ünnepnapjára?” (Hós 9,5). Már mögöttünk vannak advent első napjai, de még előttünk is vannak napok a készülésre. Itt az ideje, hogy odafigyeljünk a kérdésre és választ adjunk rá.

Ha őszintén foltárjuk Isten előtt, ami szívünk legmélyén rejtőzik, ezt mondjuk: „Nehéz, Uram, most nagyon nehéz az ünnepre készülés”. Régebben a társadalom adott némi segítséget. Decemberben már valami csöndes áhítat töltötte be a falvakat, városokat. Előlegbe kaptunk valamit az ünnep örömeiből és békességéből. Ma mindez visszájára fordult. A társadalom nem segít, inkább gátol az ünneplésben. A kereskedők új fortélyokkal igyekeznek becsalogatni az üzletekbe, hogy fogyatkozó pénzünket idén is költésük drága ajándékokra. Most is magával sodor a megszokott pogány karácsonyi kényszer (eszem-iszom, költekezem...), és nehéz megállni. Nem bírjuk idegekkel, erővel, pénzzel. Betölt a keserűség érzése.

Ha mindezt gyermeki bizalommal, őszintén megvalljuk Urunk előtt - az már jófajta készülés az ünnepekre. Persze ennél meszebbre is mehetünk. Ebben a démonivá torzuló világban esedékes lett egy új döntés: akár segít a társadalom, akár ellenem fordul, én a szegényen született Jézust választom életmodellemül. Őt választottam Uramnak, Megváltómnak.

Farkas József

MÉGISCSAK

Hatalmas evangélium szólal meg egy-egy jelentéktelennek tűnő szóban, ha átforrósítja a Lélek tüze. Itt van például ez a szó: mégiscsak. Gondoljunk egy autóra. Amikor elindult, hibátlanul működött a motor négy hengere. Útközben azonban elromlott két henger „gyújtása”, s ettől kezdve már nem hajtja, inkább fékezi a motor működését. De az autó mégiscsak tud haladni (valameddig!). Ez már nem az igazi autózás, de mégis jobb, mintha leállna az egész motor. Most következik az Ige.

Mózes közbenjáró imádsága: „Nézd, ez a nép mégiscsak a Te néped!” (2Móz 33,13, új ford.). Uram, én is tudom, hogy nem így gondoltad a te néped életét. Ez az „üzem” nem üzemel hibátlanul, de mégiscsak a Te üzemed, a Te ügyed, a Te néped. Teológiai súlya, jelentése van tehát a „mégiscsak” szónak.

Az egyház sem járulhat más érveléssel Isten színe elé. Nem hivatkozhatunk arra, hogy mi hirdetjük legtisztábban a Kijelentés igazságait, mi vagyunk kétezer év lelki-teológiai gazdagságának egyedül hiteles örökösei. Itt lesz nyilvánvalóvá a lelki életben oly fontos alapállás: Van-e a Biblia mértékéhez igazodó önismeretünk? Ha van, akkor alázatosan odaállunk Mózes mellé és vele együtt mondjuk - most már az egyház nevében: „Ez a nép mégiscsak a Te néped!”

Ne legyen végállomás, ne legyen az olcsó megnyugvás táborhelye ez a kiemelt örömmé, de legyen menetközben vigasztalás és erősítés. Mégiscsak Isten népe vagyunk.

Farkas József

December 2.

XAVÉRI FERENC

A nagyra törő, baszk származású nemes ifjú Krisztus követésében találta meg az igazi nagyságot, a misszionáló katolikus egyház védőszentjévé vált. Az az út, melyet a világi karriervágytól a hit befogadásáig lelkében megtett, térbeli utazássá változott, a belső élet intenzitása, az evangéliumi üzenet átélése gyakorlati tettekké, az üzenet hirdetésévé alakult. És ahogy Afrikától Japánig különböző népeknek hirdette az evangéliumot, úgy mélyült lelki élete is, meghódítva azt az erőteret, melyet Krisztus szeretete jelent. Földi életünk azonban nem válhat teljessé, azt csak Isten egészítheti ki. Ferenc halála ezért is jelképes: Kínába próbált eljutni, de a partok közelében, egy kis szigeten fejezte be életét, 1552-ben. Utolsó pillanatában azonban minden bizonytalanságot elvetve az a nagyobb ország, mely földi céljait is magába foglalta és beteljesítette. Mert a világot csak Istenen keresztül vehetjük birtokba, de ha ezt megteszük, személyes szabadságunk is kiteljesedik.

TITOK

Egy titok van, mely a lelkemben áll
Mint a határák: hogy nincsen határ.
Egy titok: hogy százezer dolog
Virág, fű, lomb: mind-mind én vagyok.
És amire csupán rá gondolok
Akár a sókristály, átolvadok.
A te szemedből nézek vissza rám,
S egy fényes szivárványból int hazám.
Vagy éppen abból, mit elvetne más
Mert a világ egyetlen, csodás
Oszthatatlan Isten-látomás.
Sarkkörön túl s dzsungel rejtekén
Nincsen, ami ne lenne enyém.

Kozma László

ZAKEUS

Ádventkor a legjobb olvasmány Zakeus története. A jerikói fővámosé, aki kigondolja, merre fog elhaladni Jézus. Ő célirányosan előreszalad, fölmászik a vadfügefára, hogy láthassa, mert aprócska ember. És az Úr ott őt a nevéen szólítja, mivel ismeri azelőttől fogva, hogy Zakeus a világra jött volna, és azt mondja neki, hogy nála fog megszállni. A nagy bűnösnek tartott vámosnál. Most ismét közeleg Jézus hozzánk, vámosokhoz, Jerikóba. Személy szerint hozzád és hozzám és őhozzá. Név szerint ismer, számon tart bennünket, és valamennyien szereplünk az útitervében. Karácsonykor különös figyelemmel kémleli a vadfügefákat.

Czakó Gábor

JÉZUS KRISZTUS

Ádvent a szívnek,
Húsvét a léleknek
Mindörökké
az énekek Róla zengnek.

Jöhet más hős,
ki mindent győzni akar.
- A madár szárnya
napot nem takar.

Ő van bennem,
s én Belé merülök.
A múlandóságban
egyetlen Örök.

Fazekas Lajos

December 4.

REMÉNY

A napszakok legszebbje a hajnal. Még nincs napsütés, se fáradt, se tik-kasztó, de oszlik a sötét; csupa rongy már az éjszaka. Ami homály nem menekülhetett el időben, az ott lappang a kútkáva, a tyúkól mögött, a fák tövében. Vége lesz sorban, mindegyiknek. Pirul az ég. Távol még a Nap: tűzvöröse csak sejlik a bádogtetőn túl, és fontosabb az ég derekán nehéz felhők örvénylenek ellene. De föl fog kelni. Nincs az a reménytelennek tet-sző éjszaka, komor felhőrengeteg, őrült téli zivatar, amelytől visszariadna. Jön, jön, édes melegének biztos ígéretével az Ádvent.

Czakó Gábor

ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJA (részlet)

Meg akartál rajtam teremni, rossz fán,
Nem voltál rest naponta jönni hozzám.
Ajtóm bezártam. Ágam levetett.
Éjszakámból feléd fordítom orcám:
boríts be, Bőség! Irgalom, hajolj rám!
Szüless meg a szívemben, Szeretet!

Rónay György

FOHÁSZ

Hogy kedvük teljék
bennem az igazaknak,
add Uram, legyen
szívem gazdag asztag,
legyen vigasza
ezernyi gond s panasznak,
ütlegelője szüntelen a gaznak,
s mit magát csapdosva egyre áhít,
tedd, hogy elvigye néped
a fényesség kapujáig.

Györe Imre

December 5.

MIKLÓS NAPJA

A karácsonyi ünnepekör első jeles napja, a kisázsiai Myra püspökének neve napja. Gyermekek, diákok, de halászok, kalmárok védőszentje is volt. A megvásárolt jószágra, portékára adott foglalót Szent Miklós pénzének nevezték. Ez a szokás a debreceni református tőzsérek között még a XVII. században is élt.

Molnár Ambrus

A MIKULÁS MOSOLYA

Hogyha baj ér, bánat, szégyen
Bízzál Myra püspökében.
Elhozza csillagos éjen
Ajándékát észrevétlen.

Cipődet ablakba tedd ki,
Kincseit szívedbe rejti,
Ahogy tette sokszor, régen.
Megjön sűrű hóesésben.

Arcát senki meg ne lássa
Rejti fehér nagy szakállá.
Találkozhatsz véle bárhol
Megismered mosolyáról.

Kitől jót és szépet várhatsz
Bizony Ő: a Mikulás az.
Csengettyűje szól a szánnak
Itt volt, de már messze vágtat.

Hiszen gondja van, temérdek
Kincseit osztja a reménynek.
Aranyszarvas hogy repítse
Megérkezzen minden szívbe.

Hogyha jól és szépen várod
Magadban is megtalálod.
Nemcsak várni, hogy mit kapnál:
Az a legtöbb, ha te adtál.

A szívedben hogyha érzed
Készítsél valami szépet.
Rajzolj erdőt, végy festéket
Ajkadon fakadjon ének.

Tanulj nótát, csoda-verset
Dalait a szeretetnek.
Akit egész évben várnak
Segítsél a Mikulásnak.

Ahol baj van, gond és bánat
Oszd kincset a kacagásnak.
Hogy minden arc felderüljön
Sötét ágra harmat gyűljön.
Ezüst nyoma csengő szánnak
Mosolya a Mikulásnak.

Kozma László

December 6.

BENNÜNK FÉNYLŐ CSILLAG

síráásra görbült a szánk
mikor a legszebben akartunk énekelni .

gyáva lett bennünk az öröm
ahogy boldogok akartunk lenni

induljunk szívünk dzsungelében
az embert megkeresni

a jóságot még ma
el kéne kezdeni

óh bennünk fénylő csillag
merj már megszületni.

Pusztai Sándor

AZ IDŐ TELIJE

A mi esztendőnk most kezdődik, Krisztus király ünnepével véget ért az óév. Az idő nélkülünk is múlik, szokták mondani azok, akik nem értesültek az ellenkezőjéről. Hogy Isten ideje nem nélkülünk és ellenünk, hanem velünk múlik. Nekünk. Mindegyikünk külön-külön és személyesen meg van hívva Isten idejébe, a kicsi Jézus születésével kezdődő újesztendőbe. Ő ugyanis éppen és konkrétan teérted lépett ebbe a személytelenségben fuldoló világba. Ádventi készülődés arra szolgál, hogy tudjuk fogadni a Kisdéd ölelését a nyakunkon, selyem arcocskáját a mi borostás, cserzett bőrünkön, csacsogását a fülünkben: szeretlek!

Czakó Gábor

December 7.

A SZEPLŐTELEN FOGANTATÁS ÜNNEPE

Mindjárt az egyházi év kezdetén, december 8-án dicsőíti a katolikus liturgia azt a hittitkot, hogy Mária Isten különös kegyelméből, Jézus Krisztus érdemeiért az eredeti bűn minden foltjától ment maradt. Szent Pál az efézusiakhoz írt levelében olvashatjuk: „Áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus Atyja, aki Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket fenn a mennyben. Benne választott ki minket a világ teremtese előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte a szeretetben. Ő eleve arra rendelt minket, hogy Jézus Krisztus által gyermekei legyünk, akaratának tetszése szerint, és magasztaljuk fönséges kegyelmét, amellyel megajándékozott minket szeretett Fiában.”

LEVÉL A SZŰZANYÁHOZ (részlet)

Tudatom levelemben hogy nem változott semmi
a sárga barázdabillegető örül fekete csőrének
a lazac visszatér a folyóba amelyben született
a hangyák étvágya jó ahogy illik
az őz gyógyul mályvával kezeli köhögését
az erdő látomásnak tűnik oly valódi
a méh nem ismeri Chopint de ő maga a zene
a halál szokás szerint alacsonyan fektet a földre
szentté lehet itt válni még úgy is hogy az ember
az udvaron a tyúkoknak a régi módon magot szór
Lengyelországban a július megint a víznél a legszebb
a szépség úgy közeledik ahogy távolodik az időben

levelet írok mert nem láthatlak
de azt gondolom hogy néha hallak
honnan különben a váratlan suttogás mielőtt elalszom

Jan Twardowski
(Sajgó Szabolcs fordítása)

December 8.

GYERMEKEINK ÜNNEPE IS

Itt ejtünk röviden szót a Jézus életéhez kapcsolódó ünnep-kör-ről is. S valamit magáról az ünneplésről. Aki nem tud ünnepelni, annak az embernek az életéből hiányzik valami, ami az embert emberré teszi. Az ünneplés ritka művészetét a családnak ápolni kell, és át kell adnia a következő nemzedéknek. Igen nagy jelentőségű ez a gyermek lelki-szellemi fejlődése szempontjából. Minden ünnepet úgy kell megülnünk, hogy az valóban ünneplés legyen, azaz, mélyítse el az ünnep jelentőségét, mondanivalóját. Csak így hagy maradandó nyomot gyermekünk életében.

Igazabban készülhet a család a karácsonyra, ha mind a négy advent-vasárnapot megünnepeli.

Sok helyütt ismerős már az adventi koszorú a négy gyertyával, amely körül az első adventi vasárnapon az összegyűlt család egyik tagja meggyújtja az első gyertyát, majd énekelgetnek, Igét olvasnak és valamelyik szülő fohással zárja le az együtt eltöltött félórát. (Az első adventi gyertya fényénél elmondhatják a család tagjai, hogy mit szeretnének kapni egymástól. Ha őszinték lehetnek, akkor bizonyára nem csupán „ajándékok kívánság-listája” készül, hanem egészen más kérések is előtérbe kerülnek. A gyermekek például ilyesmiket kérnek: Mesélj többször, édesanyám! Te is sétálj velünk édesapa! Tehát, hogy legyünk együtt! S ha mi ezt a több együttlétet legalább évenként négy héten át megvalósítjuk, a legnagyobb ajándékot adjuk gyermekünknek az adventi időszakban, és felkészülünk a karácsonyra mi magunk is. A szeretet ünnepére – SZERETET-ben.)

Gyökössy Endre

„A KICSI SZÉP”

Egyetlen gondolat is tud forradalmat elindítani a közgazdaságtanban. Alig merem leírni, olyan nevetségesen egyszerű a gondolat: „A kicsi szép” (Small is beautiful). E.F. Schumacher ezzel a címmel írt egy könyvet, ami „best-seller” lett. Kissé megkésve ugyan, de kiadták magyar nyelven is. A könyv alcíme elárulja a lényegét: „Tanulmányok egy emberközpontú közgazdaságtanról”. Idézetek belőle: „Új gondolkodásrendszerre van szükség. Olyan rendszerre, amely nem elsősorban a javakra, hanem az emberekre figyel.” Érdemes volna részleteiben is szemléltetni az alapgondolatot: minél nagyszabásúbb egy rendszer, annál embertelenebbé válik. A mamutvállalatoknál előáll a „sróf” érzés. Én nem is vagyok ember, csak egy apró sróf a nagy gépezetben, amit bármikor ki lehet cserélni.

A kicsi szép. Leginkább karácsony ünnepén lehet megérteni, hogy ez a gondolat nemcsak a közgazdaságtanra érvényes. A világ meglátása is ebben a „struktúrában” rejlik. A kicsi Gyermeke a bellehemi jászolban szép, Isten győzelmi menete ebben a világban nem százezres nagyságrendben vonul, hanem embertől emberig...

Az egyháztörténelem legfényesebb ébredései is ennek jegyében indultak: a kicsi szép. Ha őszinték merünk lenni, megvalljuk, hogy bennünk is egy „kicsi Krisztus” születésével kezdődött az új élet. Isten országának modellje a mustármag, ami később nagy fává nő, de a kezdetet nem is veszi észre senki. A kicsi szép. A Szentlélek segítségével kell ahhoz, hogy a kisdobban meglássuk a királyok Királyát. Minden ember Megváltóját.

Farkas József

KARÁCSONY ANGYALAI (részlet)

Békével töltözik a völgy,
csönd gyűlik földünkre, bársony, -
egyszer csak, egyszer, angyalok
szállnak alá zizegő szárnyon,
Fehér, fehér lesz, minden fehér, -
kivirágzik minden madárnyom.

Csanádi Imre

December 10.

EMBERI „TÖBBLETÜNK”

Egy régi történet szerint a fiatal szerzetes megkérdezte az öreg atyát: mi az élet értelme. Az öreg kezébe adott egy kosarat ezzel: eredj le a folyóhoz és hozzál nekem vizet. Engedelmesen megmerítette a kosarát, s jött vissza úgy, hogy minden víz kifolyt, kicsepegett a kosárból. Eredj másodszor is: hozzál vizet... Atyám, hiába járok, mindig üres marad a kosár, panaszkolta a fiatal szerzetes. Igazad van, mondta az öreg, de nézd meg: milyen tiszta lett közben a kosár! Ez a mi emberi „többletünk”: miközben az Úrra nézve engedelmesen játjuk az üresjáratokat, tapossuk a semmit cséplő taposómalmokat, aközben emberré leszünk, megtisztulunk. De ismét mondjuk: nekünk ez csak akkor sikerül, ha valóban az Úrra nézünk, az Úrban vagyunk.

Farkas József

ÖREGKOR

Egyre sötétebb
alagút.

De egyre fényesebbek
a lámpák.

Rónai György

ÖREGSÉG

77 év a vállamon,
aludni kellene,
de reggelenként vállalom:
felkelek ellene.

Kiss Tamás

December 11.

„AKIK BEFOGADTÁK ŐT”

Olvasandó: János 1,12-13

Ennek az elmélkedésnek azt a címet adtam: Isten három ajándéka. Hogyan kell ezt érteni? Úgy, hogy a Jézusban kapott ajándékot közelítjük meg három oldalról. Nincs több ajándék karácsonykor csak egy, de ez olyan gazdag, hogy lehet három nézőpontból is szemügyre venni. Betelni még így sem tudunk vele.

Az első üzenet így szól: „Akik pedig befogadták őt”, azoknak nyitja meg magát. Jézust, aki hatalmas szellemi igénnyel jelent meg, elutasították. Nem fogadták be, azaz nem adtak helyet és teret számára, hogy művét kifejthesse. Sem a világ, mely általa jött létre, sem az övéi, akik pedig századokon át várták (Izráel). Isten országának nincs helye ebben a világban. De Jézus műve még sincs kudarcra, hiábavalóságra, eredménytelenségre ítélve. Vannak, akik befogadták!

Mit is jelent ez a különös szó? Jelenti mindenekelőtt Igéjének, tekintélyének, szavainak magunkra nézve való elismerését, mely így sűríthető össze: az ő nevében való hitet. Majdnem egyenértékű ez a „követés” szóval. Jelenti azt, személyének, nevének helyet és teret adok életemben. Engedem azt, hogy hatása és ereje bennem kibontakozzon és megvalósuljon. Ilyen értelemben találó Angelus Silesius mondata: semmit nem használna neked, ha százszor is megszületne Krisztus Betlehemben, de benned nem. Krisztus tehát igényli azt, hogy az ember helyet és teret adjon neki. Belül akar lenni létünkön, és még ott sem egyszerűen vendégként. Igényli azt, hogy mindennel rendelkezék, ami a mienk, mert élete és világosságot teremtő hatalma csak így tud hatni. Ez a befogadás részünkről vele szemben jelenti a szelídséget, a szeretetet, az átadást. Hasonlatként lehetne az anyaméhet említeni, mely a születendő új életnek helyet ad, befogadja. Zákéusról is azt olvassuk, hogy Jézust házába fogadta, de aztán ennél sokkal több történt; helyet adott Jézusnak és szavainak életében, és így lett üdvössége, mert így szorult ki belőle és házából minden, ami bűnös és gonosz volt.

Szathmáry Sándor

December 12.

JÉZUS BEFOGADÁSÁNAK KÖVETKEZMÉNYEI

Olvasandó: János 1,12-13

A befogadás következményéről szól a következő, a második üzenet: teljes hatalmat ad, hogy az ember Isten fiává legyen. A hatalom szó elsősorban a Jézusnak adott hatalom, az igehirdetésben (Mt 7,29), a bűnbocsálatban (Mk 2,10) és mindennek felett mennyen és a földön (Mt28,18). Jézus ezt a neki adott hatalmat átadja azoknak, akik őt elismerik, elfogadják és befogadják, vagyis nevében hisznek. Ez a hatalom az, hogy az ember Isten fiává lehet, amint ő Isten Fia. Nincs emberi hatalom, mely ezen a világon az embert képes lenne szívében-lelkében átalakítani, új érzés- és gondolatvilágot teremteni benne, de Jézusban éppen ezt kapjuk. Ez a hatalom az emberlét teljes átváltozását hozza, egy új egzisztenciát, amikor az ember arcán megjelenik ugyanaz a dicsőség, mely Jézus arcán volt látható, amikor „elváltozott” tanítványai előtt (Mt 17,2). „Mi pedig fedetlen arccal tükrözzük az Úr dicsőségét” (2Kor 3,18) – mondja Pál, azaz életünkről visszatükröződik Jézus szépsége és gazdagsága, megjelenik bennünk az emberi élet dicsősége, hiszen ebben az átalakulásban az ő testvérei leszünk (Róm 8,29).

Szathmáry Sándor

TÜRELEM

Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, s te mégis minden Karácsonykor jössz a méltatlanokhoz. Hozzám és hozzánk és mindannyiunkhoz. Kicsi vagy ilyenkor, magatehetetlen újszülött. Így figyelmeztetsz bennünket tulajdon gyámoltalanságunkra, hogy nem tudunk mit kezdeni napjainkkal, pénzünkkel, barátainkkal, családunkkal: herdáljuk Atyád tömérdek kegyelmét. Te pedig fogyhatatlan türelemmel jössz évről évre pusztá léted írával gyógyítani a családok sebeit. Karácsonyi kérdésed kétezer éve ez: befogadtok-e?

Czakó Gábor

December 13.

AKIK ISTENTŐL SZÜLETTEK

(János 1,12-13)

A harmadik üzenet így nyer megfogalmazást: „Akik Istentől születtek.” Lehet még fokozni ezt a jézusi kínálatot – kérdezhetnénk. Nem is fokozásról van itt szó, hanem egy másik megközelítésről. Az első mondatban Jézus volt a hangsúly, akit befogadunk, a második mondatban Isten a hangsúly, akinek a fiúságába jutunk, míg a harmadik mondatban a Lélek a hangsúly, aki bennünket Isten fiaivá szül. A Szentháromság titkának szemlélete húzódik meg tehát a nagy karácsonyi titok és kijelentés között. Karácsonykor már jelen van a Lélek, hiszen az egész karácsonyi eseménysor elképzelhetetlen a Lélek munkája nélkül, és erre szüntelenül utal is az Írás. Mária a Szentlélektől találtatott várandósnak – mondja Mt 1,18, és ezt megerősíti Lk 1,35: „A Szentlélek száll reád, és a Magasságos ereje árnyékozik meg téged.” Vagyis, ami Jézussal és Jézusban történt, az most folytatódik bennünk és velünk. A karácsonyi csoda az ember újjászületésében bizonyos értelemben újra testet ölt. Csak ebben az új születésben fogjuk majd megérteni a Jézus emberré születésének az isteni nagyságát és csodáját. A második Ádám értem lett emberré, hogy életének mennyei titkát közölje velem. Így fogalmaz Pál: Isten kibocsátotta az Ő Fiát, hogy fiaivá tegyen, és ehhez kibocsátotta az Ő Lelkét, hogy az pecsételje meg ezt a fiúságot (Gal 4,4-6). Kettősen egy kegyelem, hogy akinek adatik a Fiú, annak adatik a Lélek is.

Szathmáry Sándor

December 14.

DECEMBER GYENGE GYERMEKE

(részlet)

Indulnék éppen, matatok,
az angyal, tudtam!, átszól:
„Hát hogy vagyunk, ó, jó uram,
ma gondterhelteknél látszol.”

Rámordulok: „Most nincs időm,
majd máskor, szomszéd, máskor!”

„Hát éppen ez, ugyan mikor,
hisz más kor jön most, más kor!
Megkérdzem, ne vedd zokon,
hogy kész-e már a jászol?”

„A jászol?! Jaj, öreg bolond,
hogy miket összezagyvál?!
Benzint eszik a motorom,
nincs sarjóm, és nincs abrakom,
nem istálló az ott, garázs,
mért volna benne jászol?
Keresse inkább másból!”

„A jászol, jó uram, bizony!”
S ujjával mellkasomra bök.

Majd sarkon fordult s otthagytott.

A kertbe indult, mint szokott,
köszönteni barátait.
És jönnek is a madarak,
csacsognak, és ő válaszol,
részállnak, körbeperegnek,
a szemem előtt eltűnik...

De nem sokára hallom ám,
visszhangzik furcsa éneke:
„Jöjj, jászolunk már készen áll,
december gyöngé gyermeke!”

Visky András

KARÁCSONY

Az ajándékot megkaptuk: Jézus megszületett. És most tovább! Az Ő istengyermeki édes csókját, szerető ölelését kell most továbbadnunk tenger-sok nyomorúsággal, gyűlölködéssel, meghasonlottsággal küszködő ha-zánkban. A Karácsony ajándéka, ránk bízott talentuma nem ér semmit, ha elássuk a szívünkben: arra való, hogy megsokszorozzuk. Vagyis meg kell forgatnunk, szét kell szórniunk. Akkor lehet az Úr karácsonyi ajándéka va-lóban a miénk, ha továbbadjuk azoknak, akik az istengyermek szegénysé-gében, kitaszítottságában, heródesi üldözöttségében élnek. Köztünk, ke-resztények közt nincsen senki, aki nem bőségben, legalább nem a szív adakozó bőségében élne.

Czakó Gábor

UTOLSÓ IMÁDSÁG

Jó Jézusom, ki bús gyermekkoromban
Gyakran szálltál szívembe, merre mentél,
Hogy nem lelek e szörnyű fájdalomban
Egyebet a meddő, mély gyötrelemnél?

Hisz a világnak minden tájain
Most Téged várnak és Benned remélnek,
A csodálatos földi születésnek
Meleg és fénylő ünnepnapjain,

S ha egyszer mégis a vén, nagy gyerekek
Szívébe szállnál újra, égi gyermek,
De nem vagyok méltó erre, nem.

Legyen mindenki boldog, aki él itt,
S halálra fáradt lelkem szenvedésit
Írd mind az ő javukra, Istenem!

Juhász Gyula

December 16.

KARÁCSONYI ÓHAJ

Kellene megint az az ének!
Igazságunkat messzezengető,
Mert lám ünnepel az ember,
de ünnepe is olyan esendő.
Csillaga ma is oly magányos
ebben a fényes mindenségben,
mintha társ nélkül forogna
a mérhetetlen világterben.

...És nincs békessége igazi!...
Pedig most már zeng sok-sok ének.
De nincs vége, még most sincs vége
a tűz-sárkány ijesztésének.
És ünneplésünk se igazi.
Se az öröm és se a béke:
Kellene megint az az ének,
az a biztató, nagyon kénye.

Nádudvari Nagy János

KARÁCSONY

Ahány szerelem, annyifélé,	Konyhámban már kész a sült, a bor,
Mezítláb járok a havon.	Gyerekeim az udvaron
A szaloncukros papírban kavics,	várják, hogy lángot vessen a csillag.
és láthatatlan rács az ablakon.	Hiszik-e még a jászolt? – Nem tudom.

Mennyből az angyal... Merre tűnt?
Hová vezet a múltba fagyott lábnyom?
Ki gyűjtja meg azt az egyetlen gyertyát
a gyerekkorba nyúló fényőzön?

Szabó Éva

December 17.

ITT VAN A SZÉP KARÁCSONY

Itt van a szép, víg karácsony,
Élünk dión, friss kalácson:
mennyi finom csemege!
Kicsi szíved remeg-e?

Jó gyermekek mind örülnek,
kályha mellett körben ülnek,
aranyese, áhítat
minden szívet átitat.

Karácsonyfa minden ága
csillog-villog: csupa drága,
szép mennyei üzenet:
Kis Jézuska született.

Pásztorjátások be-bejönnek
és kántálva ráköszönnek
a családra. Fura nép,
de énekük csudaszép.

Tisza öröm lüze átég
a szemeken a harangjáték
szél, éjféli üzenet:
Kis Jézuska született!

Dsida Jenő

MEGÜRESÍTEM SZÍVEMET

Ha feldereng az égi csillag
hirdetni: itt az Újszülött
napkeleti három királlyal
majd én is útra készülök.

Az ajándékuk drága mirha,
illatos tömjén, dús arany,
én meg koldusként így megyek csak
szegényen, ajándéktalan.

Nincs kincsem, rangom, csak a bűnök
nagy garmadája lelkemen.
Kiszórom mindezt, hogy szívemben
minél több tiszta hely legyen,

mert jól tudom, hogy Betlehembe
ily koldus, mint én, így mehet:
az lesz legszentebb ajándék, ha
megüresítem szívemet. –

Bódás János

December 18.

KARÁCSONY

Egy bizonyos idő után
akárhány karácsonyfát láthatsz,
mindig csak egyet látsz
s a többi látszat.

A többi öröm másé, idegen,
vagy elrabolt öröm.
Jézus Krisztus hozzánk
csak egyszer jön.

Csak egyszer száll le az angyal
kitárt fehér szárnyal

és hozza el a békességet,
egyszer jön Boldizsár a mirhával.

És többé nincs békességünk,
nincs Máriánk, se szalmánk,
de erre az egy éjre
mindig emlékszünk.
És ott is gondolnak ránk.

Gyurkovics Tibor

FÖLDBŐL A SZÉGYEN

Üres a betlehemi jászol,
csodák nem esnek mostanában,
pedig, Uram, nagyon hiányzol:
vas- és bér-felhőszakadás van.

Sompolyog három vézna pásztor.
A gyöngé bárány üzve béget.
Őrizz a nagy megalkuvástól,
csillagok rendje: végítélet.

A három király mint a részeg
katonák, csapszékek körében
bambán él, falsul fütyörészget,
s lopott aranyrudat fecsérel.

Az álmokat most visszakérik,
s adóztatják a tisztaságot.
Mária s József egyre nézik,
földből a szégyen hogy szivárog.

Bényei József

December 19.

A JÁSZOL ELŐTT

Aranyam: a szeretet,
- Tűzben megpróbált arany –
Mirhám a Te kegyelmed,
Érdemem helyett ez van.
Tömjénem a szenvedés,
Fájó parázson égett,
De füstje felfelé szállt
És megkeresett Téged.

Ennyim van csak, s egy szívem.
Ez az én összes kincsem,
Arany, tömjén és mirhám
Nem királyi, s hamis tán...
Mégis... legjobbját hoztam!
S megálljak az ajtóban?

Jászolod fényköréből,
Ragyogó két szemedből
Biztatás csillog felém,
S újra éled a remény.
Könnyes szemmel Rád nézek:
Én Jézusom! Jöhettek...?

Oláh Lajosné

FELTISZTULT SZEMMEL (A hatalomnak)

A megalázott mind feltérdel egyszer,
és számon tartja, aki megalázta.
A keresztlák Krisztusra emlékeznek,
a megfeszített pedig Kajafásra.

Az áldozatok nevét patak őrzi,
fák közt a szél és járatlan hegyek,
arcuk a földre vésődött pecsénnyom,
de a hóhérok mind névtelenek.

Csak a gyávaság kardvása a bosszú.
Az erők mind együtt énekelnek.
A megalázott ember szíve táján
feltisztult szemmel születik a Gyermekek.

Bényei József

December 20.

A REMÉNY ISTENE, ÉS AZ Ő FIA (részlet)

Az, hogy a karácsony a szeretet ünnepe, igaz is, meg nem is. Mint minden közhelyes megállapítás, ez is elveszette erejét, s ha egyet értünk is vele, nem mozdít meg minket. Mert milyen szeretet az, amelyet évente csak egyszer ünneplünk? Akkor is úgy, hogy miután átestünk rajta, megkönyebbülten sóhajtunk. Ilyen az igazi ünneplés? Ilyen ünneplést érdemel a szeretet? Nem ürügy inkább az ilyen karácsony arra, hogy az év többi napján ne szeressünk, ne kelljen szeretnünk? Mi történik velünk? Miközben nagyon jól tudjuk, gyökeresen kellene változtatnunk életmódunkon és gondolkodásmódunkon ahhoz, hogy valóban, kitartóan és eredeti élethivatásként szeretetben éljünk, megelégszünk egy estére a csillámló hangulat törékenységével? A hangulat nem több egy habcsóknál, a karácsonyfa lebegő díszgömbjénél. A karácsony nem hangulat (legföljebb ráhangoltság a létezés titkára), nem bevásárlási láz, nem ajándékozási eufória, nem idegbajos lőtás-futás, és nem is az (ilyen-olyan) szeretet ünnepe, hanem a legyőzhetetlen szeretet, Jézus Krisztus megszületésének ünnepe, amelyhez jobban illenek a dráma, mint a kétes értékű meghatottság, hisz valóban drámai eseményt ülünk meg szentestén: Isten egy ártatlan csecsemő képében hídfőt vert az elbitangolt világban egy vándorcillag alatt, s ez a tény - a végzetlenül tiszta angyali-emberi öröm közepette is - előre vetíti árnyékát.

Vasadi Péter

KARÁCSONY (részlet)

Legalább húsz fok hideg van,
szelek és emberek énekelnek,
a lombok meghaltak, de született egy ember...
... Fölöttünk csengőn, tisztán énekel az ég,
s az újszülött rügysző ágakkal
lángot rak a fázó homlokok mögé.

József Attila

December 21.

BETLEHEM CSILLAGA

Karácsony táján rendszerint beindul a jámbor, szekularizált vallásos elme, hogy megkeresse a Csillagot valami szupernóvában, netán Jupiter-Saturnusz együttállásban. Hogy levezethesse a Születést a csillagászati eseményből, mint holmi „bizonyítékból” Jézust. Csöndesen súgjuk, fordítva tessék! Az Istentől következik a Világ, a Csillag és a mi okoska eszünk, amivel boldogulni próbálunk ebben a materialista közegben. Sajnos, a materialista „közeg” nem fog boldogulni, ha nem ismeri föl, hogy a Csillag nem önjáró fúziós bomba, hanem a Világ Világosságának ragyogása, ami még a legeltökéltebb álvakoknak is ragyog mindennap a világ végezetéig.

Czakó Gábor

KARÁCSONYI ÁR(V)ULÁS

Gyanútlanul hó esik a földre
gyanútlanul Ő most születik
gyanútlanul mondom a köszöntést
gyanútlanul mindörökre így

Gyanútlanul persze sok a pásztor
gyanútlanul három a király
gyanútlanul imbolyog a jászol
gyanútlanul ki mellette áll

Gyanútlanul rágcsálják a szalmát
gyanútlanul most még szamarak
gyanútlanul serdülő júdások
gyanútlanul Heródes alatt

Gyanútlanul szikrázik az égbolt
gyanútlanul olvad el a hó
gyanútlanul szépen megfeszítik
gyanútlanul minden eladó

Nagy Gáspár

December 22.

KISDEDNYI VÁLLAD

Eljött a Kisded
biztatni újra:
bízhatni benne
s bízhatni olykor
csalódni csöppet
és bízni újra
s csalódni ismét
Lehet hogy nem volt
lehet hogy nincsen
lehet hogy nem lesz
hiszem hogy volt is
hogy van nagyon van
hiszem hogy lesz is –
Ó drága gyermek
ki férfiként majd
fából keresztet
sem bírsz cipelni
engem s keresztet
kisdednyi vállad
táncolva hordoz

Csorba Győző

BENNÜNK FÉNYLŐ CSILLAG

sírára görbült a szánk
mikor a legszebben akartunk énekelni

gyáva lett bennünk az öröm
ahogy boldogok akartunk lenni

induljunk szívünk dzsungelében
az embert megkeresni

a jószágot még ma
el kéne kezdeni

óh bennünk fénylő csillag
menj már megszületni.

Pusztai Sándor

ÁDÁM ÉS ÉVA

KARÁCSONYI HIMNUSZ

Érettünk ölt földi testet,
Megszületik, aki él.
Krisztus, ki az örök Kezdet,
S tetteinkben ő a Cél.

Fényeként egy gondolatnak,
Isten-eszme, testet ölt.
Csillagsugár, égi ablak,
Szikla-kövével a föld.

Repes lelked őfeléje,
A sátánnal harcba száll.
Mosolyával csendes béke,
S hátrál tőle a halál.

Pusztuljon a bűn, a vétek,
Ragyogj, égi tisztaság.
Az igazság ő, s a béke,
Lélek útja, tiszta láng.

Eltörli a Kisded ujja,
Amit Ádám vétkezett.
Reményt hoz szívünkbe újra,
Hiszen ő a Szeretet.

Ő a bárány és a pásztor,
Bíró, s bűnért áldozat.
Hallod? Hív a jászolából,
Ennyit kér: hogy befogadd.

Szívedben a tiszta forrás,
Patakvíz a jég alatt.
Hajnal fénye záporoz rád,
Gőgöd, dacod széthasad.

Lelkedben hogy ő teremjen,
Szelíd kézzel hint magot.
Sziklaköre ne peregjen,
Virágozzon tavaszod.

Kozma László

HA MEGKÉRDEZNÉD...

Ha megkérdeznéd tőlem, jó hívem,
hogy mit adott e vigasságtalan lét,
mindíssze ezt felelném röviden:
ismertem Krisztust s ismertem Anankét.

Áprily Lajos

December 24.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Atyánk talentumokkal halmozott el minket. Andrásnak abszolút hallása van, Annuska első pillantásával kiismeri a legkacifántosabb gyöngyfűzés-mintát, s már el is készíti. De senki sem hagyja el üres kézzel, még kevésbé üres szívvel Teremtőnk műhelyét. A legnagyobb ajándék az Egyszülött Fiú. Karácsonykor emlékeztet eljövételére, újszülött mivoltával közös gyöngeségünkre és örömünkre és legnagyobb tehetségünkre. Arra, amire minden kisgyermek tanít, hogy mennyire vágyunk; s mennyire tudunk szeretni!

Czakó Gábor

KIS, KARÁCSONYI ÉNEK

Tegnap harangoztak,
Holnap harangoznak,
Holnapután az angyalok
Gyémánt-havat hoznak.

Én is mennék, mennék,
Énekelni mennék,
Nagyok között kis Jézusért
Minden szépet tennék.

Szeretném az Istent
Nagyosan dicsérni,
De én még kisfiú vagyok,
Csak most kezdek élni.

Új csizmám a sárban
Százszor bepiszkolnám,
Csak az Úrnak szerelmemet
Szépen igazolnám.

Isten-dicséretre
Mégis csak kiállok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

(Így dúdolgattam én
Gyermek-hittell, bátran
1883
Csúf karácsonyában.)

Ady Endre

December 25.

KARÁCSONY

Árnyéka sincs a téli éjszakának,
A falu most egy sejtelmes mese,
Mit megsuhintott Mózes vesszeje,
Cukor a hó, ezüstösek a házak.

Az égből az angyalok mind leszállnak,
Lugason lebeg lenge léptük át
S a sok süket hall halk halleluját
S a gyermek ahogy ajtónál állnak.

Csodálatos éj! Fonja csendbe már
Hálóját a pók, regéit a távol,
Megjönnek a fiak minden határról,

Arany diókra tündér haja száll...
Cseng a pohár, s elmerengnek fényén:
„Krisztus Urunknak áldott születésén...”

Horváth Lóránd

AZ EVANGÉLIUM ELÉ

Egy betlehemi megalázott
ember teremtett új világot,
megteremtette az Igéből,
a szeretet szent semmijéből.

Ezt a világot úgy szerette,
hogy ráverték egy nagy keresztre,
általverték kezét és térdét
s a Nap is vérzett, ahogy vérzék.

A szél elvitte kiáltását,
vihar széttépte jajgatását,
csend nőtt fölötte, emeletnyi, -
és most se tudják eltemetni.

Milliók ássák újra sírját,
milliók újra a Sátánt hívják
a Föld óriási tűzéből
a mindent alakító éjből.

De Ő alakít most már mindent,
Ő jár fel-alá ereinkben,
Ő támaszt az egeknek létrát,
Ő küld a sötétbe stafétát!

Gulyás Pál

December 26.

JÁNOS APOSTOL

János apostol első levelében olvashatjuk 1,1-14: Szeretteim! Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit saját szemünkkel láttunk, amit szemléltünk és kezünk tapintott: az élet Igéjéről – az Élet megjelent. Mi láttuk, tanúságot teszünk róla és hirdetjük nektek az örök életet, amely az Atyánál volt és megjelent nekünk. Amit láttunk és hallottunk, azt hirdetjük nektek, hogy ti is közösségben legyetek velünk. Mi ugyanis az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal vagyunk közösségben.

JÁNOS ÉS KRISZTUS

Nézzétek hát, keresztények,
Kereszt ága csupa vércsepp.
Mint ahogy a harmatok
Kín könnyei hullnak ott.
Értünk szenved, értünk fárad
Roppant súlyán a halálnak
Melyet bűnünk rárakott.

Nézzétek hát, keresztények,
Isten vállán földi vétek
Fakadjanak bánatok.
Hiszen tiétek vérzik
Kitárt karján a remény, hit,
Melyet vasszeg áthatott.

Íme, lelked tagadása
Akár vipera marása
Mint a korbács, rácsapott.
De felemel mégis téged,
Sebzett arcán az Igének
Meváltásod átragyog.

Kozma László

December 27.

KICSODA A MI ISTENÜNK?

A zsoltár első szava a hálaadás, és innen kell indulnunk, amikor Istennünk elé állunk egy múltó év estéjén. „Uram, Te voltál hajlékunk nemzedékről-nemzedékre.” A zsoltáros visszatekint ebben a mondatban Izráel múltjára, a múltban kapott kegyelemre. Az elmúlás, az ítélet, a halál mind-mind abba a kegyelembe ágyazódik, mely minket hordoz. De ez a kegyelem a nagyobb, és ebben kell életünket szemlélni, ahogyan erre bölcsen tanít Mózes éneke. A Bibliának szép képe; örökkévaló hajlék az Isten. Az ember vágyik rejtettségre, a védelemre. Az ember léte ezer veszedelemnek van kitéve ezen a világon; parányi létünket az elmúlás fenyegeti. Nem tudjuk az életet megőrizni a hervadástól. Életünk külső lehetőségei összeszűkülnek, életünk fényei belülről egyre jobban kihunynak, egyre kevésbé tudunk a létezés ragyogó magasataink időzni, mert szürkévé válik a táj kívül és belül. Ki véd meg bennünket? Ki ölel át, ki ad otthont, ki ad hajlékot? Ki rejt el szeretetében az elmúlás és a halál elől?

A 90. zsoltárnak az a gondolata, hogy az Isten mint hajlék népének nyílik, a tékozló fiú történetében válik teljessé. Emberré lett az Isten, hogy az ember otthont találjon benne és nála. Jézus még tovább fokozza ezt az üzenetet azzal, hogy búcsúzása alkalmával a félnék és talajvesztett tanítványoknak azt mondja: Az én Atyám házában sok-sok hajlék van, elmegyek, hogy helyet készítek nektek (Jn 14,1-3). Azért megyek el, hogy azt a hajlékot, mely a mennyben van, nektek elkészítsem, hogy ott legyetek, ahol én vagyok. Az embert a túlnani világban, amikor ez a világ bezárul előtte, egy új hajlék várja. Isten lesz örökkévaló otthonává.

Szathmáry Sándor

KINYÍLT

A Karácsony is elveszett
vele az Ünnep
elvesztek a virágok
a fű se zöld
valahol kinyitottak egy kiskaput

Csorba Győző

December 28.

VALAKI SÍR

Valaki sír az ablakon
lefolyik a könnye
ahogy kívülről hallgatom
nem is tudom hogy könny-e?

Vagy ez maga a lét vize
magából az időből
folyik elő s azt jelzi, hogy
nem kezdek elölről.

Gyurkovics Tibor

ÉV VÉGI IMÁDSÁG

fogadj szemed fényére engemet
hol az üvegtenger hárfás partja márvány
s ha elvesz Babilon a nagy parázna
jöjjön elém a csillagszemű bárány

Fazakas László

MI TÖRTÉNIK ISTEN ÉS EMBER TALÁLKOZÁSÁBAN? (90. zsoltár)

A zsoltáros az elmondottaknál nem áll meg, hiszen az maga lenne a halál. Tovább megy, és vezet minket is. Nem hagy a bánatban és a szomorúságban, és mi sem maradhatunk ebben a lelünkre rátelepedő ítéletben ezen az estén. Egyszer csak átvált a hangja, és így folytatja imádságát: „Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk. Fordulj hozzánk Uram! Meddig késelel? Könyörülj szolgálidon! Áraszd ránk kegyelmedet reggelenként, hogy vigadjunk és örüljünk egész életünkben.” Milyen hatalmas és felszabadító üzenet rejlik ezekben a versekben. A borús éjszaka után egyszer csak kisüt a nap és mindene átragyog. És kiderül, hogy ebben a ragyogásban és fényben minden új értelmet kap, az ember élete előtt más kilátás nyílik meg. Lehet élni és lehet az életet megnyerni, csak az kell, hogy Isten tanítson erre és új távlatot nyisson meg kegyelmében előttünk. Ami ugyanis mindent megváltoztat, az maga a Kegyelem. Ez a kegyelem megtölt és megelégit, ahogyan az egyik fordítás is mondja: „Jó reggel elégíts meg kegyelmeddel”.

Ezt a kegyelmet azonban kérni kell, ahogyan a zsoltáráró is kéri. Ez magától nem érkezik meg, ezért a kezemet ki kell nyújtanom.

A zsoltáráró nem hagy kétséget afelől, hogy a kegyelem milyen változást visz végbe életünkön. Amíg az előző versekben az élet szomorúságával és nyomorúságával küzdött, most egyszerre csak azt vallja meg, hogy a kegyelemben vigadjunk és örülünk életünk egész idején, minden napon. A feltámadott Krisztus az életet vég nélküli ünneppé teszi, mondta Athanasz.

Szathmáry Sándor

December 30.

SZENT CSALÁD

MÉG MINDEN LEHET

(Az angyalföldi Karmelita templom oltárképe)

Így történt egyszer: a Kármel-hegyen
Mint oltárfény, áradt a kegyelem.
Az alázat szelíd otthonát
Látogatni jött a Szent Család.

Szállást mert a szívekben vehet
Nem múlik el az örök szeretet.
Tesz naponta egyszerű csodát
Ha lelkedben otthonra talált.

Elöl Jézus. A Könyvet tartva, hogy
Hirdesse a magyarázatot.
Mint mikor rá templomban talált –
Látogatni jön a Szent Család.

Arany égbolt. Még minden lehet
Nem kiáltottak Feszítsd meg-et
Gyermek-Krisztus nem járt Golgotát –
Látogatni jön a Szent Család.

Mintha óvna. Ember, jól vigyázz
Nem szólnak még ítélet-trombiták.
Igét zúg az olajfa-liget,
Készítsd az Úrnak a szíved.

Nem tettek még rá tövis-koronát
Övezzé béke Isten homlokát.
Vétkeidet visszavonja mind,
Gyermek-szembe gyermek-hit tekint.

- Jöjjetek, én felüdítelek
Ha úgy jöttök, mint a gyermekek. –
Máriával József lép csendesen
És forrás fakad a Kármel-hegyen.

Mert azt, ami Bennük fénylik ott
Ember-arcon felragyogtatod.
- Hajnalfényben állnak az Atyák –
Látogatni jön a Szent Család.

Kozma László

December 31.

A sorozat eddig megjelent kötetei:

(zárójelben a sorozat számai)

1. Keresztiség az Újszövetségben (Szathmáry Sándor)
2. Teológiai antropológia dióhéjban (Szathmáry Sándor)
3. Krisztus követése (Rainer Strunk)
- 4/a. Bibliaismeret I. - Ószövetség (Szathmáry Sándor)
- 4/b. Bibliaismeret II. - Újszövetség (Szathmáry Sándor)
5. A reménység etikája (Szathmáry Sándor)
6. Az Újszövetség krisztológiája (Oscar Cullmann)
7. Jézus példázatai (Joachim Jeremias)
- 8-9. Az Újszövetség teológiája (Goppelt)
10. Hiszen meghalni egészen más (Hampe)
11. Teológia etika (Szűcs Ferenc)
12. Barth Breviárium (Barth)
13. „Én pedig azt mondom néktek” (Martin Hubacher)
14. Öröm - Naptár (Kovács-Szathmáry)
15. Szabadon az Úr szolgálatában (Ruth Epling)
16. A Kárpátaljai Református Egyház története (Fritz Peyer-Müller)
17. Új életstílus (Moltmann)
18. Tévtanítások pergőtüzében (Bütösi János)
19. Vég nélküli ünnep (Szathmáry Sándor)
20. Szeretet - Naptár (Kovács-Szathmáry)
21. „Az igaz ember hitből él” (Martin Hubacher)
22. Károli Gáspár bibliafordításának jelenléte a népi vallásosságban (Ötvös László)
23. Mondhat-e újat a feminista teológia? (Zámbó András)
24. Kincs a szántóföldben (Moltmann-Szathmáry)
25. Reménység-Naptár (Kovács-Szathmáry)
26. Teológiai irányzatok (Kantzenbach)
27. Az Isten-kérdés (Heinz Zahrnt)
28. Élő vizek folyamai (Szathmáry Sándor)
29. Balogh Ferenc életműve (Ötvös László)
30. Az élet forrása (Jürgen Moltmann)
- A Szentlélek és az élet teológiája
31. Tanulmányok az orosz ortodoxia történetéről (Medgyessy László)
32. Böjt és ünnep (Rudolf Bohren)
33. Szivárvány - Naptár (Kovács-Szathmáry)
34. Az Apostoli Hitvallás magyarázata (Martin Hubacher)
- igehirdetéseken
35. Hanaui biblia (Ötvös László kiadása)
36. Melancthon úrvacsorátana (Buzogány Dezső)
37. Felelősségteljes élet (Gotthold Müller)
38. Teológia a teljesség örömeiben (Szűcs Ferenc szerkesztése)
39. Keresztység az Amerikai Egyesült Államokban (Medgyessy László)
40. Bibliaismeret (Szathmáry Sándor 3. kiadás)
41. A Megfeszített Lelke (Dieter Schneider)
- A Szentlélek teológiája Pálnál
42. Teológia ma (Jürgen Moltmann)
43. Napkeletől napnyugatig (Nagy Antal Mihály)
44. Dogmatikai prolegomena (Török-Kocsis-Szűcs)
45. Komáromi Csipkés György Biblia (Ötvös László)
46. Újszövetségi bevezetés (Varga Zsigmond)
47. A gyülekezetépítés szolgálatában (Fekete Károly)
48. Zsoltáros-naptár (Kovács-Szathmáry)
49. Eszkatológia (Szathmáry-Török-Kocsis)
50. És emlékezzél meg az egész útról (Molnár Ambrus)
51. Asszonyok az Újszövetségben (Peter Ruesch)

A sorozaton kívül a Tanulmányi Osztály kiadványai:

Az Újszövetség könyveinek ismertetése	(Nagy István)
Képek ismeretlen református egyházak történetéből	(Kiss Sándor)
Kettős perspektívában	(Kovács Tibor)
Ha összehajolnánk	(Kovács Tibor)
500 Gondolat	(Imre Ernő)
Újabb 500 Gondolat	(Imre Ernő)
* A világvallások etikája	(Hans Küng)
* A világvallások parlamentjének nyilatkozata	(Hans Küng)
Reménységgel gyűrűzött	(Kovács Tibor)
Via dolorosa	(György Horváth L.)
	(Máger Ágnes)
A Heidelbergi Káté magyarázata	(Szathmáry Sándor)
Legújabb 500 Gondolat	(Imre Ernő)

(* -gal jelölt az Egyházfórummal Ökumenikus kiadói együttműködés révén jelent meg)

A sorozat következő kötetei:

Dogmatika 6 kötetben

A könyvek megvásárolhatók a Korda kiadónál, a Kálvin János Kiadónál, Budapest, Bocskai út 35.
Megrendelhetők minden református lelkészi hivatalban és Interneten: <http://www.datcom.hu/konyvek>

Kiadja a KORDA Kiadó
6000 Kecskemét, Lestár tér 2. (Tel.: 76/328-977)
Felelős vezető: dr. Bujdosó Gabriella
Megjelent a MERCATO Bt. gondozásában (Tel.: 76/487-417)
ISBN: 963 9332 51 8
Szilády Nyomda Kft., Kecskemét, Mindszenti krt. 63.
Felelős vezető: Boros Gábor ügyvezető igazgató

Ára: 1250 Ft (Áfával)

A Genézis arról tudósít, hogy Isten azzal fejezi be teremtmő munkáját, hogy megünnepli azt. Azzal, hogy Isten megpihen és ünnepet tart, s hogy ebből az ünneplésből részt enged, az első teremtetéstörténet azt dokumentálja, hogy az emberi lét ünnepi meghatározottságú: az ember arra rendeltetett, hogy részt vegyen Isten ünnepében.

(Rudolf Bohren)

Tetteink mélyén

Elrejtőztél, Isten, mégis rád találok
Illatozol, mint az erdei tisztások.

Úgy csendülsz meg, ahogy forrás szava éled,
Elrejtőztél, Isten, de mégis elérlek.

Fedeles szárnyát hogy bontja a bogárka
Szétnyílik és kifeszül láthatatlan hártya.
Tetteinknek mélyén a szándékos éljen,
Minden halk sóhajon, titkos rebbenésen.

Csillanó harmata a zöldellő fünek
Hajolva fogadja, Isten, mert Te küldted.
Zúgását hallgatom apró víz-ereknek,
S a föld barna feltján virágzás ered meg.

Kozma László

